

Sammen om framtiden

Handlings- og økonomiplan 2021-2024

Kommunedirektørens forslag

Sola
kommune

Sola i tall

INNBYGGERE PER 1. JANUAR 2020

27 153 innbyggere

INVESTERINGSBUDSJETT 2021-2024

1,1 milliarder kroner

TOTALT BRUTTO DRIFTSBUDSJETT I 2021

2,05 milliarder kroner

GJELDSRAD EKSKLUSIV STARTLÅN OG LÅN
TIDLIGERE FINANSIERT AV TOMTESELSKAPET

86 % i 2021

76 % i 2023

80 % i 2022

77 % i 2024

NETTO DRIFTSRESULTAT

3 % i planperioden

NETTO KAPITALUTGIFTER I 2021

115,1 millioner kroner

LÅNEGJELD EKSKLUSIV STARTLÅN OG
LÅN TIDLIGERE FINANSIERT AV TOMTE-
SELSKAPET I 2021

1,8 milliarder kroner

DISPOSISJONSFOND PER 1. JANUAR
2020

140,2 millioner kroner

6,8 % av brutto driftsinntekter

Foto: Elisabeth Tønnessen

Innhold

Innhold	1
Sammen om framtiden	4
1. Innstilling til vedtak	6
Kommunens tjenesteområder.....	8
Kommunedirektør med sentrale staber	8
Beskrivelse av tjenesteområdet	8
Dette jobber vi med.....	9
Hovedmål og delmål.....	10
Driftsbudsjett	11
Oppvekst og kultur	13
Beskrivelse av tjenesteområdet	13
Dette jobber vi med.....	13
Hovedmål og delmål.....	18
Driftsbudsjett	19
Kostra-analyse.....	24
Levekår	27
Beskrivelse av tjenesteområdet	27
Dette jobber vi med.....	27
Hovedmål og delmål.....	29
Driftsbudsjett	29
Kostra-analyse.....	33
Samfunnsutvikling.....	36
Beskrivelse av tjenesteområdet	36
Dette jobber vi med.....	37
Hovedmål og delmål.....	39
Driftsbudsjett	40
Kostra-analyse.....	44
2. Økonomi	45
2.1 Frie inntekter.....	45
2.1.1 Nasjonale forutsetninger	45
2.1.2 Lokale forutsetninger	46
2.2 Andre inntekter.....	49
2.2.1 Overføringer fra Lyse	49
2.2.2 Utbytte fra andre selskaper.....	50

2.2.3 Avgifter, gebyrer og egenbetalinger	50
2.3 Utgiftsforutsetninger	51
2.3.1 Lønnsvekst	51
2.3.2 Prisvekst.....	52
2.3.3 Renteforutsetninger	52
2.3.4 Pensjonskostnader	53
2.4 Økonomiske måltall	54
2.4.1 Netto driftsresultat.....	54
2.4.2 Gjeldsgrad	55
2.5 Omstilling	57
2.5.1 Netto driftsutgifter på innbygger per område - KOSTRA.....	58
2.6 Driftsbudsjettet.....	59
2.6.1 Hovedprioriteringer - drift.....	59
2.6.2 Driftsrammetabell.....	61
2.7 Investeringsbudsjettet.....	98
2.7.1 Hovedprioriteringer investering	98
2.7.2 Investeringsstabell	100
2.7.3 Utvikling i lånegjeld	117
3. Strategiske mål.....	119
Mål 1: I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse.....	119
Mål 2: I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn.....	119
Mål 3: I Sola gir en robust økonomi oss handlekraft.....	119
Mål 4: I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	119
Mål i tjenesteområdene.....	120
3.1 Kommunedirektør med sentrale staber	121
3.2 Oppvekst og kultur.....	122
3.3 Levekår	127
3.4 Samfunnsutvikling.....	129
4. Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger	132
4.1 Oppvekst og kultur.....	132
4.1.1 Barnehage	132
4.1.2. Skolefritidsordning – SFO	132
4.1.3. Kulturskole	133
4.2 Levekår	134
4.2.1 Betaling for langtidsopphold.....	134

4.2.2 Betaling for korttidsopphold	135
4.2.3 Betaling for dagsenteropphold	135
4.2.4 Betaling for trygghetsalarm.....	136
4.2.5 Betaling for praktisk bistand i hjemmet	136
4.2.6 Betaling Frisklivssentralen	136
4.2.7 Betaling fysioterapi	137
4.3 Samfunnsutvikling.....	137
4.3.1 Eiendom.....	137
4.3.2 Kommunalteknikk.....	138
4.3.3 Areal.....	142
4.3.4 Årsavgift for feiing og tilsyn per pipeløp	143
5. Forskriftsskjema	144
§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A).....	144
§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)	146
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A).....	147
§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B).....	148
2. Tilskudd til andres investeringer	150
3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	150
4. Utlån av egne midler	150
§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3).....	151
6. Økonomireglementet	153
6.1 Definisjoner.....	156
6.2 Kommunestyret.....	157
6.3 Formannskapet.....	158
6.4 Utvalg	159
6.5 Kommunedirektøren.....	160
6.6 Virksomheter	162
7. Sola kirkelige fellesråd	163
Budsjettforslag fra Sola kirkelige fellesråd.....	163
Kommunedirektørens kommentar	163

Sammen om framtiden

Verden står overfor store globale utfordringer. Vi blir flere eldre og færre i yrkesaktiv alder. Dette gir økt press på helse- og velferdstjenestene våre. Vi vil også møte utfordringer knyttet til lavere oljepris og konsekvenser av covid-19, samtidig som store deler næringslivet omstilles til en grønn og bærekraftig profil. Måten vi løser oppgavene på i dagens velferdssamfunn, vil ikke være bærekraftige i framtiden.

Sola kommune gir gode velferdstjenester til innbyggere i alle livsfaser. Slik skal det også være i framtiden, men vårt økonomiske handlingsrom er redusert. For å sikre velferd for kommende generasjoner av solabuer, må vi finne nye måter å løse velferdsoppdraget på, samtidig som vi ivaretar økonomisk bærekraft. Dette krever omstilling og effektivisering i alle ledd, og at vi klarer å ta i bruk mulighetene som ligger i ny teknologi og digitalisering av arbeidsprosesser.

Fortsatt gode tjenester – krevende omstillinger i vente

Sola kommune gikk inn i 2020 med gode økonomiske resultater. I perioden 2019-2020 var befolkningsveksten på 418 personer- 1,55 prosent. Selv om veksten har stoppet noe, er Sola en av kommunene som vokser mest i regionen. Sola skal være en attraktiv kommune for de som bor her, de som driver næring og de som besøker oss.

Vi gir gode velferdstjenester, men vi har langt større vekst i utgifter enn i inntekter, og gapet øker. I 2021 legger kommunedirektøren til grunn omstillinger for 50 millioner kroner. Det betyr at vi framover må løse oppgaver på nye måter og med færre ressurser enn vi gjør i dag. Det vil igjen få betydning for både omfang og kvalitet på tjenestene, og hvordan vi organiserer disse.

God utgangspunkt – bærekraftig utvikling

Konjunkturrendringene i regionen har påvirket Sola kommunes skatteinntekter. I 2015 var inntektene 141,5 prosent av landsgjennomsnittet. For 2020 er prognosen på rundt 122 prosent. Sterk økonomi med høye skatteinntekter gjør at vi har et solid utgangspunkt. Sola gjør det også godt i mange kåringer. I Kommunebarometeret er Sola på 21. plass i landet. I NHOs rangering av næringslivet i norske kommuner i Kommune-NM, vant Sola i 2020. Dette er vi stolte av og det inspirerer oss i det videre arbeidet.

Forbedringskultur i hele organisasjonen

For å opprettholde velferdsnivået må vi ha fokus på forbedringskultur og å finne gode løsninger sammen. Gjennom medvirkning og tverrfaglig samarbeid skal vi forsterke kulturen for innovasjon.

Digitalisering av tjenester i Sola kommune skal gi en enklere hverdag for samfunnet i Sola. Det er prioritert både kompetanse og kapasitet til dette i omstillingsarbeidet. Velferdsteknologi skal være en integrert del av våre tjenester, og vil bidra til at flere klarer å mestre egen hverdag. Å klare å beholde, rekruttere og utvikle riktig kompetanse er viktig i hele organisasjonen for å ivareta økende behov og omstilling i tjenestene.

Ledelse og samskaping

Kommunedirektøren vil videreutvikle et lederskap som viser retning og som bruker handlingsrommet. I krevende endringsprosesser skal medarbeidere være trygge i møtet med de vi er til for. Vi skal legge enda større vekt på medvirkning og samskaping. Det betyr at vi skal utvikle og gjennomføre løsninger sammen med innbyggere, politikere, næringsliv og organisasjoner. Sola kommune skal være god og smidig i behandling av henvendelser fra solasamfunnet.

Sola kommunens visjon - *Ansvar for hverandre* - vil gi kraft og retning til for det krevende endringsarbeidet som står foran oss. Verdiene - *Raushet, Mestring og Mot* skal prege arbeidet.

Nærvær og heltidskultur

I planperioden vil arbeidet med nærvær- og heltidskultur få sterkere prioritering. Dette er viktig for å sikre tjenester med god kvalitet, og for å øke trygghet og forutsigbarhet hos de som mottar tjenester. Nærvær og heltid er sterke bidragsyttere til et godt arbeidsmiljø. For å nå målet skal medarbeidere, tillitsvalgte og ledere sammen tenke nytt og utfordre måten vi vanligvis løser dette på.

Knut Underbakke

Sabina Leto

kommunedirektør

økonomisjef

1. Innstilling til vedtak

Politisk behandling av handlings- og økonomiplan 2021-2024 vil bli som følger:

- Formannskapet behandler kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 den 24. november 2020.
- Kommunestyret vedtar handlings- og økonomiplan 2021-2024 den 17. desember 2020.

Kommunedirektørens anbefalte innstilling og forslag til vedtak:

1. Kommunestyret godkjenner kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 for Sola kommune. Netto budsjetttramme for 2021 fastsettes i henhold til:

1.1 Skjema 1B - Bevilgningsoversikt drift - i kapittel for forskriftsskjema

1.2 Skjema 2A - Bevilgningsoversikt investeringer - i kapittel for forskriftsskjema

1.3 Skjema 2B - Bevilgningsoversikt investeringer - i kapittel for forskriftsskjema

2. Kommunestyret godkjenner forslag til budsjett for skatt, rammetilskudd, renter, avdrag og anvendelse av netto driftsresultat i henhold til budsjettsskjema 1A – Bevilgningsoversikt – i kapittel for forskriftsskjema.

3. Skatt på inntekt og formue fastsettes i henhold til høyeste skattøre som Stortinget vedtar.

4. For 2021 tas det opp følgende lån:

4.1 Lån til finansiering av egne investeringer, 238,5 millioner kroner

4.2 Startlån fra Husbanken til videre utlån, 80 millioner kroner

5. Det betales ordinære avdrag i 2021 i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. I tillegg betales det ekstraordinært avdrag på 32,3 millioner kroner i 2021.

6. Kommunestyret godkjenner endringer i avgifter, gebyrer og egenbetalinger, slik det fremgår i eget kapittel i handlings- og økonomiplan 2021-2024.

7. Handlings- og økonomiplan 2021 - 2024 innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

7.1 For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.

7.2 For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal framtidig låneopptak tilpasses en gjeldsgrad (lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter) som på sikt ikke bør ligge over 60 prosent.

8. Kommunestyret vedtar økonomireglementet, slik det fremgår i eget kapittel.

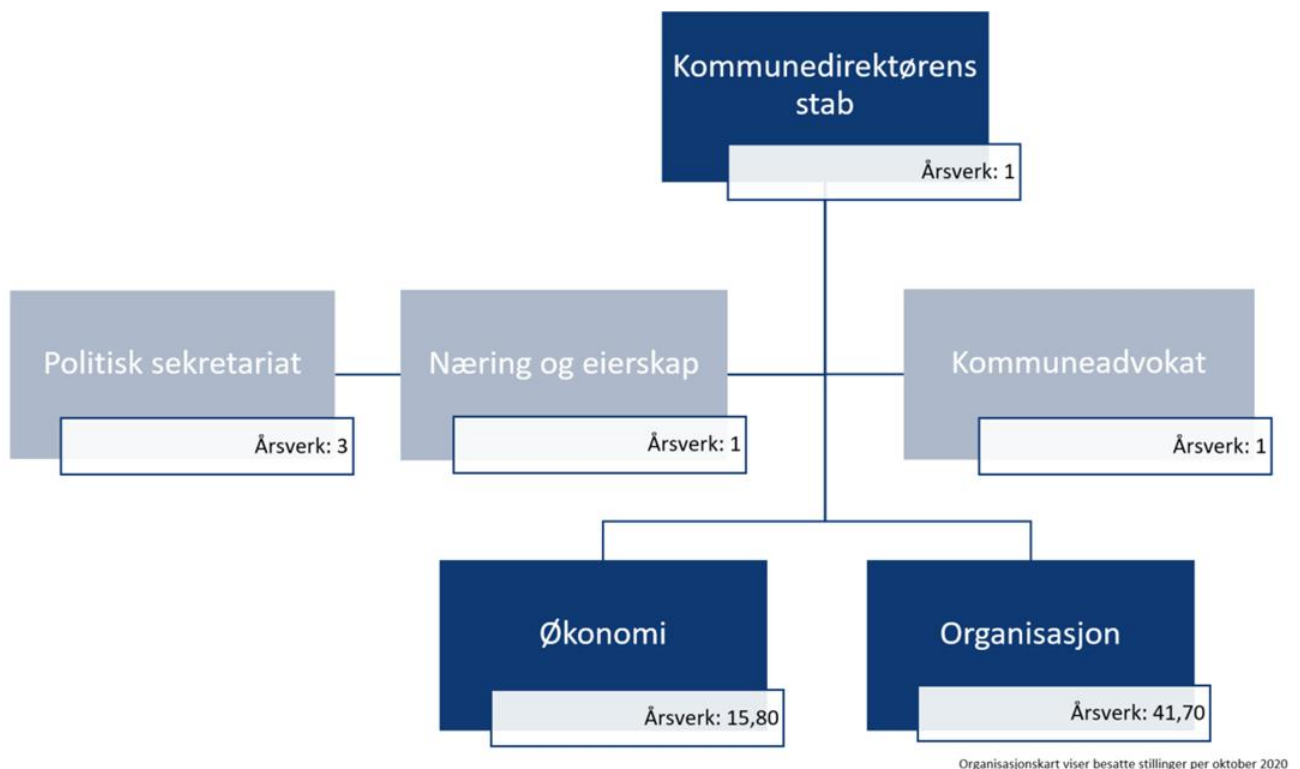
Kommunens tjenesteområder

Kommunedirektør med sentrale staber

Beskrivelse av tjenesteområdet

Samarbeid, både internt, mellom kommunen og innbyggerne, samt innbyggerne seg imellom, er sentralt for å skape et godt lokalsamfunn for alle. Stabene har en viktig rolle i å støtte virksomhetene i dette arbeidet, og samtidig finne nye måter å utvikle faglig, økonomisk og sosialt bærekraftige løsninger i fellesskap.

Kommunedirektørens stab består av politisk sekretariat, næring og eierskap, kommuneadvokat, økonomi og organisasjon. Organisasjonsavdelingen er satt sammen av personal og lønn, kommunikasjon, HMS, IKT, beredskap, dokumentcenter og utvikling. Økonomiavdelingen har ansvar for utarbeidelse av budsjett og handlings- og økonomiplan, regnskap, inklusiv innfordring av kommunale krav, samt innkjøp og kontrakter. Fra og med 1. november 2020 overføres skatteoppkreveren med tilhørende oppgaver til staten.

Organisatorisk oversikt kommunedirektør med sentrale staber

Dette jobber vi med

- legger til rette for god økonomistyring og godt forankret budsjettprosess både internt i organisasjon og hos folkevalgte
- har tilstrekkelig fokus på innovasjon, nyskapning og nytenking
- digitaliserer og automatiserer rutinebaserte arbeidsprosesser for å frigjøre tid til andre oppgaver og skape en mer effektiv og framdriftsrettet organisasjon
- ivaretar informasjonssikkerhets- og personvernsaspektet i IT- og digitaliseringsarbeidet.
- gir lederstøtte i endrings- og omstillingsprosesser
- jobber for at ansatte har en helsefremmende og forutsigbar arbeidshverdag
- tilbyr lederutvikling, kurs og kompetanseheving til ansatte i organisasjonen
- jobber for at organisasjonen rekrutterer og beholder medarbeidere og ledere som har riktig kompetanse og som er med på å videreutvikle en innovativ organisasjonskultur.
- stimulerer samhandling internt i stabene og på tvers av tjenesteområdene i tråd med kommunens strategiske overordnende mål
- å framstå som en saklig og profesjonell part og framskaffe innkjøpsavtaler som er gunstige både for kommunen og næringslivet
- overvåker endringer/utvikling i trusselbildet som kan få betydning for kommunen som tjenesteleverandør og som kan true innbyggernes sikkerhet og trygghet.
- jobber for at kommunen skal ha et godt omdømme og ha tillit i befolkningen, så vel som internt i organisasjonen.

Hovedmål og delmål

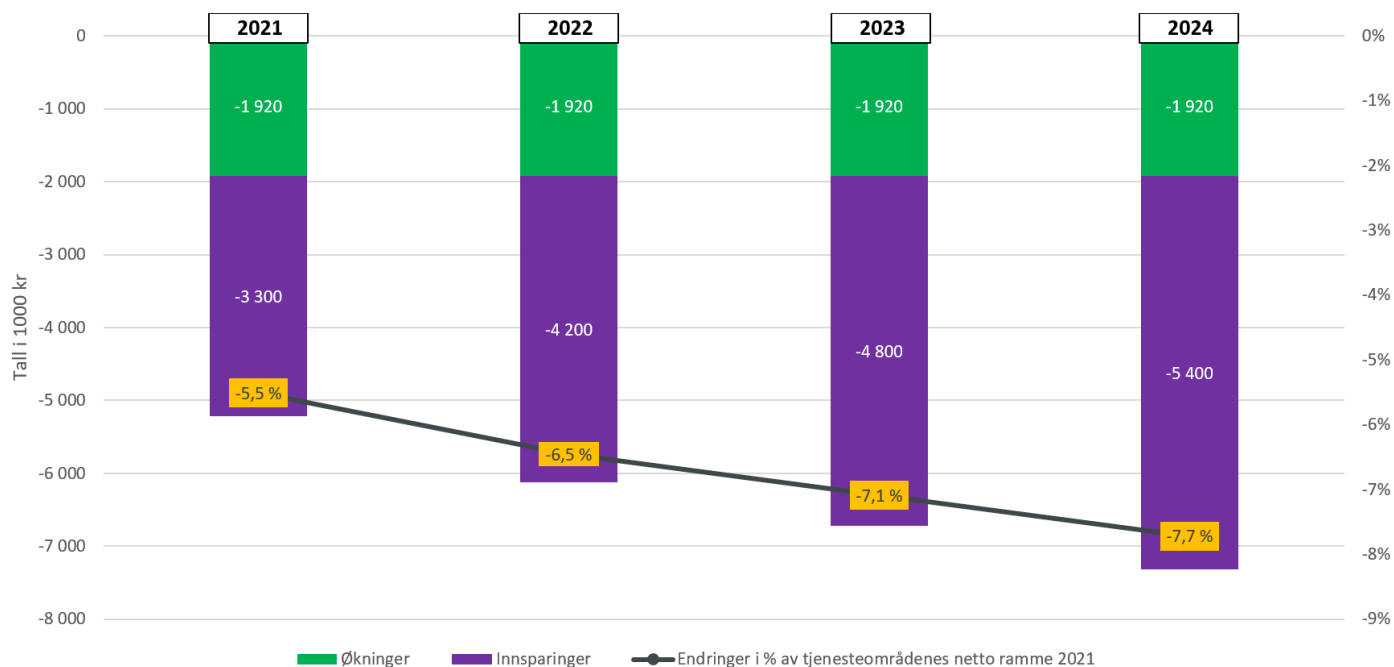
Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	- Arbeide for å utvikle en heltidskultur for medarbeidere i organisasjonen. - Arbeide systematisk for å redusere sykefravær, og styrke organisasjonens evne til å arbeide forebyggende. - Ha høy kompetanse på våre fagområder ved å legge til rette for kompetanseheving. - Hente ut gevinster av digitaliseringsarbeidet, slik at tiden ansatte bruker på rutineoppgaver kan overføres til kjerneoppgaver. - Sikre at Sola kommune har en forberedt og øvet beredskapsorganisasjon som bidrar til å redusere konsekvensene ved store påkjenninger. - Sikre integrasjon av systemer som går på tvers av fagområder for å effektivisere arbeidsprosesser og utvikle flyt mellom fagsystemer og e-arkiv.
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	- Arbeide målrettet for å utvikle og digitalisere løsninger som muliggjør en effektiv og fremtidsrettet organisasjon. - Gi ledere støtte og veiledning i endringsprosesser og i personal- og rekrutteringssaker. - Ha kompetanse til å ta i bruk digitale verktøy i utvikling av arbeidsprosesser og tjenester. - Tilrettelegge for at ansatte kan få kompetanseheving gjennom intern opplæring eller ved hjelp av andre kompetansehevende tiltak. - Utvikle digital dialog med innbyggere som hovedregelen der det er mulig. - Videreutvikle en god kultur for varsling og avvik, og jobbe systematisk med oppfølgings- og forbedringsarbeid.
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	- Bidra til god økonomistyring og bærekraftig økonomi. - Ha en aktiv rolle i det pågående omstillingsarbeidet. - Hente ut gevinstene av endringsarbeid og de nye løsningene kommunen tar i bruk.
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	- Bidra til effektiv samhandling og samskaping ved å kommunisere tydelig med andre i organisasjonen, kommunens innbyggere og næringslivet. - Bruke teknologi og språk til å forenkle og forbedre dialogen med innbyggerne og næringsliv. - Skape tillit og engasjement hos innbyggere ved å gi relevant og korrekt informasjon, vise mulighetene til å påvirke og bruke et godt og enkelt språk.

Driftsbudsjett

Netto endringer

Figuren under viser netto endringer i driftsbudsjettet for kommunedirektør med sentrale staber, sammenlignet med budsjett 2020.

Netto endringer i driftsramme for kommunedirektør med sentrale staber

Netto driftsramme for kommunedirektør med sentrale staber utgjør kr 89,6 millioner. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Netto driftsramme

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kommunedirektør med sentrale staber	68 702	94 870	89 650	88 750	88 150	87 550

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
		2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett		94 870	94 870	94 870	94 870
Vedtatt ramme før endringer		94 870	94 870	94 870	94 870
Kommunedirektørnivå					
28) Overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten		-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
29) Innføring av egenandel for felles julebord		-300	-300	-300	-300
30) Gjennomgang av programvarelisenser, samt innføring av nye utsjekk rutiner for IT-utstyr		-430	-430	-430	-430
31) Reduksjon i utvalgenes reservekonto		-300	-300	-300	-300
32) Redusere stillingene i avdelingene organisasjon og økonomi		-540	-1 440	-2 040	-2 640
33) Reduksjon i bruk av Finn.no for annonsering av stillinger		-400	-400	-400	-400
34) Reduksjon i budsjett for bedriftshelsetjeneste		-200	-200	-200	-200
35) Endring i ordningen med erkjentlighetsgaver		-200	-200	-200	-200
36) Mindre kurs, reiser, overtid hos kommunedirektøren med sentrale staber og politisk nivå		-630	-630	-630	-630
37) SvarUt og postkjøring		-300	-300	-300	-300
38) Teknisk justering- SLT-koordinator, overført til oppvekst og kultur		-670	-670	-670	-670
Sum Kommunedirektørnivå		-5 220	-6 120	-6 720	-7 320
Sum endringer		-5 220	-6 120	-6 720	-7 320
Ramme etter endringer 2021-2024		89 650	88 750	88 150	87 550

Investeringsbudsjett

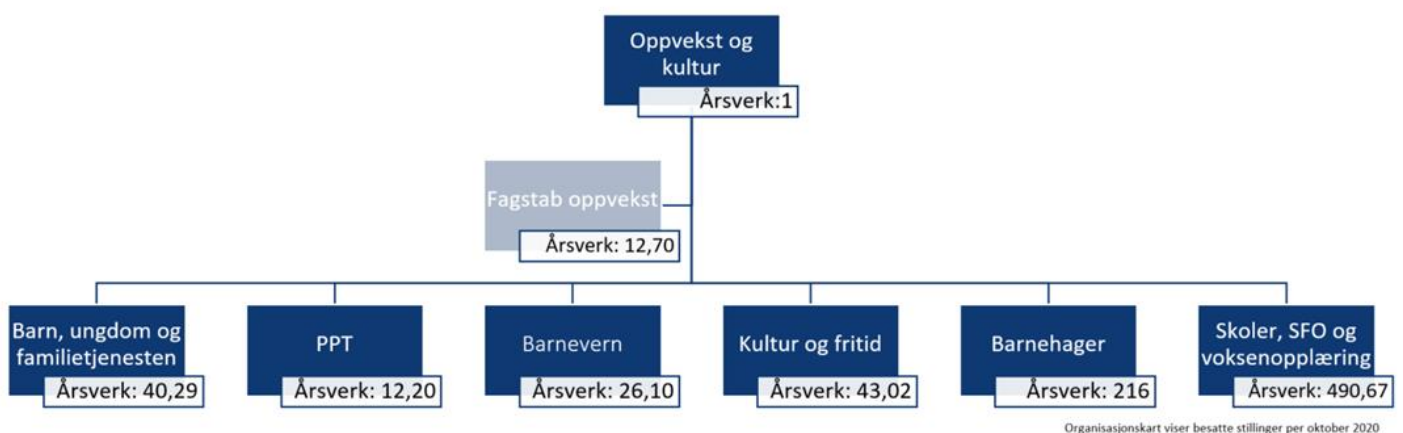
Beløp i 1000

			Økonomiplan			
			2021	2022	2023	2024
Investeringsprosjekter	Prosjektnr	Totalramme				
Kommunedirektør med sentrale staber						
01) Egenkapitalinnskudd KLP	19606	-	4 660	5 160	5 660	5 628
02) IKT-investering strategisk	19601	-	1 500	1 500	1 500	1 500
03) IKT-løsninger folkevalgte	19639	-	0	0	550	0
04) Jåsund Utviklingsselskap AS	Nytt	-	34 500	0	0	0
05) Kjøp av biler for å erstatte leasing	Nytt	5 000	2 500	2 500	0	0
Sum Kommunedirektør med sentrale staber		5 000	43 160	9 160	7 710	7 128

Oppvekst og kultur

Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet oppvekst og kultur består av fagstab oppvekst, barn, ungdom og familietjenesten, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevern, kultur og fritid (deriblant fagstab, bibliotek, kulturskole), barnehager, grunnskoler, skolefritidsordning (SFO) og voksenopplæring. Kommunen har i alt 12 kommunale barnehager, 15 private barnehager og 11 barne- og ungdomsskoler. Det er ca. 6 683 barn og unge i alderen 0-17 år i Sola kommune.

Organisatorisk oversikt oppvekst og kultur

Dette jobber vi med

Barnehage

- ruller ut regional kompetanseordning, et partnerskap mellom barnehage, kommune og UiS (kompetanse for fremtidens barnehage, KD 201822)
- sikrer likeverdig kvalitet for alle barn i barnehagene, jamfør mål for regional ordning
- jobber med fokusområdene pedagogisk ledelse og et inkluderende leke og læringsmiljø
- omorganisering og effektivisering av det spesialpedagogiske området
- bygger opp tverrfaglig kompetanseteam innen autismespekteret
- nye forskrifter om barns rett til et trygt og godt leke og læringsmiljø fra 1.1.21 – aktivitetsplikt
- rekruttere og beholde kvalifiserte ansatte i de ulike stillingskategoriene
- redusere sykefraværet
- pilotering av endring i barnehagestrukturen for fire barnehager
- dimensjonering i henhold til framskriving av barnetall for de som har rett til barnehageplass

- planlegger og bygger nye Røyneberg barnehage med ferdigstilling i 2024

Skole, SFO og voksenopplæring

- fortsetter innføring av nytt læreplanverk
- deltar i regionalt samarbeid om kompetanseutvikling
- viderefører nasjonalt prosjekt om inkluderende miljø i barnehager, SFO og skoler
- systemrettet arbeid med PPT og fagstab skole for å motta veiledning og spesialpedagogisk tilbud
- ny møteform på kvalitetsoppfølging av skolene
- imøtekommer elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø, jamfør opplæringsloven
- bygger opp tverrfaglig kompetanseteam innen autismespekteret
- klargjør Kjerrberget ungdomsskole, med skolestart august 2021
- omstillingsarbeid
- tar i bruk nytt biblioteksystem

Barnevern

- barns medvirkning og gode barnesamtaler.
- deltar i prosjektet Mitt Liv og kompetanseheving for ansatte i gjennomføring av barnesamtaler.
- flerkultur og minoriteter
- ny barnevernlov og avgjørelser fra høyesterett, samt implementerer endringer i regelverk
Følgende tema vil ha høy prioritet:
 - krav til beslutningsgrunnlag, begrunnelse og dokumentasjon
 - prinsippet om barnets beste
 - gjenforeningsmålsettingen
 - utmåling av samvær
- trekker inn barnets slekt og nettverk i kartlegging av barnets behov, i arbeidet med oppfølging av hjelpetiltak og ved plassering av barn utenfor hjemmet
- samarbeider og samhandler med andre tjenester, for å sikre rett hjelp til rett tid og et godt lag rundt barnet
- Barnevernsreformen, som trer i kraft 01. januar 2022

Barn, ungdom og familietjenesten

- lett tilgjengelig, relevant, tilstrekkelig og brukervennlig informasjon om tilbudet
- lett tilgjengelige, relevante, tilstrekkelige og brukervennlige tjenester
- utvikler et godt samarbeid med barn, ungdom og foresatte helt fra starten av
- systemisk tilnærming i all hjelp som gis, hvor viktige voksne rundt barnet involveres
- barn/unge får rett hjelp tidlig i alder og problemutvikling, og vi skal ha lav terskel for tverrfaglig vurderinger
- solid og oppdatert fagkunnskap hos alle ansatte og vi utvikler en felles kunnskapsplattform
- fortsetter kompetansebyggingen og en enda bedre praksis når det er bekymringer for omsorgssvikt, vold og overgrep

Familiesenteret

- alle familier med spedbarn/småbarn som trenger familiesenterets tilbud skal få hjelp
- ytterligere optimalisere «inngangen» til hjelp for familiene
- fortsetter systematisk brukermedvirkning gjennom FIT (Feedback-informerte Tjenester)
- fortsetter fokus på gjennomstrømming for å øke kapasitet
- barnets/den unges stemme skal bli hørt der det er mulig ut fra barnets helse og utvikling
- fortsetter fokus på å inkludere far i større grad i hjelpen som gis
- deltar i sped- og småbarnsnettverket i Rogaland, for å utvikle kompetanse innen traume, i samarbeid med ATV (Alternativ for vold) og Nasjonalt kompetansesenter for vold og traumatiske lidelser.

Helsestasjon

- fortsetter implementeringen av NBO (Newborn Behavioral Observation). Utvikle kompetansen i hvordan denne tilnærmingen kan bidra til gode bånd mellom foresatte og barn, til å finne de familiene som trenger særlig oppfølging, og til god dokumentasjon av samspill i journal
- sikkerhetsnett som fungerer; oppdatert oversikt over alle barn som bor i kommunen. Sikre at barn får oppfølging til rett tid
- utvikler kunnskapsbasert og brukervennlig gruppetilbud for foresatte når barnet er 4 uker, 4 md., 10 md. og 17-18 md. Oppfordre til videre sosial omgang, eks. trillegrupper
- tilbyr foresatte bistand i å velge ut gode kilder til informasjon som kan styrke foreldrekompentansen
- bistår systematisk foresatte i å velge ut gode kilder til informasjon som kan styrke foreldrekompentansen. Dette frigjør tid i konsultasjoner til å ta opp det som er relevant for den enkelte.

Svangerskapsomsorgen

- tilbyr god og relevant informasjon til kommende foreldre
- inkluderer fedre i større grad i forberedelsen til å bli foreldre

Skolehelsetjeneste

- mest mulig tilstedeværelse og tilgjengelighet på skolen
- systematiske samarbeidsmøter med skolen
- bookingløsning for timebestilling til alle elever og foresatte i grunnskolen
- rutinemessig forebyggende undervisning på utvalgte klassetrinn i temaene psykisk helse, pubertet og seksuell helse, og vold og overgrep
- sprer god kunnskap som kan styrke foreldrekompentansen
- starter opp arbeidet med hvordan barn og unge med overvekt/fedme kan få et kunnskapsbasert, kommunalt tilbud med en brukervennlig, positiv og systemisk tilnærming
- god utnyttelse av skolelegeressursen
- bemanner nye Kjerrberget ungdomsskole med helsesykepleier

Helsetasjon for Ungdom

- utvikler og utvider tilbudet i nye lokaler på rådhuset
- inviterer ungdomsskolene til omvisning, undervisning og informasjon om tilbudet

Ungdomsteamet

- mest mulig tilstedeværelse der ungdom er; skole og fritid
- gjennom prosjektene LOS og Glidelåsen støtte opp om ungdom med risiko for dropout i overgangen fra ungdomsskole til videregående skole
- systematisk, forebyggende arbeid i ungdomskoler i temaene nettvett, rus og kriminalitet
- oppretter systematisk samarbeid med videregående skole for å kunne drive rus og kriminalitetsforebyggende arbeid – med særlig fokus på holdning til bruk av cannabis

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

- er sakkyndig instans for kommunen vedrørende barn, unge og voksne med særlige behov
- styrker kompetanse- og organisasjonsutvikling i barnehage og skole
- kartlegger enkeltindivid, utviklings- og opplæringsmiljø
- gir råd og veiledning til foreldre, barnehage og skole
- deltar aktivt i kommunens tverrfaglige arbeid
- gir råd om henvisning til andre hjelpetjenester
- utvikler egen kompetanse
- korter ned ventetiden for behandling

Sola kulturskole

- tilbyr varierte kulturarrangementer hvert år
- er en inkluderende kulturskole med kvalitet i alle ledd
- implementerer nasjonal rammeplan og lokal tilpasning til kommuneplanens mål
- prioriterer deltakelse i Norsk kulturskoleråds veiledningsprogram
- flerfaglig inkluderingsprosjekt i regi av Sola fritid, kulturskolen og Sola ungdomsskole, med pop-up møteplasser med kulturaktiviteter, sosiale aktiviteter og andre felleskapsbyggende aktiviteter
- har tettere samhandling på tvers av virksomhetene i kulturhuset
- legger til rette for samskaping med barn og unge, et arbeid som skal løftes metodisk og strategisk for å utvikle hele kulturhuset i retning å være et «kulturelt hotspot», altså å ha relevans for mangfoldet av barn og unge i Sola og styrke fellesskapet
- utvikler flere tilrettelagte lavterskeltilbud i samarbeid med tilrettelagt fritid, for eksempel band med brukere i Onsdagsklubben
- utvikler nye arbeidsmodeller på bakgrunn av behov og etterspørsel i barnehage, grunnskole og helsesektoren
- viderefører Studio S, et undervisningssted for dans, visuell kunst og teater
- er synlige overfor nye brukere gjennom skolekonserter, åpen dag med prøvetimer og ny hjemmeside

- innfører en organisasjonsmodell som er fleksibel nok til at ressurser blir brukt der behov og etterspørsel er størst til enhver tid
- samordner administrative/merkantile oppgaver gjennom bedre utnyttelse av administrative ressurser på tvers av virksomhetene i kultursektoren for å frigi tid til strategisk ledelse
- administrerer prosjektet Den kulturelle skolesekken

Sola bibliotek

- videreutvikler rollen som kunnskapsformidler og stimulere til lesing hos alle aldersgrupper
- er en uformell møteplass og sosial læringsarena
- utvider samarbeidet med særlig helsestasjonen, skoler og barnehager
- et moderne bibliotektilbud stiller nye krav til funksjoner og fysisk utforming. Forbedringer / utvikling av bibliotekrommet og -tilbudene i samskaping med innbyggerne er en prioritert oppgave.
- biblioteket er tilgjengelig for alle, og bidrar til god folkehelse gjennom inkludering og utjevning av sosiale forskjeller
- jobber målrettet med nye lavterskeltilbud på tvers av sosiale lag; som drop-in lesegrupper, leksehjelp, utvidet folkeverksted/Makerspace og eget lesestimuleringsprosjekt for barn under skolealder

Fritid

- forvalter tilskuddsordninger for frivillige lag og foreninger
- kompetanseheving i inkluderingsarbeid for frivillige lag og foreninger
- økonomisk støtte til lag og foreninger for å inkludere barn og unge fra lavinntektsfamilier
- drifter FeelGood Ungdomshus – et ungdomskulturhus for bredden av ungdom.
- drifter fritidskontakttjenesten
- fritidsveiledning for barn og unge
- drifter fritidsklubb for mennesker med utviklingshemming
- tverrfaglige prosjekter i oppvekst- og inkluderingsarbeidet

Fagstab oppvekst

- støtte- og samordningsfunksjoner for virksomhetene i tjenesteområdet, herunder rapporteringer, kompetanseheving, veiledning og lederstøtte
- planarbeid og saksutredning
- følger opp og koordinere ulike lovverk og føringer fra de departementene som regulerer sektorene innenfor tjenesteområdet
- koordinerer tjenesteområdets ansvarsområder og oppgaver, for å sikre god helhet på tilbudene og godt samarbeid på tvers
- implementerer nye tiltak og samarbeidsstrukturer
- samarbeidsprosjekt med spesialisthelsetjenesten for å utvikle koordinerte tjenester for barn og unge
- oppgavefordeling i stab som fremmer tjenesteområdets mål om helhetlige tjenester, styrking av det tverrfaglige samarbeidet og større grad av brukermedvirkning

Fagstab kultur

- drifter og videreutvikler Sola frivilligsentral
- drifter og videreutvikler Sola kulturhus
- kulturminneforvaltning
- administrative og koordinerende tjenester for kulturlivet
- veileder og følger opp lokale lag og foreninger
- kulturtilbud for barn og unge
- den kulturelle spaserstokken og andre kulturtilbud for eldre
- arrangementer og festivaler

Hovedmål og delmål

Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	- Finne flere områder der samskaping med innbyggere og lag og organisasjoner kan føre til bedre tilbud og bedre bruk av ressurser. - Forebyggende tiltak som fremmer god helse og trivsel. - Redusere sykefravær. - Sikre god tilgang på ansatte i skolen med godkjent og relevant kompetanse, sånn at vi møter behovene i framtiden. - Utvide helsestasjonstilbudet for ungdom i nye lokaler i rådhuset og gjenopprette kapasiteten på tilbudet til familier med nyfødte/småbarn på Familiesenteret. - Utvikle barnehagens pedagogiske praksis gjennom deltakelse i Barnehagebasert kompetanseutvikling.
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	- Bedre tilbudet til noen grupper ved å utvikle egne tiltak og bygge kompetanse i kommunen. - Bookingsystem skal utvides og gjøres mer kjent. - Lærerhospitering i kulturskoler, hvor inkludering og lave terskler står sentralt. - Omdisponere ressurser i kulturskolen til utprøving av nye undervisningstilbud, nye arbeidsformer og prøve ut bruk av andre lokaler. Fellesskap, tilhørighet og det sosiale aspektet forsterkes gjennom mer gruppe- og prosjektbasert undervisning. - Prøve ut ny struktur på barnehageområdet, pilot i 2020 og 2021. - Samskaping mellom virksomhetene i kulturhuset og barn og unge for å utvikle kulturhuset i retning av et «kulturell hotspot» der målet er sterke fellesskap. - Satse på aktiviteter som bygger fellesskap. - Tverrfaglige prosjekter i oppvekst- og inkluderingsarbeidet. - Verktøyet feedback-informerte tjenester (FIT), tas i bruk i flere tjenester. - Være en fleksibel organisasjon der ressurser blir brukt der behov og etterspørsel er størst til enhver tid.
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	- Jevnlig analysere arbeidsprosesser med tanke på forenkling, fornying og forbedring.

- Se på den totale ressursituasjonen for tjenesteområdet.

- Ved å se alle tjenester som bistår barn og unge med utfordringer i en sammenheng, kan vi utvikle en robust organisering for fremtiden.

- Vurdere muligheter for bedre ressursutnyttelse og organisering av spesialundervisning og tilpasset opplæring.

I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

- Delta i den regionale satsingen "Inkluderende barnehage- og skolemiljø".

- Gjøre kulturtilbudene tilgjengelige for alle gjennom lavterskeltilbud på tvers av sosiale lag, økonomisk støtte til lag og foreninger til inkludering av barn og unge fra lavinntektsfamilier og flere tilrettelagte lavterskeltilbud i samarbeid mellom kulturskolen og tilrettelagt fritid, f.eks. band for deltakerne i Onsdagsklubben.

- Hjelp barn og unge inn i fritidsaktiviteter ved å gi fritidsveiledning til barn og unge.

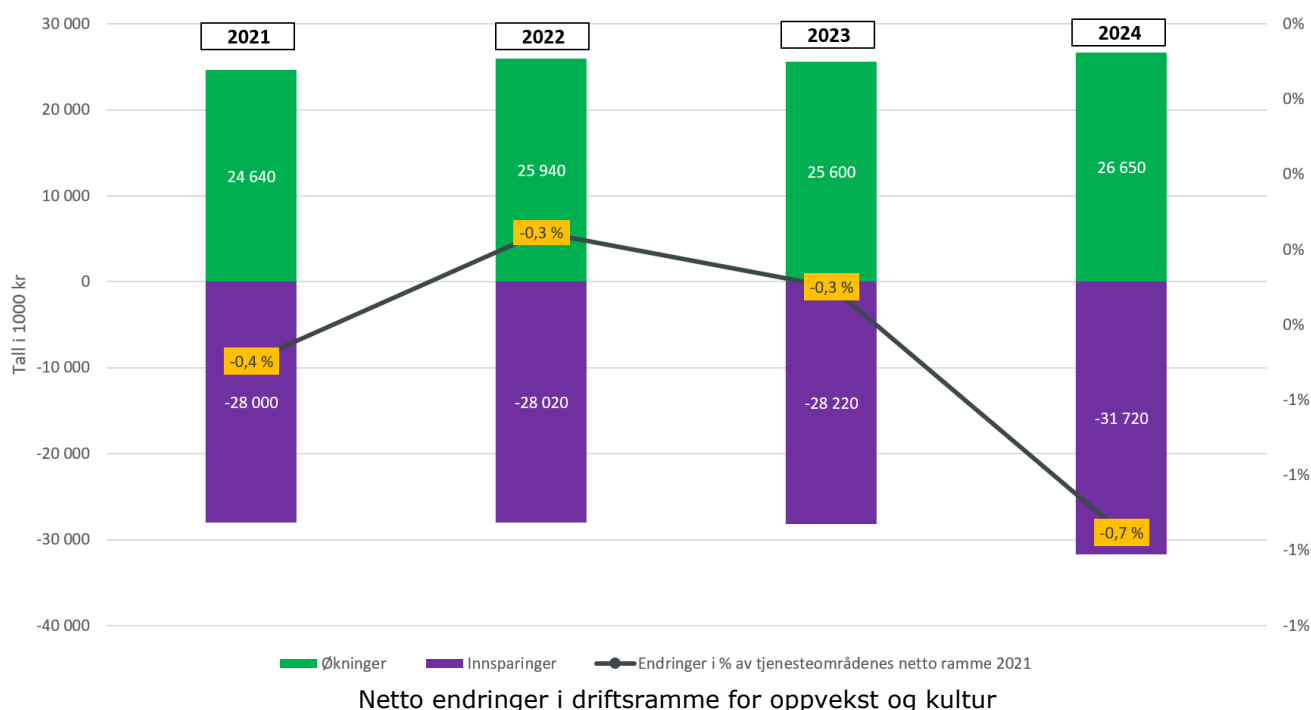
- Samarbeide med lag og foreninger om å heve kompetansen på inkluderingsarbeid.

- Skape gode møteplasser for barn og unge ved å videreutvikle bibliotekets rolle som kunnskapsformidler, være en uformell møteplass og sosial læringsarena, samt samarbeid med innbyggerne, helsestasjon, skoler og barnehager.

Driftsbudsjett

Netto endringer

Figuren under viser netto endringer i driftsbudsjettet for tjenesteområdet oppvekst og kultur, sammenlignet med budsjett 2020.

I oppvekst og kultur økes endringer i driftsbudsjettet med kr 24,7 millioner i 2021 som følge av volumvekst i de store tjenesteområdene, herunder skole-, barnehage- og barnevernsektoren. Det er behov for økt spesialpedagogisk hjelp i barnehager, spesialundervisning i skolene, samt at det er en økning i antall barn og foreldre som mottar tjenester fra barnevernet.

På grunn av den krevende økonomiske situasjonen har kommunedirektøren innarbeidet en innsparing på kr 28 millioner i driftsbudsjettet til oppvekst og kultur for planperioden 2021-2024. Dette kan ha betydning på hvordan tjenestene ytes og kvaliteten på tjenestene, samtidig som det også kan få konsekvenser for produksjons- og administrasjonskapasiteten i de respektive tjenesteområdene.

I statsbudsjettet 2021 foreslår regjeringen redusert pensjonspåslag i tilskuddet til private barnehager. Dette innebærer mindreutgifter til kommunen, men kommunen er også trukket i rammetilskuddet. Kommunedirektøren har tatt utgangspunkt i dette forslaget med forbehold om at det vedtas av stortinget.

Netto driftsramme for tjenesteområdet oppvekst og kultur utgjør kr 746,8 millioner i 2021. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Netto driftsramme

Beløp i 1000

	Regnskap Budsjett		Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fagstab oppvekst	17 440	12 551	-3 549	2 971	5 271	5 271
Skole og SFO	327 245	330 569	340 949	337 079	336 619	338 949
Sola PPT	9 566	9 329	9 329	9 329	9 329	9 329
Barnehager	263 826	276 242	275 162	274 722	273 222	269 722
Styrket barnehage tilbud	23 482	22 355	21 975	21 775	21 275	20 075
Barnevern	37 779	32 206	38 806	38 806	38 806	38 806
Barn, ungdom og familietjenesten	23 981	26 278	26 508	26 508	26 508	26 508
Fagstab kultur	9 562	9 725	8 695	8 465	7 985	8 005
Fritid	14 106	14 366	13 136	12 736	12 736	12 736
Sola bibliotek	6 653	6 623	6 213	6 213	6 213	6 213
Sola kulturskole	9 681	9 994	9 654	9 554	9 654	9 554
Sum	743 320	750 238	746 878	748 158	747 618	745 168

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	750 238	750 238	750 238	750 238
Vedtatt ramme før endringer	750 238	750 238	750 238	750 238
Fagstab oppvekst				
39) Fryser kjøp av møbler, inventar m.v i 2021	-500	0	0	0
40) Redusere kjøp av tjenester fra andre kommuner/instanser	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000
41) Redusere tre årsverk i fagstab oppvekst og kulturstab	-1 220	-2 550	-2 550	-2 550
42) Innstramme ansettelses- og innkjøpskontroll, restriksjoner og overtidssbruk	-8 000	-3 100	0	0
43) Rest omstillingskrav i oppvekst og kultur	-4 500	0	0	0
44) Teknisk endring- SLT-koordinator, overført til oppvekst og kultur	670	670	670	670
45) Teknisk endring- overføring av K46 til oppvekst	400	400	400	400
46) Avvikle avtale med K46	-200	-400	-400	-400
47) Tilskudd til MOT	100	100	100	100
48) Redusere tre årsverk i hjelpetjenestene	-850	-1 700	-2 500	-2 500
Sum Fagstab oppvekst	-16 100	-9 580	-7 280	-7 280
Skole og SFO				
49) Driftsutgifter Kjerrberget ungdomsskole	4 260	6 670	6 670	6 670
50) Elevtallsvekst	2 610	3 510	2 970	3 800
51) En elev med alternativ opplæring (IAA)	840	840	420	420
52) Endring i foreldrebetaling SFO	-400	-400	-400	-400
53) Krav om lektorkompetanse	1 000	2 000	3 000	3 000
54) Lærernorm midler inn i rammetilskuddet	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
55) Moderasjonsordning - redusert foreldrebetaling i SFO	1 000	1 420	1 420	1 420
56) Målform - samle nynorsk-elevene på en skole	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
57) Ny Sande SFO	210	210	210	210
58) Nye læremidler	1 200	1 200	1 200	1 500
59) Omorganisering av svømming og transport	-200	-200	-200	-200
60) Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismespekteret - skoleområdet	500	500	500	500
61) Redusere tre årsverk i skole, SFO og voksenopplæring	-1 000	-3 000	-3 000	-3 000
62) Redusert kjøp av private skoletilbud	-300	-700	-700	-700
63) Skole - nedskrivning av store spesialpedagogiske vedtak	-600	-1 000	-1 500	-300
64) Skolefrokost ungdomsskole	700	700	700	700
65) Spesialundervisning	3 000	2 000	2 000	2 000
66) Styrking av særskilt norsk tilsvarende tospråklig fagopplæring	900	900	900	900
67) Styrking bemanning i SFO	660	660	660	660
68) Ubetjent leirskole med tre overnattinger	0	-800	-800	-800

Sum Skole og SFO	10 380	6 510	6 050	8 380
Barnehager				
69) Barnehagestruktur - fra små til større enheter i kommunale barnehager	-440	-880	-880	-880
70) Innsparing: Tilskudd private barnehager	0	0	-1 500	-5 000
71) Kommunale barnehager - økning i inntekter som følge av endring i makspris foreldrebetaling	-4 800	-4 800	-4 800	-4 800
72) Kommunale barnehager - disponering av inntekter som følge av endring i makspris foreldrebetaling	4 080	4 080	4 080	4 080
73) Kommunale barnehager - økning av inntekter på kostpenger	-400	-400	-400	-400
74) Kommunale barnehager - disponering av økte inntekter på kostpenger	400	400	400	400
75) Kompetanseheving mot 2020	330	330	330	330
76) Utsatt skolestart - ikke innvilge dette gir besparelse for barnehage	-250	-250	-250	-250
Sum Barnehager	-1 080	-1 520	-3 020	-6 520
Styrket barnehagetilbud				
77) Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismspekteret - barnehageområdet	350	750	750	750
78) Spesialpedagogisk hjelp styrket barnehagetilbud	670	670	670	670
79) Styrket barnehagetilbud - nedskrivning av store vedtak	-1 400	-2 000	-2 500	-3 700
Sum Styrket barnehagetilbud	-380	-580	-1 080	-2 280
Barnevern				
80) Barnevern prognose for utgifter	7 600	7 600	7 600	7 600
81) Salg av tjenester til andre kommuner på barnevernområdet	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Barnevern	6 600	6 600	6 600	6 600
Barn, ungdom og familietjenesten				
82) Legge ned helsestasjonen på Tjelta	-500	-500	-500	-500
83) Omstilling BUF-tjenesten, ubesatt stilling 40 prosent, innsparing helsestasjon for ungdom, innsparing bilhold	-440	-440	-440	-440
84) Veileder Familiesenteret 1,5 stilling	1 170	1 170	1 170	1 170
Sum Barn, ungdom og familietjenesten	230	230	230	230
Fagstab kultur				
85) Frivillighetssentral finansieres med øremerkede midler i stedet for gjennom rammetilskudd	-440	-440	-440	-440
86) Hafrsfjord 2022	0	250	-250	-250
87) Justering driftstilskudd til museer	20	40	60	80
88) Omstilling fagstab kultur, reduksjon av diverse driftsposter, mat/servering, ekstraressurs m.m.	-360	-360	-360	-360
89) Samskaping med frivillige lag og foreninger	-500	-1 000	-1 000	-1 000
90) Årsbevilgning for vedlikehold og skjøtsel av kulturminner	250	250	250	250
Sum Fagstab kultur	-1 030	-1 260	-1 740	-1 720
Fritid				
91) Omstilling fritid, reduksjon kompensasjon utgiftsdekning, intern stillingsstopp, m.m.	-330	-330	-330	-330
92) Redusere ett årsverk i tilrettelagt fritid	-400	-800	-800	-800
93) Redusere tilbud i tilrettelagt fritid	-500	-500	-500	-500

Sum Fritid	-1 230	-1 630	-1 630	-1 630
Sola bibliotek				
94) Omstilling bibliotek: Endring av bibliotektjenesten i Tananger	-410	-410	-410	-410
Sum Sola bibliotek	-410	-410	-410	-410
Sola kulturskole				
95) Instrumenter i kulturskolen, som tidligere lå i investeringsbudsjettet	100	0	100	0
96) Omstilling kulturskolen, reduksjon i faste stillinger 0,45 stilling	-380	-380	-380	-380
97) Økning av foreldrebetaling ved kulturskolen	-60	-60	-60	-60
Sum Sola kulturskole	-340	-440	-340	-440
Sum endringer	-3 360	-2 080	-2 620	-5 070
Ramme etter endringer 2021-2024	746 878	748 158	747 618	745 168

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Økonomiplan

Investeringsprosjekter	Prosjektnr	Totalramme	2021	2022	2023	2024
Oppvekst og kultur						
06) Datamaskiner/fornyng skoler	29602	-	5 600	3 300	3 200	3 200
07) Dysjaland skole, rehabilitering av uteområdet	29090	5 800	1 800	0	0	0
08) Havnealléen barnehage, rehab.	29082	12 000	10 380	0	0	0
09) Kultur- og aktivitetshus Tananger	49052	10 000	9 300	0	0	0
10) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg	29084	100 000	500	4 500	40 000	55 000
11) Ny kommunal barnehage Myklebust	29094	-	0	0	500	0
12) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur	19104	-	0	0	1 000	0
13) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal	29076	10 711	0	0	0	7 000
14) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	29080	346 000	125 320	0	0	0
15) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)	29083	32 600	26 520	0	0	0
16) Oppgradering av uteområde skoler	Nytt	-	3 000	0	0	0
17) Oppgradering av uteområde Grannes barnehage	Nytt	-	500	0	0	0
Sum Oppvekst og kultur		517 110	182 920	7 800	44 700	65 200

Kostra-analyse

	Sola 2018	Sola Sandnes 2019	Klepp	Stavanger	Kostragruppe 13	
Prioritet						
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år (B) **)	3 640	2 713	3 139	2 802	3 131	2 925
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år (B) **)	12 349	9 310	10 847	10 464	11 210	11 255
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn i barnevernet	108 183	95 542	91 914	94 301	140 267	130 466
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	2 893	2 846	2 448	1 845	4 167	2 406
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager **)	154 477	163 209	146 389	159 642	167 896	159 982
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B)	1 826	1 849	1 047	765	1 639	1 241
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger (B)	252	252	234	251	363	283
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år korrigert for **)	103 095	102 566	101 947	107 929	104 458	107 366
Produktivitet						
Antall barn korrigert for alder per årsverk til basisvirksomhet i kommunale barnehager (B)	5,9	5,9	5,8	5,9	5,7	5,8
Barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk (funksjon 244)	19,4	21,0	21,2	22,7	22,1	19,1
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B)	19 304	19 259	22 088	17 360	20 731	21 693
Dekningsgrad						
0år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prose	1,5 %	2,1 %	3,8 %	4,2 %	1,8 %	5,2 %
1-5 år andel barn i barnehage i forhold til innbyggere (prosent)	96,6 %	96,7 %	88,1 %	93,5 %	90,9 %	92,4 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	37,7	36,8	45,7	63,9	60,3	40,0
Andel barn med barnevernstiltak pr 31.12 ift. innbyggere 0-17 år	1,8 %	1,8 %	2,0 %	3,2 %	2,9 %	2,7 %
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	16,0 %	15,4 %	14,0 %	14,2 %	14,0 %	11,0 %
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	70,4	73,6	69,1	65,3	58,2	83,0
Kvalitet						
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	42,7	43,4	41,6	41,6	42,3	41,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	12,4	12,9	13,0	12,4	14,0	13,7
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	15,0	14,8	13,6	13,0	15,1	15,0

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse grunnskole

Sola bruker mer enn Sandnes, men mindre enn Stavanger, Klepp og Kostragruppe 13 når man ser på netto driftsutgifter til grunnskolesektor per innbygger mellom 6-15 år, justert for utgiftsbehov.

Gjennomsnittlige grunnskolepoeng i Sola (avgangskarakterer) hadde en topp i 2017, gikk noe ned i 2018, men er nå tilbake på samme nivå igjen i 2019. Sola har fortsatt best resultat av de fire kommunene som sammenlignes.

Sola har større gruppestørrelser enn Klepp, men mindre gruppestørrelser i 1-10. årstrinn enn øvrige sammenligningskommuner og Kostragruppe 13. Mindre gruppestørrelser er kostnadsdrivende.

Skolene må holde seg innenfor lovverket når det gjelder lærernorm og språkdeling. Sola hadde i 2017 den høyeste gjennomsnittlige gruppestørrelsen på ungdomstrinnet 8.-10. årstrinn av sammenligningskommunene og Kostragruppe 13. I 2019 ligger både Klepp og Sandnes lavere, mens Stavanger og Kostragruppe 13 ligger høyere. Gruppestørrelsene i Sola har gått ned fra 2017 til 2019, blant annet som følge av økninger i vedtak om spesialundervisning for 8.-10. årstrinn. Jo lavere gruppestørrelse, jo bedre voksentetthet.

Kostra-analyse barnehage

Sola kommune sine netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år økte med 6 prosent fra 2018 til 2019. KOSTRA-tallene viser at det var en tilsvarende økning i Stavanger og Kostragruppe 13, mens det var 8 prosent økning i Stavanger og Klepp. Denne indikatoren inkluderer alle utgifter innenfor barnehageområdet, som ordinær barnehagedrift (inkludert tilskudd til private barnehager), senter for styrket barnehagetilbud og drift/vedlikehold av barnehagelokaler. Store deler av økningen i netto driftsutgifter i 2019 er relatert til økt tilskudd til de private barnehagene, økte lønnskostnader i de kommunale barnehagene og økte driftsutgifter på barnehagelokaler.

Sola har høy dekningsgrad i barnehagetjenesten, og i 2019 var den på 96,7 prosent. Høy dekningsgrad i barnehagetjenesten skyldes at 10,63 prosent av barna med barnehageplass i Sola var fra andre kommuner. Den høye dekningsgraden kan delvis forklare det høye utgiftsnivået på barnehagetjenesten i kommunen.

Andel barn i kommunale barnehager er redusert de siste årene. I 2019 var andel barn 36,8 prosent mot 39,1 prosent i 2016. Dette er lavere enn gjennomsnittet i Kostragruppe13 og lavest blant sammenligningsgruppen.

Kostratallene viser at Sola i årene 2016 til 2017 hadde mange barn under ett år i barnehage. Barn under ett år har ikke rett på barnehageplass, og kommunen får ikke rammetilskudd for denne gruppen, noe som tidligere har ført til økte kostnader for kommunen. Innstrammingen på området har hatt effekt fra 2017 til 2019 hvor andel 0 år med barnehageplass har gått ned fra 6,1 prosent til 2,1 prosent, til tross for at det har vært en moderat økning på 0,6 prosentpoeng fra 2018 til 2019.

Kostra-analyse barnevern

Netto driftsutgifter per barn i barnevernet viser en relativt sterk nedgang i 2019 i forhold til tidligere år. Sola har litt høyere utgifter per barn i barnevernet

sammenlignet med Sandnes og Klepp, men en god del lavere enn Stavanger og Kostragruppe 13.

Sola kommune har de siste fire årene lavest andel barn med tiltak, sett i forhold til aldersgruppen 0-17 år. Dette kan henge sammen med satsing på tidlig innsats og tilbudene som gis av familiesenteret og ungdomsteamet. Andel barn med barnevernstiltak i aldersgruppen 0-17 år økte noe i Sola og Klepp fra 2017 til 2018.

Antall barn med undersøkelse eller tiltak per årsverk er mindre i Sola enn i sammenligningskommunene, men litt høyere enn i Kostragruppen.

Kostra-analyse barn, ungdom og familietjenesten

Sola kommune har lavest netto driftsutgifter til forebygging per innbygger 0-20 år sett i forhold til kommunene vi sammenligner oss med og Kostragruppe 13.

Sola kommune har også lavest netto driftsutgifter til forebygging per innbygger 0-5 år. Sola kommune har likevel fokus på tidlig innsats.

Antall årsverk helsesøster per 10.000 innbyggere 0-5 år er høyere i Sola enn i nabokommuner, men er en del lavere enn Kostragruppe 13.

Kostra-analyse kultur

Sola bruker fortsatt mer på kultur enn Klepp, Sandnes og Kostragruppe 13, men likevel en del mindre enn Stavanger, målt i kroner pr, innbygger. Høyt aktivitetsnivå på kulturskolen er med på å øke den totale kostnaden til kultur per innbygger. Sola har også et høyt aktivitetsnivå på kulturhuset som også kommer andre instanser i kommunen til gode.

Sola kommune bruker mest på aldersgruppen 6-18 år. Sola reduserte antall fritidssenter fra 3 til 1 i 2015. Dette har ikke medført lavere utgifter, men er snarere en omorganisering.

Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger er lavere i Sola enn Stavanger og Kostragruppe 13, men noe høyere enn Sandnes.

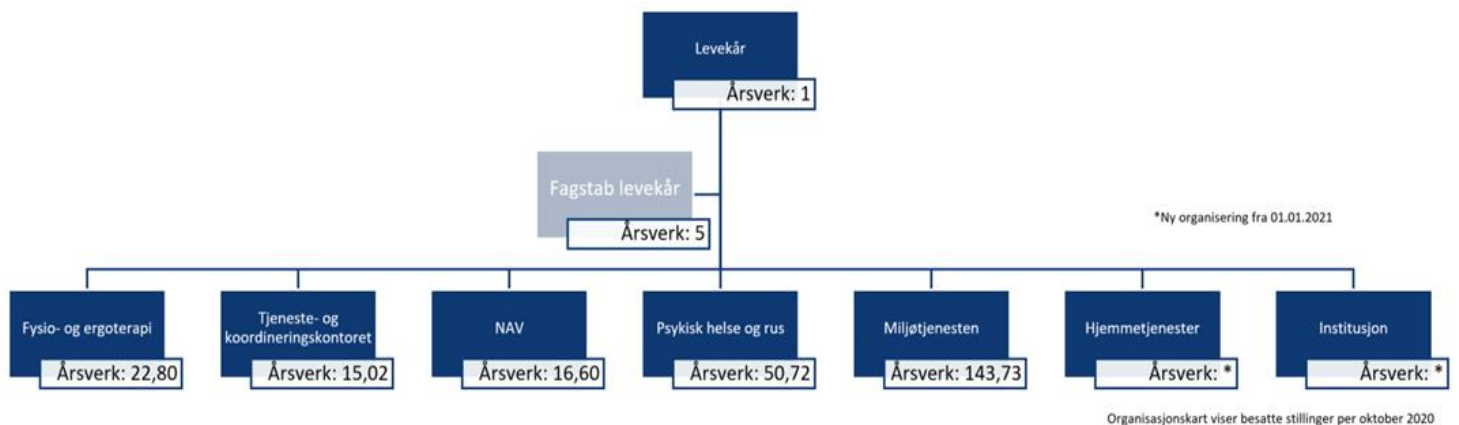
Sola har lavere brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler per bruker, sammenlignet med Stavanger, Sandnes og Kostragruppe 13, men høyere enn Klepp.

Sola kommune har fremdeles høyest andel elever i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole sammenliknet med Sandnes, Stavanger, Klepp og Kostragruppe 13. Kulturskolen har også et betydelig antall brukere som ikke er i grunnskolealder. Dette indikerer at kulturskolen i Sola har en effektiv drift.

Levekår

Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet levekår består av fagstab, fysio- og ergoterapi, tjeneste- og koordineringskontoret (TKK), NAV, psykisk helse og rus, miljøtjenesten, hjemmebaserte tjenester og sykehjem. Kommunen har i alt tre sykehjem, 11 omsorgsboliger, heldøgnsinstitusjon for barn i barnebolig, dagsenter og dagtilbud, og tilbyr hjemmetjenester til alle aldersgrupper.

Organisatorisk oversikt levekår

Dette jobber vi med

Fagstab levekår

- bistår både på strategisk nivå og tjenestenivå
- arbeider med plan, utviklingsarbeid og prosjektarbeid, samt saksutredning til politiske utvalg
- oversikt og koordinering av overordnede planer, styringsdata og øremerkede tilskudd
- administrerer interkommunalt samarbeid om legevakt, krisesenter, miljørettet helsevern og søknader om tilskudd
- gir råd i faglige spørsmål og følger opp virksomhetene
- sikrer primærhelsetjenester til innbyggerne

Tjeneste- og koordineringskontoret

- saksbehandler søknader om institusjonsplasser, ulike hjemmetjenester, omsorgslønn, omsorgsboliger, parkeringsplasser, avlastning m.m.
- kartlegger behov og fatter vedtak om tjenester
- regulerer og fatter vedtak om tilrettelegging av bolig, kommunale boliger og startlån til egen bolig

Institusjonene

- Sola sykehjem med 46 plasser for langtidsopphold og 24 korttidsplasser for avlastning og opptreningsopphold
- Soltun sykehjem med 48 plasser for langtidsopphold
- Tananger bo og velferdssenter med 40 plasser for langtidsopphold og to korttidsplasser for avlastning og opptreningsopphold
- driver dagsenter for demente og aktivitetssenter

Hjemmetjenestene

- hjemmetjenestene består av praktisk bistand i hjemmet, hjemmesykepleie og velferdsteknologiske løsninger
- har 11 omsorgsboliger for eldre og yngre funksjonshemmede
- driver dagsenter for eldre

Miljøtjenesten

- har boliger for personer med psykiske- og fysiske funksjonsnedsettelse
- dagtilbud som består av dagsenter og arbeidstrening ved tilrettelagt arbeid
- har avlastningstilbud til foreldre og omsorgspersoner med barn som har psykisk- og fysisk funksjonsnedsettelse
- har heldøgnsinstitusjon for barn i barnebolig

Psykisk helsearbeid og rus

- har botilbud i kommunale boliger
- tilbyr hjemmetjenester
- har dagtilbud for mennesker med psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet
- yter tjenester gjennom frisklivssentralen, rask psykisk helsehjelp og livskrisehjelpen

Fysio- og ergoterapitjenesten

- tilbyr rehabilitering, behandling, forebyggende tiltak og praktisk tilrettelegging
- yter tjenester til alle aldersgrupper, i og utenfor institusjon
- tilbyr dagsrehabilitering for yngre personer med funksjonsnedsettelse

NAV (sosiale tjenester)

- yter økonomisk rådgivning og stønad
- bistår integrering og sysselsetting for flyktninger
- bistår i sysselsetting og tilrettelegging for innbyggere utenfor arbeidslivet

Hovedmål og delmål

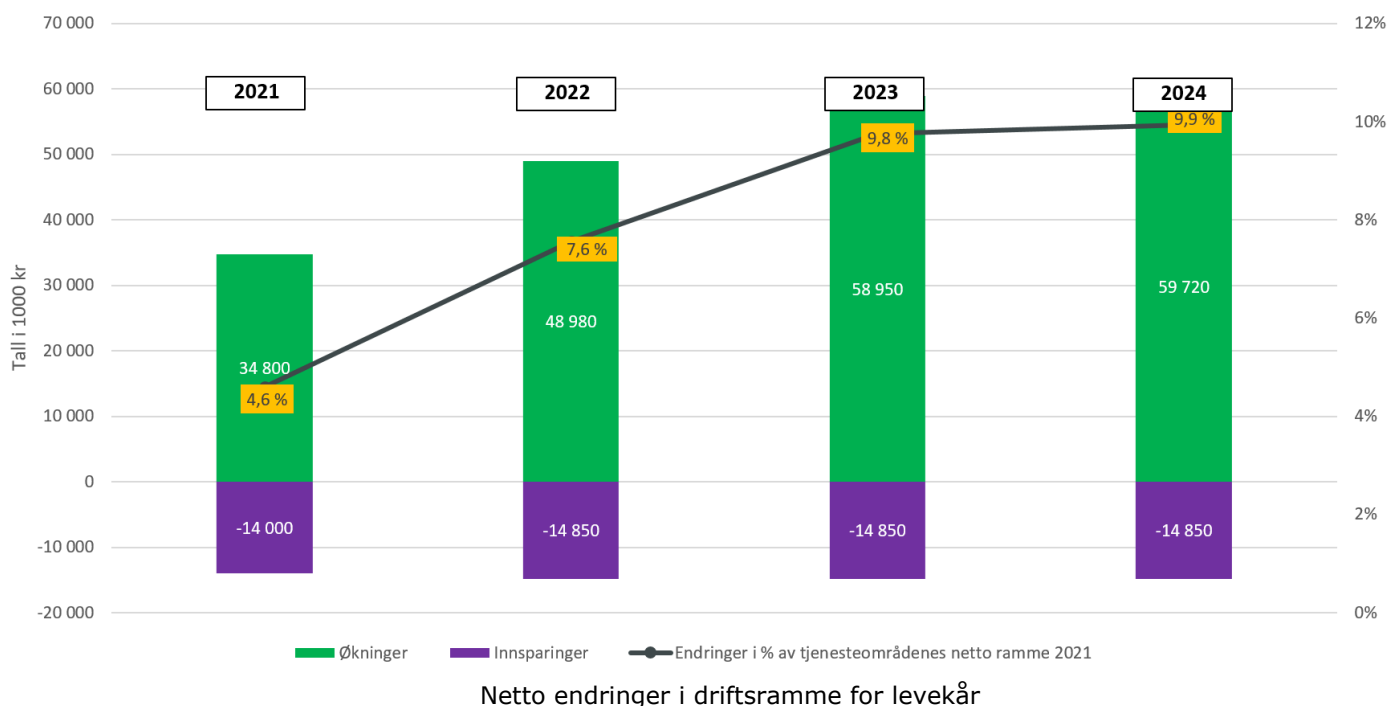
Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	- Bistå innbyggerne med behov for tjenester som kan utvikle ferdigheter for å mestre egne utfordringer. - Sammen med innbyggerne og behandlingsinstans sikre tjenester til rett tid og sted.
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	- Innbyggerne bidrar til at tjenesteutforming utvikles gjennom individuelle og nye løsninger. - Innbyggerne blir involvert for å sikre eierskap til egne utfordringer. - Velferdsteknologi bidrar til at innbyggerne selv mestrer oppgaver.
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	- Starte tjenester på laveste omsorgsnivå. - Styrke hjemmebaserte tjenester slik at innbyggerne kan bo i egen bolig. - Utvikle tjenestene til å bli mer ressurseffektive.
I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse	- Legge til rette for at innbyggerne deltar aktivt i utformingen av tjenestene. - Styrke tilbudet til innbyggerne sammen med frivillige lag og organisasjoner. - Videreutvikle samarbeidet med innbyggere og pårørende.

Driftsbudsjett

Netto endringer

Figuren under viser netto endringer i driftsbudsjettet for tjenesteområdet levekår, sammenlignet med budsjett 2020.

Levekår gir helse og omsorgstjenester til innbyggere i alle aldre og omfanget av tjenestene varierer ut fra hva den enkelte har behov for. Med dagens muligheter innen helse og medisin lever vi lenger med kompliserte tilstander, noe som krever tett oppfølging av kommunen, både med personell og tekniske prosedyrer. Dette gjør at tjenesteområdet må se på hvordan tjenestene gis og omfanget av tjenester innbyggerne får. Endringene i tjenesteområdets driftsbudsjett baserer seg på behov knyttet til økt tjenestebehov innen lovpålagte tjenester og endringer i måter tjenestene blir gjennomført på. En krevende økonomisk situasjon vil medføre endringer i både kvalitet og omfang på tjenestene. Det er lagt inn innsparinger på kr 14 millioner.

Tjenesteområdet får samtidig tilført kr 34,6 millioner, hvorav kr 25 millioner er til åpning av nye sykehjemsplasser ved Soltun sykehjem.

I Sola skal tjenestene gis i eget hjem lengst mulig. Det er et mål at den enkelte innbygger inkluderer sine nære og pårørende – og at ressurser hos den enkelte og dennes nettverk er grunnlag for den hjelp som gis.

Kommunedirektøren har tatt en gjennomgang på å holde barnetrygden utenfor beregning av sosialstønad, noe som vil koste kommunen omtrent kr 4,7 millioner per år. På bakgrunn av kommunens økonomiske situasjon har kommunedirektøren ikke funnet rom til å prioritere dette. Kommunedirektøren har vurdert muligheten for å ta dette inn i budsjettet for 2021, men med en krevende omstilling har en dessverre ikke funnet handlingsrom til dette nå. Det vil bli en faglig diskusjon på dette fremover, hvor en også vil se på effekter av de tiltakene NAV har i dag.

Netto driftsramme for tjenesteområdet levekår utgjør kr 472,7 millioner i 2021. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Netto driftsramme

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fagstab levekår	26 823	39 794	53 524	55 194	65 974	66 694
Institusjon	132 103	137 777	138 672	149 012	148 202	147 962
Hjemmetjenester	71 822	57 968	64 593	65 213	65 213	65 213
Miljøtjenesten	96 995	102 912	105 842	105 842	105 842	105 842
Psykisk helsearbeid og rus	39 809	43 163	41 333	41 333	41 333	41 623
NAV Sola (sosiale tjenester)	55 954	53 315	52 665	53 315	53 315	53 315
Fysio-/ergoterapi	15 891	16 950	16 050	16 100	16 100	16 100
Sum	439 397	451 879	472 679	486 009	495 979	496 749

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	451 879	451 879	451 879	451 879
Vedtatt ramme før endringer	451 879	451 879	451 879	451 879
Fagstab levekår				
98) Avslutte samarbeid med Alternativ til Vold	0	-700	-700	-700
99) Bortfall av tjenestebehov	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
100) Drift pilotprosjekt åtte boliger med base	0	0	4 500	4 500
101) Driftskostnader velferdsteknologi	1 000	1 000	1 000	1 000
102) Driftskostnader omsorgsboliger for eldre	0	0	4 500	4 500
103) Fastlegetilskudd	2 360	2 780	3 220	3 670
104) Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus fra privat leverandør	7 800	7 800	7 470	7 470
105) Mat og drift av institusjonskjøkken på Sola	2 530	3 770	3 770	3 770
106) Midlertidig redusere kurs og opplæring	-200	0	0	0
107) Nødnett	570	580	590	600
108) Reduksjon diverse utgifter fagstab levekår 2021	-350	0	0	0
109) Redusere 0,4 årsverk ved TKK	-270	-270	-270	-270
110) Redusere årsbevilgning inventar og utstyr i 2021	-250	0	0	0
111) Redusert refusjon ressurskrevende brukere	2 600	2 600	2 600	2 600
112) Teknisk endring: Overføring av bruker fra privat til kommunal miljøtjeneste	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
113) Teknisk endring: Overføring av K46 til oppvekst	-400	-400	-400	-400
114) TPO - Redusert kjøp av tjenester der helsetjenester inngår	-440	-440	-440	-440
115) Utskiftning av leasingbiler	-260	-260	-20	-240
116) Vurdere avslutning samarbeid med Funkishuset	0	-300	-300	-300
117) Økonomiske gevinster av velferdsteknologi, gjennomgang av turnus og bemanning, redusere generelle kostnader, tjenestenivå og sykefravær	-2 260	-2 260	-2 260	-2 260
118) Økt behov privat avlastning	3 200	3 050	3 050	3 050
119) Økt behov BPA	2 300	2 300	2 300	2 300
120) Økte bidrag krisesenter og pasientskadeerstatning	170	210	260	310
121) Økte kostnader for legevakt	1 530	1 840	2 160	2 590
122) Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD-seng)	0	0	1 050	1 050
Sum Fagstab levekår	13 730	15 400	26 180	26 900
Institusjon				
123) Avslutte tilsyn aktivitetsstue på TABO	-160	-160	-160	-160
124) Intern reorganisering sykehjemmet	-900	-900	-900	-900
125) Nye plasser Soltun sykehjem	25 060	35 430	35 430	35 430
126) Opprette forsterket skjermet enhet	0	3 500	3 500	3 500
127) Utnyttelse av årsverk ledelse	-1 300	-2 600	-2 600	-2 600

128) Redusere 1 årsverk Soltun sykehjem	-650	-650	-650	-650
129) Vederlagsbetaling institusjoner	-4 750	-6 980	-7 790	-8 030
Sum Institusjon	17 300	27 640	26 830	26 590
Hjemmetjenester				
130) Drift av dagsenter legges om	-1 080	-1 080	-1 080	-1 080
131) Opphør av tjenestebehov hjemmetjenesten	-7 700	-7 700	-7 700	-7 700
132) Optimalisere turnus hjemmetjenester	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
133) Reduserte inntekter trygghetsalarmer	0	620	620	620
Sum Hjemmetjenester	-9 780	-9 160	-9 160	-9 160
Miljøtjenesten				
134) Tre årsverk i miljøtjenesten	2 640	2 640	2 640	2 640
135) Ambulerende team i miljøtjenesten	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
136) Avslutte kommunal transport for brukere av tilbudet "Etter skoletid"	-250	-250	-250	-250
137) Nattevakt Åsenhagen avlastningsbolig	740	740	740	740
138) Teknisk endring: Overføring av bruker fra privat til kommunal miljøtjeneste	1 700	1 700	1 700	1 700
139) Virksomhetssammenslåing psykisk helse- og rus og miljøtjenesten	-700	-700	-700	-700
Sum Miljøtjenesten	2 930	2 930	2 930	2 930
Psykisk helsearbeid og rus				
140) Effektivisere og redusere 0,5 årsverk psykisk helse- og rus	-300	-300	-300	-300
141) Endret bemanning natt i psykisk helse- og rus	-780	-780	-780	-780
142) Endring av drift ved frisklivssentralen	-750	-750	-750	-750
143) Økt bidrag til Jæren Recovery College	0	0	0	290
Sum Psykisk helsearbeid og rus	-1 830	-1 830	-1 830	-1 540
NAV Sola (sosiale tjenester)				
144) Midlertidig fryse ett årsverk saksbehandler NAV	-650	0	0	0
Sum NAV Sola (sosiale tjenester)	-650	0	0	0
Fysio-/ergoterapi				
145) Effektivisering av fysio- og ergoterapitjenesten (0,5 årsverk)	-300	-300	-300	-300
146) Indeksregulering driftstilskudd fysioterapeuter	100	200	200	200
147) Endret drift hjemmerehabilitering	-650	-650	-650	-650
148) Økt fastlønnstilskudd fysioterapeuter	-50	-100	-100	-100
Sum Fysio-/ergoterapi	-900	-850	-850	-850
Sum endringer	20 800	34 130	44 100	44 870
Ramme etter endringer 2021-2024	472 679	486 009	495 979	496 749

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Beløp i 1000			Økonomiplan			
Investeringsprosjekter	Prosjektnr	Totalramme	2021	2022	2023	2024
Levekår						
18) 8 boliger med base, pilotprosjekt	39098	36 100	0	22 310	13 290	0
19) Institusjonskjøkken	39103	25 900	20 900	0	0	0
20) Kjelsberg ring, rus og psykiatri	39093	46 400	11 700	0	0	0
21) Kjøp/salg gjennomgangleiligheter BSHP	39092	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500
22) Ny bil til det kommunale hjelpemiddellageret	Nytt	730	730	0	0	0
23) Nye sykesignalanlegg	39624	9 000	2 600	0	0	0
24) Planlegging og mulighetsstudie, nye omsorgsboliger	Nytt	-	1 000	0	0	0
25) Samlebevilgning formål levekår	19103	-	400	400	400	0
26) Småhus	Nytt	14 000	6 000	4 000	4 000	0
27) Sola sjukeheim, hovedombygging	39106	15 200	13 200	0	0	0
28) Storevardvegen/TABO, nytt fellesareal	39104	2 000	0	2 000	0	0
29) Velferdsteknologi Levekår	39094	-	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Levekår		159 330	60 030	32 210	21 190	3 500

Kostra-analyse

	Sola 2018	Sola Sandnes 2019	Klepp Stavanger	Kostragruppe 13		
Produktivitet						
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker (B)	56 533	59 157	51 533	37 693	52 022	54 861
Netto driftsutgift per bruker av hjemmebaserte tjenester (254)	248 284	236 170	312 466	253 758	282 318	256 043
Netto utgift per plass i institusjon, korrigert for utleie	1 059 383	1 089 669	876 215	1 265 322	1 024 366	1 114 758
Dekningsgrad						
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold (B)	88,6 %	87,2 %	83,0 %	90,9 %	73,6 %	87,2 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år (B)	9,1 %	11,0 %	14,7 %	11,3 %	9,5 %	15,4 %
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	13,1 %	10,6 %	7,6 %	19,6 %	6,5 %	14,8 %
Andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenester (prosent)	24,2 %	22,6 %	22,6 %	22,9 %	26,1 %	28,1 %

	Sola 2018	Sola Sandnes 2019	13,8 %	Klepp Stavanger 9,6 %	Kostragruppe 16,2 %	13 11,1 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	12,4 %	12,7 %	13,8 %	9,6 %	16,2 %	11,1 %
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde (B)	40,5 %	37,9 %	37,7 %	41,4 %	39,1 %	44,6 %
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år (B) **)	3,6 %	3,4 %	3,6 %	2,6 %	3,6 %	4,0 %
Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over (B)	19,7 %	18,6 %	22,3 %	15,5 %	23,2 %	16,5 %
Kvalitet						
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,76	0,78	0,61	0,60	0,60	0,59
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	4,7	4,9	4,6	4,4	5,4	250,8
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	6,4	6,4	5,8	4,1	6,3	305,5
Gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned (kr)	9 066	9 243	9 404	8 809	8 562	537 123

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse pleie og omsorg

Netto driftsutgifter per plass per institusjon har økt noe i Sola fra 2018 til 2019. Til sammenligning har kostnaden til sammenligningskommunene økt betraktelig mer. I 2018 hadde Sola høyest netto driftsutgifter per plass, mens i 2019 hadde både Klepp og Kostragruppe 13 høyere kostnader enn Sola.

De siste fire årene har Sola har redusert netto driftsutgifter per bruker av hjemmebaserte tjenester og Sola har nå de laveste kostnader per bruker av hjemmetjenester av alle sammenligningskommunene.

Rundt én av tre brukere har omfattende bistandsbehov i Sola og det er et høyt bistandsbehov på langtidsopphold (nesten ni av ti brukere). Det er likevel en liten reduksjon i forhold til 2018, men ligger over nivået i 2016 og 2017.

Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon har økt fra 12,4 prosent i 2018 til 12,7 prosent i 2019, men er fortsatt på et lavere nivå sammenlignet med 2016 og 2017. På andre siden er andel innbyggere 80 år og over som bruker hjemmetjenesten blitt redusert fra 24,2 prosent til 22,6 prosent, men man ligger fortsatt på en høyere andel enn både 2017 og 2016. Kommunen arbeider mot at innbyggerne skal bo hjemme lengst mulig. Redusert bistandsbehov blant institusjonsbeboere, redusert andel innbyggere over 80 år som får hjemmetjenester og økt andel innbyggere over 80 år på institusjon indikerer at utviklingen ikke går i riktig retning. Det er likevel for lite grunnlag til å si om dette skyldes en tilfeldighet eller om dette er en trend.

I 2019 utgjorde antall plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år og over 18,6 prosent. Dette er reduksjon på 1,1 prosentpoeng sammenlignet med 2018, og er svært nær målet om 18 prosent dekningsgrad.

I 2019 var antall årsverk per bruker av omsorgstjenester tilnærmet lik 2018 med 0,78 årsverk per bruker. Sammenlignet med 2017 og 2016 var det en stor økning med henholdsvis 0,67 og 0,72 de årene.

Kostra-analyse sosiale tjenester

Alle kommunene med unntak av Sandnes har hatt en økning i netto driftsutgifter per mottaker i 2019. Det antas at denne økningen i hovedsak skyldes at antall mottakere av sosialhjelp er blitt redusert uten at tjenesten er blitt bygget ned tilsvarende.

For alle sammenligningskommuner har andelen mottakere av sosialhjelp i alderen 20-66 år blitt redusert de siste årene. I 2019 var det 3,4 prosent av innbyggerne i Sola som mottok sosialhjelp mot 3,6 prosent i 2018, noe som er den laveste andelen siden 2014. I 2019 var det kun Klepp av sammenligningskommunene som hadde en lavere andel innbyggere som mottar sosial hjelp enn det Sola har. Som følge av Covid -19 pandemien er det forventet at den nedadgående trenden vil snu og vise en økning i 2020.

Alle sammenligningskommunene hadde en lavere andel sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde i 2019 enn i 2018. Fra 2016 har alle kommunene med unntak av Stavanger hatt en nedgang i andelen sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde. I 2019 hadde 37,9 prosent av sosialhjelpsmottakere i Sola sosialhjelp som hovedinntektskilde. Dette er en reduksjon på 2,6 prosentpoeng sammenlignet med 2018 og en reduksjon på 9,8 prosentpoeng fra 2016. Av sammenligningskommunene er det kun Sandnes som hadde en lavere andel med 37,7 prosent. Resten av sammenligningskommunene har en høyere andel mottakere av sosialhjelp som har dette som hovedinntekt.

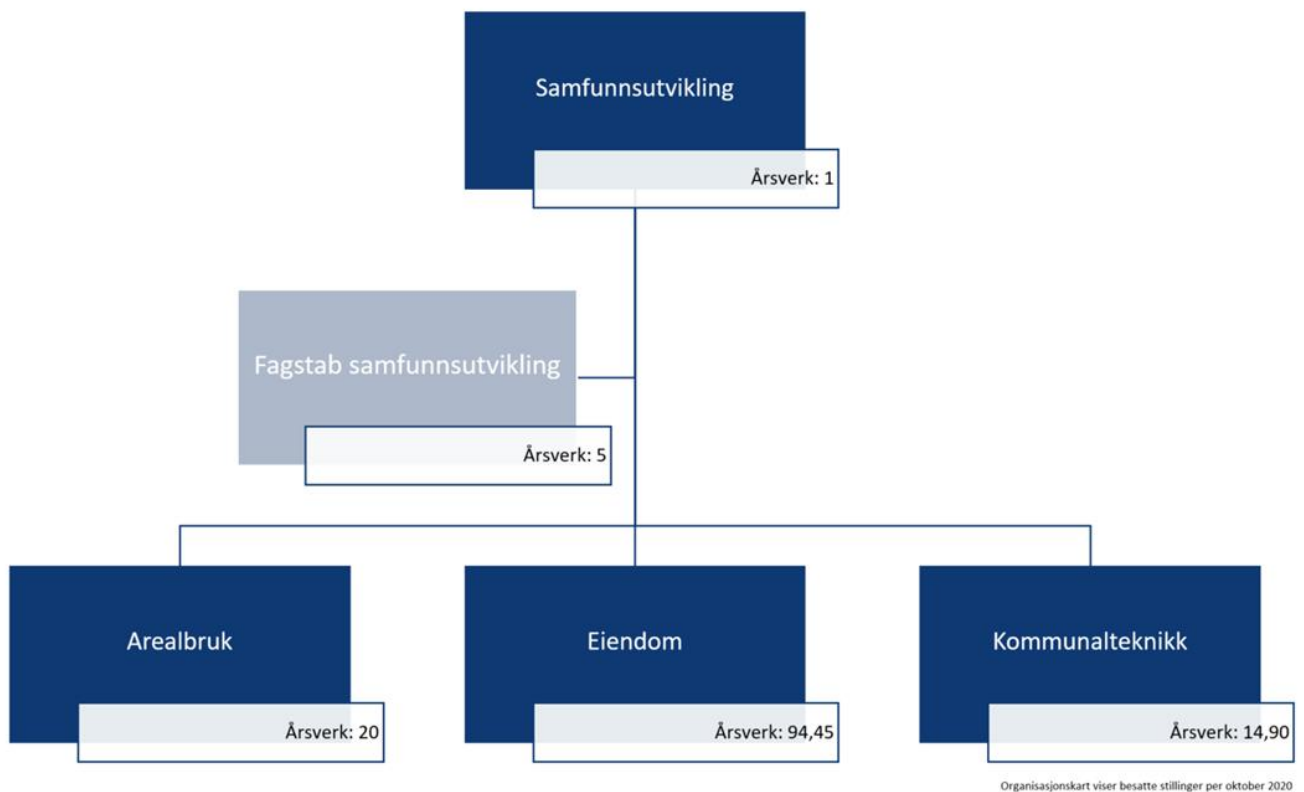
Gjennomsnittlig stønadslengde for mottakere 18-24 år har økt fra 4,7 måneder i 2018 til 4,9 måneder i 2019. Av sammenligningskommunene er det kun Stavanger som har en lengre gjennomsnittlig stønadslengde for denne aldersgruppen. Når det gjelder stønadslengden for mottakere 25-66 år er den lik som i 2018 med 6,4 måneder, noe som er høyest sammenlignet med Sandnes, Stavanger og Klepp. Det har også vært en liten økning i gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned noe som er tilsvarende for alle sammenligningskommunene med unntak av Stavanger. Sola har nå lavere gjennomsnittlig utbetaling per stønadsmåned enn Sandnes, men ligger en god del høyere enn Klepp og Stavanger.

Ved lesing av gjennomsnittstall må man se bort fra Kostragruppe 13. Tallene fra SSB er feil og viser ikke gjennomsnittet for kostragruppen.

Samfunnsutvikling

Beskrivelse av tjenesteområdet

Tjenesteområdet samfunnsutvikling består av fagstab samfunnsutvikling, arealbruk, eiendom og kommunalteknikk. Fagstaben har ansvaret for å utarbeide kommuneplanen, og bidrar i arbeidet med kommunens andre økonomiske og strategiske styringsdokumenter. I tillegg tilrettelegger fagstaben for politisk behandling av saker som gjelder kjøp og salg av kommunens eiendommer og utbyggingsavtaler med private utbyggere. Arealbruk er delt inn i 3 seksjoner: seksjon plan, seksjon kart og oppmåling og seksjon byggesak, landbruk og miljø. Eiendom har ansvaret for alle kommunens bygg, idrettsanlegg og parker. Kommunalteknikk har ansvaret for vei, vann, avløp og renovasjon i kommunen.

Organisatorisk oversikt samfunnsutvikling

Dette jobber vi med

- utarbeider kommuneplan 2023-2040
- styrker innbyggermedvirkning i kommuneplanarbeidet
- deltar i arbeidet med å operasjonalisere strategiene i vedtatt regionalplan for Jæren 2050 – del 1 og regionalplan for Jæren 2050 – del 2, som nærmer seg slutføring
- særlig fokus på operasjonaliseringen av Bymiljøpakken og Byvekstavtalen
- er en pådriver for at nullvekstmålet holdes fast i alt av kommunens planarbeid
- utarbeider og vedta kommunal planstrategi innen høsten 2020. Ny planstrategi vil legge føringer for hvilke planer som skal utarbeides i kommende fireårsperioden.
- reviderer kommunedelplan for klima og miljø, planlagt slutført våren 2021
- arbeider for å i langt større grad få integrert samfunnssikkerhet- og beredskapsmessige hensyn i kommunens ordinære planlegging, innenfor alle sektorer og på alle nivåer
- arbeider systematisk og målrettet med å følge opp funn fra kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalyse (2018) og andre dokumenter som beskriver risikobildet
- styrker folkehelseperspektivet i kommunens plan- og utredningsarbeid
- holder løpende oversikt over helsetilstanden i befolkningen og de positive og negative faktorer som påvirker denne
- reviderer folkehelsestrategi - Sola kommune, for å følge opp hovedsatsingsområdene i folkehelseprofil 2019-2022
- bidrar i arbeidet med å operasjonalisere felles strategi for smart kommune, innovasjon og digitalisering
- følger opp gjennomføringsmodellen for Sola og Tananger sentrum

Arealbruk

Seksjon plan

- er en pådriver for god by- og tettstedsutvikling
- styrker innbyggerinvolvering i plansaker
- utarbeider områdeplaner for Bærheim, Sande og Stokkavik
- behandler private og kommunale detaljreguleringsplaner
- planlegger bussveier
- behandler transport og trafikksikkerhetssaker
- prioriterer Tananger kultur- og aktivitetssenter, samt reviderer områdeplan og formingsveileder for Sola sentrum

Seksjon kart og oppmåling

- gjennomfører delingsaker
- arbeider med å oppdatere og vedlikeholde eiendomsregisteret
- arbeider med digitalisering av kartløsning og formidling av kartinformasjon på en enklere og mer forståelig måte for innbyggerne
- implementerer nye løsninger som bidrar til bedre samhandling og automatisering av tjenester

Seksjon byggesak, landbruk og miljø

- gir veiledning til innbyggere og utbyggere
- behandler byggesøknader og landbrukssøknader
- gjennomfører tilsyn og følge opp ulovligheter
- følger opp kommunens miljøansvar innen forurensning og vann/avløp i spredt bebyggelse
- utarbeider tiltaksplan for Hafrsfjord og delta i arbeidet med klima- og miljøplan
- viltforvaltning

Eiendom:

- bygger, drifter og vedlikeholder alle kommunens bygg, idrettsanlegg og parker
- gir og samskape med innbyggere: parker, friluftsområder og idrettsanlegg som fremmer rekreasjon, opplevelser og aktivitet som i sum gir god folkehelse
- sørger for offentlige bygg som innbyggere og ansatte trives i
- gjennomfører korrekte anskaffelser i forbindelse med anbud
- styrker et godt tilbud til kandidater i arbeidstrening (ATS), samt praksisplasser, ved behov
- legger til rette for gode bruksflater for kommunenes lag og foreninger
- følger opp kommunedelplan for energi og klima ved å intensivere arbeidet med ENØK-tiltak og kartlegge muligheter for å redusere energiforbruket
- gjennomfører sentrumsplanen, og skape et attraktivt sentrum
- drifter og vedlikeholde kommunens kirkegårder

Kommunalteknikk:

- sørger for bygging og rehabilitering av vei, vann, avløp og renovasjon, i forbindelse med utbygging og utvikling i kommunen
- godkjenner tekniske planer
- forvalter, drifter og effektiviserer kommunens infrastruktur (vei, vann, avløp og renovasjon) som kommunalteknikk har ansvaret for
- prioriterer lekkasjesøk på VA-ledningsnett og tar i bruk loggere for å kontrollere forbruk og lekkasjer
- øker gjenvinningsgraden av husholdningsavfall
- reviderer forskrifter for vann- og avløpsgebyrer
- prioriterer arbeid med kvalitetssikring, beredskap og internkontroll innenfor vann- og avløp

Hovedmål og delmål

Hovedmål

I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn	- Arealbruk skal utarbeide grønnstrategi og rullere trafikk sikkerhetsplanen. - Eiendom skal bygge fleksible og miljøvennlige bygg for fremtiden. - Eiendom skal legge til rette for at ENØK-tiltak i eldre bygg prioriteres. - Eiendom skal være en pådriver for at miljøkrav blir innarbeidet i anbudsdokumenter. - Fagstab samfunnsutvikling skal sikre god koordinering i plan- og utredningsarbeid innad i tjenesteområdet og mellom tjenesteområder. - Kommunalteknikk skal sørge for at kommunens infrastruktur er rustet for demografiske og klimatiske endringer. - Samfunnsutvikling skal fremme klima- og miljøhensyn i kommunens planer og ta klima og miljøhensyn i nye anlegg, bygg og drift. - Samfunnsutvikling skal sikre at samfunnssikkerhet er integrert i alt kommunen gjør for å løse samfunnsoppdraget.
I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger	- Arealbruk skal opprette en møteplass i det nye rådhuset hvor innbyggerne kan se Sola gjennom 3D-verktøy (CityPlanner og Hollowlens). - Eiendom skal stille fremtidsrettede krav i kommende konkurranser for byggeprosjekter. - Eiendom skal ta i bruk digitalisert oversikt på byggeplass. - Fagstab samfunnsutvikling skal være en drivkraft/bidra inn i hele organisasjonen og initiere til arbeid som er nødvendig for tilstrekkelig kunnskap, beslutningsgrunnlag og gjennomføringskraft i planarbeid. - Kommunalteknikk skal ta i bruk digitalteknikk for å sikre en trygg og effektiv drift av kommunens vei, vann og avløpssystemer. - Samfunnsutvikling skal lytte til innbyggernes behov og ta i bruk ny teknologi for å gjøre Sola kommune til et bedre sted å leve, bo og arbeide.
I Sola gir en solid økonomi oss handlekraft	- Arealbruk skal investere i programvare og arbeide frem løsninger som sikrer en mer effektiv og korrekt saksbehandling. - Arealbruk skal sikre gebyrinntjening ved å overholde behandlingsfristene. - Eiendom skal gjennomføre igangsatte investeringsprosjekter i henhold til gjeldende budsjetttramme i vedtatt HØP. - Eiendom skal gjennomføre planmessig vedlikehold for bygg og anlegg. - Eiendom skal sørge for bedre arealutnyttelse ved nybygg. - Eiendom skal ta riktig materialvalg og gode tekniske løsninger i kommunale bygg. - Kommunalteknikk skal ha en fremtidsrettet utbygging innen vei, avløp og renovasjon for å opprettholde gode tjenester. - Samfunnsutvikling skal være en aktiv eiendomsforvalter som ivaretar egne og næringslivets interesser i et langsiktig perspektiv.

I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

- Arealbruk skal legge til rette for innbyggerdeltakelse via bruk av digitale løsninger.
- Arealbruk skal samskape med innbyggere og profesjonelle aktører.
- Eiendom skal inkludere innbyggerne i drift og skjøtsel av utvalgte friområder i kommunen.
- Eiendom skal samskape med innbyggere, lag og foreninger.
- Eiendom skal tilrettelegge for gode bruksflater for lag og foreninger.
- Eiendom skal være åpen for ideer og innspill i prosjekter.
- Fagstab samfunnsutvikling skal bidra til økt samarbeid om kommunens strategiske mål.
- Kommunalteknikk skal gjennom kontakt med innbyggerne skape bedre samarbeid for et trygt helsemessig livsgrunnlag.
- Samfunnsutvikling skal jobbe målrettet for at samhandling og samskaping blir en innarbeidet arbeidsform.

Driftsbudsjett

Netto endringer

Figuren under viser netto endringer i tjenesteområdet samfunnsutvikling, sammenlignet med budsjett 2020.

Netto endringer i driftsramme for samfunnsutvikling

Oppsummert er budsjettnivået for hele perioden tilnærmet på nivå med 2020. Grunnen til dette er kommunens krevende økonomiske situasjon som fører til

at det er lagt inn innsparing kr 4,9 millioner i 2021 som øker til kr 5,9 millioner i 2022.

Netto driftsramme for tjenesteområdet samfunnsutvikling utgjør kr 142,2 millioner. Under gis det en nærmere beskrivelse av endringene som foreslås.

Netto driftsramme

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Fagstab samfunnsutvikling	7 181	5 799	5 309	5 309	5 309	5 309
Eiendom	98 874	123 234	124 140	123 590	121 900	123 150
Kommunalteknikk	12 611	1 169	1 169	1 169	1 169	1 169
Areal	11 927	11 940	11 590	11 490	11 490	11 490
Sum	130 593	142 142	142 208	141 558	139 868	141 118

Endringer i driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	142 142	142 142	142 142	142 142
Vedtatt ramme før endringer	142 142	142 142	142 142	142 142
Fagstab samfunnsutvikling				
149) Diverse små innsparinger	-190	-190	-190	-190
150) Klimapartner medlemskap	50	50	50	50
151) Kutte 10 prosent av budsjett på fagstab samfunnsutvikling	-110	-110	-110	-110
152) Samskaping, Smartby og medvirkning i kommuneplanen	-240	-240	-240	-240
Sum Fagstab samfunnsutvikling	-490	-490	-490	-490
Eiendom				
153) Bygg og anlegg som tas i bruk, FDV-kostnader	3 286	6 286	7 036	8 286
154) Ansatt går av med pensjon i 2022, stab forvaltning	0	-1 000	-1 000	-1 000
155) Besparelse energikostnader som følge av utførte ENØK-tiltak	-500	-1 500	-2 500	-2 500
156) Driftskonsekvens, kjøp av Soma Tekniske	200	200	200	200
157) Dysjaland SFO - nytt yttertak, maling og hovedtrapp	1 600	0	0	0
158) Generell reduksjon kommunalteknikk/eiendom	-900	-900	-900	-900
159) Innkledning av ventilasjonsrør tak Sola Ungdomsskole	-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
160) Mindre vedlikehold bygg	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
161) Optimalisering av innleid renhold	-200	-200	-200	-200
162) Overføring av eieransvar for gatelys til Lyse	170	220	280	280

163) Redusert åpningstid svømmehaller	-300	-300	-300	-300
164) System for fakturering av eksterne som gjør skade på kommunens områder	-100	-100	-100	-100
165) Tilskudd spilleflater Tananger	1 500	1 500	0	0
166) Redusere vakante stillinger, totalt 1,5 årsverk	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
167) Øke billettprisen i svømmehallene	-100	-100	-100	-100
Sum Eiendom	906	356	-1 334	-84
Kommunalteknikk				
168) 0,5 årsverk vann og avløp	230	230	230	230
169) Innkjøp av nye hytterrenovasjonscontainere	200	0	0	0
170) Kjøp av spillvannskapasitet mot "avløp vest", Sandnes	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
171) Opptrapping kjøp fra I.V.A.R. fast	850	850	850	850
172) Opptrapping kjøp fra I.V.A.R. variabel	2 710	2 710	2 710	2 710
173) Bruk av fond og gebyrinntekter for å finansiere driftsutgifter	-1 890	-1 290	-1 290	-1 290
174) Utskiftning av pumper i pumpestasjoner	400	0	0	0
Sum Kommunalteknikk	0	0	0	0
Areal				
175) ArcGIS og FME-lisenskostnader	150	150	150	150
176) Forurensningsforskriften, kommunalt samarbeid om arbeidsoppgaver	0	-100	-100	-100
177) Redusere en 50 prosent stilling på kart og oppmåling	-500	-500	-500	-500
Sum Areal	-350	-450	-450	-450
Sum endringer	66	-584	-2 274	-1 024
Ramme etter endringer 2021-2024	142 208	141 558	139 868	141 118

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

			Økonomiplan			
Investeringsprosjekter	Prosjektnr	Totalramme	2021	2022	2023	2024
Samfunnsutvikling						
30) Aktivitetspark	49645	3 000	2 500	0	0	0
31) Bysykler og ladestasjoner	59687	1 200	250	0	0	0
32) Drenering/klima-avbøtende tiltak	Nytt	2 000	500	500	500	500
33) ENØK-tiltak kommunale bygg	19107	14 800	4 800	6 800	0	0
34) Forskuttering Bymiljøpkken, trafiksikringsm.	59462	0	5 400	2 600	300	19 600
35) Kostn. IVARs nye hovedvannledning	59038	9 500	2 500	7 000	0	0
36) LED lys på fotballbaner	Nytt	1 600	800	800	0	0
37) Ljosheimkroken	59457	2 000	1 000	1 000	0	0
38) Lys tursti fra Sømme vågen til Ormen Lange	0	4 550	4 550	0	0	0

39) Ny Solahall med varmtvannsbasseng	59537	360 000	0	1 500	155 000	155 000
40) Ny totalstasjon	Nytt	250	250	0	0	0
41) Oppgradering av fasade Dysjalandshallen	Nytt	1 000	1 000	0	0	0
42) Oppgradering av lekeplasser i friområder	Nytt	-	1 000	1 000	1 000	1 000
43) Oppgradering av Myklebust sjøbad	Nytt	750	750	0	0	0
44) Overløpsmåling avløp	59113	2 000	500	1 000	500	0
45) PA002 Joa	59119	10 000	5 000	5 000	0	0
46) PA043 Stangeland	59121	6 300	6 100	0	0	0
47) Rehabilitering Soma driftsstasjon	19029	1 000	750	0	0	0
48) Robotklippere	Nytt	-	150	150	150	150
49) Samlebehov maskiner og utstyr	Nytt	5 000	1 250	1 250	1 250	1 250
50) Samlebevilgning formål kirke	19105	-	2 500	0	400	0
51) Sande terrasse, sanering av felles avløpsledning	59122	6 900	6 400	0	0	0
52) Sola arena, infrastruktur	59364	61 793	30 900	0	0	0
53) Trafikksikkerhet, kommunale veier	59565	-	800	800	800	800
54) Utskiftning gatelys, standardheving	59406	-	1 500	1 500	1 500	1 500
55) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14	59566	10 700	0	5 350	5 350	0
56) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)	59374	19 600	0	0	9 300	9 800
57) VA Sanering Myrv./Skoletunet (langs Tan. ring)	59370	7 000	0	0	3 500	3 500
58) VA Sola sentrum, etappe 5	59040	9 300	0	0	0	9 300
59) VA Tanangervegen	59371	7 000	3 000	4 000	0	0
60) VA Tornefjellv./Snøde (nedre del)	59372	10 000	0	0	5 000	5 000
61) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestøhavn	59375	9 000	0	0	4 500	4 500
62) VA15 Moringvegen	59367	6 400	9 300	0	0	0
63) VA178 Ljosheimkroken	59368	5 100	2 450	2 450	0	0
64) VA40 Grotnes nord	59359	18 400	1 200	8 600	8 600	0
65) VA42 Grotnes sør	59360	13 900	0	450	6 750	6 700
66) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.	59037	19 100	9 600	9 500	0	0
67) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.	59039	9 000	0	0	0	9 000
68) VVA Påskhusvegen	59369	4 000	2 750	1 250	0	0

Sum Samfunnsutvikling

642 142 109 450 62 500 204 400 227 600

Kostra-analyse

	Sola 2018	Sola 2019	Sandnes	Klepp	Stavanger	Kostragruppe 13
Prioritet						
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger (B)**)	5 628	5 502	4 991	4 519	6 078	5 184
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger (B)	5,5	5,4	4,1	4,2	4,5	4,4
Produktivitet						
Avløp - Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	1 814	1 814	2 604	3 641	2 506	3 874
Dekningsgrad						
Antall kilometer kommunal vei og gate per 1000 innbygger	6,09	5,97	4,67	5,16	4,35	5,38
Økonomi						
Utgifter til driftsaktiviteter Formålsbygg, kommune Utgifter per kvadratmeter bygg (kr)	499	466	736	571	755	599
Grunnlagsdata (Nivå 3)						
Årsgebyr for avfallstjenesten - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1)	2 649	2 649	2 891	2 467	2 397	2 637

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse eiendomsforvaltning

Sola kommune har et høyt antall kvadratmeter formålsbygg per innbygger, og høyest blant kommunene som sammenlignes.

Sola kommune har de laveste utgiftene til driftsaktiviteter per kvadratmeter formålsbygg blant de vi sammenligner oss med. Samtidig viser tallene at dersom vi ser på driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger at vi ligger nest øverst, kun slått av Stavanger kommune. Dette kommer hovedsakelig som følge av den store eiendomsmassen kommunen besitter.

Kostra-analyse vann, avløp og renovasjon

Sola kommune har de laveste gebyrene på vann og avløp blant de vi sammenligner oss med. For renovasjon ligger både Klepp og Stavanger et lite stykke under.

2. Økonomi

2.1 Frie inntekter

Frie inntekter er avgjørende for økonomisk handlingsfrihet og utvikling av tjenestetilbudet i kommunen. Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør rundt 79 prosent av Sola kommunes samlede inntekter. Inntektene disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunene. Inntektssystemet for kommunene inneholder en mekanisme for utjevning av skatteinntekter, noe som betyr at endringer i skatteinntekter, både lokalt og nasjonalt, vil påvirke rammetilskuddet. De forutsetninger som legges til grunn ved beregning av frie inntekter for 2021 og videre i planperioden, er basert på forslag til statsbudsjett 2021 og forventninger om den videre økonomiske utviklingen i Sola kommune.

2.1.1 Nasjonale forutsetninger

I kommuneproposisjonen for 2021 la regjeringen opp til en reell vekst i kommunesektorens samlede inntekter på mellom 1,4 og 1,9 milliarder kroner. I tråd med etablert praksis regnes veksten i inntektene i utgangspunktet fra anslått nivå på kommunesektorens inntekter i 2020 etter Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2020. Ekstraordinære bevilgninger i forbindelse med virusutbruddet holdes utenom beregningsgrunnlaget når veksten skal beregnes, slik ekstraordinære bevilgninger vanligvis behandles.

Det som avviker fra vanlig praksis, er at regjeringen foreslår at det i år, som et eget tiltak i forbindelse med virusutbruddet, skal gis et særskilt tillegg i frie inntekter som kompensasjon for den reelle skattesvikten gjennom 2020, utover det som automatisk kompenseres gjennom at kostnadsveksten også er lavere. Dette tillegget holdes utenfor den beregnede veksten sammenliknet med anslått nivå fra revidert nasjonalbudsjett. Tillegget i sin helhet er satt til 1 926 millioner kroner. Dette betyr at hele kommunesektoren i 2021 tilføres i overkant av 1,9 milliarder kroner ut over regjeringens forslag til vekst i frie inntekter.

Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter er det lagt til grunn en pris- og kostnadsvekst i kommunal tjenesteyting på 2,7 prosent.

Realvekst i kommunens frie inntekter i 2021 er på kr 1,6 milliarder, hvilket er nederst i det intervallet som ble angitt i kommuneproposisjonen for 2021. I vurderingen av realveksten kan det nevnes at anslaget for økte kostnader som følge av befolkningsendringer i 2021 og som finansieres av frie inntekter er nedjustert fra 1,3 milliarder kroner til 1,1 milliarder kroner som følge av SSBs nye befolkningsframskrivninger.

I kommuneproposisjonen for 2021 ble det anslått en nedgang i kommunesektorens samlede pensjonskostnader i 2020 på rundt 1,9 milliarder kroner, sammenliknet med anslaget i statsbudsjettet for 2020. Det ble anslått en vekst i kommunesektorens pensjonskostnader i 2021 på om lag 300 millioner kroner.

Nedgangen i pensjonskostnadene i 2020 er nå justert til rundt 1,7 milliarder kroner, sammenlignet med statsbudsjettet for 2020. Veksten i pensjonskostnadene i 2021 anslås nå til om lag 600 millioner kroner. Veksten i pensjonskostnadene for 2020 og 2021 må ses i sammenheng.

Anslaget på kommunesektorens skatteinntekter i 2021 bygger blant annet på en sysselsettingsvekst på 0,6 prosent og en årslønnsvekst på 2,2 prosent fra 2020 til 2021.

Det er langvarig praksis for at skattørene fastsettes med sikte på at skatteinntektene skal utgjøre 40 prosent av kommunenes samlede inntekter. Forslag til kommunale og fylkeskommunale skattører for 2021 er fremmet i Prop. 1 LS (2020–2021) Skatter, avgifter og toll 2021. Den kommunale skattøren foreslås økt med 1,05 prosentpoeng til 12,15 prosent. Den fylkeskommunale skattøren foreslås økt med 0,25 prosentpoeng, til 2,70 prosent. Skatteinntektene anslås etter dette å utgjøre om lag 40 prosent av kommunenes samlede inntekter i 2021.

Den forholdsvis sterke økningen i skatteøren skyldes blant annet at veksten i inntektsskatt til kommunesektoren anslås å bli lav før endring av skattøren. Dette er relatert til blant annet relativt lav lønnsvekst og en betydelig nedjustering av anslaget på skatt fra utbytte for 2020, som i stor grad får bokført virkning i 2021. Dette medførte at det må foretas omfordeling fra rammetilskuddet til skatteinntekter.

2.1.2 Lokale forutsetninger

2.1.2.1 Skatteinntekter

Det er budsjettet med en skatteinngang fra formues- og inntektsskatt til Sola i 2021 på kr 1 124,5 millioner. I dette anslaget er det tatt utgangspunkt i at skatteveksten i 2020 blir på 0,3 prosent, og at skatteinngangen i 2020 blir kr 10 millioner lavere enn budsjettet. Regjeringen har i statsbudsjettet 2021 oppjustert anslaget for skattevekst for kommunene på landsbasis i 2020 fra -1,4 prosent i revidert nasjonalbudsjett 2020 til - 0,3 prosent vekst.

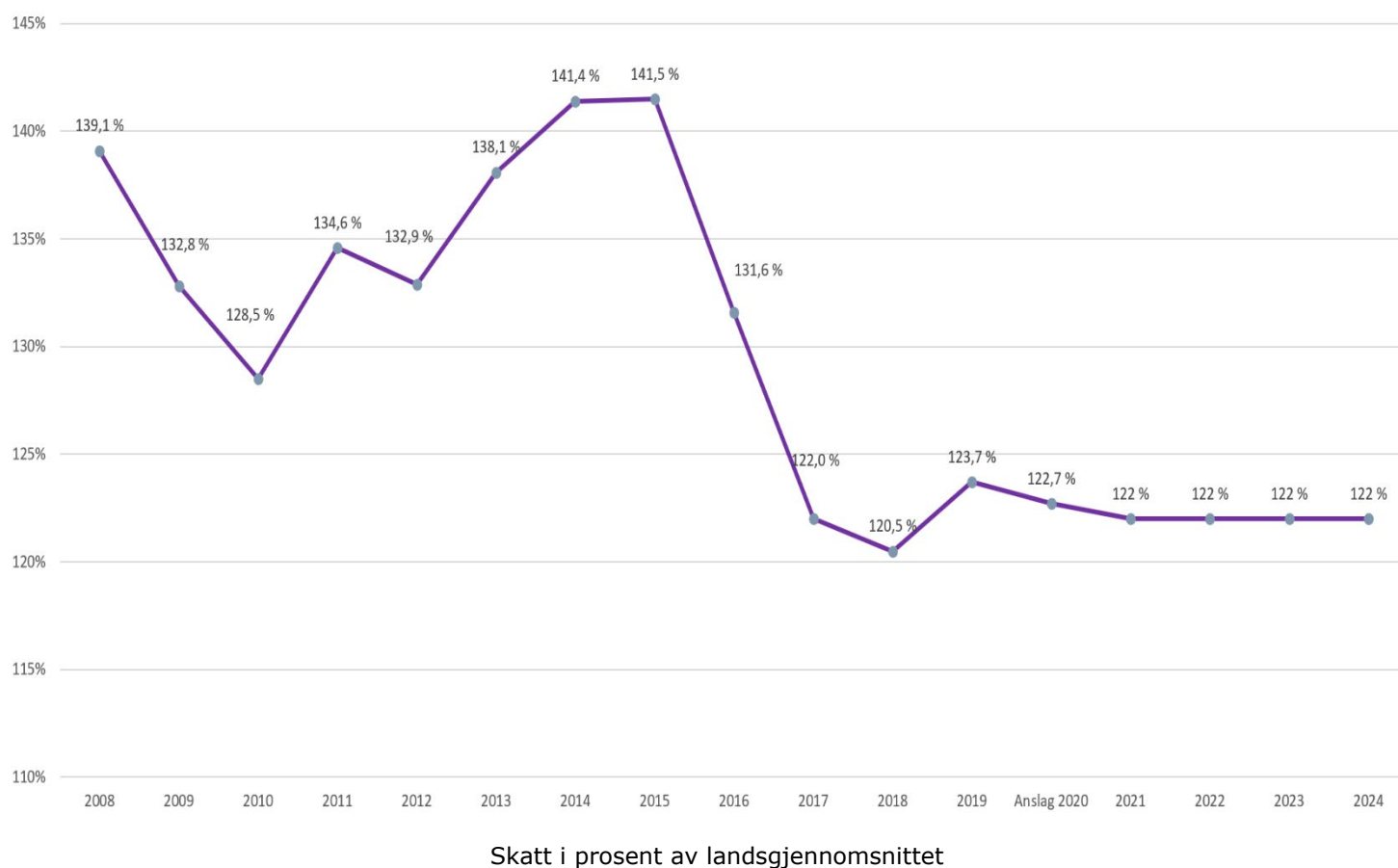
Etter denne oppjusteringen og på bakgrunn av at vi forventer at kommunens skatteinngang vil være ca. kr 10 millioner lavere enn budsjettet, forventer kommunedirektøren at skatteinngangen i Sola i 2020 vil være på 122,7 prosent av landsgjennomsnittet. Videre forutsetter kommunedirektøren at kommunens skatteinntekter i 2021 blir omtrent på 122 prosent. Sammenlignet med 2015 var skatteinngangen i Sola på 141,5 prosent av landsgjennomsnittet, noe som utgjør en reduksjon på 19 prosentpoeng i forhold til forventet inngang i 2020.

Som følge av dette anslår kommunedirektøren en skattevekst i 2021 på 6,8 prosent i forhold til anslått skatteinngang 2020. Kommunedirektørens anslag er basert på utviklingen i skatteinngangen i 2020, samt at skattøren har økt fra 11,1 til 12,05 prosentpoeng, noe som innebærer at kommunene vil beholde en større andel av totale skatteinntekter.

Arbeidsledighetsstatistikken over helt ledige fra NAV per september 2020 viser at Rogaland har en ledighet på 3,8 prosent, mens landet ligger på 3,7 prosent. Sola har på lik linje med Stavanger en arbeidsledighet på 4,5 prosent, mens Sandnes har en ledighet på 4,3 prosent. Antall delvis ledige i Rogaland er på 2,8 prosent.

Utviklingen har vært positiv og det har vært en jevn reduksjon av ledigheten etter gjenåpningen av samfunnet. Det påpekes likevel at arbeidsledigheten ved utgangen av 2019 var på 2,3 prosent i Sola, noe som en god del lavere enn tallet i skrivende stund.

Kommunedirektøren vil presisere at det er flere faktorer som påvirker skatteinntekter gjennom året, og mange av disse faktorene kan gi store utslag i skatteinntekten. Det er viktig å merke seg at usikkerhet rundt den økonomiske utviklingen, med medførende effekt på skatteinntekter, aldri har vært så stor som denne gangen, og dette er naturligvis som følge av covid-19-pandemien.

2.1.2.2 Rammetilskuddet

Ved beregningen av rammetilskuddet har kommunedirektøren benyttet KS sin beregningsmodell, hvor endringene i inntektssystemet og statsbudsjettet er innarbeidet. Det ordinære rammetilskuddet tar utgangspunkt i et innbyggertilskudd

som fordeles med et likt beløp per innbygger. Innbyggertilskuddet korrigeres videre for utgiftsutjevning, beregnet etter objektive kriterier som kalles kostnadsnøkkel.

Innbyggertilskuddet for Sola kommune utgjør kr 676,7 millioner i 2021. Det er et likt beløp per innbygger som fordeles mellom alle landets kommuner. Det er flere endringer rammetilskuddet korrigeres for, herunder helårseffekt av overføring av skatteoppkreving fra kommunene til staten. I tillegg reduseres rammetilskuddet som følge av at staten overtar det økonomiske ansvaret for tro- og livssynssamfunnet. Tilskuddet til frivillighetssentralen endres til øremerkede tilskudd. Det foreslås å utvide ordningen med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO til 3. og 4 trinn, samt at aldersgrensen for utvidet rett til ettervern i barnevernet økes fra 23 til 25 år.

Bevilgningene som kompenserer for kommunesektorens merutgifter til pandemien i 2020 videreføres ikke til 2021. Regjeringen er imidlertid tydelige på at kommunesektoren skal kompenseres, men at man vil komme tilbake til dette i en egen proposisjon til Stortinget i november. Dette er omtalt i statsbudsjettet:

«Kommunesektoren skal kompenseres for merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med virusutbruddet. Regjeringen vil i løpet av november legge fram et tilleggsnummer til Prop. 1 S (2020–2021) med foreløpige anslag for merutgifter og mindreinntekter for kommunesektoren i 2021, med tilhørende bevilgningsforslag.»

I tillegg fordeles tilskudd for innføring av lærernormen med 50 prosent via delkostnadsnøkkel skole, og 50 prosent som særskilt fordeling.

Sola betraktes som en lettdreven kommune og har en beregnet kostnadsindeks på 0,9725 i 2021. Dette innebærer en utgiftsutjevning i 2021 på kr 37,9 millioner, noe som betyr reduksjon i innbyggertilskuddet med tilsvarende beløp.

Inntektsgarantitilskuddet (INGAR) gir kommuner som har inntekter via rammetilskudd som er lavere enn landsgjennomsnittet, en kompensasjon. INGAR vil for 2021 ha en isolert effekt på minus kr 1 million for Sola. Dette er Sola kommunes andel knyttet til finansiering av ordningen som utgjør kroner 38 per innbygger i 2021, og er videreført i planperioden på omtrent samme nivå. Sola har ingen kompensasjon i 2021, ettersom kommunen har en vekst i rammetilskuddet som er over grenseverdien på kroner 400 per innbygger. Kommunen må altså ha inntekter via rammetilskudd som er minst 400 kroner lavere per innbygger enn landsgjennomsnittet, for å få kompensasjon gjennom INGAR.

Sola kommune får veksttilskudd i 2021 på kroner 0,6 millioner ettersom vi oppfyller krav knyttet til befolkningsvekst og skattenivået. For å kunne få tilskuddet må kommunen ha en gjennomsnittlig årlig befolkningsvekst over vekstgrensen (1,4 prosent) de tre siste årene (01.01.17 - 01.01.20). I tillegg må kommunen ha skatteinntekter under 140 prosent av landsgjennomsnittet de tre siste årene. Gjennomsnittlig befolkningsvekst for Sola kommune var på 1,43 prosent i den nevnte perioden, og våre skatteinntekter var på 121,1 prosent i gjennomsnittet i den nevnte perioden. Som følge av dette har vi oppfylt kravet for 2021. Dersom forutsetninger lagt til grunn i prognoser om befolkningsframskriving viser seg å treffe, kan kommunen også forvente en liten kompensasjon i veksttilskuddet i årene 2022 og 2023. Sola kommune får 1 million i skjønnstilskudd i

2021. Til sammen reduseres rammetilskuddet med et totalbeløp på 29,7 millioner i år 2021, som består av sum utgiftsutjevning, INGAR, samt saker med særskilt fordeling.

Videre korrigeres innbyggertilskuddet for inntektsutjevningen som har direkte sammenheng med prognoser om skatteanslaget både nasjonalt og lokalt, samt prognoser om befolkningsvekst. Forventet inntektsutjevning for Sola blir i 2021 i størrelsesorden 132,2 millioner kroner.

Tabellen under viser en oversikt over prognosen for samlede frie inntekter i 2021 og videre i planperioden. Det budsjetteres med en vekst på frie inntekter på 1,2 prosent i 2021 i forhold til revidert anslag fra 2020 (inkludert bevilgninger for korona).

Skatt og rammetilskudd (tall i kr 1000)	Oppr. vedtatt 2020	Revidert anslag 2020	Anslag 2021	Anslag 2022	Anslag 2023	Anslag 2024
Formue- og inntektskatt	1 062 400	1 052 400	1 124 000	1 135 800	1 146 900	1 159 000
Innbyggertilskudd	675 000	675 000	676 700	688 000	695 400	703 000
Utgiftsutjevning	-22 000	-22 000	-37 900	-34 300	-31 700	-30 100
INGAR	-1 500	-1 500	-1 000	-900	-800	-700
Saker med særskilt fordeling	10 300	10 300	7 500	5 400	5 400	5 400
RNB 2020		31 600				
Veksttilskudd			600	2 500	1 800	
Ordinær skjønn			1 000			
Inntektsutjevning	-126 900	-126 900	-132 200	-133 600	-135 000	-136 400
Sum frie inntekter	1 597 300	1 618 900	1 638 700	1 662 900	1 682 000	1 700 200
Vekst i frie inntekter i prosent			1,2 %	1,5 %	1,1 %	1,1 %

2.2 Andre inntekter

2.2.1 Overføringer fra Lyse

Inntektene fra Lyse består av renter og avdrag på det ansvarlige lånet på kr 3 milliarder, hvor avdragstiden er 30 år fra 2009. Sola kommunes eierandel er 8,741 prosent. I henhold til avtale om ansvarlige lån mellom Lyse og aksjonærene skal renten fastsettes hvert kvartal, med basis i 3 måneders NIBOR-rente + 2 prosent. I skrivende stund er 3 måneders NIBOR-rente på ca. 0,3 prosent, og Norges Banks styringsrente på 0 prosent. Kommunedirektøren legger til grunn at 3 måneders

NIBOR-rente vil være på ca. 0,3 prosent i 2021, 0,45 prosent i 2022, 0,8 prosent i 2023 og 1 prosent i 2024. Se avsnitt om renteforutsetninger for flere detaljer.

På bakgrunn av ovennevnte forutsetninger er det lagt til grunn en rente på 2,3 prosent inkludert marginpåslag på det ansvarlige lånet i 2021, med videre opptrapping i planperioden i henhold til prognose om renteutvikling.

I 2020 ble utbytte fra Lyse på totalt kr 600 millioner, hvor Sola sin andel var på kr 52,4 millioner. Dette er i henhold til budsjettet.

I samråd med de andre eierkommunene budsjetteres det med et samlet utbytte fra Lyse som vist i tabellen under.

Utbytte fra Lyse (tall i 1000)	2021	2022	2023	2024
Totalt utbytte fra Lyse til eierkommunene	630 000	650 000	660 000	670 000
Sola sin utbytteandel	55 100	56 800	57 700	58 600
Mottatte renter på ansvarlig lån, føres i drift	3 600	3 600	4 200	4 200
Mottatte avdrag på ansvarlig lån, føres i investering	8 741	8 741	8 741	8 741

2.2.2 Utbytte fra andre selskaper

Sola Bredbånd AS eies 100 prosent av Sola kommune. Kommunedirektøren følger opp tidligere vedtak og budsjetterer med 10 millioner kroner i utbytte i år 2021 og videre i planperioden.

For år 2020 vedtok kommunestyret å budsjettere med utbytte for Stavangerregionen Havn IKS, samt Forus Næringsparkspark AS.

Covid-19 pandemien har imidlertid hatt en vesentlig innvirkning på resultatet og styret i Stavangerregionen Havn IKS har besluttet å utsette avgjørelsen om utdeling av utbytte, frem til selskapet har bedre oversikt over den finansielle stillingen. For å muliggjøre utdeling av utbytte fra Forus Næringspark AS vil det være nødvendig å behandle sak vedrørende endring av vedtekter/aksjonæravtale, og tidspunkt for politisk behandling er ikke avklart. Som følge av dette er det stor usikkerhet om budsjettert utbytte fra Stavangerregionen Havn IKS og Forus Næringspark AS vil bli realisert, og på bakgrunn av forsiktighetsprinsipper velger kommunedirektøren å ikke budsjettere med utbytter fra de to nevnte selskapene for år 2021.

2.2.3 Avgifter, gebyrer og egenbetalinger

Kommunedirektøren anbefaler å øke de statlig regulerte egenbetalingene i tråd med forslag til statsbudsjett 2021, samt gjeldende regler og forskrifter. Det er i hovedsak egenbetalinger innen pleie og omsorg som er forskriftsregulert. Avgifter, gebyrer og egenbetalinger som ikke er regulert i statsbudsjettet eller i andre regler

og forskrifter, er i hovedsak økt med 2,7 prosent, som tilsvarer den samlede kommunale pris- og kostnadsveksten (kommunal deflator) for 2021.

Maksimalgrense for foreldrebetaling i barnehage fastsettes i Stortingets årlige budsjettvedtak. Kommunedirektøren foreslår å øke maksimalgrensen i tråd med forslag til statsbudsjett 2021 til kr 3.230 fra og med 01.01.2021.

Moderasjonsordningene knyttet til redusert maksimalpris og gratis kjernetid videreføres og oppdateres i henhold til forslag i statsbudsjettet 2021. I tillegg faktureres kostpenger knyttet til matsservering.

Kommunedirektøren foreslår å øke foreldrebetaling for opphold i SFO, inkludert betaling for mat, med 2,7 prosent i henhold til kommunal deflator for 2021. Dette gir en økning på kr 85 per måned for 100 prosent plass, og kr 62 per måned for 60 prosent plass. Egenbetaling ved kulturskolen foreslås også økt med i tråd med kommunal deflator for 2021.

Egenbetaling innen levekårsområdet er i stor grad forskriftsregulert. De øvrige satsene foreslås økt med 2,7 prosent.

Kommunedirektøren foreslår at billettprisene for besøk i svømmehaller øker fra kr 55 til kr 65 for voksne og fra kr 35 til kr 45 for student, honnør og barn. De øvrige gebyrene foreslås økt med 2,7 prosent fra 2020 til 2021, avrundet til nærmeste kroner 5, som tar høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren.

Gebyrene på vann, avløp og renovasjon holdes uendret, mens gebyrene for slam foreslås økt med 10,9 prosent. Når det gjelder gebyrer innen arealplan, kart og oppmåling, samt byggesak foreslår kommunedirektøren å øke gebyrer i henhold til kommunal deflator, avrundet til nærmeste kr 10.

For ytterligere informasjon, se kapittel om avgifter, gebyrer og egenbetalinger.

2.3 Utgiftsforutsetninger

2.3.1 Lønnsvekst

Kommunedirektøren har i sitt budsjettforslag innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjør 2020 inn i 2021, samt effekt av lønnsoppgjør 2021. Ved beregning av forventet kostnad på lønnsoppgjør 2021 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 2,2 prosent, som er i samsvar med forventet lønnsvekst i forslag til statsbudsjettet 2021. Kommunedirektøren tilrår at lønnsreserven settes til 39 millioner kroner. Det er grunn til å understreke at lønnsreserven er mer en teknisk forordning enn et uttrykk for lønnsvekst. I perioden 2022-2024 legges til grunn en høyere vekst enn i 2021.

2.3.2 Prisvekst

Kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 er utarbeidet i faste 2021-priser. Kommunedirektøren foreslår også denne gangen å ikke innarbeide priskompensasjon til den enkelte virksomhet i planperioden, noe som betyr underliggende omstillingskrav. I forslag til statsbudsjettet 2021 har regjeringen anslått en prisvekst på 3,5 prosent i 2021.

2.3.3 Renteforutsetninger

I skrivende stund ligger styringsrenten i Norges bank på null prosent, mens pengemarkedsrenten er på 0,3 prosent. Styringsrenten ble sist endret i møte den 25. september 2020.

Koronapandemien har ført til et kraftig tilbakeslag i både norsk og internasjonal økonomi. Lave renter bidrar til å dempe tilbakeslaget og reduserer faren for mer langvarige konsekvenser for produksjon og sysselsetting. Siden forrige pengepolitiske rapport fra juni 2020 har den økonomiske aktiviteten tatt seg opp omtrent som ventet, men det er fortsatt stor usikkerhet om den videre utviklingen.

Arbeidsledigheten er fortsatt høy og det er utsikter til lav økonomisk vekst. Styringsrenten er på null prosent, og vil nok være det en god stund fremover. Oljeprisen har steget siden forrige rapport og er nå over 40 dollar. Norsk pengemarkedsrente er historisk lav og er på 0,3 prosent i skrivende stund.

Per september måned 2020 er gjennomsnittsrenten i kommunen for hele porteføljen på 1,7 prosent. Samlet rentebindingstid på 2,42 år, og ca. 48,5 prosent av den totale låneporteføljen er på fastrente. På bakgrunn av signaler fra diverse aktører legger kommunedirektøren til grunn at renten på kommunens innlån vil være på 1,7 prosent i 2021, 1,8 prosent i 2022, 2 prosent i 2023 og 2,2 prosent i 2024.

Renteinntekter for ansvarlig lån i Lyse, samt rente på bankinnskudd, beregnes i henhold til 3 måneders pengemarkedsrente, såkalt NIBOR-rente pluss marginpåslag. Kommunedirektøren har lagt til grunn et gjennomsnitt av pengemarkedsrenten på 0,3 prosent i 2021, 0,45 prosent i 2022, 0,8 prosent i 2023 og 1 prosent i 2024.

Avdragstiden på alle lån beregnes i tråd med minimumsbestemmelsene i kommuneloven. Bokførte avskrivninger, såkalt kapitalslit, fastsettes med utgangspunkt i veid restlevetid på kommunens anleggsmidler etter gjeldende forskrifter. I det finansielt orienterte kommuneregnskapet er det avdragene som dekkes inn, ikke avskrivningene.

Staten gir tilskudd til å dekke renter og avdrag i forbindelse med eldreomsorg, opptrappingsplan for psykisk helse, samt videre tilskudd til å dekke renter i forbindelse med rehabilitering av skole- og kirkebygg. Disse kompensasjonsordningene forvaltes av Husbanken. Utgangspunktet for beregning av renten for rentekompensasjonsordningene er basisrenten for lån med flytende

rente. Fra basisrenten for flytende rente blir det trukket fra 1,25 prosentpoeng for å komme fram til en årlig effektiv rente. Det er lagt til grunn et rentenivå på 1,04 prosent i 2021 og videre i planperioden.

I VAR-sektoren benyttes femårig swaprente tillagt 0,5 prosentpoeng, i henhold til nye retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester.

Kommunedirektøren vil presisere at det alltid er knyttet usikkerhet til renteutviklingen i tiden framover.

2.3.4 Pensjonskostnader

Sola kommune har Kommunal Landspensjonskasse (KLP) som pensjonsleverandør for fellesordningen, inkludert folkevalgte. Kommunen er i tillegg, i henhold til tariffavtalen, pliktig til å ha tjenstepensjonsordning til pedagogisk personell i grunnskole og sykepleiere hos henholdsvis Statens pensjonskasse (SPK) og KLP.

Pensjonspremien som kommunesektoren betaler inn til pensjonsordningen har over flere år vært høyere enn de regnskapsmessige pensjonskostnadene. Dette har bidratt til en oppbygging av et akkumulert premieavvik (differansen mellom pensjonspremie og regnskapsført pensjonskostnad kalles premieavvik) i regnskapene i perioden 2002-2013. De siste årene har Kommunal- og moderniseringsdepartementet strammet inn de økonomiske forutsetningene for beregning av regnskapsmessige pensjonskostnader. Dette har vært nødvendig på lang sikt for å kunne oppnå bedre samsvar mellom premiene og kostnader. I henhold til forskrifter skal årets premieavvik føres med motsatt fortegn som amortisert premieavvik de neste årene, inntil årets premieavvik er nedbetalt. For premieavvik oppstått i 2014 og senere skal fordeling per år foretas med 1/7 av opprinnelig premieavvik. Videre skal fordeling av premieavvik oppstått i perioden fra 2011 til 2013 foretas med 1/10 av opprinnelig premieavvik, mens for premieavvik oppstått i perioden fra 2002 til 2010 skal fordeling foretas med 1/15 av opprinnelig premieavvik.

Formannskapet behandlet i møte 24. januar 2017 F-sak 3/17 Bruk av årlig premieavvik og fattet følgende vedtak; «Kommunedirektøren får fullmakt til å avsette årlig premieavvik inkludert arbeidsgiveravgift på særskilt disposisjonsfond, samt bruke av fondet til dekning av merutgifter pensjon i forhold til budsjett». Årets premieavvik som er forventet i planperioden vil i henhold til vedtaket bli satt av på fond.

Ved utarbeidelse av anslag på pensjonskostnader i 2021 har kommunedirektøren brukt prognoser fra KLP og SPK. Dette er beste estimat på det nåværende tidspunktet. Kommunedirektøren vil presisere at det alltid er usikkerhet knyttet til anslagene på pensjonskostnader da disse kostnadene er avhengig av mange faktorer, som lønnsvekst, utvikling i Folketrygdens grunnbeløp, samt estimert pensjonsgrunnlag per 31. desember 2020.

2.4 Økonomiske måltall

2.4.1 Netto driftsresultat

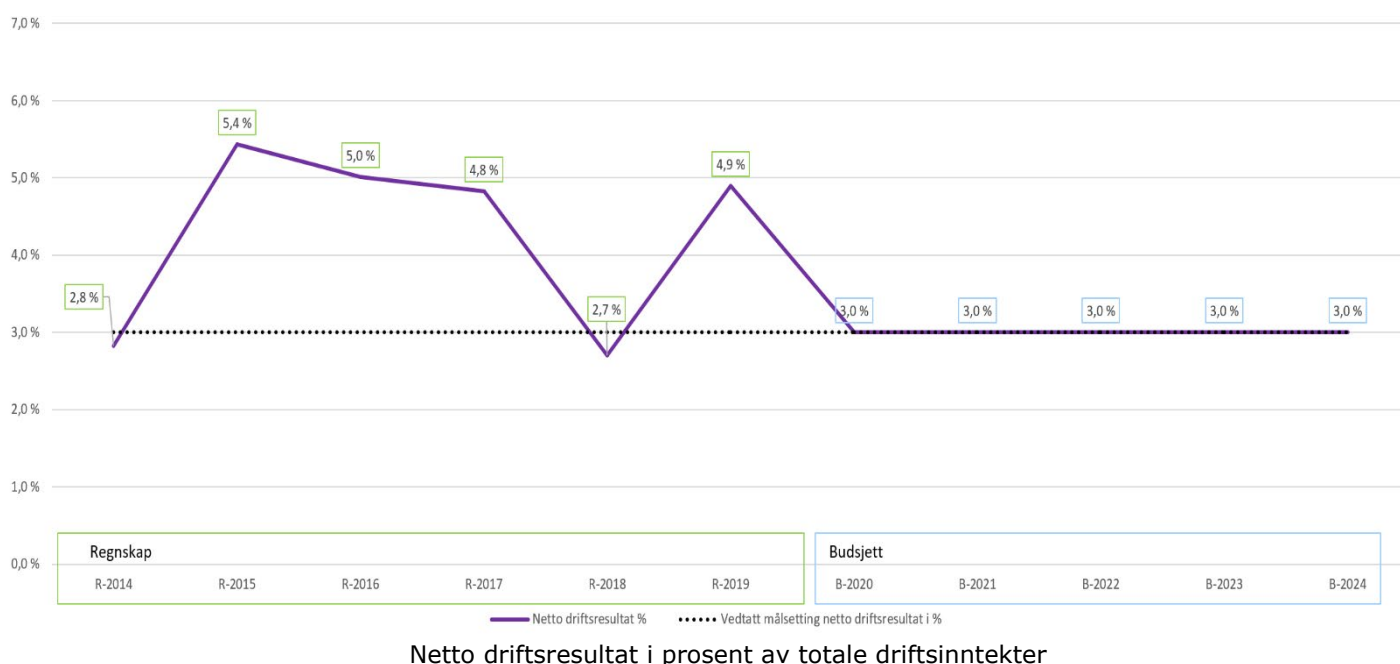
Netto driftsresultat viser driftsinntekter fratrasket driftsutgifter, renter og avdrag, og er et uttrykk for hva kommunen sitter igjen med til avsetninger og egenfinansiering av investeringer. Netto driftsresultat er den primære indikatoren på økonomisk handlingsfrihet og bør, i henhold til tidligere anbefalinger fra Teknisk beregningsutvalg (TBU), ligge over 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter. I november 2014 kom TBU med en ny anbefaling som følge av at momskompensasjoner på investeringer ble ført direkte i investeringsregnskapet fra 2014. Det nye anbefalte nivået for kommunene er på 1,75 prosent.

Kommunedirektøren mener likevel at Sola kommune bør opprettholde det tidligere anbefalte nivået på 3 prosent for å unngå ytterligere økning i gjeldsgraden. Med dette vil kommunen kunne opprettholde en bærekraftig økonomi på lang sikt, ivareta handlingsfrihet, samt unngå at man over tid avsetter et for lavt beløp til bevaring av formue.

Isolert sett i 2019 ble netto driftsresultat på kr 100,2 millioner, noe som tilsvarer 4,9 prosent av brutto driftsinntekter. Resultatet for 2019 ble høyere enn det som var budsjettet på 3 prosent. Det varslende merforbruket i 2020 vil nok medføre lavere resultat enn budsjettet for 2020.

Kommunedirektøren anbefaler at det budsjetteres med et netto driftsresultat på 3 prosent i 2021 og videre i planperioden, noe som er i tråd med kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandling av Handlings- og økonomiplan 2020-2023, samt overordnet strategisk mål nummer tre i kommuneplanen: *I Sola skal en solid økonomi gi oss handlekraft.*

Grafen under viser netto driftsresultat i perioden 2014-2024 i millioner kroner og i prosent, sett opp mot vedtatt målsetting om netto driftsresultat på 3 prosent.

2.4.2 Gjeldsgrad

Gjeldsgrad er en viktig indikator som viser forholdet mellom brutto lånegjeld og brutto driftsinntekter eksklusive finansinntekter, og er et nøkkeltall som uttrykker kommunens økonomiske handlefrihet.

Sola tomteselskap KF er avviklet og lånegjeld på kr 189 millioner er ført tilbake til kommunekassen sammen med andre eierdeler. Ved behandling av kommunestyresak 43/20 *Overføring av balanseverdier i Sola tomteselskap KF og Sola parkeringsselskap KF til Sola kommune som følge av avvikling av foretakene*, på møte 28. mai 2020, ble det besluttet av kommunestyret at gjelden som tidligere ble betjent av tomteselskapet ikke skal tas med i beregning av gjeldsgrad. Som følge av dette vedtaket er kr 189 millioner trukket fra lånegjelden når kommunedirektøren har beregnet gjeldsgraden. I tillegg holdes startlån utenom denne beregningen i tråd med tidligere praksis.

Sola kommune har de siste årene hatt høy investeringsaktivitet som følge av høy befolkningsvekst over tid og store investeringsprosjekter.

I forbindelse med behandling av handlings- og økonomiplan 2020-2023 vedtok kommunestyret følgende:

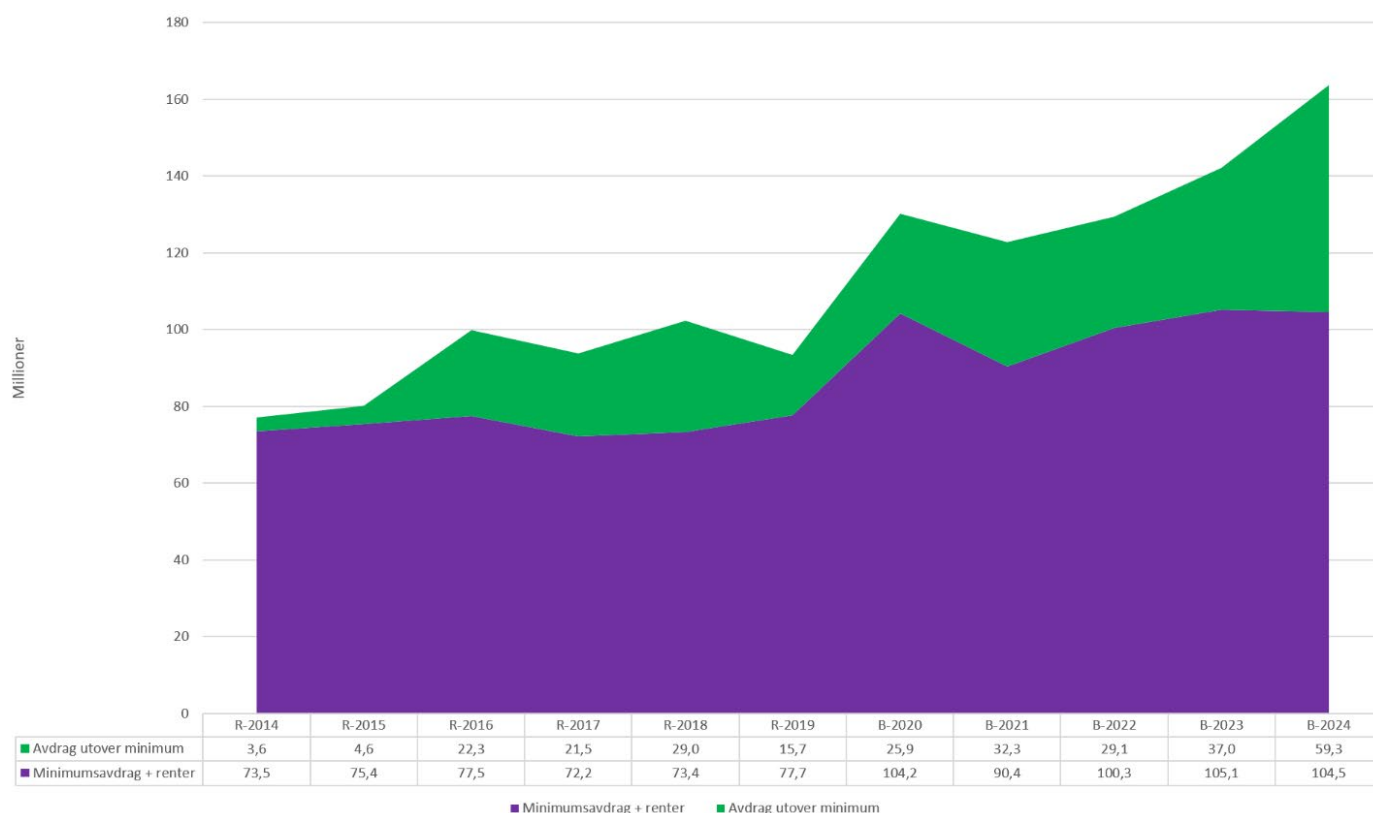
"Handlings- og økonomiplaner innrettes med sikte på reell styring etter følgende økonomiske måltall:

- For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal balansen mellom inntekter og utgifter i driftsbudsjettet tilpasses et netto driftsresultat på minimum 3 prosent av kommunens brutto driftsinntekter.
- For å sikre en bærekraftig kommuneøkonomi skal framtidige låneopptak tilpasses en gjeldsgrad – lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter – som på sikt ikke bør ligge over 60 prosent".

I kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 er målsettingen om 3 prosent netto driftsresultat innarbeidet, mens målsettingen om gjeldsgrad på maksimum 60 prosent ikke blir innfridd i planperioden. Dette som følge av investeringer for å møte befolkningsveksten kommunen har hatt de siste ti årene, samt store investeringsprosjekter, herunder sykehjem, rådhus og infrastruktur i Sola sentrum, kirken og Kjerrberget ungdomsskole. Høy gjeldsgrad innebærer at en større andel av driftsbudsjettet må avsettes til betaling av renter og avdrag, noe som svekker den økonomiske handlefriheten og reduserer handlingsrommet på sikt. Det er derfor viktig at kommunen er forsiktig med å legge inn nye, store investeringer fremover.

Som nevnt ovenfor legger kommunedirektøren til grunn at det betales avdrag utover minimum etter kommuneloven også i planperioden 2021-2024. Dette er gjort budsjettmessig og regnskapsmessig siden 2014 for å redusere gjeldsbelastningen til kommunen. I tillegg har vi i perioden fra og med 2011 til og med 2017 brukt 65,4 millioner fra regnskapsmessig mindreforbruk (overskudd i driftsregnskap ved regnskapsavslutning) til å betale ned gjelden. Dette, kombinert med netto driftsresultat på 3 prosent, har bidratt til å dempe gjeldsutviklingen.

Grafen under viser utvikling i kapitalkostnader (minimumsavdrag, renter og avdrag utover minimum etter kommuneloven) for perioden 2010-2024 (tall i millioner kroner).

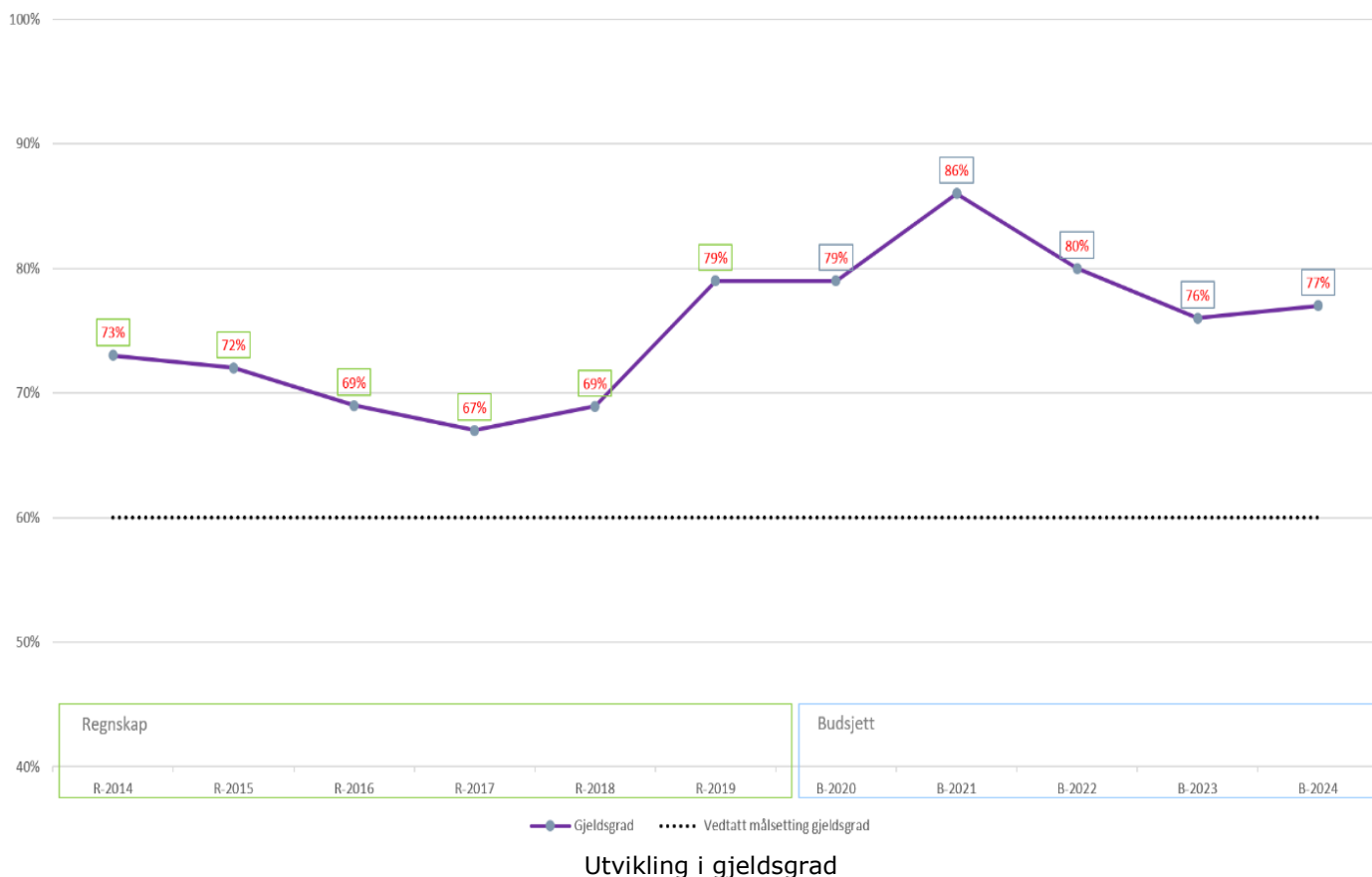

Utvikling i kapitalkostnader

Samlet investeringsnivå i kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 er på 1 088,7 millioner.

I forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 legger kommunedirektøren til grunn at gjeldsgrad eksklusive startlån og lån tidligere betjent av tomteselskapet blir på 86 prosent i 2021, 80 prosent i 2022, 76 prosent i 2023 og 77 prosent i 2024.

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at gjeldsgraden vil stige igjen i årene etter planperioden, da en del investeringer vil ligge der, herunder ferdigstilling av Jåsund skole og ny barnehage på Myklebust.

2.5 Omstilling

De økonomiske utfordringene i kommunen, både i 2020 og videre i planperioden, er i all hovedsak knyttet til stor utgiftsvekst i tjenestene som følge av volumvekst, samt at vi har flere brukere med mer omfattende og sammensatte behov. På sikt viser demografiutviklingen en aldrende befolkning og færre yrkesaktive per pensjonist, noe som utfordrer både utgifts- og inntektssiden til kommunen i årene framover. Disse forholdene gjør at kommunen i flere år har måttet tilpasse seg til endrede økonomiske rammebetingelser. Samtidig vokser ikke inntektene våre i samme grad, og gapet mellom utgifter og inntekter blir dermed større og større.

Utfordringsbildet ble forsterket med koronapandemien, og alt tilsier at vi er nødt til å snu trenden for å kunne bringe økonomien i balanse. Kommunedirektøren legger ikke skjul på at ytterligere omstillingstiltak vil kunne resultere i at omfang og kvalitet i tjenestetilbudet blir redusert.

I HØP 2021-2024 legger kommunedirektøren fram innsparingstiltak på 50 millioner kroner i 2021, med videreføring i planperioden fordelt mellom tjenesteområdene og stabene. Dette utgjør 3,5 prosent av det totale netto driftsbudsjettet. Oversikten under viser alle kartlagte omstillingspotensialer i 2021-2024 i kommunen.

Tjenesteområdene	Omstillingskrav	2021	2022	2023	2024
Kommunedirektør med sentrale staber	3 300	3 300	4 200	4 800	5 400
Oppvekst og kultur	28 000	28 000	28 020	28 220	31 720
Levekår	14 000	14 000	14 850	14 850	14 850
Samfunnsutvikling	4 700	4 900	5 900	5 900	5 900
Sum	50 000	50 200	52 970	53 770	57 870

2.5.1 Netto driftsutgifter på innbygger per område - KOSTRA

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som samler inn, registrerer og publiserer styringsinformasjon om kommunal virksomhet. I dette avsnittet gis det en oversikt over netto driftsutgifter per innbygger per område per 2019 sammenlignet med Kostragruppe 13 og nabokommuner. Nærmere analyse av KOSTRA-tall på det enkelte fagfelt omtales under det enkelte tjenesteområdet.

Område	Sola	Sandnes	Klepp	Stavanger	Kostragruppe 13
Pleie og omsorg	17 945	20 137	17 698	20 801	19 362
Grunnskole	12 963	13 419	13 877	13 692	14 058
Barnehage	9 733	8 579	8 751	9 459	8 859
Adm, styring og fellesutgifter	4 701	4 760	4 124	5 505	4 868
Sosiale tjenester	2 505	2 694	2 461	3 100	2 975
Kommunehelse	3 142	2 640	2 628	3 090	2 875
Barnevern	1 477	1 155	1 764	1 967	1 715
Kultur og idrett	2 846	2 448	1 845	4 167	2 406
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	935	808	490	1 200	778
Andre områder	2 363	2 090	2 240	-2 401	2 491
- Brann og ulykkesvern	867	556	626	822	826
- Kommunale boliger	-24	149	-66	-4 297	65
- Samferdsel	744	588	885	480	924
- Næringsforv. og konsesjonskraft	22	195	173	-204	70
- Kirke	754	602	622	798	606
Totalt	58 609	58 730	55 877	60 579	60 387

Netto driftsutgifter per innbygger 2019 sortert på fagfelt korrigert for utgiftsbehov viser at Sola kommune totalt sett er lavere enn Kostragruppe 13, omtrent på nivå med Sandnes, høyere enn Klepp, men lavere enn Stavanger.

2.6 Driftsbudsjettet

2.6.1 Hovedprioriteringer - drift

Kommunedirektøren har gjennom arbeidet med handlings- og økonomiplan 2021-2024 gjort en streng prioritering av nye tiltak i drift. Kommunedirektøren har tatt utgangspunkt i vedtatt handlings- og økonomiplan 2020-2023, nyere politiske vedtak, samt statlige styringssignaler i statsbudsjettet. Tiltak som er foreslått i denne planen er kun tiltak som kommunedirektøren vurderer er reelle og nødvendige behov knyttet til volumvekst i tjenestene. De fleste av foreslåtte tiltak har en kostnad som vil påløpe uansett budsjettdekning.

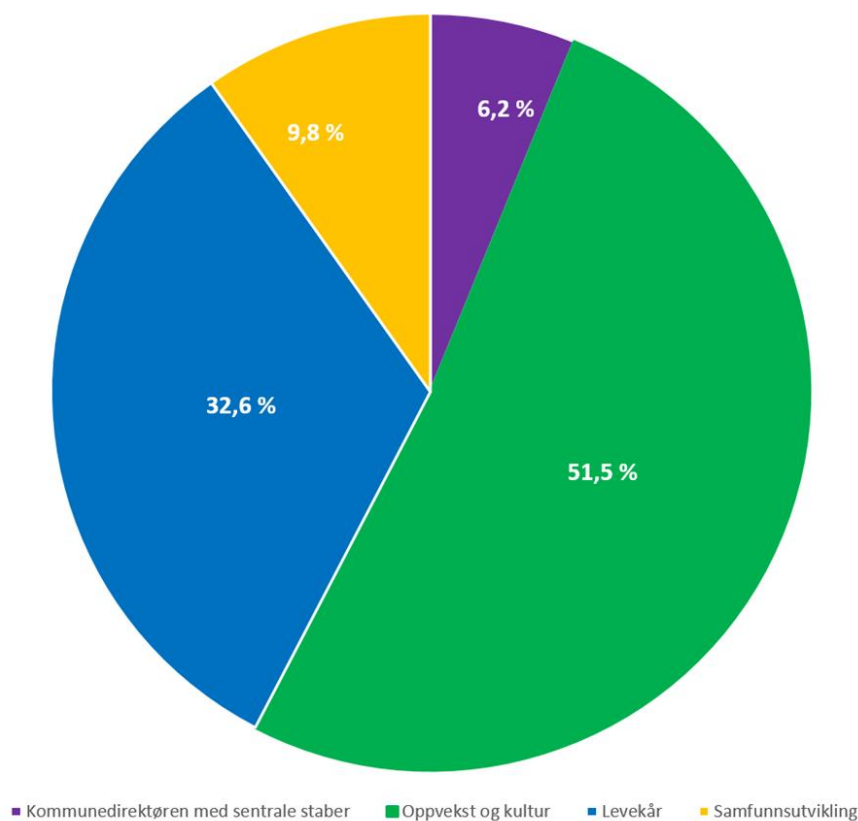
I tillegg, jamfør omtale i avsnittet over, foreslår kommunedirektøren diverse omstillings- og innsparingstiltak. Oversikt over tiltak og beskrivelse finnes i både økonomikapittelet, samt kapitlene om tjenesteområder.

I denne planperioden vil styring og tydelig prioritering av tjenesteproduksjonen kreve stor oppmerksomhet, og stille krav til gjennomføring av tiltakene for å tilpasse aktiviteten til lavere rammer.

Tabellen under viser endring i nettoramme for tjenesteområdene hver for seg og samlet for alle tjenesteområdene.

Vedtatt budsjett 2020:	2021	2022	2023	2024
Totalt for alle tjenesteområder	1 439 129	1 439 129	1 439 129	1 439 129
Foreslåtte netto endringer:				
Kommunedirektøren med sentrale staber	-5 220	-6 120	-6 720	-7 320
Oppvekst og kultur	-3 360	-2 080	-2 620	-5 070
Levekår	20 800	34 130	44 100	44 870
Samfunnsutvikling	66	-584	-2 274	-1 024
Sum netto endring i tjenesteområdene	12 286	25 346	32 486	31 456
Nytt netto budsjett:				
Totalt for alle tjenesteområder	1 451 415	1 464 475	1 471 615	1 470 585

Tjenesteområdenes totale netto ramme eksklusiv sentrale utgifter utgjør kr 1 451,4 millioner i 2021. Figuren under viser fordelingen mellom tjenesteområdene.

Netto ramme per tjenesteområdene i 2021 ekskl. sentrale utgifter og inntekter

Figuren under viser endring i forhold til vedtatt budsjett 2020 samlet for alle tjenesteområdene i perioden. Totale netto endringer i prosent av tjenesteområdenes netto ramme er på 0,9 prosent i 2021.

Endringer i tjenesteområdenes driftsbudsjett ift. vedtatt 2020-budsjett

2.6.2 Driftsrammetabell

Tabellen under viser kommunedirektørens forslag til endringer i driftsbudsjett 2021-2024:

Driftsrammetabell 2021-2024				
(Beløp i kr 1000)				
Sentrale poster:				
Sentrale inntekter	2021	2022	2023	2024
01) Formue- og inntektsskatt	-1 124 000	-1 135 800	-1 146 900	-1 159 000
02) Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning	-646 900	-660 700	-670 100	-677 600
03) Inntektsutjevning	132 200	133 600	135 000	136 400
04) Integreringstilskudd flyktninger	-13 420	-11 040	-11 040	-11 040
05) Kompensasjonstilskudd fra Husbanken	-1 800	-1 800	-1 700	-1 700
06) Kapitalinntekter fra selvkostområdene	-17 370	-17 370	-17 370	-17 370
Sum sentrale inntekter	-1 671 290	-1 693 110	-1 712 110	-1 730 310
Sentrale utgifter	2021	2022	2023	2024
07) Lønnsreserve	39 000	50 000	50 000	50 000
08) Seniorordning	1 100	1 100	1 100	1 100
09) Sola kirkelige fellesråd	14 655	14 655	14 655	14 655
10) Tilskudd tros- og livssynssamfunn	0	0	0	0
11) Revisjon og kontrollutvalg	1 740	1 740	1 740	1 740
12) Diverse felles inntekter og utgifter	9 899	9 469	9 539	9 669
13) Tilskudd Rogaland brann og redning IKS	25 020	25 020	25 020	25 020
14) Tilskudd til regionalt nærings samarbeid	400	400	400	400
15) Tilskudd Folkehallene inkl. Forus Sportssenter	5 061	5 052	5 041	5 041
16) Prosjekt heltidskultur	1 000	400	400	400
17) Valg	1 400	0	1 400	0
18) Innføring av Office 365 i Sola kommune	3 400	3 400	3 400	3 400
Sum sentrale utgifter	102 675	111 236	112 695	111 425
Finansinntekter og -utgifter	2021	2022	2023	2024
19) Utbytte Sola Bredbånd AS	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
20) Minimumsavdrag	57 900	64 600	66 700	61 400
21) Avdrag utover minimum etter kommuneloven	32 300	29 100	37 000	59 300
22) Renteutgifter innlån	32 500	35 700	38 400	43 100
23) Utbytte fra Lyse	-55 100	-56 800	-57 700	-58 600
24) Andre renteinntekter	-3 400	-4 000	-5 400	-6 200
25) Renteinntekter - ansvarlig lån i Lyse	-3 600	-3 600	-4 200	-4 200
Netto finansinntekter/finansutgifter	50 600	55 000	64 800	84 800
Finansutgifter i tjenesteområdene	-575	-575	-575	-575
Totale finansutgifter	50 025	54 425	64 225	84 225

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	2021	2022	2023	2024
26) Egenkapital investeringer	67 100	62 900	63 000	63 500
27) Bruk av disposisjonsfond	-500	-500	0	0
Netto avsetninger	66 600	62 400	63 000	63 500
Netto avsetninger i tjenesteområdene	-5 065	0	0	0
Totale avsetninger	61 535	62 400	63 000	63 500

Tjenesteområdene:

Kommunedirektør med sentrale staber	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	94 870	94 870	94 870	94 870
Vedtatt ramme før endringer	94 870	94 870	94 870	94 870
Kommunedirektørnivå				
28) Overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten	-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
29) Innføring av egenandel for felles julebord	-300	-300	-300	-300
30) Gjennomgang av programvarelisenser, samt innføring av nye utsjekk rutiner for IT-utstyr	-430	-430	-430	-430
31) Reduksjon i utvalgenes reservekonto	-300	-300	-300	-300
32) Redusere stillingene i avdeling organisasjon og økonomi	-540	-1 440	-2 040	-2 640
33) Reduksjon i bruk av Finn.no for annonsering av stillinger	-400	-400	-400	-400
34) Reduksjon i budsjett for bedriftshelsetjeneste	-200	-200	-200	-200
35) Endring i ordningen med erkjentlighetsgaver	-200	-200	-200	-200
36) Mindre kurs, reiser, overtid hos kommunedirektøren med sentrale staber og politisk nivå	-630	-630	-630	-630
37) SvarUt og postkjøring	-300	-300	-300	-300
38) Teknisk justering - SLT-koordinator, overført til oppvekst og kultur	-670	-670	-670	-670
Sum Kommunedirektørnivå	-5 220	-6 120	-6 720	-7 320
Sum endringer	-5 220	-6 120	-6 720	-7 320
Ramme etter endringer 2021-2024	89 650	88 750	88 150	87 550

Oppvekst og kultur	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	750 238	750 238	750 238	750 238
Vedtatt ramme før endringer	750 238	750 238	750 238	750 238
Fagstab oppvekst				
39) Fryser kjøp av møbler, inventar m.v. i 2021	-500	0	0	0
40) Redusere kjøp av tjenester fra andre kommuner/instanser	-2 000	-3 000	-3 000	-3 000
41) Redusere tre årsverk i fagstab oppvekst og kulturstab	-1 220	-2 550	-2 550	-2 550
42) Innstramme ansettelses- og innkjøpskontroll, restriksjoner og overtidsbruk	-8 000	-3 100	0	0
43) Rest omstillingskrav i oppvekst og kultur	-4 500	0	0	0

44) Teknisk endring - SLT-koordinator, overført til oppvekst og kultur	670	670	670	670
45) Teknisk endring - overføring av K46 til oppvekst	400	400	400	400
46) Avvikle avtale med K46	-200	-100	-400	-400
47) Tilskudd til MOT	100	100	100	100
48) Redusere tre årsverk i hjelpetjenestene	-850	-1 700	-2 500	-2 500
Sum Fagstab oppvekst	-16 100	-9 580	-7 280	-7 280
Skole og SFO				
49) Driftsutgifter Kjerrberget ungdomsskole	4 260	6 670	6 670	6 670
50) Elevtallsvekst	2 610	3 510	2 970	3 800
51) En elev med alternativ opplæring (IAA)	840	840	420	420
52) Endring i foreldrebetaling SFO	-400	-400	-400	-400
53) Krav om lektorkompetanse	1 000	2 000	3 000	3 000
54) Lærernorm midler inn i rammetilskuddet	-3 000	-6 000	-6 000	-6 000
55) Moderasjonsordning - redusert foreldrebetaling i SFO	1 000	1 420	1 420	1 420
56) Målform - samle nynorsk-elevene på en skole	-1 000	-2 000	-2 000	-2 000
57) Ny Sande SFO	210	210	210	210
58) Nye læremidler	1 200	1 200	1 200	1 500
59) Omorganisering av svømming og transport	-200	-200	-200	-200
60) Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismspekteret - skoleområdet	500	500	500	500
61) Redusere tre årsverk i skole, SFO og voksenopplæring	-1 000	-3 000	-3 000	-3 000
62) Redusert kjøp av private skoletilbud	-300	-700	-700	-700
63) Skole - nedskrivning av store spesialpedagogiske vedtak	-600	-1 000	-1 500	-300
64) Skolefrokost ungdomsskole	700	700	700	700
65) Spesialundervisning	3 000	2 000	2 000	2 000
66) Styrking av særskilt norsk tilsvarende tospråklig fagopplæring	900	900	900	900
67) Styrket bemanning i SFO	660	660	660	660
68) Ubetjent leirskole med tre overnattinger	0	-800	-800	-800
Sum Skole og SFO	10 380	6 510	6 050	8 380
Barnehager				
69) Barnehagestruktur - fra små til større enheter i kommunale barnehager	-440	-880	-880	-880
70) Innsparing: Tilskudd private barnehager	0	0	-1 500	-5 000
71) Kommunale barnehager - økning i inntekter som følge av endring i makspris foreldrebetaling	-4 800	-4 800	-4 800	-4 800
72) Kommunale barnehager - disponering av inntekter som følge av endring i makspris foreldrebetaling	4 080	4 080	4 080	4 080
73) Kommunale barnehager - økning av inntekter på kostpenger	-400	-400	-400	-400

74) Kommunale barnehager - disponering av økte inntekter på kostpenger	400	400	400	400
75) Kompetanseheving mot 2020	330	330	330	330
76) Utsatt skolestart - ikke innvilge dette gir besparelse for barnehage	-250	-250	-250	-250
Sum Barnehager	-1 080	-1 520	-3 020	-6 520
Styrket barnehagetilbud				
77) Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismspekteret - barnehageområdet	350	750	750	750
78) Spesialpedagogisk hjelp styrket barnehagetilbud	670	670	670	670
79) Styrket barnehagetilbud - nedskrivning av store vedtak	-1 400	-2 000	-2 500	-3 700
Sum Styrket barnehagetilbud	-380	-580	-1 080	-2 280
Barnevern				
80) Barnevern prognose for utgifter	7 600	7 600	7 600	7 600
81) Salg av tjenester til andre kommuner på barnevernområdet	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Barnevern	6 600	6 600	6 600	6 600
Barn, ungdom og familietjenesten				
82) Legge ned helsestasjonen på Tjelta	-500	-500	-500	-500
83) Omstilling BUF-tjenesten, ubesatt stilling 40 prosent, innsparing helsestasjon for ungdom, innsparing bilhold	-440	-440	-440	-440
84) Veileder Familiesenteret 1,5 stilling	1 170	1 170	1 170	1 170
Sum Barn, ungdom og familietjenesten	230	230	230	230
Fagstab kultur				
85) Frivillighetssentral finansieres med øremerkede midler i stedet for gjennom rammetilskudd	-440	-440	-440	-440
86) Hafrsfjord 2022	0	250	-250	-250
87) Justering driftstilskudd til museer	20	40	60	80
88) Omstilling fagstab kultur, reduksjon av diverse driftsposter, mat/servering, ekstraressurs m.m.	-360	-360	-360	-360
89) Samskaping med frivillige lag og foreninger	-500	-1 000	-1 000	-1 000
90) Årsbevilgning for vedlikehold og skjøtsel av kulturminner	250	250	250	250
Sum Fagstab kultur	-1 030	-1 260	-1 740	-1 720
Fritid				
91) Omstilling fritid, reduksjon kompensasjon utgiftsdekning, intern stillingsstopp, m.m.	-330	-330	-330	-330
92) Redusere ett årsverk i tilrettelagt fritid	-400	-800	-800	-800
93) Redusere tilbud i tilrettelagt fritid	-500	-500	-500	-500
Sum Fritid	-1 230	-1 630	-1 630	-1 630
Sola bibliotek				
94) Omstilling bibliotek: Endring av bibliotekstjenesten i Tananger	-410	-410	-410	-410

Sum Sola bibliotek	-410	-410	-410	-410
Sola kulturskole				
95) Instrumenter i kulturskolen, som tidligere lå i investeringsbudsjettet	100	0	100	0
96) Omstilling kulturskolen, reduksjon i faste stillinger 0,45 stilling	-380	-380	-380	-380
97) Økning av foreldrebetaling ved kulturskolen	-60	-60	-60	-60
Sum Sola kulturskole	-340	-440	-340	-440
Sum endringer	-3 360	-2 080	-2 620	-5 070
Ramme etter endringer 2021-2024	746 878	748 158	747 618	745 168
Levekår	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	451 879	451 879	451 879	451 879
Vedtatt ramme før endringer	451 879	451 879	451 879	451 879
Fagstab levekår				
98) Avslutte samarbeid med Alternativ til Vold	0	-700	-700	-700
99) Bortfall av tjenestebehov	-4 200	-4 200	-4 200	-4 200
100) Drift pilotprosjekt åtte boliger med base	0	0	4 500	4 500
101) Driftskostnader velferdsteknologi	1 000	1 000	1 000	1 000
102) Driftskostnader omsorgsboliger for eldre	0	0	4 500	4 500
103) Fastlegetilskudd	2 360	2 780	3 220	3 670
104) Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus fra privat leverandør	7 800	7 800	7 470	7 470
105) Mat og drift av institusjonskjøkken på Sola	2 530	3 770	3 770	3 770
106) Midlertidig redusere kurs og opplæring	-200	0	0	0
107) Nødnett	570	580	590	600
108) Reduksjon diverse utgifter fagstab levekår 2021	-350	0	0	0
109) Redusere 0,4 årsverk ved TKK	-270	-270	-270	-270
110) Redusere årsbevilgning inventar og utstyr i 2021	-250	0	0	0
111) Redusert refusion ressurskrevende brukere	2 600	2 600	2 600	2 600
112) Teknisk endring: Overføring av bruker fra privat til kommunal miljøtjeneste	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
113) Teknisk endring: Overføring av K46 til oppvekst	-400	-400	-400	-400
114) TPO -Redusert kjøp av tjenester der helsetjenester inngår	-440	-440	-440	-440
115) Utskiftning av leasingbiler	-260	-260	-20	-240
116) Vurdere avslutning samarbeid med Funkishuset	0	-300	-300	-300
117) Økonomiske gevinster av velferdsteknologi, gjennomgang av turnus og bemanning, redusere generelle kostnader, tjenestenivå, sykefravær	-2 260	-2 260	-2 260	-2 260
118) Øke behov privat avlastning	3 200	3 050	3 050	3 050
119) Økt behov BPA	2 300	2 300	2 300	2 300

120) Økte bidrag krisesenter og pasientskadeerstatning	170	210	260	310
121) Økte kostnader for legevakt	1 530	1 840	2 160	2 590
122) Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD-seng)	0	0	1 050	1 050
Sum Fagstab levekår	13 730	15 400	26 180	26 900
Institusjon				
123) Avslutte tilsyn aktivitetsstue på TABO	-160	-160	-160	-160
124) Intern reorganisering sykehjemmet	-900	-900	-900	-900
125) Nye plasser Soltun sykehjem	25 060	35 430	35 430	35 430
126) Opprette forsterket skjermet enhet	0	3 500	3 500	3 500
127) Utnyttelse av årsverk ledelse	-1 300	-2 600	-2 600	-2 600
128) Redusere 1 årsverk Soltun sykehjem	-650	-650	-650	-650
129) Vederlagsbetaling institusjoner	-4 750	-6 980	-7 790	-8 030
Sum Institusjon	17 300	27 640	26 830	26 590
Hjemmetjenester				
130) Drift av dagsenter legges om	-1 080	-1 080	-1 080	-1 080
131) Opphør av tjenestebehov hjemmetjenesten	-7 700	-7 700	-7 700	-7 700
132) Optimalisere turnus hjemmetjenester	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
133) Reduserte inntekter trygghetsalarmer	0	620	620	620
Sum Hjemmetjenester	-9 780	-9 160	-9 160	-9 160
Miljøtjenesten				
134) Tre årsverk i miljøtjenesten	2 640	2 640	2 640	2 640
135) Ambulerende team i miljøtjenesten	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
136) Avslutte kommunal transport for brukere av tilbudet "Etter skoletid"	-250	-250	-250	-250
137) Nattevakt Åsenhagen avlastningsbolig	740	740	740	740
138) Teknisk endring - Overføring av bruker fra privat til kommunal miljøtjeneste	1 700	1 700	1 700	1 700
139) Virksomhetssammenslåing psykisk helse- og rus og miljøtjenesten	-700	-700	-700	-700
Sum Miljøtjenesten	2 930	2 930	2 930	2 930
Psykisk helsearbeid og rus				
140) Effektivisere og redusere 0,5 årsverk psykisk helse- og rus	-300	-300	-300	-300
141) Endret bemanning natt i psykisk helse- og rus	-780	-780	-780	-780
142) Endring av drift ved frisklivssentralen	-750	-750	-750	-750
143) Økt bidrag til Jæren Recovery College	0	0	0	290
Sum Psykisk helsearbeid og rus	-1 830	-1 830	-1 830	-1 540
NAV Sola (sosiale tjenester)				
144) Midlertidig fryse ett årsverk saksbehandler NAV	-650	0	0	0
Sum NAV Sola (sosiale tjenester)	-650	0	0	0
Fysio-/ergoterapi				

145) Effektivisering av fysio- og ergoterapitjenesten (0,5 årsverk)	-300	-300	-300	-300
146) indeksregulering driftstilskudd fysioterapeuter	100	200	200	200
147) Endret drift hjemmerehabilitering	-650	-650	-650	-650
148) Økt fastlønnsstilskudd fysioterapeuter	-50	-100	-100	-100
Sum Fysio-/ergoterapi	-900	-850	-850	-850
Sum endringer	20 800	34 130	44 100	44 870
Ramme etter endringer 2021-2024	472 679	486 009	495 979	496 749
Samfunnsutvikling	2021	2022	2023	2024
Vedtatt budsjett	142 142	142 142	142 142	142 142
Vedtatt ramme før endringer	142 142	142 142	142 142	142 142
Fagstab samfunnsutvikling				
149) Diverse små innsparinger	-190	-190	-190	-190
150) Klimapartner medlemskap	50	50	50	50
151) Kutte 10 prosent av budsjett på fagstab samfunnsutvikling	-110	-110	-110	-110
152) Samskaping, Smartby og medvirkning i kommuneplanen	-240	-240	-240	-240
Sum Fagstab samfunnsutvikling	-490	-490	-490	-490
Eiendom				
153) Bygg og anlegg som tas i bruk, FDV-kostnader	3 286	6 286	7 036	8 286
154) Ansatt går av med pensjon i 2022, stab forvaltning	0	-1 000	-1 000	-1 000
155) Besparelse energikostnader som følge av utførte ENØK-tiltak	-500	-1 500	-2 500	-2 500
156) Driftskonsekvens, kjøp av Soma Tekniske	200	200	200	200
157) Dysjaland SFO - nytt yttertak, maling og hovedtrapp	1 600	0	0	0
158) Generell reduksjon kommunalteknikk/eiendom	-900	-900	-900	-900
159) Innkledning av ventilasjonsrør tak Sola Ungdomsskole	-1 250	-1 250	-1 250	-1 250
160) Mindre vedlikehold bygg	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
161) Optimalisering av innleid renhold	-200	-200	-200	-200
162) Overføring av eieransvar for gatelys til Lyse	170	220	280	280
163) Redusert åpningstid svømmehaller	-300	-300	-300	-300
164) System for fakturering av eksterne som gjør skade på kommunens områder	-100	-100	-100	-100
165) Tilskudd spilleflater Tananger	1 500	1 500	0	0
166) Redusere vakante stillinger, totalt 1,5 årsverk	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
167) Øke billettprisen i svømmehallene	-100	-100	-100	-100
Sum Eiendom	906	356	-1 334	-84
Kommunalteknikk				
168) 0,5 årsverk vann og avløp	230	230	230	230

169) Innkjøp av nye hytterrenovasjonscontainere	200	0	0	0
170) Kjøp av spillvannskapasitet mot "avløp vest", Sandnes	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
171) Opptrapping kjøp fra I.V.A.R. fast	850	850	850	850
172) Opptrapping kjøp fra I.V.A.R. variabel	2 710	2 710	2 710	2 710
173) Bruk av fond og gebyrinntekter for å finansiere driftsutgifter	-1 890	-1 290	-1 290	-1 290
174) Utskiftning av pumper i pumpestasjoner	400	0	0	0
Sum Kommunalteknikk	0	0	0	0
Areal				
175) ArcGIS og FME-lisenskostnader	150	150	150	150
176) Forurensningsforskriften, kommunalt samarbeid om arbeidsoppgaver	0	-100	-100	-100
177) Redusere en 50 prosent stilling på kart og oppmåling	-500	-500	-500	-500
Sum Areal	-350	-450	-450	-450
Sum endringer	66	-584	-2 274	-1 024
Ramme etter endringer 2021-2024	142 208	141 558	139 868	141 118

1) Formue- og inntektsskatt

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittel.

2) Innbyggertilskudd inkl. utgiftsutjevning

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittel.

3) Inntektsutjevning

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittel

4) Integreringstilskudd flyktninger

Sola kommune mottar integreringstilskudd fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) de fem første årene for nyankomne flyktninger. I 2021 er det budsjettert med kr 13,4 millioner i integreringstilskudd. Tilskuddet er beregnet etter satser i forslag til statsbudsjett 2021. Videre er det lagt til grunn at Sola kommune vil motta 15 flyktninger årlig i planperioden, samme antall som forventes bosatt i 2020. I tillegg er det i budsjettforslaget lagt til grunn at kommunen i 2021 vil motta integreringstilskudd for flyktninger som er ankommet i årene 2016-2019 (år 2-5). I slutten av hvert år sender IMDI en anmodning til kommunene for bosetning av flyktninger for påfølgende år.

5) Kompensasjonstilskudd fra Husbanken

Staten gir tilskudd for å dekke renter og avdrag i forbindelse med handlingsplan for eldreomsorg og opptrappingsplan psykisk helse, samt tilskudd som skal dekke rentekostnader knyttet til rehabilitering av skolebygg, svømmehaller og kirkebygg. Disse kompensasjonsordningene forvaltes av Husbanken, og ble endret fra og med 2018. Tilskuddsordningen beregnes med utgangspunkt i Husbankens basisrente (et gjennomsnitt av observasjoner av de beste lånetilbudene i markedet) fratrasket en margin på 1,25 prosentpoeng. Det er lagt til grunn en forventet rente på 0,6 prosent i 2021 og videre i planperioden. Det budsjetteres med kr 1,8 millioner i 2021.

6) Kapitalinntekter fra selvkostområdene

Avskrivninger og rente på restkapital på investeringer på gebyrfinansierte tjenester belastes regnskapet til aktuelt selvkostområde, og inngår i gebyrgrunnlaget for tjenesten. Motpost benyttes til å finansiere kommunens kapitalkostnader for selvkostområdene

7) Lønnsreserve

Kommunedirektøren har innarbeidet full kompensasjon for helårseffekt av lønnsoppgjørene i 2020 samt forventet effekt av lønnsoppgjørene i 2021. Ved beregning av lønnsoppgjør 2021 er det lagt til grunn en lønnsvekst på 2,2 prosent, som tilsvarer forventet lønnsvekst lagt fram i forslag til statsbudsjett 2021.

Kommunedirektøren foreslår at lønnsreserven på bakgrunn av det ovennevnte settes til kr 39 millioner. Det er grunn til å understreke at lønnsreserven er mer en teknisk forordning enn et uttrykk for lønnsvekst. Det legges opp til at lønnsvekst i 2022 vil være høyere enn i 2021.

8) Seniorordning

Kompensasjon til virksomhetene for seniorordning for ansatte mellom 62-64 år på kr 1,1 millioner videreføres fra budsjett 2020. For ytterligere informasjon om ordningen vises det til sak 29/16 Revisjon av seniorpolitikk for ansatte i Sola kommune, behandlet i administrasjonsutvalget 29. november 2016.

Kommunedirektøren vil i løpet av 2021 vurdere om ordningen kan reduseres eller avvikles.

9) Sola kirkelige fellesråd

Kommunedirektøren har gjennomgått budsjettinnspill fra fellesrådet og foreslår at bevilgningene til kirkelige fellesråd økes med kr 0,4 millioner som følge av driftskonsekvenser av Sola kirke. Kommunedirektøren foreslår videre at budsjetttrammen til kirkelige fellesråd reduseres med kr 0,5 millioner. Reduksjonen utgjør 3,47 prosent av fellesrådets totale budsjetttramme, og er i samme størrelsesorden som omstillingskravet til kommunens tjenesteområder. Fellesrådet vil i tillegg kompenseres for effekten av lønnsvekst på lik linje som kommunens tjenesteområder. For ytterligere informasjon, se fellesrådets budsjettinnspill og kommunedirektørens kommentarer i kapittelet om Sola kirkelige fellesråd.

10) Tilskudd tros- og livssynssamfunn

Forvaltning av ordningen overføres til staten. Kommunene er trukket fra i rammetilskuddet

11) Revisjon og kontrollutvalg

I tråd med samlet budsjettforslag for kontroll og tilsyn 2020, vedtatt av kontrollutvalget 26. august 2020 i sak 27/20, har kommunedirektøren budsjettert med kr 1,73 millioner eksklusive mva. i 2021.

12) Diverse felles inntekter og utgifter

Budsjettposten dekker utgifter til forsikringer, bidrag til kantinen, enkelte tilskudd til lag og organisasjoner, samt KS-kontingenter. Det budsjetteres med kr 9,9 millioner i 2021.

13) Tilskudd Rogaland brann og redning IKS

Styret har foreslått til representantskapet en økning i tilskuddet fra eierkommunene

med kr 16,927 millioner (5,81 prosent) fra 2020 til 2021. Samlet tilskuddsnivå utgjør med dette kr 309,847 millioner for 2021

Av styrets foreslått økning gjelder 0,197 millioner Miljørettet helsevern, mens kr 0,467 millioner gjelder virkninger av tobakkskontroll som nå er innført og som utføres av skjenkekontrollen. Driften av 110-sentralen omfatter nå også kommuner på Haugalandet og søndre del av Vestland jf. statlige føringer.

Store deler av 110-sentralen er statlig styrt, men utgiftsdekningen er tillagt kommunene. Det foreslås en økning på kr 2,4 millioner til nytt oppdragshåndteringsverktøy, nødnett og tilhørende lisenser. Samlet utgjør driften av 110-sentralen kr. 21, 280 millioner (6,9 prosent) av det totale budsjettforslaget for 2021.

Feiervesenet og boligtilsyn foreslås med en økning på kr 4,2 millioner og virksomheten utgjør totalt kr 29,6 millioner. Hovedtiltaket gjelder merutgifter som følge av den nye risikomodellen, herunder nytt regelverk for feiing av også hytter. Det pågår arbeid med omstilling og effektivisering innen tjenesteområdet. Fordelt husleie til eierkommunene økes med kr 2,68 millioner, hvorav kr 2,4 millioner er leien i SASIRO.

Øvrig økning drift brann gjelder lønnsoppgjør, reduserte inntekter beredskap og økte utgifter til programvare og lisenser innenfor beredskap, til sammen kr 7 mill.

Anskaffelse av nye mannskapsbiler, tankbil Jæren, og utrykningsbiler for deltidsmannskapet samt høydemateriell i 2023 står for 33,6 mill av totalt investeringsbudsjett i fireårsperioden på kr 63,8 mill. i styrets forslag.

Avskrivninger øker netto med kr 1,2 mill og utgiftsføres i resultatregnskapet.

Anskaffelse av ny brannbåt er tatt ut og definert som eget prosjekt. Det prioriteres å skaffe eksterne tilskudd/bidrag. Styret kommer tilbake til dette når finansieringen er mer klarlagt. Fra 2022 og med helårsvirkning fra 2023 er det innarbeidet virkningene av to nye stasjoner i Stavanger, med foreløpig estimat på kr 10,7 mill.

Rådmennene/kommunedirektørene har samarbeidet om å finne en løsning på mulig tilskuddsnivå. Det er ikke mulig for eierkommunene å imøtekomme styrets forslag om vekst i den økonomisk krevende situasjonen flere av eierkommunene står i.

Eierkommunene må foreta omfattende reduksjoner som omfatter alle deler av virksomheten for å oppnå budsjettbalanse. I denne situasjonen er det ikke funnet økonomisk forsvarsvarlig å unnta tilskuddet til brann- og redning. Rådmennene/kommunedirektørene tilrår å videreføre samlet tilskuddsnivå i 2021 som i 2020 det vil si totalt kr 292,86 mill. Eierkommunene innarbeider fordelt tilskudd 2021 i samsvar med justert eierbrøk. Det tilligger styret å fastsette detaljert budsjett for økonomistyringen i 2021, og oversende dette til eierkommunene som endelig faktureringsgrunnlag innen årsskiftet.

I samarbeid med selskapets administrasjon og styret vil

rådmennene/kommunedirektørene i eierkommunene i løpet av våren 2021 foreta en gjennomgang av tilskuddsmodellen og se nærmere på muligheter for effektivisering, statlige oppgaver som kommunene er pålagt å finansiere mv.

Overgangsordningen for nåværende eierbrøk utløper i 2021, og fra 2022 er det forutsatt at folketall skal legges til grunn. Rådmennene/kommunedirektørene vil fremme resultatene i egen sak til kommunestyrene.

Som følge av dette foreslår kommunedirektøren at det budsjetteres med et tilskudd til Rogaland redning og brann IKS på kr 25 millioner for 2021.

14) Tilskudd til regionalt næringssamarbeid

Ved behandling av kommunestyresak 71/20, Forslag til ny organisering av regionalt næringssamarbeid, møte 17. september 2020, vedtok kommunestyret en ny

organisering av regionalt næringssamarbeid mellom kommunene Stavanger, Sandnes og Sola. Som følge av punkt 4 i vedtaket innarbeides kr 15 per innbygger i kommunedirektørens forslag til HØP 21-24.

15) Tilskudd Folkehallene inkl. Forus Sportssenter

Folkehallene består av de regionale idrettsanleggene Sørmarka Arena, Sandneshallen, Randaberg Arena og Sola Arena. Folkehallene er eid og driftet av selskapene Sørmarka flerbrukshall IKS, Multihallen og Storhallen IKS, som igjen er eid av kommunene Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg. Det pågår et arbeid med å omdanne de nevnte selskapene til rene eiendomsselskap og etablering av et nytt felles driftsselskap for Folkehallene. Dette for å blant annet sikre en effektiv drift og en forbedret avgiftssituasjonen. Forslag til restrukturering vil fremmes for politisk behandling høsten 2020.

Det pågår samtidig et arbeid med å fastsette framtidig driftsmodell for Forus Sportssenter. Det framstår som mest hensiktsmessig at Folkehallene driver Forus Sportssenter med utgangspunkt i en leie- og driftsavtale. Dette vil gi stordriftsfordeler og utløse synergier i driften av både Forus Sportssenter og de fire folkehallene. Lån knyttet til oppføringen av Forus Sportssenter er i all hovedsak innfridd av kommunene Stavanger og Sandnes, slik at tilskuddsbehovet omfatter kun driftstilskudd. Folkehallene har estimert et tilskuddsbehov på ca. kr 1,5 millioner. Forslag til leie-/driftsavtale og spørsmål om eierskap til Forus Sportssenter vil fremmes for politisk behandling høsten 2020.

Representantskapene i Sørmarka flerbrukshall IKS og Multihallen og Storhallen IKS godkjente den 24.08.2020 økonomiplan for perioden 2021-2024. Der ble det lagt til grunn et samlet tilskuddsbehov for Folkehallene på kr 46,3 millioner i 2021, hvorav driftstilskudd på kr 21,4 og kr 24,9 millioner til dekning av kapitalkostnader. Dette omfatter drifts- og kapitalkostnader for sykkelvelodromen Sola Arena som ferdigstilles i 2020. Foreslått tilskuddsnivå for 2021 innebærer en reduksjon på kr 0,6 millioner fra nivået i 2020. Det er videre lagt til grunn et tilskuddsnivå på kr 46,2 millioner, kr 46,1 millioner og kr 46,1 millioner i henholdsvis 2022, 2023 og 2024. Samlede investeringer i planperioden utgjør kr 24,7 millioner.

Kommunedirektørene/rådmennene foreslår et tilskuddsnivå for Folkehallene i tråd med forslaget til de styrende organ i selskapene. Det foreslås videre å innarbeide tilskudd til drift av Forus Sportssenter. Dette gir et samlet tilskudd på kr 47,8 millioner i 2021. Driftstilskuddet til Folkehallene, inklusive Forus Sportssenter, vil da ligge kr 0,9 millioner høyere enn tilskuddet til Folkehallene i 2020.

Tilskuddsnivået vil videre være på kr 47,7 millioner i 2022, kr 47,6 millioner i 2023 og kr 47,6 millioner i 2024. Det legges til grunn at endringer i tilskuddsbehov løses innenfor forannevnt tilskuddsramme, gjennom for eksempel tids-forskyvning av planlagte investeringer i anleggene. Som følge av dette foreslår kommunedirektøren å budsjettere med et samlet tilskudd til folkehallene inkludert estimert tilskuddsbehov for Forus sportssenter på kr 5,06 millioner i 2021.

16) Prosjekt heltidskultur

Sola kommune har en arbeidsgruppe for heltidsarbeid. Målet er at Sola kommune i løpet av fire år skal halvere antall deltidsansatte. I det påbegynte arbeidet utarbeides det konkrete retningslinjer for heltidsarbeidet i kommunen, som igjen implementeres både i virksomhetene, i stab og som en sentral del av rekrutteringsprosessene. Viktige virkemidler i arbeidet er også å redusere sykefraværet og redusere vikarbruk. Det vurderes også hvordan kommunene kan øke stillingsprosenten for deltidsstillinger.

17) Valg

Det budsjetteres for valgutgifter for år 2021 og 2023.

18) Innføring av Office 365 i Sola kommune

Totalkostnaden for Office 365-lisenser utgjør kr 4 millioner per år. Av dette ble kr 0,9 millioner innarbeidet i rammen i vedtatt budsjett 2020. Kommunedirektøren foreslår at gjenstående beløp på kr 3,1 millioner innarbeides i rammen fra 2021. Lisenskostnadene inkluderer:

- Lisenstype Microsoft E5 (Enterprise) til alle med administrative stillinger utenom tjenesteområde Oppvekst og kultur
- Lisenstype Microsoft F1 + Office F3 til alle førstelinjeansatte + sikkerhetspakke
- Lisenstype Microsoft A5 (Academic) til alle i Oppvekst og kultur (med unntak av fagstab kultur)

Innføringen av Office 365 er et viktig grep for at Sola kommune skal klare å få et digitalt løft og møte omstillingene vi står overfor. De fleste andre kommuner rundt oss og i resten av landet har allerede innført Office 365. Office 365 blir kommunens nye samhandlingsplattform og danner grunnlaget for økt samhandling, kunnskapsdeling og informasjonsflyt mellom tjenesteområder, virksomheter og med eksterne. Fordi dette er en skybasert løsning kan ansatte delta i møter og dialoger og få tilgang til informasjon og filer, uavhengig av arbeidssted og enhet, noe vi særlig har sett behovet for og viktigheten av i løpet av 2020. Office 365 vil også være en forutsetning for å kunne få fremtidsrettede og sammenhengende løsninger hvor de ulike fagsystemene sømløst kan utveksle informasjon.

Ved overgang til en moderne arbeidsplass og lagring i sky endres behovet for sikkerhet, og dagens sikkerhetsløsninger vil ikke dekke grunnleggende krav til sikkerhet. Samhandlingsplattformen må støttes av en dekkende sikkerhetsplattform. En tilstrekkelig sikkerhetspakke er inkludert i lisensene A5 og E5, men vi må også gå til innkjøp av en tilsvarende sikkerhetsløsning på lisensene til førstelinjeansatte. Situasjoner med brudd på informasjonssikkerheten i Sola kommune de siste årene har i hovedsak funnet sted blant førstelinjeansatte, og vi må derfor unngå at vi har ulik grad av sikkerhet.

19) Utbytte Sola Bredbånd AS

I vedtatt HØP 2020-2023 er det budsjettert med utbytte fra Sola Bredbånd på kr 10 millioner i 2020 og videre i planperioden. Kommunedirektøren anbefaler at dette nivået videreføres i HØP 2021-2024.

20) Minimumsavdrag

Det budsjetteres med minimumsavdrag på kr 57,9 millioner i år 2021. Dette på bakgrunn av kommunedirektørens forslag til investeringsnivå samt tilhørende låneopptak. Det vises til omtalen om renteforutsetninger, samt om utvikling av lånegjeld og gjeldsgrad økonomikapittelet.

21) Avdrag utover minimum etter kommuneloven

Kommunedirektøren har lagt til grunn at kr 32,3 millioner i 2021, kr 29,1 millioner i 2022, kr 37 mill. i 2023 og kr 59,3 millioner i 2024 som benyttes til betaling av avdrag utover minimumsavdrag. Dette i tråd med kommunestyrets og kommunedirektørens intensjon om å redusere kommunens gjeldsgrad.

22) Renteutgifter innlån

Det budsjetteres med kr 32,5 millioner renteutgifter i 2021. Det vises til omtalen om renteforutsetninger, samt om utvikling av lånegjeld og gjeldsgrad i økonomikapittelet.

23) Utbytte fra Lyse

Det vises til innledende kommentarer i økonomikapittelet. Det budsjetteres med utbytte fra Lyse på kr 55,1 millioner i 2021.

24) Andre renteinntekter

Disse inntektene er budsjettet i henhold til forventet likviditet på kommunens konsernkonto, samt forventet rentenivå og vilkår for rentebetingelser som Sola kommune har med sin bankforbindelse. Det budsjetteres med kr 3,4 millioner i 2021 i tråd med innledende kommentarer om renteforutsetninger i økonomikapittelet.

25) Renteinntekter - ansvarlig lån i Lyse

Det vises til innledende kommentarer i kapittel 2. Det budsjetteres med renteinntekter fra Lyse på kr 3,6 millioner i 2021. Avdrag på ansvarlig lån gitt til Lyse føres i investeringsregnskapet og utgjør kr 8,7 millioner.

26) Egenkapital investeringer

I henhold til kommunens økonomiske måltall skal netto driftsresultat ligge på 3 prosent. Dette utgjør kr 67,1 millioner i 2021, og overføres til investeringsbudsjettet til finansiering av kommunens investeringer.

27) Bruk av disposisjonsfond

I henhold til kommunestyres vedtak ved behandling av HØP 19-22 og avvikling av næringsfondet, brukes midler fra disposisjonsfondet til å dekke tilskudd til Flytt AS og Sola smaksfest. Det utgjør kr 0,5 millioner i 2021 og 0,5 millioner i 2022.

28) Overføring av skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten

I henhold til vedtatt statsbudsjettet 2020 overføres skatteoppkrevingen fra kommunene til Skatteetaten fra 1. juni 2020 - utsatt til 1. november grunnet pandemi. Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet for økonomiavdelingen med kr 1,25 millioner for å ta høyde for helårseffekt av overdragelsen.

29) Innføring av egenandel for felles julebord

Kommunedirektøren foreslår å innføre egenandel for felles julebord for alle ansatte i Sola kommune. Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet for organisasjonsavdelingen med kr 0,3 millioner som følge av dette.

30) Gjennomgang av programvarelisenser, samt innføring av nye utsjekk rutiner for IT-utstyr

Sola kommune er en betydelig organisasjon og har mange fagsystemer som er helt nødvendige for at virksomhetene skal utføre sine oppgaver. Det er likevel mulig å redusere kostnader gjennom å optimalisere rutiner for bestilling og avbestilling av lisenser. Kommunedirektøren anslår at det årlig kan spares kr 0,2 millioner ved å utbedre rutiner for å anskaffe og avskaffe lisenser og IKT-utstyr.

31) Reduksjon i utvalgenes reservekonto

I lys av kommunens økonomiske situasjon foreslår kommunedirektøren at utvalgenes reserver reduseres med totalt kr 0,3 millioner. Det foreslås at reserven til formannskapet reduseres med kr 0,1 millioner, reservene for levekår og oppvekst med kr 50 000 hver, samt at reserven for ungdomsrådet som er på kr 0,1 millioner foreslås avvirket i sin helhet.

32) Redusere stillingene i avdelingene organisasjon og økonomi

I 2021 er det 1,2 årsverk i økonomiavdeling og organisasjonsavdeling som går av ved pensjon og som ikke vil bli erstattet. Videre planlegges det for en ytterligere reduksjon tilsvarende tre årsverk i planperioden, hvor kommunedirektøren arbeider med å utvikle arbeidsoppgaver eller finne andre måter å løse disse oppgavene på, slik at stillingene kan holdes vakante. Totalt utgjør dette en innsparing på kr 2,6 millioner i 2024.

33) Reduksjon i bruk av Finn.no for annonsering av stillinger

Avdeling organisasjon har ansvar for publisering av alle stillingsannonser i kommunen, hvor Sola kommune blant annet bruker Finn.no. Kostnaden ved annonsering på Finn.no er høy og kommunen vil vurdere å gå til forhandlinger med Finn.no om bedre priser, samtidig som det utarbeides kriterier for hvilken type annonser som skal publiseres på Finn.no. Kommunedirektøren foreslår at budsjettet for annonsering reduseres med kr 0,4 millioner per år.

34) Reduksjon i budsjett for bedriftshelsetjeneste

Kommunedirektøren foreslår at budsjettet for bedriftshelsetjenesten reduseres og halveres til kr 0,2 millioner.

35) Endring i ordningen med erkjentlighetsgaver

Kommunedirektøren foreslår at ordningen for erkjentlighetsgaver endres slik at det kun tildeles gave etter tjenestetid på 25 år.

36) Mindre kurs, reiser, overtid hos kommunedirektør med sentrale staber og politisk nivå

Kommunedirektøren foreslår å redusere driftsbudsjettet til økonomiavdelingen og organisasjonsavdelingen med kr 0,63 millioner.

37) SvarUt og postkjøring

Kommunedirektøren vil jobbe for å øke bruken av elektronisk post gjennom løsningen SvarUT, hos ansatte og hos innbyggere. Kjøring av intern post reduseres i samme periode og det anslås at dette vil gi en besparelse på kr 0,3 millioner.

38) Teknisk justering - SLT-koordinator, overført til oppvekst og kultur

Budsjettet for SLT-koordinator flyttes fra kommunedirektørnivå til fagstab oppvekst på grunn av organisatorisk endring.

39) Fryser kjøp av møbler, inventar m.v. i 2021

Oppvekst og kultur har totalt budsjett for kjøp av møbler, inventar m.v. på kr 500 000. Kommunedirektøren foreslår at budsjett for den aktuelle arten trekkes inn i 2021, som et engangstiltak.

40) Redusere kjøp av tjenester fra andre kommuner/instanser

Samlet for tjenestemrådet oppvekst og kultur, kjøper vi årlig tjenester fra andre

kommuner og private, for nærmere 27 millioner kroner. I all hovedsak er dette kjøp som erstatter egenproduksjon av tjenester, og hvor Sola ikke kan kutte kostnadene. Kommunedirektøren vurderer at det er mulig å redusere kjøp av tjenester fra andre kommuner og instanser med 2 millioner kroner i 2021, økende til 3 millioner kroner resten av perioden.

41) Redusere tre årsverk i fagstab oppvekst og kulturstab

Stillingene er p.t. ikke konkretisert. Stillingsreduksjonen må realiseres slik at støtte og tjenester til virksomheter og innbyggere blir minst mulig berørt.

Kommunedirektøren vurderer at foreslått reduksjon i fagstabene vil ha konsekvenser for kapasiteten til utrednings- og administrasjonsoppgaver, og støtten ut til virksomhetene. Oppgaver og funksjoner i stab må effektiviseres, reduseres eller avvikles. Tiltaket vil få halvårseffekt i 2021 på kroner 1,22 millioner, og helårseffekt på kroner 2,55 millioner resten av perioden.

42) Innstramme ansettelses- og innkjøpskontroll, restriksjoner og overtidsbruk

Videreføre streng ansettelses- og innkjøpskontroll, reiserestriksjoner og overtidsbruk. Fortløpende budsjetttilpasninger gjennom budsjettårene 2021 og 2022. Innsparing på 8 millioner kroner i 2021 og 3,1 millioner kroner i 2022, budsjetteres sentralt i tjenesteområdet og kvitteres ut gjennom konkretisering i tertialene.

43) Rest omstillingskrav i oppvekst og kultur

Kommunedirektøren fordeler omstillingskrav på 4,5 millioner kroner direkte ut på budsjett 2021 for alle virksomhetene og stabene i oppvekst og kultur. Beløpet fordeles forholdsmessig ut fra hvor det er mest sannsynlig at omstillingen kan realiseres. Kommunedirektøren foreslår en reduksjon på 4,5 millioner kroner i 2021, som budsjetteres sentralt i tjenesteområdet og kvitteres ut gjennom konkretisering i tertialene.

44) Teknisk endring- SLT-koordinator, overført til oppvekst og kultur

Stilling som SLT-koordinator er overført fra kommunedirektørens gruppe til fagstab oppvekst fra september 2020.

45) Teknisk endring- overføring av K46 til oppvekst

Per i dag er det levekår som har ansvar for tjenestetilbudet K46. Ved en gjennomgang viser det seg at det kun er innbyggere som mottar tjenester fra oppvekst som benytter seg av tilbudet. Kommunedirektøren foreslår derfor å flytte midlene fra tjenesteområdet levekår til oppvekst.

46) Avvikle avtale med K46

Kommunedirektøren foreslår å si opp avtalen med Stavanger kommune om tilbud fra K46, da tilbudet i veldig liten grad er benyttet av Sola kommune. I 2019 var det fem ungdommer som via barnevernet fikk et tilbud fra K46, og så langt i 2020 er det bare to Sola-ungdommer som har benyttet tilbudet. Kommunedirektøren vurderer at det er fullt mulig å gi våre ungdommer et godt nok tilbud i egen regi - fra barneverntjenesten og andre hjelpetjenester i kommunen.

Tiltaket vil få halvårseffekt i 2021 på 0,2 millioner kroner, og helårseffekt på 0,4 millioner kroner resten av perioden.

47) Tilskudd til MOT

Dette tiltaket er en teknisk justering, budsjettmidler på kr 100 000 flyttes fra sentral post til fagstab oppvekst.

48) Redusere tre årsverk i hjelpetjenestene

I Sola har vi gode og effektive hjelpetjenester med kompetente ansatte som jobber ut fra prinsippet om tidlig innsats, helhetlige og sammenhengende tjenester. Felles oppdrag for hjelpetjenestene er å komme i kontakt med barn, familie, barnehage, skole og fritidsarena på et tidlig tidspunkt og gjennom systematisk arbeid, veiledning og oppfølging kunne gi barna og familiene den hjelp og støtte de har behov for. Kommunedirektøren vurderer at hjelpetjenestene samlet har potensiale for omstilling som kan gi ressurseffektivisering, og foreslår derfor en reduksjon i bemanningen med 3 årsverk. Reduksjonen vil ha betydning for hvordan tjenestene ytes og kan ha betydning for kvalitet og dekningsgrad. Stillingene er p.t. ikke konkretisert, men stillingsreduksjonen må realiseres slik at støtte og tjenester til virksomheter og innbyggere blir minst mulig berørt. Tiltaket vil gi en innsparing på 0,85 millioner kroner i 2021 økende til 2,5 millioner kroner ved slutten av perioden.

49) Driftsutgifter Kjerrberget ungdomsskole

Skolen tas i bruk fra høsten 2021 og det må påregnes oppstartskostnader, økte utgifter til administrasjon, herunder rektor, inspektør og skolekonsulent. Kommunedirektøren har vurdert utsatt oppstart for Kjerrberget ungdomsskole, men har etter en samlet vurdering landet på å anbefale oppstart som planlagt høsten 2021. Viktige momenter inn i vurderingen er bl.a. at rektor for Kjerrberget ungdomsskole allerede er tilsatt, at arbeid med personalkabalen er iverksatt og at prosjekt oppvekstmiljø for Skadberg generelt og den nye skolen spesielt, nå er godt i gang. Ved å utsette oppstarten, tror kommunedirektøren at viktig arbeid og innsats som er i gang vil miste moment, og at det kan bli vanskelig å opprettholde motivasjon hos de involverte. Kommunedirektøren har budsjettet med delårseffekt på kr 4,2 millioner i 2021, og helårseffekt på kr 6,67 millioner i 2022 og 2023.

50) Elevtallsvekst

Elevtallsøkningen for skoleåret 2020-2021 er på 45 elever.

Kommunedirektøren foreslår å øke skolebudsjettet med kr 2,6 millioner i 2021 og 3,5 millioner i 2022 for å kompensere for elevtallsveksten.

51) En elev med alternativ opplæring (IAA)

For skoleåret 2020-2021 er det behov for å øke fra 1:1 til 2:1 bemanning for en elev med Institutt for anvendt atferdsanalyse (IAA). Kommunedirektøren foreslår å budsjettere en økning i budsjetttrammen på kr 840 000 i 2021 og 2022, og som reduseres til kr 420 000 i 2023 og 2024.

52) Endring i foreldrebetaling SFO

Økning av satsen for foreldrebetaling iht. kommunal deflator.

53) Krav om lektorkompetanse

Økningen ses i sammenheng med lovpålagte krav om nivå på fagkompetansen og minimum lektorutdanning for nyutdannede. Gjennomsnittlig differanse med sosiale utgifter utgjør ca. kr 0,1 million per stilling. Det er beregnet at ca. 10 nye stillinger per år er aktuelle for dette kravet. Fra august 2022 er master og lektorkompetanse

obligatorisk i lærerutdanningen. Kommunedirektøren foreslår at det settes av kr 1 million til formålet i 2021 med en økning på kr 1 million per år frem til 2023.

54) Lærernorm midler inn i rammetilskuddet

Høsten 2018 ble det innført lærernorm i grunnskole som gir høyere lærertetthet.

Fra høsten 2019 ble lærernormen justert til 15 elever per lærer fra 1.-4. trinn og 20 elever per lærer fra 5.-10. trinn. Finansieringen av ordningen ble endret fra øremerket tilskudd til frie midler i rammetilskuddet. Kravet er at normen skal oppfylles per skole, per trinn (1-4, 5-7 og 8-10). På kommunenivå oppfyller Sola kommune lærernormen, mens det på skolenivå er noen få skoler som ikke oppfyller normen. Både språkdeling, spesialundervisning, særskilt norsk og kompetansekrav er forhold som skal ivaretas på den enkelte skole, og som binder opp midler som ikke kan brukes til å innfri lærernormen. Skolene fikk økt ramme med kr 6 millioner i 2020, og etter dette er det pågått arbeid med å sette inn ressurser slik at den enkelte skole skulle greie kravet om lærertetthet. Som følge av dette foreslår kommunedirektøren at skolerammen reduseres med kr 3 millioner i 2021 og ytterligere kr 3 millioner i 2022, noe som er opprinnelig planlagt i HØP 20-23.

55) Moderasjonsordning - redusert foreldrebetaling i SFO

I august 2020 ble moderasjonsordning innført i kommunale- og private SFO-er for 1. og 2.trinn. I henhold til Statsbudsjettet 2021 utvides ordningen også til å gjelde 3. og 4.trinn fra 1.august 2021. Husholdninger med lavere samlet inntekt enn kr 549 083 kan søke til kommunen om redusert pris. Kommunedirektøren har budsjettet med en økning på kr 1 million i 2021 og deretter økes det til 1,4 millioner i 2022 og utover planperioden, etter en beregning som er basert på innvilgede søknader for høsten 2020.

56) Målform - samle nynorsk-elevene på en skole

I Sola er det to skoler med språkdeling, det vil si skoler hvor det undervises i både bokmål og nynorsk. Kommunedirektøren vurderer at det vil ha et innsparingspotensiale dersom språkdeling kan samles på en skole.

Tiltaket krever nærmere utredning, og en målformendring krever en rådgivende folkeavstemming, jf. opplæringsloven § 2-5. Tiltaket vil gi innsparing på 1 million kroner i 2021 og helårseffekt på 2 millioner kroner resten av perioden.

57) Ny Sande SFO

Den 1. desember 2020 overtar Sola kommune Sandehåla SFO. Kommunedirektøren har innarbeidet kr 210 000 i budsjetttrammen for å dekke administrasjonsutgifter, herunder rektor, avdelingsleder og saksbehandler i 2021.

58) Nye læremidler

Det kreves nye læremidler i forbindelse med fagfornyelsen i skolen, og for høsten 2021 gjelder også fagfornyelsen for 10.trinn. Digitale læremidler krever årlige lisenser og lærebøker skiftes ut gradvis. Kommunedirektøren har budsjettet en økning på kr 1,2 millioner i 2021 til 2023 som økes deretter til kr 1,5 millioner.

59) Omorganisering av svømming og transport

Intensiv svømmeopplæring kan gi en besparelse på kr 200 000 per år.

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon på kr 200 000 i år 2021 med videre

føring i planperioden. Innsparingen er knyttet til reduserte transportutgifter og en ytterligere innsparing kan være mulig gjennom et samarbeid med svømmeklubb eller andre frivillige om svømmeopplæringen.

60) Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismespekteret – skoleområdet

Sola kommune må bygge opp egen kompetanse for barn og unge innenfor autismespekteret og Tourettes. Per i dag kjøper kommunen eksterne tjenester av Institutt for anvendt atferdsanalyse (IAA). Skolesektoren, styrket barnehage tilbud, rehabilitering og eventuelt familiesenteret skal begynne å bygge opp et eget veiledningsteam som skal jobbe operativt i saker.

Det forventes på sikt å erstatte alt kjøp av IAA, men i overgangsfasen vil det være behov for begge deler. I oppstartsfasen begynner Sola kommune med en 50 prosent stilling som økes til 100 prosent når IAA fases helt ut. Som følge av dette foreslår kommunedirektøren å øke budsjettet med kr 0,5 mill. Tiltaket må sees sammen med linje 77 – Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismespekteret - barnehageområdet.

61) Redusere tre årsverk i skole, SFO og voksenopplæring

Ledelsesressurs og administrasjonsressurs i skole, SFO og voksenopplæringen er beregnet og dimensjonert ut fra elevtall. Noen skoler og SFO vil få nedgang i elevtall i årene framover, og en vil derfor foreta en gjennomgang og ny tilpasning av ledelsesressurs og administrasjonsressurs i disse virksomhetene.

Tiltaket vil få halvårseffekt i 2021 på 1 million kroner, og helårseffekt på 3 millioner kroner resten av perioden.

62) Redusert kjøp av private skoletilbud

Sola kommune vil kjøpe færre eksterne skoleplasser fordi kommunen bygger opp en egen kompetanse innen autismespekteret og Tourettes, og dermed får til en bedre utnyttelse av kompetansen vi har på læringssenteret. Kommunedirektør foreslår å redusere kjøp av private skoletilbud med kr 0,3 millioner i 2021 og kr 0,7 millioner i 2022 og videre i planperioden.

63) Skole - nedskrivning av store spesialpedagogiske vedtak

Redusere kostnader til spesialpedagogiske tiltak i barnehage og skole gjennom strukturelle og organisatoriske grep. Dette skjer i et tett samarbeid mellom barnehage, skole og PPT. Sola har lav andel elever med spesialundervisning og barn med spesialpedagogiske tiltak i barnehagen, og andelen har vært rimelig stabil de siste årene. Samtidig har vi hatt en sterk økning i ressurser som brukes til spesialpedagogiske tiltak i både barnehage og skole, ved at antall timer per barn øker. Det er iverksatt et arbeid hvor formålet er å få en mest mulig effektiv utnyttelse av ressurser til spesialpedagogiske tiltak – både faglig og økonomisk. Gjennom å se på organisering, økt systemrettet arbeid, samt gjennomgang av behov og kompetanse, vurderer kommunedirektøren at det er mulig å realisere en omstilling med økonomisk effekt fra og med 2021. Tiltaket vil gi en innsparing på kr 0,6 millioner i 2021, økende til kr 1,5 millioner i 2023.

64) Skolefrokost ungdomsskole

Budsjettet for skolefrokost ble vedtatt i Handlings- og økonomiplan 2020-2023 og

ordningen er nå iverksatt på de tre ungdomsskolene. Som følge av dette økes rammene i 2021 med kr 0,7 millioner i henhold til vedtaket i HØP 2020-2022.

65) Spesialundervisning

Antall elever for skoleåret 2020-2021 som krever full dekning av spesialpedagogisk arbeid, øker med 6 elever i forhold til skoleåret 2019-2020. Kommunedirektøren foreslår å innarbeide kr 3 millioner i 2021, som reduseres til kr 2 millioner utover planperioden.

66) Styrking av særskilt norsk tilsvarende tospråklig fagopplæring

På sikt er det behov for å styrke særskilt norsk til samme nivå som brukes på tospråklig fagopplæring. Kommunedirektøren foreslår en økning i 2021 med kr 0,9 millioner for planperioden 2021-2024.

67) Styrking bemanning i SFO

Antall barn som krever full oppfølging av spesialpedagogiske tiltak øker i SFO. Dette krever ekstra bemanning og gjelder kun barn i kategori 2. Kommunedirektøren foreslår en økning på kr 660 000 i budsjetttrammen utover planperioden.

68) Ubetjent leirskole med tre overnattinger

Kommunen har en plikt, etter opplæringsloven § 13-7b, til å tilby leirskoleopphold eller annen skoletur med minst tre overnattinger i sammenheng.

Kommunedirektøren mener det er et innsparingspotensiale ved å standardisere leirskoletilbudet fra kjøp av betjent leirskole med fire overnattinger (ofte utenfor eget distrikt), til ubetjent leirskole med tre overnattinger i nærområdet.

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon på 0,8 millioner kroner til formålet fra 2022 og videre i perioden.

69) Barnehagestruktur - fra små til større enheter i kommunale barnehager

Sola kommune har i dag 12 barnehager i varierende størrelse, de fleste små enheter med gammel bygningsmasse. Kommunedirektøren vurderer at barnehagestrukturen i Sola er lite drifts og kostnadseffektiv, hvor eldre bygg med større behov for vedlikehold og renovering, bidrar til høye enhetskostnader. Høye enhetskostnader i kommunale barnehager gir en "dobbel merutgift" i og med at enhetskostnaden i kommunale barnehager bestemmer grunnlaget for tilskuddssatsen til private barnehager. Høye FDV-kostnader er en av hovedforklaringene på at våre kommunale barnehager har høyere enhetskostnad enn sammenlignbare kommuner.

For å sette barnehagene våre i stand til å håndtere framtidige utfordringer vurderer kommunedirektøren at det er behov for større og mer robuste virksomheter - både bygningsmessig og ledelsesmessig. Riktig organisering og ledelse av nye og større barnehager, vil gi mer fleksibel og effektiv drift og lavere kostnader pr. barnehageplass.

Kommunedirektøren vil gjennomgå struktur og organisering av kommunal barnehagedrift, og iverksette aktuelle omstillingstiltak. Arbeidet vil gjennomføres i samarbeid mellom partene.

Økonomiske effekter av omstillingstiltak på barnehageområdet vil også gi en effekt på tilskuddet til private barnehager to år etter. Med dagens forhold mellom kommunale og private barnehageplasser hvor privat andel utgjør ca. 65 %, vil besparelser i kommunale barnehager gi nesten 3 ganger effekt på tilskuddet til private barnehager, jamfør linje under.

Tiltaket vil gi en økonomisk effekt på 0,44 millioner kroner i 2021, og 0,88 millioner kroner for hvert år resten av perioden.

70) Innsparing: Tilskudd private barnehager

Flere av de foreslåtte omstillingstiltakene på barnehageområdet vil påvirke grunnlaget for beregning av satsen for kommunalt tilskudd til private barnehager. Økonomisk omstillingseffekt i kommunale barnehager gir reduksjon i sats for offentlig tilskudd til private barnehager 2 år etter. Tiltaket vil få effekt fra 2023 med 1,5 millioner kroner økende til 5 millioner kroner i 2024.

71) Kommunale barnehager – økning i inntekter som følge av endring i makspris foreldrebetaling

Fra 01.01.2021 økes prisen på foreldrebetaling fra kr 3 135 til kr 3 230, en prosentvis økning på 3 prosent. Maksprisen er fastsatt av Stortinget. Dette medfører at inntektsnivået justeres tilsvarende. Kommunedirektøren har budsjettet med en inntektsøkning på kr 4,8 millioner i budsjetttrammen for hele planperioden.

72) Kommunale barnehager – disponering av inntekter som følge av endring i makspris foreldrebetaling

Kommunedirektøren viser linjen over. Den økte inntekten som følge av økt foreldrebetaling er nødvendig å disponere for å kunne opprettholde aktiviteten i barnehagene og for å tilfredsstille bemanningsnormen og pedagognormen. Kommunedirektøren har budsjettet med en økning på kr 4,1 millioner i budsjetttrammen for hele planperioden.

73) Kommunale barnehager – økning av inntekter på kostpenger

Kostpenger skal dekke barnehagens faktiske kostnader, jf. om foreldrebetaling §1. For å møte forventninger til foreldre i kommunale barnehager er det behov for å øke matpenger fra kr 300 til kr 350 per barn i måneden. Det er store forventninger til at det blir servert sunn og variert kost og dagens sats er dermed ikke høy nok. Kommunedirektøren foreslår å øke matpenger med kr 50 per barn i måneden, og den nye satsen er gjeldene fra 01.01.2021.

74) Kommunale barnehager – disponering av økte inntekter på kostpenger

Kommunedirektøren viser til linje over.

75) Kompetanseheving mot 2020

Det er behov for lønnsmidler som følge av økning i andel pedagoger og barne- og ungdomsarbeidere i de kommunale barnehagene. Denne økningen er i tråd med vedtatt mål om å ha en 50/50 fordeling av pedagoger og barneungdomsarbeidere i de kommunale barnehagene, jamfør sak 54/16 Kompetanse mot 2020 i Sola barnehagene i utvalg for oppvekst og kultur (20.10.16).

Kommunedirektøren foreslår en økning på kr 330 000 i 2021 og utover planperioden.

76) Utsatt skolestart - ikke innvilge dette gir besparelse for barnehage

Å ikke innvilge utsatt skolestart gir besparelse for barnehage. Barn som får innvilget utsatt skolestart, og dermed fortsetter et år ekstra i barnehagen, er barn som ikke har rett på barnehageplass og derfor ikke utløser tilskudd fra staten. Dersom det er behov for spesialpedagogiske hjelp og tiltak, vil dette videreføres i skolen. En fordel for barnet er at det får følge sitt kull over i skolen.

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon årlig på 0,25 millioner kroner til formålet i årene 2021 – 2024.

77) Oppbygging av fagteam for kompetansebygging innen autismespekteret – barnehageområdet

Sola kommune må bygge opp egen kompetanse for barn og unge innenfor autismespekteret og Tourettes. Per i dag kjøper kommunen eksterne tjenester av Institutt for anvendt atferdsanalyse (IAA). Skolesektoren, styrket barnehage tilbud, rehabilitering og eventuelt familiesenteret skal begynne å bygge opp et eget veiledningsteam som skal jobbe operativt i saker.

Det forventes på sikt å erstatte alt kjøp av IAA, men i overgangsfasen vil det være behov for begge deler. I oppstartsfasen begynner Sola kommune med en 50 prosent stilling som økes til 100 prosent når IAA fases helt ut. Tiltaket ses i sammenheng med linje 60.

Kommunedirektøren foreslår å øke ramme med kr 0,35 millioner i 2021 med opptrapping til kr 0,75 millioner i 2022 og videre i planperioden.

78) Spesialpedagogisk hjelp styrket barnehage tilbud

Barnehagebruksplan la til grunn at 1778 barn kommer til å gå i barnehagene i Sola kommune i 2020, men det er per nå om lag 45 flere barn som vil ha behov for plass til høsten. Historisk sett vil om lag 3 prosent av barna ha behov for spesialpedagogisk hjelp og Styrket barnehage tilbud vil dermed ha behov for en økning på 1 stilling som spesialpedagog. Sola kommune har et økende antall barn som tidlig får diagnosen autisme, ettersom kunnskapen til å fange opp disse barna er høy. Per i dag har barnehagene 9 barn med denne diagnosen. Det har vært en markant økning og for de familiene som er flerspråklige er økningen stor. Barn som har diagnose autisme trenger mye opplæring og støtte for å få en god hverdag. Familiene trenger også mye veiledning og vi må jobbe helhetlig i kommunen. Dersom vi ikke lykkes med tilrettelegging og opplæring i barnehagealder vil utfordringene øke. Som følge av dette foreslår kommunedirektøren å styrke ramme med kr 0,67 millioner i 2021 og videre i planperioden.

79) Styrket barnehage tilbud - nedskrivning av store vedtak

Redusere kostnader til spesialpedagogiske tiltak i barnehage og skole gjennom strukturelle og organisatoriske grep. Dette skjer i et tett samarbeid mellom barnehage, skole og PPT.

Sola har lav andel elever med spesialundervisning og barn med spesialpedagogiske tiltak i barnehagen sammenlignet med andre kommuner. Samtidig har vi hatt en sterk økning i ressurser som brukes til spesialpedagogiske tiltak i både barnehage og skole, ved at antall timer per barn øker.

Det er iverksatt et arbeid hvor formålet er å få en mest mulig effektiv utnyttelse av ressurser til spesialpedagogiske tiltak – både faglig og økonomisk. Gjennom å se på organisering, økt systemrettet arbeid, gjennomgang av behov og kompetanse, vurderer kommunedirektøren at det er mulig å realisere en omstilling med økonomisk effekt fra og med 2021. Tiltaket vil gi en innsparing på 1,4 millioner kroner i 2021 økende til 3,7 millioner kroner ved slutten av perioden.

80) Barnevern prognose for utgifter

Budsjettrammen for barnevern ble styrket med kr 7,6 millioner i begge tertial rapporteringer. Dette som følge av flere barn og økte utgifter til fosterhjemsplasseringer, besøkshjem og endringstiltak.

Kommunedirektøren foreslår at endringene videreføres samt at rammen for barnevern styrkes med kr 7,6 millioner i år 2021 og videre i planperioden.

81) Salg av tjenester til andre kommuner på barnevernområdet

Sola kommune har en robust og kompetent barneverntjeneste som yter gode barneverntjenester. Kommunedirektøren vurderer at Sola kan selge tjenester på barnevernområdet til nabokommuner.

Tiltaket vurderes å kunne gi en årlig inntekt på 1 million kroner fra og med 2021.

82) Legge ned helsestasjonen på Tjelta

Kommunedirektøren foreslår å legge ned helsestasjonen på Tjelta og flytte tilbudet til rådhuset. Nye nasjonale faglige retningslinjer legger nye og økte krav til innholdet i helsestasjonstilbudet.

Ved å flytte helsestasjonstilbudet på Tjelta til nye lokaler i Sola sentrum, vil innbyggere i Sørabygda få et bedre tilbud enn i dag. I tillegg til økt tilgjengelighet fra to dager i uka til fem dager i uka, vil foreldrene få tilbud om gruppekonsultasjoner, hvor det per i dag fødes for få barn i Sørabygda til å opprette slike grupper, mer fleksibel og robust tjeneste og lettere tilgang på flere helsesykepleiere.

I tillegg til økt tjenestekvalitet, vil tiltaket gi en økonomisk effekt for hvert år i perioden på 0,5 millioner kroner.

83) Omstilling BUF-tjenesten, ubesatt stilling 40 prosent, innsparing helsestasjon for ungdom, innsparing bilhold

BUF-tjenesten har valgt å holde 40 prosent stilling som flyktning-helsesykepleier vakant, siden tjenesten antar at antallet nye flyktninger også fremover blir lavt eller moderat.

Ved å si opp en relativt dyr avtale med Salus legesenter, har BUF-tjenesten nå mindre utgifter til et like godt og mer fleksibelt tilbud. I tillegg forventes noe innsparing på felles bilpool.

Til sammen en reduksjon på kr 440 000 som legges til grunn i kommunedirektørens budsjett forslag.

84) Veileder Familiesenteret 1,5 stilling

BUF-tjenesten og familiesenteret mottok om lag kr 0,95 millioner i eksterne tilskudd til 1,5 årsverk i en 3 års periode- for å kunne opprette mobilt

veiledningsteam- "tett på" oppfølging til familier med barn og unge med særlige behov.

BUF-tjenesten får ikke lenger statlig tilskudd, da kommunene forventes å sørge for videre finansiering selv. Mobilt veiledningsteam har så lang vært en suksess, (jf. statusrapport etter 1. år), og behovet har ikke blitt mindre ved at kommunen nå i liten grad kjøper tjenester til denne gruppen barn og unge. Tilbudet er nå svekket pga. færre ressurser, og det har siden årsskiftet vært venteliste.

Konsekvensene av at barn og unge som strever ikke får hjelp når de trenger det, kan bli store og ha stor betydning for helse og utvikling nå og for resten av livet. Barnehager, skoler og andre som fanger opp familier som strever, vil ikke i samme grad oppleve at familien får hjelp, noe som kan føre til at også deres hverdag blir mer krevende.

Kommunedirektøren foreslår derfor at det opprettes 1,5 stilling som veileder hos BUF-tjenesten ved familiesenteret.

85) Frivillighetssentralen finansieres med øremerkede midler i stedet for gjennom rammetilskudd

I Statsbudsjettet 2021 ble det foreslått en endring i finansiering av frivillighetssentralen fra rammetilskuddet til øremerket tilskudd. Som følge av dette er rammetilskuddet redusert med kr 440 000 og finansieringen flyttes til øremerket tilskudd med tilsvarende beløp.

86) Hafrsfjord 2022

Sola kommune skal sammen med Stavanger kommune og Rogaland fylkeskommune ha ansvar for jubileumsmarkeringer gjennom år 2022 i tilknytning til jubileet for slaget i Hafrsfjord 872. Det vil bli nødvendig å lage en driftsmodell for gjennomføringen av de ulike markeringene. Dette tiltaket er videreføring av tilskuddet fra vedtatt HØP 20-23.

87) Justering driftstilskudd til museer

Det er behov for å indeksregulere tilskudd til museer som Flyhistorisk museum, Krigshistorisk museum og Jærmuseet. Kommunedirektøren foreslår derfor at driftstilskudd til museer økes gradvis og beregninger viser at det bør avsettes årlig økning tilsvarende kr 20 000 per år.

88) Omstilling fagstab kultur, reduksjon av diverse driftsposter, mat/servering, ekstraressurs m.m.

Reduksjon/omstilling omfatter 24 konkrete driftsposter i budsjettet hos fagstab kultur, etter forslag fra kultursjefen. Omstillingen som er foreslått omhandler mat/servering, ekstraressurs, husleie, forbruksmateriell m.m. Som følge av dette foreslår kommunedirektøren en reduksjon på kr 0,36 millioner i 2021 og videre i planperidoen.

89) Samskaping med frivillige lag og foreninger

Kommunedirektøren ser muligheter for samskaping på oppvekstområdet som kan gi barn og unge som er risikoutsatte, sårbare og skoletrøtte, alternative arenaer for læring og mestring. Samskapingen kan skje med innbyggere og næringslivet i Sola, og med kommunale virksomheter og tjenester.

Kommunedirektøren vurderer at tiltaket vil gi en innsparing på 0,5 millioner kroner i 2021 økende til 1 million kroner fra 2022 og videre i perioden.

90) Årsbevilgning for vedlikehold og skjøtsel av kulturminner

Sola kommune har innenfor sine grenser et stort mangfold av kulturminner, og mange av disse er kommunal eiendom. Det er årlig et stort behov for å vedlikeholde og sikre disse, noe som kan gjøres gjennom gode skjøtsels- og forvaltningsplaner. Konsekvensene for manglende vedlikehold av kulturminner kan i verste fall medføre at disse blir ødelagt. Kommunen har også forpliktelser gjennom kulturminneloven om å vedlikeholde forskriftsfreda bygg og områder, som vi har flere av (Ølbergskogen og Åsen). Vi har i dag flere kulturminner med betydelig vedlikeholdsetterslep. Kommunedirektøren foreslår i likhet med budsjettvedtaket for 2020-23 at det årlig settes av kr 0,25 millioner til formålet.

91) Omstilling fritid, reduksjon kompensasjon utgiftsdekning, intern stillingsstopp, m.m.

Omstillingen i fritid omfatter reduksjon av diverse driftsposter til kompensasjon utgiftsdekning, intern reduksjon i faste stillinger tilsvarende 27 prosent stilling, oppsigelse av avtale med Røde kors om flyktningeguiden, samt kutt i tilskudd til internasjonale arrangement. Effekt på kr 330 000 som legges fram i forslaget fra kommunedirektøren.

92) Redusere ett årsverk i tilrettelagt fritid

Se tiltak «reducere tilbud i tilrettelagt fritid».

93) Redusere tilbud i tilrettelagt fritid

Tilpasse tilbudet til gjeldende budsjett og redusere ett årsverk. Tilrettelagt fritid er en lovregulert tjeneste hvor vedtak fattes av tjeneste- og koordineringskontoret (TKK), mens budsjettansvaret ligger til fritidskontakttjenesten i virksomhet Fritid. Omstillingstiltaket vil gi et redusert tilbud i tilrettelagt fritid – både når det gjelder dekningsgrad, omfang og kvalitet.

Kommunedirektøren foreslår en reduksjon på kr 0,5 millioner til formålet i årene 2021 – 2024, og at personalressursen reduseres fra 2,6 årsverk til 1,6 årsverk, tilsvarende kr 0,4 mill. i 2021. Samlet effekt er dette tiltaket samt tiltaket over er på kr 0,9 mill. i 2021. Kommunedirektøren vil utrede om tjenesten bør legges til levekår (TKK).

94) Omstilling bibliotek: endring av bibliotekstjenesten i Tananger

Bibliotekstjenesten i Sola driftes i dag nøkternt og kostnadseffektivt, men det er behov for økte lønnsmidler, eller så er biblioteket nødt til å gjennomføre en vesentlig reduksjon av tilgjengelighet for å opprettholde en bærekraftig tjeneste. Dagens budsjetttrammer gir slik de er i dag ikke dekning for å kunne bemanne åpningstidene ved to bibliotek og samtidig sikre stabil, langsiktig og trygg drift med omfang og kvalitet tilsvarende sammenlignbare kommuner.

Gjennom et grundig arbeid i forbindelse med omstillingsoppdraget har biblioteket presentert et forslag som innebærer ny tenkning rundt bibliotekdriften. De foreslår å gjøre om driften på Tananger til en pilot for smarte løsninger og dermed tilby et smarere bibliotek for alle innbyggere i Sola. Bibliotekstjenesten opprettholdes, med et sentralt bibliotek i lokalene på Sola kulturhus, med åpningstider betjent og

ubetjent tilnærmet som i dag. Dagens løsning på tjenestetilbud med en fast filial i Tanangerhallen avsluttes. Med Tananger som pilotområde utforskes utvikling og drift av smartere tjenester, basert på teknologimuligheter, organisering og tjenestedrift i samarbeid og samskapning med kommunale aktører, private, frivillige. Dette kan være "Bibliotek hvor som helst" i form av stasjoner med digitale hyller og reservasjon på skjerm med fysisk henting/ levering der det passer, døgnåpen mobil biblioteks-iPod (meråpen), meråpne sambruksbibliotek (sambruk med skole, Tabo, boligbyggelag eller barnehage), sykkelbibliotek, "Boken kommer", digitale veiledningsløsninger m.m.

Innsparingene knyttet til nedleggelse av den fysiske biblioteks-filialen vil være på om lag kr 410.000 i året. For å kunne gjennomføre pilotprosjektet Smartere bibliotekdrift burde det opprettes et nytt prosjekt med investeringer på totalt kr 680.000,- fordelt på årene 2021, 2022 og 2023.

Kommunedirektøren foreslår ikke midler til disse investeringene, men forutsetter at dette dekkes ved tilskuddsordninger, eventuelt innovasjonsmidler internt i kommunen.

95) Instrumenter i kulturskolen, som tidligere lå i investeringsbudsjettet

Det er et stadig behov for utskifting av instrumenter brukt i undervisningen - det er et sterkt behov for et nytt piano og et nytt trommesett, og behovet for utskifting ligger på om lag kr 0,1 millioner per år. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,1 millioner annet hvert år til formålet.

96) Omstilling kulturskolen, reduksjon i faste stillinger 0,45 stilling

Omstilling kulturskolen, diverse reduksjon i faste stillinger tilsvarende 0,45 stilling, gir en beregnet årlig innsparing på kr 0,38 millioner.

97) Økning av foreldrebetaling ved kulturskolen

Foreldrebetaling ved kulturskolen økes iht. kommunal deflator for 2021 med 2,7 prosent. Dette gir effekt på kr 60 000 i 2021.

98) Avslutte samarbeid med Alternativ til Vold

I dag har Sola en samarbeidsavtale med ATV, hvor Sola har en andel som tilsvarer 0,5 årsverk. I 2019 tok 0,1 prosent (27 personer) av innbyggerne i Sola imot tjenester fra ATV. Av disse var 25 prosent fra samarbeid med barnevern. Ved avslutning av samarbeidet vil fastlegene, barnevern og familiesenteret følge opp innbyggerne.

I avtalen med ATV ligger det også opplæring av ansatte. Dette vil kommunedirektøren sikre ved bruk av intern kompetanse på området.

Som følge av at en liten andel innbyggere mottar hjelp fra ATV og at kommunen selv kan ivareta dette tilbudet forslår kommunedirektøren at samarbeidet avsluttes. Avtalen har 1 års oppsigelsestid og kommunedirektøren anbefaler å redusere budsjetttrammen med kr 0,75 millioner fra 2022.

99) Bortfall av tjenestebehov

I 2020 ble det bevilget kr 4,2 millioner i et enetiltak. Innbygger som fikk dette vedtaket valgte å flytte til en annen kommune, og dermed ble ikke enetiltaket

iverksatt. Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere rammen med kr 4,2 millioner.

100) Drift pilotprosjekt åtte boliger med base

I formannskapssak 10/2020 fra møtet 18.02.20 ble det vedtatt at pilotprosjekt botilbud for personer med psykisk utviklingshemming skal bygges. Boligene skal kjøpes av innbyggerne, mens kommunen skal bemanne en base.

Bemanningsbehovet vil være sterkt avhengig av hjelpebehovet til innbyggerne som kjøper boligene. Per i dag har ikke kommunedirektøren en god nok oversikt over dette og foreslår derfor å legge til grunn 50 prosent av kurdøgnpris på sykehjem for hver av boenhetene fra 2023. Dette vil utgjøre kr 4,5 millioner fra 2023.

Kommunedirektøren vil komme tilbake til dette i utrulling av Handlings- og økonomiplan 2022-2025

101) Driftskostnader velferdsteknologi

Bruk av velferdsteknologi er et av hovedsatsingsområdene for levekår. De siste årene er det blant annet innført elektronisk medisineringsstøtte, e-låser til hjemmeboende og digitale trygghetsalarmer, samt en ny teknologisk plattform som gjør det mulig å benytte seg av mer teknologi, både for hjemmeboende og institusjonsbeboere. Økt bruk av teknologi er en forutsetning for at flere av omstillingstiltakene på levekår kan gjennomføres, og dette gir behov for økte driftskostnader. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1 million i økte driftskostnader for velferdsteknologi.

102) Driftskostnader omsorgsboliger for eldre

For å dekke behovet for innbyggere som er for friske for sykehjemsplass, men som er for syke til å bo hjemme, skal det bygges omsorgsboliger for eldre. Det er foreløpig usikkerhet rundt hvilket bemanningsbehov det vil være i omsorgsboligene. I denne Handlings- og økonomiplan har kommunedirektøren lagt til grunn at det bygges åtte boliger. Arbeidsgruppen som er i gang med behovskartleggingen vil i egen sak komme med et nærmere anslag. Det foreslås av kommunedirektøren at det beregnes 50 prosent av kurdøgnpris for sykehjem per plass fra 2023. Dette vil utgjøre kr 4,5 millioner. Kommunedirektøren vil komme nærmere tilbake til dette i utrulling av Handlings- og økonomiplan for 2022-2025.

103) Fastlegetilskudd

I mai 2020 ble det gjort en omlegging for beregning av basistilskuddet for fastleger. Fastlegene vil ha en forhøyet sats for de 1 000 første innbyggerne på listen, i tillegg er de sikret basistilskudd for minimum 500 pasienter. For Sola kommune vil dette utgjøre en økt kostnad på kr 2,36 millioner i 2021. Kommunedirektøren foreslår derfor en økning på kr 2,36 millioner i 2021, med en ytterligere økning tilsvarende kommunal deflator på 2,7 prosent per år fra 2022.

104) Kjøp av tjenester innen psykisk helse og rus fra privat leverandør

Kommunen har flere innbyggere innen rus og psykiatri med omfattende behov som man ikke har kapasitet eller kompetanse til å ivareta, og man kjøper derfor tjenestene fra privat leverandør. Kommunen rigger seg for å kunne gi disse innbyggerne gode kommunale tjenester og forventer at dette skal være mulig fra 2023. Målet er å kunne tilby et mer samordnet tilbud av god kvalitet med større

fokus på synergier og dermed en økt besparelse totalt sett. Kommunedirektøren foreslår derfor å bevilge kr 7,8 millioner knyttet til disse innbyggerne, med en reduksjon til kr 7,47 millioner fra 2023.

105) Mat og drift av institusjonskjøkken på Sola

I formannskapssak 26/2019 «Etablering av produksjonskjøkken» ble det vedtatt å starte rehabiliteringen av institusjonskjøkken ved Sola sykehjem først. I Handlings- og økonomiplan 2020 - 2023 var det lagt til grunn at kjøkkenet skulle ha en oppstart 1.juli 2020. Det er nå beregnet at kjøkkenet vil være i drift tidligst mars 2021.

Kommunedirektøren har foretatt nye beregninger for driften av kjøkkenet. Det vil koste kr 10,6 millioner å drifte kjøkkenet per år. Kjøkkenet skal ha produksjon syv dager per uke. For å ivareta innbyggernes valgfrihet er det viktig at kjøkkenet produserer mat både etter kok-kjøll metoden og kok-server metoden. Dette gjør at det er behov for 9,8 årsverk. I dette er det inkludert 1 årsverk ernæringsfysiolog, 1 årsverk arbeidsleder, i tillegg til 3 årsverk kokk og 4,8 årsverk assistenter. Det er beregnet at kokk og assistenter jobber turnus. Etter oppstart vil kjøkkendrift gjøre seg noen erfaringer som gjør at kjøkkenet kan drive effektivt og lage middag med de ressurser som er satt av, til alle tre institusjonene, dagsenter og hjemmeboende. En mulighet for redusere driftsutgifter er å lage middag mandag til fredag. Det vil bety at beboerne får servert kok/kjøll middag i helger og høytider. Videre er det lagt til grunn kr 4,5 millioner i driftsutgifter som blant annet inkluderer råvarer, forbruksmateriell, renhold, utskifting av utstyr, kurs og lignende.

Frem til institusjonskjøkken på TABO er ferdig skal institusjonskjøkkenet på Sola lage middag til alle tre sykehjemmene. Middagsbudsjettene deres blir derfor tatt i fratrekk. I dag har kommunen en svært gunstig avtale ved kjøp av middagsmat, og kommunen bruker totalt kr 2,1 millioner på dette, noe som gjør at det er behov for netto kr 8,5 millioner friske midler per år.

Dersom kommunen skulle fortsatt å kjøpe middagsmat ville det vært behov for å øke rammen til kjøp. Avtalen kommunen har med dagens leverandør utgår 31.8.21 og kommunen måtte ha gått ut på ny anbudsrunde.

I HØP 2020 - 2023 ble det bevilget kr 4,8 millioner som en delårs effekt. For å øke delårs effekten i 2021 fra og med mars, vil det være behov for å øke budsjettet med kr 2,53 millioner i 2021, og kr 3,77 millioner fra 2022. Kommunedirektør vil se på driften av kjøkkenet med tanke på behovet for fleksibilitet og kvalitet opp mot kostnader. Dette vil innebære en vurdering av hva som må prioriteres for å kunne gi kvalitetssikrede og smakfulle måltider til innbyggere både på institusjonene og de som bor hjemme.

106) Midlertidig redusere kurs og opplæring

Covid-19-pandemien har gjort at 2020 har vært et år med fokus på ordinære driftsoppgaver istedenfor økt kompetanse og utvikling. Kommunedirektøren forventer at dette også kommer til å være tilfellet i 2021. Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere kurs og opplæringsbudsjett med kr 0,2 millioner i 2021. Tiltak gjelder kun i 2021 frem til helårseffekter av andre innsparingstiltak er oppnådd og eventuelt samarbeidsavtaler kan avsluttes fra 2022.

107) Nødnett

Stortinget har besluttet at Helsetjenestens driftsorganisasjon for nødnett HF (HDO) drifts- og forvaltningskostnader for basistjenester (nasjonale løsninger) skal finansieres av brukerne av tjenestene. I praksis vil dette si at kostnadene fordeles mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten basert på driftsvolum og kompleksitet i løsningene.

HDO har beregnet en kostnad på kr 21,7 per innbygger i 2021. Kommunedirektøren anbefaler å øke budsjetttrammen tilsvarende kr 0,57 millioner i 2021 med en økning tilsvarende kommunal deflator på 2,7% hvert år frem til 2024.

108) Reduksjon diverse utgifter fagstab levekår 2021

Kommunedirektøren foreslår å midlertidig redusere utgifter på stab i 2021. Dette er per nå ikke konkretisert. Tiltaket er kun i 2021 frem til helårseffekter av andre innsparingstiltak er oppnådd og eventuelt oppsigelsestid på samarbeidsavtaler er utløpt.

Kommunedirektøren anbefaler å midlertidig redusere utgifter i 2021 med kr 0,35 millioner.

109) Redusere 0,4 årsverk ved TKK

Tjeneste- og koordineringskontoret har en vakant stilling på 0,4 årsverk. Virksomheten har omdisponert noen ressurser fra boligkontoret til saksbehandling. Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet til tjeneste- og koordineringskontoret med kr 0,26 millioner fra 2021.

110) Redusere årsbevilgning inventar og utstyr i 2021

Kommunedirektøren foreslår å redusere årsbevilgningen for inventar og utstyr med kr 0,25 millioner i 2021. Tiltak gjelder kun i 2021 frem til helårseffekter av andre innsparingstiltak er oppnådd og eventuelt samarbeidsavtaler kan avsluttes fra 2022.

111) Redusert refusjon ressurskrevende brukere

Nye beregninger basert på dagens brukergruppe gjør at man kan forvente en reduksjon i refusjon for ressurskrevende brukere. Reduksjonen må ses i sammenheng med tiltak 131 Opphør av tjenestebehov i hjemmetjenesten. Kommunedirektøren anbefaler å redusere inntekter for ressurskrevende brukere med kr 2,6 millioner.

112) Teknisk endring: Overføring av bruker fra privat til kommunal miljøtjeneste

I forbindelse med avvikling av fritt brukervalg er det behov for å overføre midler fra TKK til omsorgsbolig. Tiltaket ses i sammenheng med tiltak 138 i driftsrammetabellen.

113) Teknisk endring: Overføring av K46 til oppvekst

Per i dag er det levekår som har ansvar for tjenestetilbudet K46. Ved en gjennomgang viser det seg at det kun er innbyggere som får tjenester fra oppvekst som bruker tilbudet. Kommunedirektøren foreslår derfor å flytte midlene fra tjenesteområdet levekår til oppvekst. Tiltaket ses i sammenheng med tiltak 45 i driftsrammetabellen.

114) TPO - Redusert kjøp av tjenester der helsetjenester inngår

Fra våren 2018 har kommunen hatt behov for å kjøpe tjenester for tilpasset opplæring. Dette er skoletilbud hvor det er behov for å ha helsepersonell tilstede for at læringen skal kunne skje. Tjeneste- og koordineringskontoret (TKK) må dekke kostnadene for helsetjenester. Fra 2021 vil denne tjenesten utløpe grunnet endrede behov. Kommunedirektøren foreslår derfor å redusere budsjettet til TKK fra 2021 med kr 0,44 millioner som tilsvarer bevilgningen gitt i 2018.

115) Utskiftning av leasingsbiler

I 2020 ble det skiftet ut 27 leasingsbiler og i 2021 er det avtalt å skifte ut ti biler. Dette gjelder biler tilknyttet hjemmetjenestene, miljøtjenesten, psykisk helse- og rus og fysio- og ergoterapi. Det koster om lag kr 15 000 per bil i reparasjon og andre kostnader. Det legges opp til en treårig rotasjon av leasingsbiler. Kommunedirektøren anbefaler å redusere rammen for utskifting av leasingsbiler med kr 0,26 millioner i 2021 og 2022. Kommunedirektøren vil samlet se på bruk av kommunale biler herunder kjøp av kommunale biler, leasing og kompensasjon for bruk av egne biler.

116) Vurdere avslutning samarbeid med Funkishuset

Sola kommune har i dag en samarbeidsavtale med Funkishuset i Sandnes. Funkishuset er et lavterskeltilbud som tilbyr helsehjelp og brukerutstyr til rusmiddelavhengige. Tilbudet er primært lokalisert i Sandnes og Solas innbyggere må til Sandnes for å benytte seg av tilbudet. Avdeling Psykisk helse- og rus har mulighet for å dele ut brukerutstyr innenfor sin egen budsjettramme. Dette vil også gjøre dette tilbudet lettere tilgjengelig for innbyggerne som har behov for tjenestene. Som følge av oppsigelsestid på 1 år anbefaler kommunedirektøren at en vurderer avtalen med Funkishuset, og at rammen reduseres med kr 0,3 millioner fra 2022. Til orientering har Sola kommune vært i kontakt med nabokommunene som gjør det samme.

117) Økonomiske gevinster av velferdsteknologi, gjennomgang av turnus og bemanning, redusere generelle kostnader, tjenestenivå og sykefravær

Tjenesteområdet har en stor satsing på velferdsteknologi, og teknologien skal bidra til at flere innbyggere skal kunne motta tjenester med færre ressurser og ruste kommunen for et økt antall eldre. Kommunedirektøren vil ha fokus på den økonomiske gevinsten ved innføring av velferdsteknologi. Dette, sammen med optimalisering av turnus, et redusert tjenestenivå, samt ny gjennomgang av små budsjettposter, vil gjøre at tjenesteområdet kan redusere budsjettmidlene med kr 2,91 millioner. Kommunedirektøren anbefaler å redusere rammen til tjenesteområdet levekår med kr 2,26 millioner, fordelt etter virksomhetenes budsjetter.

118) Økt behov privat avlastning

Per i dag har ikke kommunen kapasitet til å gi et godt avlastningstilbud til alle innbyggerne fra fritt brukervalg. Dette gjør at flere innbyggere fortsatt mottar avlastningstjenester fra privat leverandør. Kommunen rigger seg for å redusere bruken av privat avlastning fra 2022 og dermed få større utbytte av det samlede kommunale tilbudet. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 3,2 millioner i 2021, med en reduksjon til kr 3,05 millioner fra 2022.

119) Økt behov BPA

I BPA-tjenesten har kommunedirektøren registrert en stor økning i vedtakstimer og brukere. Fra januar 2019 til april 2020, har antall brukere med BPA økt med 37 prosent, samtidig som vedtakstimene økte med 35 prosent, tilsvarende 92 timer per uke. Kommunedirektøren vil følge med på utgiftsutviklingen.

For å dekke inn kostnadene knyttet til denne økningen foreslår kommunedirektøren å øke rammen til kjøp av privat BPA med kr 2,3 millioner.

120) Økte bidrag krisesenter og pasientskadeerstatning

Sola kommune samarbeider med flere instanser for å gi tilbud knyttet til rus og psykisk helse, i tillegg til å betale inn til pasientskadeerstatning. Det er økte kostnader for dette fra 2021 og kommunedirektøren foreslår å øke bevilgningen med kr 0,17 millioner i 2021 og en videre økning på kr 0,4 millioner per år frem til 2024.

121) Økte kostnader for legevakt

Sola og Randaberg kjøper legevaktstjenesten av Stavanger kommune. En prognose for kostnader knyttet til legevakt viser at det er forventet et merforbruk på kr 1,2 millioner. Det er forventet at legevakten er på samme nivå i 2021 som i 2020.

Kommunedirektøren foreslår en økning av budsjettet tilsvarende forventet merforbruk i 2020 og kommunal deflator på 2,7 prosent, totalt kr 1,5 millioner i 2021 og en videre økning tilsvarende kommunal deflator fra 2022.

122) Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD-seng)

Øyeblikkelig-hjelp-døgntilbud (ØHD) er et tilbud alle kommuner er forpliktet å ha. I dag er Sola kommunes tilbud en seng ved Sola sykehjem. Ut fra innbyggertallet skal kommunen ha to senger. I kommunestyresak 35/17 Forvaltningsrevisjon – Samhandlingsreformen anbefales Sola kommune å se på hva som kan gjøres for å øke kapasitetsutnyttelsen ved ØHD-sengene, og i utvalg for levekår sak 10/18 Orienteringssak øyeblikkelig-hjelp-døgnopphold, bes kommunedirektøren ta kontakt med nærliggende kommuner for å vurdere ulike alternativer for videre drift av ØHD-tilbudet. Stavanger legevakt er i gang med å planlegge ny legevakt med tilhørende ØHD-tilbud. Sola kommune har varslet ønske om å kjøpe et ØHD-tilbud når ny legevakt er klar. Det er ikke forventet at ny legevakt vil være klar med ØHD tilbud før i 2023. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1,1 millioner fra 2023.

123) Avslutte tilsyn aktivitetsstue på TABO

I dag er det et lavterskel, ikke - lovpålagt, aktivitetstilbud ved TABO.

Aktivitetsstuen er et sosialt tilbud hvor innbyggere som er friske og uten noen form for vedtak samles for sosialt samvær. I dag har tilbudet en ansatt ressurs tilknyttet seg. Kommunedirektøren anbefaler at gruppen får låne lokaler ved TABO og at innbyggerne som benytter seg av tilbudet driver det videre selv. Her vil vi ta kontakt med frivilligsentralen for å bidra til organisering. Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettrammen med kr 0,16 millioner tilsvarende ansattressurs knyttet opp mot tilbudet.

124) Intern reorganisering sykehjemmet

Sola sjukeheim vil foreta en intern reorganisering av driften ved sykehjemmet.

Dette vil kunne gi en innsparing på til sammen 1,4 årsverk. Kommunedirektøren forslår å redusere budsjettrammen til Sola sjukeheim med kr 0,9 millioner fra 2021.

125) Nye plasser Soltun sykehjem

Ved behandling av HØP 2020 - 2023 ble det lagt opp til en økning av nye sykehjemsplasser med åtte plasser per år fra 2021. Oppdaterte befolkningsprognoser har vist at for å holde dekningsgraden på 18 prosent vil det være behov for å fremskynde åpningen av nye plasser. I 2020 ble det åpnet 16 nye plasser. Ut fra en vurdering av det totale behovet for sykehjemsplasser, samt muligheten for å optimalisere bruken av avdelingene, vil det være behov for å åpne ytterligere åtte plasser i mars 2021. Kommunedirektøren anbefaler derfor å øke rammen med kr 25,06 millioner i 2021, hvorav kr 17,7 millioner er kostnader for 16 plasser åpnet i 2020. Videre anbefaler kommunedirektøren at rammen økes med kr 35,43 millioner fra 2022 slik at alle plassene ved Soltun sykehjem er åpnet. Kommunedirektøren vil ved neste rullering av Handlings- og økonomiplan komme med eventuell justering ved oppdaterte prognoser for befolkningsframskriving.

126) Opprette forsterket skjermet enhet

Ressurskrevende pasienter med utfordrende adferd og yngre personer med demens skaper store driftsutfordringer for kommunen med dagens organisering. Pasientgruppene er økende og den økonomiske og faglige belastningen betydelig. Per i dag har ikke kommunen et målrettet tilbud til denne pasientgruppen og det blir etablert enetiltak etterhvert som pasientene ankommer kommunen. Dette er kostnadsdrivende, og har ført til stort merforbruk på institusjonene.

Kommunedirektøren foreslår derfor å etablere en forsterket skjermet enhet for personer med kognitiv svikt i 2022. Etableringen vil sikre at kommunen ivaretar pasientgruppene og medarbeiderne på best mulig måte, samtidig som det vil bli redusert bruk av ad hoc enetiltak. Enheten skal sikre forsvarlig pasientoppfølging og behandling fram til pasienten ikke lenger har behov for spesialkompetansen og de er klar til et ordinært opphold. Kommunedirektøren anbefaler å bevilge kr 3,5 millioner til etablering og drift av forsterket skjermet enhet fra 2022.

127) Utnyttelse av årsverk ledelse

I juni 2020 ble det gjennomført en omorganisering av hjemmetjenestene og sykehjemmene. Alle tre sykehjemmene er en virksomhet, og det er ansatt en fagleder. Sykehjemmene har en merkantil ressurs. Dette gjør at avdelingslederne kan konsentrere seg om personell og drift. Kommunedirektøren er opptatt av å se på de totale lederressursene. Målet er å opprettholde nærledelse og utøvelse av lederskapet på en annen måte med et større fokus på fag.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til institusjonene med kr 1,3 millioner som halvårseffekt i 2021, med en økning til kr 2,6 millioner fra 2022.

128) Redusere 1 årsverk Soltun Sykehjem

Lokalene ved det nylig åpnete Soltun sykehjem har en annen utforming enn Soltun alderspensjonat. Dette gjør det mulig å ha en mer effektiv drift enn ved alderspensjonatet og man kan redusere bemanningen med 1 årsverk. Kommunedirektøren anbefaler å redusere rammen med kr 0,65 millioner.

129) Vederlagsbetaling institusjoner

Kommunedirektøren foreslår å øke inntektsbudsjettet for vederlagsbetaling på institusjon med kr 4,57 millioner i 2021, kr 6,58 millioner i 2022, kr 7,17 millioner i 2023 og kr 7,78 millioner i 2024. Inntektsøkningen gjenspeiler åpningen av nye plasser, samt en øking av innbetalinger tilsvarende kommunal deflator på 2,7 prosent.

130) Drift av dagsenter legges om

I dag er det kommunen som drifter dagsenter for eldre, men ved å etablere et samarbeid med frivillige og/eller voksenopplæringen vil det være mulig å endre driften. Dette vil bidra positivt til at flere får arbeidstrening, og det etableres et tettere samarbeid med enkelte organisasjoner. Hjemmetjenesten og dagsenteret er nå organisert i samme virksomhet, og det gir muligheter for en enda tettere samhandling, både for drift og den enkelte innbygger. En slik løsning kan medføre en større turnover av personell og kan redusere noe kontinuitet i driften.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til dagsenter for eldre med kr 1,08 millioner fra 2021.

131) Opphør av tjenestebehov hjemmetjenesten

Store vedtak i hjemmetjenesten er avsluttet da behovene har opphørt. Reduserte kostnader må ses i sammenheng med reduksjon i refusjon for ressurskrevende brukere. Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til hjemmetjenesten med kr 7,7 millioner fra 2021.

132) Optimalisere turnus hjemmetjenester

I juni 2020 ble det foretatt en omorganisering i levekår hvor Sola og Tananger hjemmetjenester ble slått sammen til en virksomhet og en virksomhetsleder. Dette har gjort at vi nå ser hjemmetjenestene samlet, og totalt har hjemmetjenestene drevet med et mindreforbruk. Denne organiseringen vil bidra til en mer effektiv drift, og kommunedirektøren foreslår derfor å redusere budsjettet til hjemmetjenestene med kr 1 million.

133) Reduserte inntekter trygghetsalarmer

Per i dag tar Sola kommune betaling for trygghetsalarmer. Som følge av en stor satsting på velferdsteknologi og tolkning av lovverket må kommunen vurdere dagens betalingsordning av trygghetsalarmer. Kommunedirektøren anbefaler at 2021 brukes til å ta en gjennomgang over hva kommunen kan og ikke kan ta betalt for. Etter hvert som det blir en økning i bruk av velferdsteknologi knyttet opp mot trygghetsalarmer, er det forventet at en stor del av trygghetsalarmene erstatter noen deler av helsetjenestene. Kommunedirektøren har derfor redusert inntekter på trygghetsalarm fra 2022 med kr 0,62 millioner.

134) Tre årsverk i miljøtjenesten

For å ivareta brukerne som bor i boligene er det behov for å øke bemanning med tre årsverk. Det er meldt et stort behov for flere stillinger, og kommunedirektør vil se på organiseringen av tjenestene totalt sett. Kommunedirektøren foreslår å øke rammen med kr 2,6 millioner fra 2021.

135) Ambulerende team i miljøtjenesten

Et ambulerende team i miljøtjenesten vil gi tjenester til innbyggere som bor i egne

leiligheter i hele kommunen. Det vil gi en større fleksibilitet i tjenesten, og en vil kunne betjene flere brukere. Det ambulerende teamet vil også kunne hjelpe til i bofelleskap der det er bestemte oppgaver som krever flere ansatte enn i grunnbemanning. Dette, sammen med innføring av velferdsteknologi, vil gjøre at man kan redusere med ansatte både på dagtid og natt. Kommunedirektøren anbefaler å redusere rammen til miljøtjenesten med kr 1,2 millioner fra 2021.

136) Avslutte kommunal transport for brukere av tilbudet "Etter skoletid"

I dag blir innbyggerne som har tilbudet «Etter skoletid» kjørt hjem når dagen er over. Kommunedirektøren foreslår at denne transporttjenesten blir avsluttet. Konsekvensen av dette er at foreldrene må hente ungdommene selv når dagen er over. Dersom kommunen fortsatt skal ha ansvar for transporten er det forventet flere brukere i 2021 og det må tilføres midler. Kommunedirektøren vil derfor se på muligheter for transport uten kommunal finansiering, for eksempel ved frivillige.

Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen med kr 0,25 millioner fra 2021.

137) Nattevakt Åsenhagen avlastningsbolig

I 2020 har det vært en stor økning i vedtakstimer gitt ved Åsenhagen avlastningsbolig. I 2019 ga Åsenhagen i gjennomsnitt 5 022 timer per måned. Fra januar til og med september 2020 har gjennomsnittet vært 8 157 timer per måned. Dette tilsvarer en økning på 62 prosent. Denne økningen har gjort at avlastningstjenesten har måttet ta i bruk et ekstra lokale to uker per måned og har dermed behov for en ekstra nattevakt disse ukene.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 0,7 millioner til nattevakt i Åsenhagen avlastningsbolig.

138) Teknisk endring: Overføring av bruker fra privat til kommunal miljøtjeneste

I forbindelse med avvikling av fritt brukervalg er det behov for å overføre midler fra TTK til omsorgsbolig. Tiltaket ses i sammenheng med tiltak 112 i driftsrammetabellen.

139) Virksomhetssammenslåing psykisk helse- og rus og miljøtjenesten

Virksomhetene psykisk helse- og rus og miljøtjenesten har mange felles brukere og boliger som ligger i nærheten av hverandre, noe som gjør at de kan utnytte ressursene og boligmassen på tvers. Gjennom sammenslåing av virksomhetene vil man redusere med en virksomhetsleder. Ulempen med dette er at det blir en veldig stor virksomhet og det vil være behov for en fagansvarlig. Kommunedirektøren forslår å redusere rammen med kr 0,7 millioner.

140) Effektivisere og redusere 0,5 årsverk psykisk helse- og rus

En gjennomgang av driften av psykisk helse- og rus viser at det er mulig å redusere med 0,5 årsverk. Dette skal blant annet gjøres gjennom å bedre samarbeidet på tvers, redusere tjenestenivå, avslutte tjenester, bruke mer frivillighet og velferdsteknologi, samt gi tjenester i grupper fremfor individuelle tilbud. Tjenestene vil bli gitt etter avtalt varighet, og en vil gjøre en omlegging slik at lavterskeltilbudet Knutepunktet blir brukerstyrt. Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettammen til virksomhet psykisk helse- og rus med kr 0,3 millioner.

141) Endret bemanning natt i psykisk helse- og rus

Virksomheten psykisk helse- og rus har i dag flere innbyggere med behov for tilsyn på natten. Gjennom å erstatte tilsyn på natt med velferdsteknologi kan man redusere bruk av nattevakter. Kommunedirektøren anbefaler å redusere budsjettrammen med kr 0,78 millioner.

142) Endring av drift ved frisklivssentralen

Kommunedirektøren foreslår å vurdere en endring av driften ved Frisklivssentralen. Frisklivssentralen er i dag organisert som en egen avdeling under virksomhet psykisk helse og rus. Kommunedirektøren vil blant annet se på organiseringen av tilbudet og samtidig arbeide for et tettere samarbeid med lag og frivillige organisasjoner og samhandlingen på tvers av kommunegrensene. Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen med kr 0,75 millioner.

143) Økt bidrag til Jæren Recovery College

Sola kommune er med og dekker kostnader for Jæren Recovery college. Til og med 2023 får Jæren Recovery College midler fra Fylkesmannen, etter dette må kommunene inn med et større beløp. Kommunedirektøren anbefaler å bevilge kr 0,3 millioner i økte kostnader knyttet til Jæren Recovery College fra 2024.

144) Midlertidig fryse ett årsverk saksbehandler NAV

Kommunedirektøren foreslår en midlertidig ansettelsesstopp på NAV i 2021. Tiltak gjelder kun i 2021 frem til helårseffekter er oppnådd og samarbeidsavtaler kan avsluttes i 2022. Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til NAV med kr 0,65 millioner i 2021.

145) Effektivisering av fysio- og ergoterapitjenesten (0,5 årsverk)

En gjennomgang av virksomhet fysio- og ergoterapitjenesten viser at det er mulig å effektivisere med omtrent 0,5 årsverk. Virksomheten vil vurdere og eventuelt ta i bruk nye digitale verktøy så snart de er tilgjengelige. De vil bruke mer Teams eller lignende til møter, slik at en unngår tid til forflytning, samt reduserer utgifter til bil/kjøregodtgjørelser. Mer bruk av frivillige, til for eksempel gruppetreninger der en trenger to instruktører (en terapeut og en frivillig). Videre vil de ta i bruk mer digital trening/veiledning/oppfølging, spesielt for å redusere frekvensen på hjemmebesøk. Dette, sammen med økt bruk av verktøyet enkelt samspill i stedet for Individuell Plan, vil gjøre at behovet for å sette inn vikarer i vakante stillingsprosenter når noen går i redusert stilling, vil bli redusert. Dette vil få konsekvenser for tilbudet som gis ved virksomheten i form av lengre ventetid og lavere frekvens på oppfølging av innbyggerne. Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettrammen til fysio- og ergoterapitjenesten med kr 0,3 millioner.

146) Indeksregulering driftstilskudd fysioterapeuter

Driftstilskudd til fysioterapeuter utbetales til fysioterapeuter som har driftsavtale med kommunen. Tilskuddet justeres årlig fra 1. juli etter forhandlinger mellom KS og Norsk fysioterapiforbund. Kommunedirektøren anbefaler å øke bevilgningen til driftstilskudd med kr 0,1 mill. i 2021 og videre med en økning til kr 0,2 millioner fra 2022.

147) Endret drift hjemmerehabilitering

Kommunedirektøren foreslår å endre driften av hjemmerehabiliteringstilbudet tilsvarende kr 0,65 millioner. En vil vurdere ulike måter å gjøre dette på, som feks

en endring fra turnustjeneste til ukedager. Hjemmerehabiliteringsteamet har i dag brukere med utfordringer og hjelpebehov som er større enn det som er definert under hverdagsrehabilitering. Å endre fra turnusarbeid vil kunne gi økt belastning på andre kommunale tjenester, spesielt hjemmetjenesten.

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet til hjemmerehabilitering med kr 0,65 millioner fra 2021.

148) Økt fastlønnskudd fysioterapeuter

Fastlønnskuddet er hjemlet i Forskrift om fastlønnskudd til delvis dekning av kommunens utgifter til fysioterapitjenesten. Fastlønnskuddet bestemmes av staten ved Helse- og omsorgsdepartementet i juni/juli hvert år, og skal gå direkte til å dekke en del av kommunens lønnsutgifter til ansatte fysioterapeuter.

Kommunedirektøren anbefaler å øke inntektsbudsjettet for fastlønnskudd med kr 0,05 millioner i 2021, med en økning til kr 0,1 millioner fra 2022.

149) Diverse små innsparinger

Omstillingstiltakene består av å kutte i Sykle til jobben aksjonen, slik at det ikke lenger vil være gratis for alle innbyggere og ansatte i bedrifter i Sola kommune å delta i aksjonen. Redusere budsjett for kurs og konferanser, ansatte bes tenke seg om to ganger før en melder seg på, og vurdere om dette er noe som vil komme organisasjonen til gode. Er det mulighet for å være tilstede digitalt, så velger en det. Anskaffelse av sikkerhetssystem i svømmehallene, et slikt system kan på sikt redusere behovet for badevakter. Senke temperaturen i idrettshallene fra 16 til 14 grader, litt kaldere haller, samtidig som en får bedre komfort ved trening.

150) Klimapartner medlemskap

Formannskapet har i sak 49/2020, i møte 12.05.2020 fattet følgende vedtak: Sola kommune blir partner i Klimapartnere Rogaland. Medlemsavgift for 2020 dekkes innenfor gjeldende budsjett. Videre medlemsavgift innarbeides i handlings- og økonomiplan 2021-24.

151) Kutte 10 prosent av budsjett på fagstab samfunnsutvikling

Kommunedirektøren foreslår et generelt kutt på 10 prosent på fagstab samfunnsutvikling, tilsvarende kr 110 000. Dette vil bli dekket med reduksjon på reiser, kursing og lignende.

152) Samskaping, Smartby og medvirkning i kommuneplanen

I arbeidet med kommuneplanen 2019-2035 er samskaping etablert som plattform for samfunnsdelen. I 2019 og 2020 skal planen iverksettes, og samskaping skal inn som plattform for arbeidet i hele kommunen. Fra 2021 er det antatt at samskaping vil være etablert, og det er derfor ikke nødvendig med avsatte midler til dette. Bevilgningen gitt i vedtatt HØP 2018-2021 til dette formålet kan derfor trekkes ut fra 2021.

153) Bygg og anlegg som tas i bruk, FDV-kostnader

Kjerrberget ungdomsskole, Kjelsberg ring og nybygg på Storevarden skole er blant lokalene som skal tas i bruk i planperioden. I tillegg overtar kommunen driften til de kommunale uteområdene tilknyttet de nye kommunale bygningene. Enkelte bygg går også ut av porteføljen, for eksempel Soltun og Helsehuset. Totalt sett vil kommunens økte kostnader til forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) i 2021 utgjøre

kr 3,3 millioner. FDV-kostnader består blant annet av energikostnader, kommunale avgifter, forsikringer, driftsavtaler, vaktmestertjenester og renhold.

154) Ansatt går av med pensjon i 2022, stab forvaltning

En ansatt i staben på eiendomsforvaltning går av med pensjon i 2022. Denne stillingen vil ikke besettes, noe som gir en innsparing på kr 1 million.

155) Besparelse energikostnader som følge av utførte ENØK-tiltak

Det vises til ENØK-investeringer i investeringsbudsjettet. Tiltakene vil ha energibesparende effekter. Kommunedirektøren foreslår derfor en besparelse på kr 0,5 millioner i 2021 med en økning til kr 1,5 millioner i 2024.

156) Driftskonsekvens, kjøp av Soma Tekniske

Driftskonsekvens av Soma Tekniske. Strøm, renhold, fellesområde osv. Etter første driftsår må dette korrigeres.

157) Dysjaland SFO - nytt yttertak, maling og hovedtrapp

Det er behov for nytt tak, pipebeslag, takrenner og nedløp, maling og hovedtrapp ved Dysjaland SFO basert på tilstandsanalyse. Skifer fra taket faller ned og lekkasjer oppstår, noe som kan gi store skader på inneklime. Tiltaket vurderes som tungt vedlikehold. Kommunedirektøren foreslår at det bevilges kr 1,6 millioner til formålet i 2021.

158) Generell reduksjon kommunalteknikk/eiendom

Organisering/arbeidsdeling mellom kommunalteknikk og eiendom. Halv veistilling finansieres av selvkost da denne også skal dekke vann og avløp. Resten av innsparing tas på reduksjon av vedlikehold på vei. Total innsparing på kr 900 000.

Ses i sammenheng med tiltak 168.

159) Innkledning av ventilasjonsrør tak Sola ungdomsskole

Det er bevilget kr 1,25 millioner til formålet i 2020. Prosjektet er avsluttet og 1,25 millioner trekkes ut fra budsjettet i 2021.

160) Mindre vedlikehold bygg

Kommunedirektøren foreslår å redusere budsjettet til vedlikehold på kommunens bygninger med kr 1 million.

161) Optimalisering av innleid renhold

Ved å ha et mer behovsfokusert renhold kan avdelingen ta ned kostnadene på den innleide renholdstjenesten. Avdelingen vil jobbe videre med automatisering av enkelte deler av tjenesten. Kommunedirektøren foreslår innsparing på kr 200 000.

162) Overføring av eieransvar for gatelys til Lyse

Lyse signaliserer økte kostnader for kommunene på veilyt som følge av at forbruket skal måles per målepunkt etter nye myndighetskrav, og dette vil medføre en ekstra kostnad per målepunkt. Sola kommune har 185 målepunkt, og estimert kostnad er på kr 170 000.

163) Redusert åpningstid svømmehaller

Kommunedirektøren foreslår å redusere åpningstid fra 7 til 5 dager, noe som gir lavere kostnader til personal og drift, estimert til kr 300 000.

164) System for fakturering av eksterne som gjør skade på kommunens områder

Det forekommer stadig at eksterne aktører har uhell som fører til at kommunens driftsenheter må rykke ut. Dette kan være oljesøl, forurensing av kanaler og diverse som påvirker levetiden til asfalten. De eksterne aktørene har tidligere ikke blitt fakturert for dette, selv om det fører til merarbeid og materialkostnader. Kommunedirektøren foreslår å begynne å fakturere eksterne aktører for de ekstra utgiftene disse hendelsene medfører.

165) Tilskudd spilleflater Tananger

Tiltaket kommer av et verbalpunkt i 1. tertial 2020 og må budsjetteres i drift.

Vedtatt verbalpunkt: Det settes av kr 3 millioner til ny innendørs treningsflate i Tananger, og kommunedirektøren bes gå i dialog med Havørn for å finne en løsning.

Status: I vedtatt HØP 2020-2023 er det avsatt kr 1,5 millioner i 2021 og kr 1,5 millioner i 2022 til dette formålet i investeringsbudsjettet. Siden dette er tilskudd til andre enn kommunen må beløpet legges inn driftsbudsjettet i 2021 og 2022, iht. til bestemmelser i kommuneloven.

166) Redusere vakante stillinger, totalt 1,5 årsverk

Som følge av omorganiseringskrav har Eiendom vurdert intern omorganisering og har i den forbindelse kommet fram til at det er mulig å kutte 1,5 stillinger som gir en besparelse på kr 1,5 millioner.

167) Øke billettprisen i svømmehallene

Kommunedirektøren foreslår å øke billettprisen i svømmehallene for voksne fra kr 55 til kr 65 og fra kr 35 til kr 40 for student, honnør og barn. Sola har lavere billettpriser enn enkelte andre kommuner.

168) 0,5 årsverk vann og avløp

Det opprettes 0,5 årsverk fordelt på vann- og avløp. Årsverket slås sammen med redusert årsverk på veiforvaltning og det opprettes en 100 % stilling i kommunalteknikk innenfor vei, vann- og avløp.

Ses i sammenheng med tiltak 158.

169) Innkjøp av nye hytterenasjonscontainere

Det settes av midler for å starte utskifting av containere i hytterenasjonsordningen. Dagens containere ble kjøpt inn i 2005 og begynner nå å bli svært slitt og klar til utskiftning.

170) Kjøp av spillvannskapasitet mot "avløp vest", Sandnes

Kjøpt spillvannskapasitet i Sandnes kommune sitt avløpssystem "avløp vest" i 2020 for å kunne ha kapasitet på avløpssiden til utbyggingen i Solakrossen, samt det fremtidige boligområdet på Bærheim. Trekkes ut fra 2021.

171) Opptrapping kjøp fra IVAR fast

Tallene er basert på satser for vann, avløp og renovasjon i gjeldende HØP for IVAR og antall abonnenter i Sola kommune.

172) Opptrapping kjøp fra IVAR variabel

Tallene er basert på satser for vann og avløp i gjeldende HØP for IVAR og beregnet forbruk i Sola kommune.

173) Bruk av fond og gebyrinntekter for å finansiere driftsutgifter

Alle VAR-kostnadene er 100 prosent gebyrfinansierte og økte forventede kostnader må derfor dekkes av gebyrer og bruk av fond. Oversikt over alle gebyrer finnes i kapittel 4 Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger.

174) Utskiftning av pumper i pumpestasjoner

Det settes av midler til utskiftning av pumper og mindre oppgraderinger av pumpestasjoner på avløpsnett. Flere av de eldste stasjonene har pumper som må byttes for å unngå driftsstans. Videre må det gjøres enkle ombygginger på noen stasjoner, både i forhold til tekniske løsninger og bygningsmasse.

175) ArcGIS og FME-lisenskostnader

Det er behov for å kunne bruke GIS-data på en grundigere og mer effektiv måte. Hendelser som parkeringshusbrannen på Stavanger lufthavn Sola, stadig mer ekstremvær og den pågående COVID-19-helsekrisen har synliggjort hvor viktig det er å ha tilgang til gode verktøy for fremskaffe analyse og illustrasjon av GIS-data på en informativ og enkel måte. ArcGIS og FME er et slikt analyseverktøy som vil bidra til at arbeidsprosesser relatert til behandling av GIS-data i større grad automatiseres, i tillegg til at GIS-data kan knyttes tettere sammen med andre databaser og datagrunnlag som finnes i kommunen. Analyseverktøyet gjør det enklere å kommunisere GIS-data til saksbehandlere, politikere og innbyggere. Eksempelvis kan analyseverktøyet brukes til å stedfeste identifisert risiko fra lokale risiko- og sårbarhetsanalyser, koble bygde boliger opp mot reguleringsplaner for å innhente informasjon over hvor stor boligreserven er, sikt, sol- og skyggeanalyser, profilberegninger av vann og avløp, analyser/kartlegging av flom, skred og ulykker, og 3D modellering og illustrasjoner. Kostnaden for FME er kr 23 320 i året og kostnaden for ArcGIS er kr 130 000 i året.

176) Forurensningsforskriften, kommunalt samarbeid om arbeidsoppgaver

Tiltaket har bevilgning i vedtatt HØP 2019-2021 til og med år 2021. Tiltaket går ut fra 2022 og kommunedirektøren foreslår kostnadsreduksjon på kr 100 000 fra 2022.

177) Redusere en 50 prosent stilling på kart og oppmåling

Kommunedirektøren foreslår å redusere en 50 prosent stilling på kart og oppmåling. Stillingen belastes 50/50 på skatt og gebyr. Effekt på kr 0,5 mill.

2.7 Investeringsbudsjettet

2.7.1 Hovedprioriteringer investering

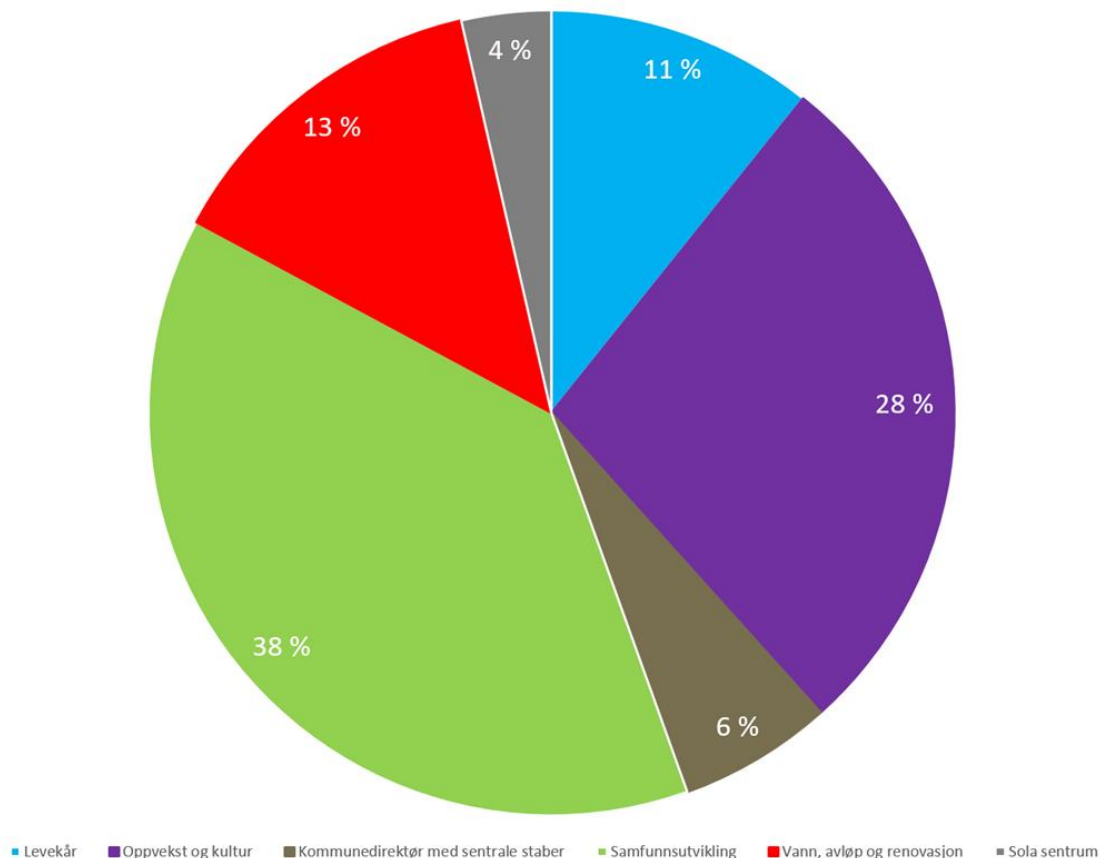
Kommunedirektøren har i utarbeidelsen av investeringsbudsjettet tatt utgangspunkt i vedtatte investeringsprosjekter i handlings- og økonomiplan 2020-

2023, og vurdert disse opp mot endrede behov og nye forslag til investeringstiltak. Investeringsnivået i kommunedirektørens forslag til handlings- og økonomiplan 2021-2024 er høyere enn vedtatt i handlings- og økonomiplan 2020-2023. Samlet investeringsbudsjett i planperioden er på kr 1088,7 millioner. Hovedgrunnen til dette er at midler til ny solahall med varmtvannsbasseng ligger inne med kr 155 millioner i både 2023 og 2024.

I investeringsbudsjettet 2021-2024 er det prioritert investeringer i økt kapasitet på skoler, barnehager, boliger med base, institusjonskjøkken og energieffektiviseringstiltak. Videre er det lagt til grunn en god del investeringer innen vann, avløp og renovasjon. Kommunedirektøren har brukt sist oppdaterte befolkningsprognose som grunnlag for prioriteringer knyttet til både utbygging av skolekapasitet, samt behov for nye barnehager og boliger.

Noen prosjekter vedtatt i handlings- og økonomiplan 2020-2023 har etter gjennomgang fått økte kostnadsrammer. Dette gjelder blant annet rehabilitering av Havnealléen barnehage, utbygging av Storevarden skole og ny solahall med varmtvannsbasseng. I tillegg har kommunedirektøren foretatt nøye vurderinger av nye innmeldte investeringsprosjekter, og det er i kommunedirektørens forslag kun funnet rom til noen få foreslåtte prosjekter med oppstart i økonomiplanperioden. Av nye investeringsprosjekter kan blant annet nye småhus, samt planlegging og mulighetsstudie for nye sykehjemsplasser nevnes.

Figuren under viser andel av de totale investeringene på kr 1088,7 millioner kroner i planperioden, fordelt per hovedformål.

2.7.2 Investeringstabell

Kommunedirektøren vil i dette kapittelet beskrive hver enkelt linje i investeringstabellen. På de største prosjektene er det oppgitt hvilken fase prosjektet er i, i henhold til rutiner for kommunale byggeprosjekter 2016, vedtatt i kommunestyresak 6/17 *Revidering av rutiner for kommunale byggeprosjekter*.

Fase 1- Skisseprosjekt:

Prosjektgruppen utarbeider, i nært samarbeid med aktuelle brukere, et skisseprogram i samsvar med program/romprogram og generelle kvalitetskrav (type rom, antall, størrelse, kvaliteter mv.). Første økonomiske kalkyle utarbeides.

Fase 2- Forprosjekt:

Teknisk- og byggefagrådgivere knyttes til prosjektet. Kostnadene spesifiseres for hvert fag etter norsk standard. Tegninger utarbeides. Entrepriseform bestemmes. Ved samspill som entrepriseform må dette gjøres før fase 1: Skisseprosjekt.

Fase 3- Detaljprosjekt:

Bygget tegnes, beskrives og beregnes detaljert. Byggeprosjektet skal ikke tilføres nye eller endrede krav til funksjon, kvalitet eller kvantitet som krever løsninger utover de rammer som er gitt i godkjent forprosjekt. Beskrivelser og tegningsmaterieell utarbeides i nødvendig detaljeringsgrad for innhenting av anbud.

Fase 4- Tilbud, kontrahering og utførelse:

Klargjøring av anbudskonkurranser og registrering av innkomne anbud. Kostnadsoppstilling etter tilbud utarbeides. Byggeperiode.

Fase 5- Bygg tatt i bruk/reklamasjons- og garantifase:

Det skal foretas ferdigbefaring, ettårs- og treårsbefaring.

Noen prosjekter er ikke definert enda og vil da være i fase 0 som ikke er en del av byggeinstruksen. Dette er en initieringsfase og for disse prosjektene er det stor usikkerhet rundt kostnadsestimatet.

Tabellen under viser forslag til investeringsbudsjett i perioden 2021-2024:

Investeringstabell 2021-2024						
(Beløp i kr 1000)						
Kommunedirektør med sentrale staber	Prosjekt	Totalramme	2021	2022	2023	2024
01) Egenkapitalinnskudd KLP	19606	-	4 660	5 160	5 660	5 628
02) IKT-investering strategisk	19601	-	1 500	1 500	1 500	1 500
03) IKT-løsninger folkevalgte	19639	-	0	0	550	0
04) Jåsund Utviklingsselskap AS	Nytt	-	34 500	0	0	0
05) Kjøp av biler for å erstatte leasing	Nytt	5 000	2 500	2 500	0	0

Sum Kommunedirektør med sentrale staber			43 160	9 160	7 710	7 128
Oppvekst og kultur	Prosjekt Totalramme		2021	2022	2023	2024
06) Datamaskiner/fornyng skoler	29602	-	5 600	3 300	3 200	3 200
07) Dysjaland skole, rehabilitering av uteområdet	29090	5 800	1 800	0	0	0
08) Havnealléen barnehage, rehab	29082	12 000	10 380	0	0	0
09) Kultur- og aktivitetshus Tananger	49052	10 000	9 300	0	0	0
10) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg	29084	100 000	500	4 500	40 000	55 000
11) Ny kommunal barnehage Myklebust	29094	-	0	0	500	0
12) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur	19104	-	0	0	1 000	0
13) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal	29076	10 711	0	0	0	7 000
14) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	29080	346 000	125 320	0	0	0
15) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)	29083	32 600	26 520	0	0	0
16) Oppgradering av uteområde skoler	Nytt	-	3 000	0	0	0
17) Oppgradering av uteområde Grannes barnehage	Nytt	-	500	0	0	0
Sum Oppvekst og kultur			182 920	7 800	44 700	65 200
Levekår	Prosjekt Totalramme		2021	2022	2023	2024
18) 8 boliger med base, pilotprosjekt	39098	36 100	0	22 310	13 290	0
19) Institusjonsskjøkken	39103	25 900	20 900	0	0	0
20) Kjelsberg ring, rus og psykiatri	39093	46 400	11 700	0	0	0
21) Kjøp/salg gjennomgangleiligheter BSHP	39092	10 000	2 500	2 500	2 500	2 500
22) Ny bil til det kommunale hjelpemiddellageret	Nytt	730	730	0	0	0
23) Nye sykesignalanlegg	39624	9 000	2 600	0	0	0
24) Planlegging og mulighetsstudie, nye omsorgsboliger	Nytt	-	1 000	0	0	0
25) Samlebevilgning formål levekår	19103	-	400	400	400	0
26) Småhus	Nytt	14 000	6 000	4 000	4 000	0
27) Sola sjukeheim, hovedombygging	39106	15 200	13 200	0	0	0
28) Storevardvegen/TABO, nytt fellesareal	39104	2 000	0	2 000	0	0
29) Velferdsteknologi Levekår	39094	-	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Levekår			60 030	32 210	21 190	3 500
Samfunnsutvikling	Prosjekt Totalramme		2021	2022	2023	2024
30) Aktivitetspark	49645	3 000	2 500	0	0	0
31) Bysykler og ladestasjoner	59687	1 200	250	0	0	0
32) Drenering/klima-avbøtende tiltak	Nytt	2 000	500	500	500	500
33) ENØK-tiltak kommunale bygg	19107	14 800	4 800	6 800	0	0
34) Forskuttering Bymiljøpakken, trafikkisikringsm.	59462	-	5 400	2 600	300	19 600
35) Kostn. IVARs nye hovedvannledning	59038	9 500	2 500	7 000	0	0

36) LED lys på fotballbaner	Nytt	1 600	800	800	0	0
37) Ljosheimkroken	59457	2 000	1 000	1 000	0	0
38) Lys tursti fra Sømmevågen til Ormen Lange	Nytt	4 550	4 550	0	0	0
39) Ny Solahall med varmtvannsbasseng	59537	360 000	0	1 500	155 000	155 000
40) Ny totalstasjon	Nytt	250	250	0	0	0
41) Oppgradering av fasade Dysjalandshallen	Nytt	1 000	1 000	0	0	0
42) Oppgradering av lekeplasser friområder	Nytt	-	1 000	1 000	1 000	1 000
43) Oppgradering av Myklebust sjøbad	Nytt	750	750	0	0	0
44) Overløpsmåling avløp	59113	2 000	500	1 000	500	0
45) PA002 Joa	59119	10 000	5 000	5 000	0	0
46) PA043 Stangeland	59121	6 300	6 100	0	0	0
47) Rehabilitering Soma driftsstasjon	19029	1 000	750	0	0	0
48) Robotklippere	Nytt	-	150	150	150	150
49) Samlebehov maskiner og utstyr	Nytt	5 000	1 250	1 250	1 250	1 250
50) Samlebevilgning formål kirke	19105	-	2 500	0	400	0
51) Sande terrasse, sanering av felles avløpsledning	59122	6 900	6 400	0	0	0
52) Sola arena, infrastruktur	59364	61 793	30 900	0	0	0
53) Trafikksikkerhet, kommunale veier	59565	-	800	800	800	800
54) Utskiftning gatelys, standardheving	59406	-	1 500	1 500	1 500	1 500
55) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14	59566	10 700	0	5 350	5 350	0
56) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)	59374	19 600	0	0	9 300	9 800
57) VA Sanering Myrv./Skoletunet (langs Tan.ring)	59370	7 000	0	0	3 500	3 500
58) VA Sola sentrum, etappe 5	59040	9 300	0	0	0	9 300
59) VA Tanangervegen	59371	7 000	3 000	4 000	0	0
60) VA Tornefjellv./Snøde (nedre del)	59372	10 000	0	0	5 000	5 000
61) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestøhavn	59375	9 000	0	0	4 500	4 500
62) VA15 Moringvegen	59367	6 400	9 300	0	0	0
63) VA178 Ljosheimkroken	59368	5 100	2 450	2 450	0	0
64) VA40 Grotnes nord	59359	18 400	1 200	8 600	8 600	0
65) VA42 Grotnes sør	59360	13 900	0	450	6 750	6 700
66) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.	59037	19 100	9 600	9 500	0	0
67) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.	59039	9 000	0	0	0	9 000
68) VVA Påskehusvegen	59369	4 000	2 750	1 250	0	0
Sum Samfunnsutvikling			109 450	62 500	204 400	227 600
Sum brutto investeringer			395 560	111 670	278 000	303 428
Finansiering av investeringer			2021	2022	2023	2024
Sum finansieringsbehov			395 560	111 670	278 000	303 428
69) Kompensasjon for merverdiavgift			-48 045	-10 956	-43 204	-43 301

70) Tilskudd fra andre	-8 600	-25 074	-5 000	-32 542
71) Salg av varige driftsmidler	-24 620	-65 900	-63 000	-9 000
72) Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
73) Bruk av lån	-238 454	0	-33 155	-146 344
74) Videreutlån	80 000	80 000	80 000	80 000
75) Bruk av lån til videreutlån	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
76) Avdrag på lån til videreutlån	15 000	15 000	15 000	15 000
77) Mottatte avdrag på videreutlån	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
78) Overføring fra drift	-67 100	-62 900	-63 000	-63 500
79) Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	61 901	-61 901	0
Sum finansiering	395 560	111 670	278 000	303 428
Udekket finansiering	0	0	0	0

1) IKT-investering strategisk

Prosjektet dekker investeringer i datamaskiner ved utvidelse av maskinparken, mindre oppgraderinger av programvare og nettverksutstyr i hele organisasjonen, kjøp av nye servere, samt fornyelse av datamaskiner. Dette er en løpende årlig bevilgning.

2) Egenkapitalinnskudd KLP

Sola kommune må i henhold til forsikringsvirksomhetsloven betale inn årlig egenkapitalinnskudd til KLP for fellesordningen og sykepleierordningen. For fellesordningen skal det innbetales 0,35 prosent av pensjonsfondet, mens for sykepleierordningen skal det innbetales 0,80 prosent av pensjonsgrunnlaget. Egenkapitalinnskuddet er estimert av KLP til kr 4,7 millioner for 2021. Dette er en løpende årlig bevilgning som oppdateres hvert år iht. prognoser fra KLP.

3) IKT-løsninger folkevalgte

Det er planlagt midler til IKT-løsninger til folkevalgte i forbindelse med lokalvalg i 2023.

4) Jåsund Utviklingsselskap AS

I styremøte i Jåsund Utviklingsselskap AS ble det 23. september 2020 vedtatt at Sola kommune skal forplikte seg til å kjøpe tomter for kr 34,5 millioner i 2021 (Myklebust felt K). Tomtene skal ferdigstilles for videresalg.

5) Kjøp av biler for å erstatte leasing

Det er gjort en analyse for å se på om det vil være mer lønnsomt å kjøpe bilene framfor å leie/lease disse. Analysen viser at kommunen kan få bedre rente ved å lånefinansiere bilene selv og slipper også uforholdsmessig dyre reparasjonskostnader ved innlevering når leasingperioden er over. Ved å eie bilene kan disse brukes over en lengre periode da kommunen ikke nødvendigvis har behov for en så ny bilpark som leasing tilsier.

Det vil gjennomføres en kartlegging for å avklare hvilke biler som skal kjøpes til hvilken tid. Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 5 millioner til tiltaket, fordelt på to år.

6) Datamaskiner/fornyning skoler

Digitale ferdigheter er en av fem grunnleggende ferdigheter som Kunnskapsløftet legger opp til, og skal gjelde i alle fag. For å møte sentrale krav i læreplanene og målsetningene i kommunens egen IKT-strategi for skolen (vedtatt i 2017), er det avgjørende at det investeres i både trådløs infrastruktur og digitale enheter. Fra og med denne høsten har koding kommet inn som et viktig element i undervisningen i det nye kunnskapsløftet.

Det er behov for å framskynde utskiftningen av Chromebooks for ansatte på barneskolene med 1 år - fra 2022 til 2021. Bakgrunnen for dette er at det er store tekniske problemer med utstyret som ble kjøpt i 2017. Når lærerne jobber på arbeidsplassen og blant annet kobler seg på kontorskjerm eller sikker sone, viser det seg at USB-C kontakten som brukes til dokkingstasjonen, i mange tilfeller ikke fungerer grunnet slitasje.

Elever på 1. - 4. trinn har ikke, i henhold til vedtatt IKT-strategi, personlige Chromebooks, men bruker maskiner som har vært brukt i 1:1 ordningen for 5. - 10. trinn som delte klassesett som oppbevares på skolen. Ved å gjenbruke utstyr som har vært brukt i 3 år på 5. - 10. trinn til elever på 1. - 4. trinn, utnyttes ressursene godt. Det er både en økonomisk og miljømessig bærekraftig løsning. Chromebooks som gjenbrukes på 1. - 4. trinn er såpass fysisk slitt at det ikke vil tåle en ny runde hvor de blir brukt i en 1:1 ordning og tatt med hjem.

7) Dysjaland skule, rehabilitering av uteområde

I samarbeid med elevrådet og rektor kom det frem ønsker til utforming, og store deler av elementene som er foreslått er spillemiddelberettiget. For å få utnyttet spillemiddelordningen best mulig ble rammen på prosjektet økt med kr 1,8 millioner til kr 5,8 millioner i 2. tertial 2020. Dette vil også føre til et bedre uteområde for hele nærmiljøet. Det er viktig for skolen å ha et uteområde som stimulerer til variert aktivitet for alle klassetrinn i løpet av skoledagen, og som også kan fungere som et attraktivt område til fysisk aktivitet på fritiden. Det økte budsjettet vil i sin helhet finansieres av spillemidler som er estimert til kr 2 millioner. Normalt vil spillemidlene utbetales i løpet av 2 til 4 år. Fase: 4

8) Havnealléen barnehage, rehab.

Havnealleen barnehage, avdeling Storevarden, ble bygd i 1982 og er ved flere anledninger delvis rehabilitert. Det er nå behov for en større rehabilitering av barnehagen for å kunne oppfylle krav til pedagogisk innhold gitt i barnehagelovens §§1 og 2, i tillegg til rammeplanen. Tilstandsrapport fra 2017 bekrefter behovet. I 2020 er forprosjekt gjennomført og det viser at det er behov for å øke prosjektets ramme ettersom omfanget av prosjektet har økt. For å oppnå størst mulig funksjonalitet av bygget har det vist seg at det er behov for å bygge om en større del av bygget enn det som var lagt til grunn i vedtatt budsjett. Prosjektet har fram til nå hatt en ramme på kr 8,5 millioner. Prosjektet har vært ute på anbud og lavbyder kom mye høyere ut enn budsjettkalkylen. Dette betyr at rammen søkes

utvidet med kr 3,5 millioner til kr 12 millioner. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2021. Fase: 4

Kr 6,5 millioner videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

9) Kultur- og aktivitetshus Tananger

Satt av midler til planlegging i HØP2020-2023. Reguleringsplan og romprogram er under utarbeidelse. Jobbes også med sak om samarbeidsmodell mellom private utbyggere og kommunen. Tomteverdi i prosjektet skal være en del av finansieringen. Kr 300 000 av beløp i 2021 er tidligere bevilget og videreført fra 2020 i 2. tertial 2020. Fase: 0

10) Ny kommunal barnehage – erstatning for Røyneberg

Ny kommunal barnehage til erstatning for Røyneberg barnehage ligger inne i vedtatt handlings- og økonomiplan 2020-2023. I vedtaket fra desember 2019 er det lagt inn budsjettmidler fra og med 2021, og ferdigstilling av barnehagen i 2024.

Kommunedirektøren har ikke foreslått endringer i HØP 2021-2024, men vil likevel vurdere om prosjektet kan framskyndes. Er det mulig å framskynde prosjektet slik at barnehagen kan stå ferdig før 2024, vil kommunedirektøren komme tilbake til kommunestyret med forslag til forsering av framdriften. Fase: 1

11) Ny kommunal barnehage Myklebust

Behovet for barnehageplasser på Myklebust vil synliggjøres når fremskrivningstallene er klare i forbindelse med neste revidering av barnehagebruksplan. Fase: 0

12) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 1 million i planperioden i en samlebevilgning. Midlene vil benyttes til rehabilitering av Lensmannsgården i 2023.

13) Skolebruksplan, Grannes skole, tilbakeføring av klasserom og utearealer

Prosjektets totalramme er i henhold til vedtatt Handlings- og økonomiplan 2019-2022. I henhold til Skolebruksplan 2019-2029 skal areal som tidligere ble disponert av Grannes ressurscenter bygges om til tre klasserom og garderober for å dekke behovet for økt elevkapasitet. Nye befolkningsprognoser viser at det ikke er behov for de nye klasserommene før til skolestart i 2024. Fase: 1

14) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)

prosjektets totalramme er i henhold til vedtatt Handlings- og økonomiplan 2020-2023. I henhold til vedtatt Skolebruksplan 2019-2029 er det behov for å øke skolekapasiteten i sentrum. Skolen skal bygges i to trinn, der første trinn skal bygges som U14-skole. Prosjektet har en opsjon på å bygge et råbygg i tredje etasje (byggetrinn 2), og det ble vedtatt i f-sak 65/2019 Prosjekt Kjerrberget ungdomsskole – Opsjoner, å innløse opsjonen i byggetrinn 1. Opsjonen løses innenfor vedtatt ramme. Prosjektet er planlagt å ferdigstilles til skolestart 2021. Fase: 4

15) 29083-Skolebruksplan, Storevarden skole, tre klasserom m/garderober og grupperom, 40 lærerarbeidsplasser og uteareal.

I vedtatt Handlings- og økonomiplan 2020-2023 er det avsatt midler til utvidelse av Storevarden skole for å imøtekomme behovet for økt kapasitet. Prosjektet er omdefinert fra opprinnelig 2 klasserom og uteareal, til nå å omfatte netto 3 klasserom m/garderober og grupperom, 40 lærerarbeidsplasser samt oppgradering av utearealer. Behov for lærerarbeidsplasser er utløst av arbeidsmiljøloven som følge av utvidet kapasitet på skolen.

Inkludert i prosjektet er oppgradering av utearealene på skolen, herunder lekeområder, universell utforming og utbedring av drenering på baksiden av skolen for å hindre vanninntrenging. Det legges opp til nøktern standard og prefabrikkerte moduler. Tenkt plassering gir mulighet for fremtidige utvidelser om nødvendig.

Som følge av at prosjektet er omdefinert må rammen utvides. Det er innhentet kalkyle fra Norconsult og den viser behov for en prosjektramme på kr 32,6 millioner. Fase: 2

Kr 10,1 millioner er videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

16) Oppgradering av uteområde Grannes barnehage

Vurdert som prioritert i samarbeid med fagstab Oppvekst. Uteområdet er ifølge barnehagen utfordrende, og er bygd opp med en del treverk som det er gått råde i. Denne ligger i porteføljen som prioritert for å sikre trygge uteområder for barna.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 500 000 til tiltaket.

17) Oppgradering av uteområde skoler

Kommunedirektøren tilrår å oppgradere uteområdene på Sola ungdomsskole og Grannes skole i 2021.

I henhold til skolebruksplanen har SUS en plan for uteområder som er delvis gjennomført. Den er kartlagt som prioritert for å gjennomføre resten av planen, og det anses som en nødvendig prioritering for å sikre trygge uteområder for elevene. Scorer veldig lavt på lov om miljøretta helsevern, selv om det ikke er direkte fare for liv og helse. Kartleggingen som er gjort i forbindelse med skolebruksplanen viser at skolen har dårlige forhold med tanke på mulighet for fysisk aktivitet, og dårlig tilgang til apparater og aktivitetsområder tilpasset deres alder og funksjon, samt at de scorer dårlig på tilstand på uteområdet.

Grannes er på samme måte som SUS påbegynt, og er planlagt ferdigstilt i 2021.

Området inne i skolegården er utslitt, og flere av apparatene er 17 år gamle. De er langt over tiden for utskifting, og det anses som en nødvendig prioritering for å sikre trygge uteområder for elevene. Kartleggingen som er gjort i forbindelse med skolebruksplanen viser at skolen har dårlige forhold med tanke på mulighet for fysisk aktivitet, og dårlig tilgang til apparater og aktivitetsområder tilpasset deres alder og funksjon, samt de scorer dårlig på tilstand på uteområdet.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 3 millioner til tiltaket.

18) 8 boliger med base, pilotprosjekt

I k-sak 84/15 Private botiltak for mennesker med psykisk utviklingshemming, behandlet i møte 17. desember 2015, ble det vedtatt å opprette et pilotprosjekt for etablering av boliger med heldøgns bemanning. Boligene skal ha kommunal tildelingsrett og skal bli solgt til beboere. Interessenthenvendelser viste at det var

behov for prosjektet, og det ble planlagt 6 boliger. Prosjektet ble utsatt fra 2018 som følge av innføring av Fritt brukervalg. Etter at denne ordningen ble avviklet fra 2019, viser det seg at behovet for boliger har økt. En gjennomgang viser at det vil være hensiktsmessig å bygge åtte boliger, to mer enn først antatt. Boligene skal bygges med tanke på salg. En arbeidsgruppe arbeider med hvordan prosjektet skal utformes. Dette vil gi samdriftsfordeler med personale, spesielt på natt. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2023. Det er budsjettert med investeringstilskudd fra Husbanken i 2024 på kr 10,2 millioner. Fase: 1

19) Institusjonskjøkken

I formannskapssak 26/2019, etablering av produksjonskjøkken, ble det vedtatt at Sola kommune skal søke om tilskudd for å etablere produksjonskjøkken på Sola sjukeheim og TABO. Produksjonskjøkken på Sola sjukeheim settes i drift først, og betjener ny sjukeheim og eksisterende Sola sjukeheim. I formannskapsak 85/2020 ble det vedtatt å øke rammen fra kr 20,1 millioner til kr 25,9 millioner. Planlagt oppstart i fjerde kvartal 2020. Fase: 4

Kr 5,5 millioner videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

20) Kjelsberg ring, rus og psykiatri

Prosjektets totalramme er i henhold til vedtatt handlings- og økonomiplan 2020-2023. Prosjektet på Kjelsberg ring skal inneholde fire omsorgsboliger og en akuttbolig med personalbase, samt kontorlokaler for ROP-team og psykisk helse. De eksisterende tre småhus på tomten vil bli integrert i nybygget og vil være en del av tilbudet med totalt åtte enheter. Prosjektet er under oppførelse med forventet ferdigstilling i andre kvartal 2021. Fase: 4

21) Kjøp/salg gjennomgangseiligheter BSHP

Kjøp av kommunale utleieboliger skal bidra til flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Med vanskeligstilte på boligmarkedet menes personer og familier som ikke har mulighet til å skaffe seg eller opprettholde et tilfredsstillende boforhold på egenhånd.

Kjøp av utleieboliger vil delvis finansieres av tilskudd fra Husbanken. I tillegg vil ev. salg av noen boliger bidra til finansiering slik det har gjort tidligere år. Det gis tilskudd på kr 10 200 per kvm, begrenset oppad til kr 816 000.

22) Ny bil til det kommunale hjelpemiddellageret

Den store bilen er gammel og bærer tydelig preg av å være godt bruk. Det har vært flere reparasjoner de siste årene, og det er per i dag flere mangler som det ikke lønner seg å reparere. Dersom en ikke har denne bilen med heis som ekstrautstyr, kan ikke en del nødvendige hjelpemidler som senger, elektriske rullestoler og lignende leveres ut. Pristilbud på selve bilen er om lag kr 500 000 og ekstrautstyret om lag kr 223 000.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 730 000 til tiltaket.

23) Nye sykesignalanlegg

Sola kommune inngikk avtale med NetNordic som helhetlig leverandør av velferdsteknologi i juni 2020.

Alle trygghetsalarmer for hjemmeboende er skiftet ut, og det vil i 2020 innføres ny velferdsteknologi ved Soltun sykehjem, Sola sjukeheim og Åsenhagen barne- og avlastningsbolig.

Ved TABO sykehjem er det mål om montering fra tidlig i januar 2021, med mål om full drift fra mars 2021.

For å samle av utgifter til sykesignalanlegg ble budsjett på kr 4,5 millioner overført fra 39052 Ny sjukeheim i Sola sentrum. Av disse er kr 2,6 millioner videreført til 2021 i 2. tertial 2020

24) Planlegging og mulighetsstudie, nye omsorgsboliger

Kommunedirektøren tilrår å utrede behovet for å bygge nye omsorgsboliger i henhold til signalene fra kommunestyret. Dette for å kunne gi et tilbud til personer som har behov for å bo i felleskap med en personalbase, men som samtidig ikke har behov for så høyt tjenestenivå som er på sykehjem. Da antallet eldre vil øke de neste årene, antas det at det vil være økt behov for et slikt tilbud fremover.

25) Samlebevilgning formål levekår

Midlene brukes til hjelpemidler og inventar til kommunens helsebygg.

26) Småhus

Sola kommune opplever en økning i antall bostedsløse med manglende boevne og rusutfordringer som gjør det vanskelig å tilby ordinære kommunale boliger. Per 15.09.2020 er det fem på venteliste for småhus i tillegg til om lag fem som har samme behov, men som ikke har søkt. Boligene bør være av robust kvalitet og gjerne plassert i utkant av boligfelt/LNF, men med nærhet til kommunikasjon og et sentrum.

Boligkontoret har fremmet behov for tre småhus i 2021, to i 2022 og to i 2023. Pris per småhus er omtrent kr 1,44 millioner uten tomt og opparbeidelse. Tomt og opparbeidelse er vanskelig å tallfeste før man vet plassering så estimatet per år er kun omtrentlig.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 14 millioner i planperioden til småhus. Tiltaket vil delvis finansieres av tilskudd fra Husbanken. Det gis tilskudd på kr 10 200 per kvm, begrenset oppad til kr 816 000 per boenhet.

27) Sola sjukeheim, hovedombygging

Prosjektets formål er å etablere et nytt postkjøkken til erstatning for de to som driftes i dag på avdeling 1AB og 2AB. Postkjøkkenet skal betjene 18 beboere, og det forventes en betydelig effektiviseringsgevinst ved drift av ett postkjøkken. Oppholdsrom tilpasses med foldevegg for mer fleksibel bruk. Det vil også etableres herregarderoler. Fase: 4

Kr 4 millioner videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

28) Storevardvegen/TABO, nytt fellesareal

Miljøtjenesten avdeling Storevardvegen har behov for et større fellesområde til møte- og fellesaktiviteter for ansatte og beboere. For å løse dette behovet er det planlagt et tilbygg til det eksisterende bygg. Dagens lokaler på TABO er lite egnet for denne avdelingen. Fase: 0

29) Velferdsteknologi levekår

Bruk av teknologi skal bidra til at flere kan mestre eget liv og helse, og bidra til at de kan bo lengre i eget hjem. Rett bruk av teknologi kan bidra til at institusjonsinnleggelse blir forebygget eller utsatt. Ulike typer teknologi vil bli utprøvd, og all utprøving vil være basert på en vurdering av hvilken gevinst teknologien kan gi. Gevinst kan i denne sammenheng være både økonomisk og kvalitetsmessig. Kommunedirektøren foreslår å videreføre den årlige bevilgningen på kr 1 million i planperioden.

30) Aktivitetspark

Prosjektets totalramme er i henhold til vedtatt Handlings- og økonomiplan 2020-2023. Prosjektet ble initiert gjennom vedtak av et verbalpunkt i k-sak 76/14 Handlings – og økonomiplan 2015-2019, hvor det var ønskelig å bygge en superlekeplass som skulle vitalisere Sola sentrum. I F-sak 44/2017, møte 9.mai, vedtok formannskapet å utsette bygging av superlekeplass på den opprinnelig foreslåtte lokaliteten «Byhagen» grunnet mange uavklarte forhold knyttet til realisering av tilstøtende utbygginger. Formannskapet ba i samme vedtak kommunedirektøren om komme tilbake med forslag til plassering som kunne la seg realisere raskere. Som følge av dette vedtok formannskapet i sak 28/17 følgende: «Superlekeplassen plasseres permanent i rådhusparken. Opparbeidelsen skjer så snart dette er mulig etter utbygging av nytt rådhus.». I forbindelse med behandling av HØP 20-23 ble det vedtatt at navnet endres til Aktivitetspark og at rammen reduseres fra kr 6 millioner til kr 3 millioner. Det er planlagt oppstart av prosjektet med detaljprosjektering i 2021, og ferdigstilling i 2023. Fase 1/2.

Kr 100 000 er videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

31) Bysykler og ladestasjoner

Sola kommune har sammen med 12 nabokommuner og fylkeskommunen gått sammen om en felles søknad til Klimasats om støtte til sykkedelingsordning. Gjenstår noe graving og tilrettelegging for nye ladestasjoner i forbindelse med byvekstavtalen.

Bevilgning i 2021 er tidligere bevilget og videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

32) Drenering/klima-avbøtende tiltak

På grunn av økte nedbørsmengder og hyppigere tilfeller av ekstremnedbør er det behov for faste midler til å gjøre dreneringsarbeid. Dette for å minimere ødeleggelser på både private og offentlige eiendommer. Dette gjelder både private tomter i tilknytning til kommunale lekeplasser/friområder, og kommunens egne balløkker.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 2 millioner til tiltaket.

33) ENØK-tiltak kommunale bygg

Det gjennomføres tiltak i utvalgte kommunale bygg med høyt energiforbruk. Tiltakene kan blant annet være installasjon av nytt ventilasjonsaggregat og SD-anlegg, men i noen tilfeller mindre rehabiliteringer. Følgende eiendommer er inkludert i prosjektet: Tanangerhallen, Sola sjø, Stangelandsenteret, Håland skole, Sande skole, Storevarden skole, Tananger ungdomsskole og TABO.

34) Forskuttering Bymiljøpakken, trafikksikringsm.

I forbindelse med Bymiljøpakken vedtas det årlig prosjekter i de forskjellige kommunene, og i Sola er det de neste årene vedtatt flere prosjekter. Disse må forskutteres og prosjektstyres i kommunene før det kan kreves refusjon av fylkeskommunen. Det legges opp til 100 prosent refusjon i de årene kostnadene inntreffer. I 2021 er det blant annet planlagt intensivbelysning av flere gangfelt og trafikksikringstiltak ved Sande skole.

Kr 4,5 millioner er videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

35) Tilknytning IVARs nye hovedvannledning

Når IVAR bygger ny hovedvannforsyning gjennom Sola kommune, kan det bli aktuelt å utføre arbeider i denne forbindelse. Det må opprettes en tilknytning mellom IVAR sin hovedforsyning og Sola kommune sitt forsyningsnett mot Tananger. Opparbeiding av et slikt tilknytningspunkt kan være hensiktsmessig å ta i forbindelse med utbygging av TKV. Planene til IVAR er ikke ferdige, og anslagene er med bakgrunn i dette usikre. Prosjektet er antatt ferdigstilt i 2022/2023.

36) LED-lys på fotballbaner

Fotballbaner belyst med LED fører til mindre energiforbruk, og mer bærekraftig drift. Det fører også til forutsigbarhet i forhold til drift og vedlikehold ved å ha lamper som det er lett å skifte pære på.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 1,6 millioner i planperioden til tiltaket.

37) Ljosheimkroken

Prosjektets totalramme er i henhold til vedtatt handlings- og økonomiplan 2020-2023. Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59368; VA178

Ljosheimkroken på linje 63. Det må utarbeides en ny reguleringsplan for veitrasé, og veien må opparbeides i henhold til denne. Prosjektet er avhengig av fremdrift i grunnforhandlinger for området.

38) Lys tursti fra Sømmevågen til Ormen Lange

Forberedelse til å få lys på denne turstien er utført. Fundamenter er gravd ned fra naust Ormen Lange til kanalen. Neste fase blir å sette opp lysmaster, eventuelt lyspullerter. Kabelen må noen steder byttes ut og det er medtatt i estimatet. Det er om lag 3000 meter med turveg.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 4,55 millioner til tiltaket.

39) Ny Solahall med varmtvannsbasseng

Kommunedirektøren viser til formannskapssak 39/2020, møte 12. mai 2020, hvor Sola kommune inviterte nabokommunene til å vurdere et regionalt svømmeanlegg med 50 meters basseng og varmtvannsbasseng.

I forkant av saken ble det utarbeidet forslag til konsepter av Prosjektil.

I alternativ 4 og 5 fremkommer to alternativer til konsept med 25 meters basseng. Prosjektil sin kalkyle for alternativ 1; 25 meters basseng er lagt til grunn for det videre arbeidet. Dette innebærer at prosjektramme må økes til kr 360 millioner.

Fase: 0

40) Ny totalstasjon

Kart og oppmåling har gjennom de siste årene investert i to nye GPS mottakere. Dette har ført til at den gamle totalstasjonen ikke lenger er kompatibel med disse. Ved innmålinger over lengre strekk, større områder og der det er vanskelig å få kontakt med satellitter er det nødvendig å ta i bruk totalstasjon (kikkert) for å få utført innmålinger.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 250 000 til tiltaket.

41) Oppgradering av fasade Dysjalandshallen

Fasaden på Dysjalandshallen er så utslitt at det er reell fare for at vind kan rive fasadeplatene av vegg. Festene er veldig rusta, og det er i tillegg til estetisk sjenanse en reell HMS-fare ved å la det bli som det er. Det er stor risiko at en fasadeplate treffe en bil eller et nabohus og forårsake materielle skader, men i verste fall kan platen rives med av sterk vind og treffe noen. Per i dag må kommunens ansatte bruke mye ressurser på å vedlikeholde fasaden, men problemet er av en art som ikke kan 'flikkes' på. Det er behov for en oppgradering.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 1 million til tiltaket.

42) Oppgradering av lekeplasser i friområder

Etter vedtak fra formannskapet 24.03.20 (sak 28/2020) skal Sola kommune prioritere oppgradering av lekeplasser og nærmiljøanlegg der innbyggerne selv tar initiativ til gjennomføring av prosjektet med menneskelig og/eller økonomiske ressurser. Dette er i tråd med samskaping strategi, hvor innbyggernes og kommunes behov/ressurser samkjøres.

I forbindelse med denne saken ble det opprettet et skjema på kommunens hjemmeside hvor innbyggerne selv kunne melde inn behov, ønsker, og kapasitet. Skjema var operativt i mai 2020 hvor det til nå meldt inn omtrent 15 lekeplasser, og det er et økende trykk. Denne satsingen vil på sikt gi et rikere uteområde, som innbyggerne kjenner eierskap til.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 4 millioner til tiltaket i planperioden.

43) Oppgradering av Myklebust sjøbad

Myklebust sjøbad krever store summer for rensing. Det er et anlegg kommunen har lite faglig kunnskap om, og opplever store utfordringer med groe og skittent vann, som fører til glatte flater og misfornøyde innbyggere. Måten man driver på i dag er dyr og lite effektiv, og det er ikke avsatt midler for drift og vedlikehold av anlegget. Hvert år må man pumpe ut vannet, og leie inn personell til manuell rensing.

Kommunedirektøren tilrår at det settes av midler til en faglig gjennomgang av anlegget i 2021 og videre et pumpeanlegg for å pumpe ut gammelt vann og inn nytt vann. Da det ikke er gjort en faglig vurdering på nåværende tidspunkt er kostnadsestimatet usikkert.

44) Overløpsmåling avløp

I henhold til krav fra Miljøverndepartementet må det foretas målinger av overløp i avløpsledninger. Dette for å ha en oversikt over mengde av fortynnet spillvann som ledes over i overvannsystemet ved store nedbørsmengder. Kommunen mangler fullverdig måling på nærmere 40 overløp på avløpsnettet. Det er i løpet av

2019/2020 utført arbeid med å finne utstyr som kan gi nøyaktige målinger til en rimelig pris. Oppsetting av målere planlegges utført i 2021 og videre drift av måleutstyret vi gå over driftsbudsjettet.

Kr 1 million er videreført fra 2020 i 1. og 2. tertial 2020.

45) PA002 Joa

Pumpestasjonen er nærmere 40 år gammel og må oppgraderes for å kunne motta økte mengder med spillvann som kommer på grunn av økt utbygging i sentrum. Kommunalteknikk vurderer nå om det skal bygges helt ny stasjon eller om gammel stasjon skal oppgraderes. Prosjektet har en kostnadsramme på kr 10 millioner med planlagt oppstart i 2021 og slutføring i 2022.

Kr 5 millioner er videreført fra 2020 i 1. og 2. tertial 2020.

46) PA043 Stangeland

For å kunne frigi kapasitet på spillvannsledning gjennom Sola sentrum er det behov for å bygge ny avløpsstasjon og pumpeledning mot «avløp vest» i Sandnes. Dette vil avlaste ledningsnettet i sentrum og minimere risikoen for tilbakeslag i boliger. Prosjektet har forventet ferdigstillelse i 2021.

Kr 1,8 millioner er videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

47) Rehabilitering Soma driftsstasjon

Etter overtagelse av Soma har eiendom hatt en grundig gjennomgang av eksisterende bygningsmasse. Det har vist seg at det er et stort rehabiliteringsbehov på hoveddelen for å kunne flytte rett inn med teknisk base og kontorarbeidsplasser. Dagens bygningsmasse tilfredsstiller ikke lovpålagte krav til HMS. Eiendom forbereder en politisk sak som skal belyse alternativer for teknisk base med kontorarbeidsplasser på Soma og Joa.

Bevilgning i 2021 er tidligere bevilget og er videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

48) Robotklippere

I 2020 tok kommunen i bruk robotklippere som har ført til en mer effektiv drift av både gravlunder og friområder. Robotklipperne har frigjort kapasitet til gartnerarbeid (beskjæring, drenering, fjerne falne trær, lusing, kanting vedlikehold av maskiner, VOF/HMS, osv.).

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 600 000 i planperioden til tiltaket.

49) Samlebehov maskiner og utstyr

Teknisk og utedrift har en gammel maskinpark som fører til høye reparasjonskostnader, ineffektiv drift, og flere avvik på både sikkerhet, helse, og miljø. Noen av maskinene er kjørt fire ganger så langt som de blir i private bedrifter, og er utslitte. De eldste maskinene repareres for tilsvarende en halv nypris per maskin per år.

Kommunedirektøren tilrår å bevilge kr 5 millioner til utskiftning av maskiner og utstyr i planperioden.

50) Samlebevilgning formål kirke

Kirkevergen har sendt budsjettinnspill for HØP21-24 og søker i den forbindelse om

kr 750 000 til ENØK-tiltak i Tananger kirke, kr 190 000 til utskiftninger av vinduer i kafelokaler i Tananger kirke, kr 350 000 til maling av mur ved Ræge kirke, kr 400 000 til ny heis i Ræge kirke og kr 2 millioner til etablering av minnelund.

Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 2,9 millioner i planperioden i en samlebevilgning. Midlene vil benyttes til minnelund etter nye krav i loven for kr 2 millioner, ny heis i Ræge kirke til kr 400 000 og fornyelse av kirkerom i Sørnes kirke til totalt kr 1 million hvor kr 500 000 er medgått i 2020.

51) Sande terrasse, sanering av felles avløpsledning

Området Sande terrasse har i dag felles avløpsledning der både overvann og avløpsvann går i samme ledningssystem. Fellesledningen skal fjernes og erstattes av et nytt separat system for avløp i området. Sanering av området vil også frigi avløpskapasitet gjennom Sola sentrum til ny framtidig utbygging. Prosjektet forventes ferdigstilt i 2021.

Kr 3 millioner er videreført fra 2020 i 1. og 2. tertial 2020.

52) Sola arena, infrastruktur

Prosjektering av kulvert ble nær ferdigstilt ved årsskiftet 19/20.

Det ble da sendt inn til Statens Vegvesen for godkjenning med bredde på 3,5 meter på kulvertene. Dette kom på samme tidspunkt som Rogaland Fylkeskommune overtok ansvaret for fylkesveiene fra Statens Vegvesen.

I henhold til siste dialog med Statens Vegvesen ble det krevd at bredden på kulvertene måtte økes fra 3,5 meter til 5,5 meter. Begrunnelsen for dette var at kulvert ved Røyneberg skole planlegges for 5,5 meters bredde.

Som følge av dette ble det utarbeidet ny kalkyle med ny prosjektering og gjennomføring av selve byggingen med 5,5 meters bredde på kulverter. Resultatet etter ny kalkyle gir en økning på kr 11,1 millioner som dekkes av tilskudd fra bymiljøpakken fratrasket momskompensasjon.

Forsinkelsen for å etablere krysset Nesbuvegen/Åsnutvegen medfører at rekkefølgekravet med nytt kryss og avkjøringsfelt ikke blir klart til Sola Arena skal åpnes. Det er nå sendt inn søknad om dispensasjon for å få midlertidig brukstillatelse. Ny dato for ferdigstilling blir da 31.12.2021.

Mye av grunnen for at krysset har blitt forsinket, er manglende avklaringer i forbindelse med kulvert. Da prosjektet skulle gå videre med dette var det ikke saksbehandlere i Rogaland fylkeskommune klar til å svare opp på henvendelsen da de var midt i omstillingen og manglet saksbehandlere.

Kravet om bredere kulvert har lite direkte med utbyggingen av Sola Arena å gjøre, og har derfor resultert i en uheldig fremdrift for utvidelse og ferdigstilling av krysset. Utvidelse av kryss må ses i sammenheng med økning av venstresvingende som skal til Sola Arena, og ikke i sammenheng med utvidelse av kulvert. Åsnutvegen og fortauet langs denne er utvidet for å sikre tilstrekkelig bredde for både større biler og myke trafikanter til og fra Sola Arena. Fase: 4

Kr 13,5 millioner er videreført fra 2020 i 2. tertial 2020.

53) Trafikksikkerhet, kommunale veier

Midler avsatt til trafikksikringsarbeider som oppstår i løpet av året, og som er en del av trafikksikkerhetsplanen. Dette kan være omlegging av mindre veikryss, sikring av gang- og sykkelveier og lignende. Kommunedirektøren tilrår å videreføre den årlige bevilgningen på kr 0,8 millioner i planperioden.

54) Utskiftning gatelys, standardheving

Midler avsatt til oppgradering og fornyelse av gatelysnettet i kommunen. Det vil i årene fremover være et hovedfokus på tiltak som på sikt vil redusere kommunens løpende driftskostnader, for eksempel utskiftning til LED-armaturer og nedgravde kabler mellom stolpene. Kommunedirektøren tilrår å videreføre den årlige bevilgningen i planperioden.

55) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14

Anlegget går mellom V14 Østre Ringveg og ny rundkjøring på Sandesletta. Gjennomføringen av deler av V15 og V14 er avhengig av at de deler av Soltun alderspensjonat som ligger i anleggsområdet fjernes. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 10,7 millioner til prosjektet som har planlagt oppstart i 2022.

56) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)

Anlegget går mellom Vestre ringveg og Sola sykehjem, og anlegget er en videreføring av etappen forbi Sola sykehjem. Dette anlegget gjør at man kan utsette en større utbygging av anlegg gjennom sørdelen av Sola sentrum. Om lag to tredjedeler av det totale anlegget vil dekkes av refusjoner fra utbyggere i Sola sentrum, mens den resterende tredjedelen dekkes av vann- og avløpsgebyrene. Prosjektet er skjøvet ut i tid grunnet utbyggingstakten i Sola sentrum. Prosjektet har planlagt oppstart i 2023.

57) VA Sanering Myrv./Skoletunet (langs Tan. ring)

Avløpsanlegget er i dårlig forfatning og det er behov for å sanere eksisterende VA-anlegg. Det er i tillegg nødvendig å foreta en separering av fellesledningen som tilfører mye overvann til renseanlegget. Prosjektet vil samkjøres med Transportkorridor Vest (TKV) og framtidig bussvei. Det er planlagt at prosjektet skal ha oppstart i 2023.

58) VA Sola sentrum, etappe 5

Tiltaket er et saneringsprosjekt og går fra Mostunvegen gjennom ny rundkjøring på Sandesletta og videre nordover langs Sandesletta. Etappen er videreføring av etappe 1 forbi Sola sykehjem. Etappen må gjennomføres samtidig som prosjekt 59566 – V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14 fordi ledningene blir liggende under V15 og rundkjøringen. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 9,3 millioner til prosjektet som har planlagt oppstart i 2024.

59) VA Tanangervegen

I forbindelse med byggingen av Transportkorridor Vest (TKV) må det flyttes på kommunale ledninger. Arbeidet vil bli utført av Statens vegvesen, og vil bli satt i gang når TKV utvides mot Tananger.

Oppstart av prosjektet vil være avhengig av fremdriften i TKV. Det er forventet at oppstart vil bli i 2021, men det er usikkert når prosjektet vil ferdigstilles.

60) VA Tornefjellv./Snøde (nedre del)

Prosjektering og gjennomføring av sanering av eksisterende VA-anlegg i nedre del av Tornefjellvegen/Snøde i forbindelse med Transportkorridor Vest (TKV). Oppstart av prosjektet vil være avhengig av fremdriften i TKV. Det er forventet oppstart prosjektering i 2023, med ferdigstilling i 2024.

61) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestøhavn

Det er igangsatt planlegging av g/s veg fra kryss med Ølberg Havneveg til parkeringsplass på Hellestø. Kommunalteknikk vil da samtidig sanere gammel vannledning og tilrettelegge for trykkavløpsledning for spillvann langs deler av denne veien. Dette for å kunne få synergi ved å gjøre det samtidig med at g/s veien bygges. Prosjektet har forventet oppstart i 2023 og ferdigstilling i 2024.

62) VA15 Moringvegen

Området har de siste årene vært gjenstand for flere store reparasjoner. Avløpsnettet er i dårlig stand, og i tillegg er det viktig at vannforsyningen inn i området sikres/fornyes for bedre brannvannsdekning. Videre er det flere lange private ledninger som gjør at anlegget i dag fremstår som uoversiktlig. Prosjektet er planlagt ferdigstilt i 2021.

63) VA178 Ljosheimkroken

Prosjektet må sees i sammenheng med veiprojekt 59457 Ljosheimkroken. Vann- og avløpssystemet er svært dårlig og det er nødvendig med rehabilitering av anlegget. Prosjektets oppstart er avhengig av fremdrift i grunnforhandlinger for området.

64) VA40 Grotnes nord

Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59360 VA42 Grotnes sør. Dette er to saneringsprosjekter for utskiftning av eldre vannledninger, separering av overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Prosjektet har planlagt oppstart av prosjektering i 2021.

65) VA42 Grotnes sør

Prosjektet må sees i sammenheng med prosjekt 59359 VA40 Grotnes nord. Dette er to saneringsprosjekter for utskiftning av eldre vannledninger, separering av overflatevann/spillvann og legging av nytt avløpsanlegg i Grotnesområdet. Prosjektet har planlagt oppstart av prosjektering i 2022.

66) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.

I forbindelse med at det skal bygges gang- og sykkelvei langs strekningen ønsker Kommunalteknikk å rehabilitere og legge nye ledningsanlegg samtidig. Dette for å utnytte den synergieffekten som er med hensyn til graving og legging i det samme veianlegget som Statens Vegvesen skal bygge. Prosjektet er et saneringsprosjekt da det vil bli byttet ut gamle eternittledninger, samtidig som kapasiteten i anlegget vil øke. Det er usikkert når dette prosjektet igangsettes da det avhenger av fremdrift til Statens Vegvesen.

67) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.

I forbindelse med bygging av busstrase mellom Sola sentrum og flyplassen ønsker kommunalteknikk å legge ny vannledning mellom Einargården og Skvadronvegen for å erstatte en hovedledning som gikk under Nord-Syd banen på flyplassen.

Ledningen er sanert, og det er behov for ny ledning til erstatning for denne. Kommunedirektøren foreslår å bevilge kr 9 millioner til formålet med planlagt gjennomføring i 2024.

68) VVA Påskhusvegen

Det er behov for å sanere og utvide eksisterende VA-anlegg i forbindelse med omlegging av Påskhusvegen. Prosjektet omfatter vei, vann og avløp. Det vil samtidig bli utført noe trafikkisikringstiltak som dekkes av prosjekt 59462 (linje 34) – Forskuttering av bymiljøpakken, trafikkisikringsmidler. Prosjektet er avhengig av fremdrift i grunnforhandlinger for området.

69) Kompensasjon for merverdiavgift

Momskompensasjon for investeringsprosjekter føres direkte i investeringsregnskapet og er en del av finansieringen av brutto investeringsutgifter. Momskompensasjonen for 2021 utgjør kr 48 millioner.

70) Tilskudd fra andre

Tilskudd fra andre består av tilskudd fra Husbanken, Sola menighets andel i ny kirke, spillemidler og refusjon fra Rogaland Fylkeskommune for Bymiljøpakken.

71) Salg av varige driftsmidler

Inntekter fra salg av eiendom er en viktig kilde til egenfinansiering av kommunens investeringer. Det er i kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2021-2024 lagt inn til dels betydelige inntekter gitt markedspris etter reguleringsstatus. Det er kjent at kommunen ønsker å avhende hus og grunn ved dagens Helsehus i Solakrossen, og at næringsområdet på Joa i fremtiden vil komme for salg. Det er videre lagt inn at kommunen vil selge sentrale sentrumstomter. Kommunen forvalter sine eiendommer aktivt, og selger og kjøper eiendom i henhold til fremtidige planer for tjenesteyting og for å legge til rette for ønsket utvikling av bl.a. sentrumsområdene. Det er totalt budsjettert med kr 162,5 millioner i salgsinntekter i planperioden.

72) Mottatte avdrag på utlån av egne midler

Dette er mottatte avdrag på det ansvarlige lånet i Lyse som etter gjeldende regler skal føres i investeringsregnskapet. Det budsjetteres med kr 8,7 millioner årlig i planperioden til dette.

73) Bruk av lån

Investeringer som ikke finansieres av inntekter må lånefinansieres. Sum lånopptak i 2021 er på kr 238,5 millioner.

74) Videreutlån

Dette er Sola kommune sitt utlån av startlån som gis i tråd med fastsatte og vedtatte kriterier. Kommunedirektøren foreslår at rammen settes til kr 80 millioner per år i planperioden, og er i tråd med det kartlagte behovet.

75) Bruk av lån til videreutlån

Dette er Sola kommune sitt innlån av startlån som gis i tråd med fastsatte og vedtatte kriterier. Kommunedirektøren foreslår at rammen settes til kr 80 millioner per år i planperioden, og er i tråd med det kartlagte behovet.

76) Avdrag på lån til videreutlån

Dette er det Sola kommune betaler til Husbanken som nedbetaling på startlån.

77) Mottatte avdrag på videreutlån

Dette er det innbyggere (som har fått startlån) betaler Sola kommune som nedbetaling på startlån.

78) Overføring fra drift

Det budsjetteres med kr 67,1 millioner i 2021 i overføring fra drift til investering som en del av egenfinansiering av investeringen.

79) Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond

De totale investeringsinntektene er høyere enn investeringsutgiftene i 2022. Det fører til at det ikke er behov for låneopptak i 2022. Samtidig settes merinntekten på ubudne investeringsfond og disponeres i 2023 for å redusere låneopptaket i det året. I realiteten kan dette endre seg til neste handlings- og økonomiplan da både framdrift på mange investeringsprosjekter og salgstidspunkter kan endre seg.

2.7.3 Utvikling i lånegjeld

Per 31. desember 2019 var langsiktig lånegjeld eksklusive pensjonsforpliktelse i Sola kommune på 2,16 milliarder. Av dette utgjorde lån til kommunens egne investeringer 1,6 milliarder kroner, startlån 341 millioner kroner, lån til mellomfinansiering av selvfinansierte byggeprosjekt 28,8 millioner kroner, samt lån til videre utlån av Sola tomteselskap KF på 189 millioner kroner. Selvfinansierte byggeprosjekter er avsluttet og lån knyttet til Sola tomteselskap KF er overført til kommunekassen.

I forbindelse med behandlingen av handlings- og økonomiplan 2020-2023 vedtok kommunestyret låneopptak for egne investeringer på 120,13 millioner. Ved behandling av første og andre tertial 2020 ble vedtatt låneopptak endret som følge av endringer i planlagt framdrift av investeringsprosjekter. Dette, kombinert med planlagt nedbetaling av avdrag utover minimumsavdrag på 25,9 millioner i 2020, innebærer at beregnet lånegjeld (eksklusiv startlån og lån tidligere finansiert av tomteselskap) per 31. desember 2020 er på 1,62 milliarder.

I 2021 budsjetteres det med et låneopptak på 238,4 millioner. Videre i planperioden tas det opp lån på 0 millioner i 2022, og 33,1 millioner i 2023 samt 146,3 mill. i 2024.

Startlån kommer i tillegg og kommunedirektøren foreslår en låneramme på 80 millioner per år til startlån i perioden fra 2021 til 2024.

Som et ledd for å redusere gjeldsbelastning legger kommunedirektøren videre til grunn at det betales avdrag utover minimumsavdrag på 32,3 millioner i 2021, 29,1 millioner i 2022, 37 millioner i 2023, samt 59,3 millioner i 2024. Dette er lavere enn det ble lagt til grunn i handlings- og økonomiplan 2020 - 2023. Summen av avdrag utover minimum og minimumsavdrag ble imidlertid på samme nominelle nivå som i opprinnelig vedtatt budsjett 2020, og det planlegges en opptrapping i planperioden. Som følge av dette blir beregnet brutto lånegjeld per 31. desember

2021 (eksklusive startlån og lån tidligere betjent av tomteselskapet) på kr 1.766 millioner, med nedtrapping mot kr 1.627,8 millioner per 31.desember 2024.

3. Strategiske mål

I kommuneplanens samfunnsdel tas de strategiske valgene for utviklingen av samfunnet i Sola, kommunen som organisasjon og for å ivareta kommunens visjon: *Ansvar for hverandre*.

De strategiske valgene innebærer at kommunen har vedtatt fire strategiske mål som skal gi retning til kommunens utvikling og styrke kommunens arbeid innen fokusområdene samskaping, folkehelse, bærekraftig samfunnsutvikling, solid økonomi og innovasjon. Både målene og fokusområdene er tverrsektorielle og gjelder for alle tjenesteområder. Dette betyr at vi må arbeide sammen på tvers av sektorer for å nå de målene vi har satt oss.

Målene er også en invitasjon til hele solasamfunnet om å bidra i utviklingen av kommunen, nettopp fordi vi må jobbe sammen for å løse fremtidens utfordringer.

Målene peker på de fokusområdene som skal ha ekstra oppmerksomhet og ressurser i planperioden:

Mål 1: I Sola skaper vi tilhørighet gjennom deltakelse

Kommunen skal, ved å legge til grunn samskaping og tenke «helse i alt vi gjør», arbeide for at alle innbyggere skal oppleve god livskvalitet, tilhørighet, trygghet og inkludering. Innbyggerne i Sola skal ha mulighet for og anledning til å medvirke og delta i kommunens tjenestetilbud, uavhengig av alder, funksjonsevne, etnisitet og kjønn.

Mål 2: I Sola bygger vi et bærekraftig samfunn

Kommunen skal tilrettelegge for et moderne og ressursmessig bærekraftig samfunn som også ivaretar kommende generasjoners behov. Dette betyr at all utvikling i kommunen skal være bærekraftig og at bærekraftbegrepet skal stå sentralt i alt arbeidet vi gjør og på alle nivå i kommunen.

Mål 3: I Sola gir en robust økonomi oss handlekraft

Kommunen skal, gjennom omstillingsprosesser og med fokus på solid og god økonomi, sørge for gode tjenester i framtiden. Det er nødvendig for å skape et godt lokalsamfunn og tilrettelegge for den samskapende kommunen.

Mål 4: I Sola er vi kreative og tar i bruk nye løsninger

Kommunen skal vise mot til å prøve nye løsninger og legge til grunn samskaping i tjeneste- og utviklingsutviklingen av velferdstilbud.

Mål i tjenesteområdene

I påfølgende kapitler vil kommunedirektøren gjøre rede for hva de fire overordnede målene betyr for hvert tjenesteområde, og hvordan vi jobber med å nå målene. Det gis også en omtale av de største utfordringene og mulighetene i kommende planperiode.

Administrativ organisering av Sola kommune

3.1 Kommunedirektør med sentrale staber

Robust økonomi

Sola kommune har i mange år vært en skattesterk kommune. Økonomiske rammebetingelser er strammet inn de siste årene og dette skyldes i stor grad en betydelig reduksjon i skatteinntektene, hovedsakelig som følge av oljekrisen og nå også forsterket med utbruddet av covid-19, med påfølgende permitteringer og høy arbeidsledighet.

Det er avgjørende for videre økonomisk bærekraft at vi tilpasser våre aktiviteter ut fra det lavere skattenivået, noe som krever kontinuerlig omstilling. Økonomiavdelingen vil jobbe aktivt med å gjennomføre den pågående omstillingsprosessen, samtidig som vi har stort fokus på virksomhetsoppfølging og økonomistyring.

Det er viktig å skape tilstrekkelig handlingsrom for å kunne betjene gjeld, fortsatt levere gode tjenester til innbyggerne, og tåle konjunktursvingningene. Økonomiske måltall skal være førende for prioriteringene i handlings- og økonomiplanen, og dermed bidra til å opprettholde solid økonomi.

Digitalisering og forbedringsarbeid

Digitalisering er et viktig verktøy for å drive utviklings- og forbedringsarbeidet i Sola kommune. Å ta i bruk digitale løsninger vil først og fremst bety at våre innbyggere kan få bedre og mer effektive tjenester, og enkelt komme i kontakt med kommunen.

Samtidig vil også automatisering av arbeidsoppgaver innebære nye måter å organisere arbeidet på. Målet med RPA-teknologi er, i samsvar med kommunens digitaliseringsstrategi, å automatisere rutinepregede arbeidsoppgaver, slik at tid frigjøres og kan overføres til andre oppgaver i kommunen. Det vil kreve ny og oppdatert kompetanse for å realisere mulighetene organisasjonen har.

Det utarbeides en ny strategi for områdene digitalisering, innovasjon og smartkommune for planperioden. Kommunen har også en arbeidsgruppe for RPA-arbeid, som har i oppgave å prioritere og lede automatiseringsprosjekter i kommunen. Arbeidsgruppen er i dialog med tjenestemåtene for innspill til prosesser som kan automatiseres.

Rekruttering og kompetanse

Arbeidet med å rekruttere etterspurt kompetanse fortsetter. Kommunen skal ha medarbeidere med rett kompetanse på rett sted og til rett tid. Det innebærer både rekruttering av nye medarbeidere og å videreutvikle og ta i bruk den kompetansen de ansatte allerede innehar.

Tilegning av ny kompetanse kan skje gjennom intern opplæring eller ved hjelp av andre kompetansehevende tiltak. Gjennom vår digitale læringsplattform kan ansatte gjennomføre relevant opplæring via e-læringskurs.

Både digitalisering og rask omstilling gjør det nødvendig å finne gode metoder for læring i tråd med kommunens behov. Ledelsesutvikling er særlig viktig i langsiktig omstillingsarbeid, og å videreutvikle organisasjonens lederutviklingsprogram, sammen med å rekruttere riktig og tilstrekkelig kompetanse, er derfor viktig.

Deltagelse

Kontakten mellom innbyggeren og kommunen er «sannhetens øyeblikk». Disse møtene skal være gode for våre innbyggere. Uavhengig av hvor innbyggeren henvender seg, skal innbyggerens behov ligge til grunn i all kommunikasjon, fra språkform og utforming av skjemaer, til valg av informasjonskanaler og «tone of voice». Det handler om å bruke kommunikasjonsverktøy for å gi innbyggerne mer. Arbeidet med klart språk er sentralt for å sikre medvirkning, tilgang til informasjon og skape tillit til kommunen som avsender.

Systematisk arbeid med helse, miljø og sikkerhet

Godt arbeidsmiljø for ansatte og ledere danner grunnlaget for å levere gode og effektive tjenester. Arbeidet med systematisk sykefraværsoppfølging og nærværarbeid fortsetter, og HMS-opplæring er en viktig del av dette arbeidet.

Internkontroller og avvikssystem bidrar til å tilrettelegge for kvalitet og effektivitet i tjenestene vi leverer til våre innbyggere, og for å sikre at vi får kunnskap om arbeidsforholdene i organisasjonen.

3.2 Oppvekst og kultur

God og trygg oppvekst for alle

Vi skal sammen med foreldre, lag og organisasjoner skape trygge og inkluderende oppvekstmiljøer for barn og unge. Barnehager, skoler og fritidstilbud skal legge til rette for deltakelse og mestring, og bidra til barns utvikling og læring. Barn og unge som har behov for individuell hjelp og støtte, skal få rett hjelp til rett tid. Strategier for å nå målene er videre satsing på inkluderingsarbeid, godt koordinerte tjenester og tett samarbeid med barn og foreldre.

Bærekraft som en del av hverdagen i barnehage og skole

Det nye læreplanverket som innføres i grunnskolen er i tråd med den nye rammeplanen for barnehager, som ble innført i 2017. Skolene i Sola skal aktivt jobbe med god innfasing av læreplanen og rette fokus på de nye læreplanmålene innen bærekraftig utvikling, demokrati og medborgerskap og folkehelse og livsmestring. Skolene vil følge opp læreplanen og de mange mulighetene som ligger i denne.

Kropp, bevegelse, mat og helse er et eget fagområde i barnehagen, og vil nå også bli innfaset som folkehelse i den nye læreplanen i skolen. Det skal legges til rette for at barn skal tilegne seg gode vaner som kan vare livet ut. Barnehagene og skolene har et bevisst forhold til sunn mat. Det legges vekt på trivsel, medvirkning,

mestring og glede for å danne grunnlag for god mental helse. Tidlig bevisstgjøring på tema innen fysisk og psykisk helse, kan nettopp bidra til god helse og gode grunnlag senere i livet.

Fellesskap og inkludering

Barn og unge skal oppleve tilhørighet

I barnehager, skoler og kultur- og fritidstilbudene jobbes det systematisk for å skape inkluderende miljøer for barn og unge. Her legges det til rette for at barn og unge skal stimuleres til lek og læring, kreativitet, livsglede, utfoldelse og mestring. For å kunne lykkes med å skape gode, inkluderende miljøer for barn og unge, både faglig, sosialt og kulturelt, må alle bidra, både kommunen, foreldre, nærmiljøet, lag og organisasjoner.

Opplevelsen av tilhørighet, i familien, i nærmiljøet, barnehagen, skolen og på fritid, er en av de viktigste faktorene for en sunn og trygg oppvekst. I fritidssektoren og kulturskolen tilpasses tilbud for å bidra til fellesskap og inkludering, blant annet ved at barn og unge fra lavinntektsfamilier får tilgang til kulturelle opplevelser og aktiviteter.

Kultur og sosiale arenaer

Kulturhuset og biblioteket har tilbud om foredrag og tilgang til informasjon for voksne. Dette er kulturelle og sosiale fellesskap som bidrar til å fremme god folkehelse, og det inviteres til samarbeid om utvikling av tilbudene. Etablerte tilbud i kultursektoren retter seg også mot nye grupper og samarbeidspartnere, og formålet utvides ved å legge til rette for fellesskap, inkludering og deltakelse.

Rett hjelp til rett tid

Tilgjengelige tjenester

De som har behov for hjelp skal oppleve at tjenestene er tilgjengelige og at det er lav terskel inn. For å øke tilgjengeligheten vil vi være mer tilstede der barn og unge er. Skolehelsetjenesten vil være mer synlig i skolen, og ungdomsteamet vil være mer til stede i skolen og på de stedene der ungdom oppholder seg. Ansatte skal ha oversikt over tjenestene og hjelpe barn og foreldre i kontakt med rett instans.

Helsetjenesten vil satse på forebyggende innsats som retter seg mot grupper av barn, unge og deres foresatte. Foresatte skal få informasjon og veiledning som kan bidra til god fungering og opplevelse av mestring i foreldrerollen.

Ungdomsteamet henvender seg til ungdommer og deres foresatte for å forebygge rusmisbruk og kriminalitet. De gir også individuelle tilbud til ungdom som har behov for oppfølging, og en prioritert oppgave er tiltak for å hindre frafall i videregående skole.

Helhetlige tjenester

Barn og unge som har behov for individuell hjelp og oppfølging skal få rett hjelp til rett tid. For å finne fram til hva som er rett hjelp, skal vi samarbeide tett med barn og foreldre. Vi vet at hjelp som gis tidlig oftest har best effekt. For å avklare hva som er barnets behov, og hvilke tjenester som best kan hjelpe, er det ofte nødvendig å se på hele situasjonen rundt barnet. Da er det nyttig at flere faggrupper sammen med foreldrene kan vurdere situasjonen.

Vi vil systematisk tilby tverrfaglige møter for å få et flerfaglig blikk på hvordan en skal forstå situasjonen, og hva som kan være god hjelp videre.

Barn og unges medvirkning

Barn og unge skal gis anledning til medvirkning. Dette er tatt inn i de ulike lovverk som regulerer oppvekstområdet. Det jobbes systematisk med å sikre at barn og unge blir hørt og får fremme sine synspunkt. Når barn og ungdom får individuell hjelp fra våre tjenester, skal barnets syn på egen situasjon innhentes. Barnet selv vet best hvordan de har det, og det gjennomføres samtaler med den enkelte for å få informasjon om hvordan de opplever sin situasjon og tilbudet de får. Tilbakemeldinger gjennom brukerundersøkelser gir også nyttig informasjon til arbeidet med å utvikle tjenestene våre.

Barn og unge oppfordres til å ytre seg i skolen gjennom elevråd og elevundersøkelser. Fritid og kulturskolen inviterer barn og unge til å bidra i utforming av tilbudene gjennom å delta i workshops.

Foresattes medvirkning

Barnehager og skoler ivaretar foresattes medvirkning gjennom systematisk foreldresamarbeid, likeverdig dialog om barnets situasjon, foreldrerådets arbeidsutvalg (FAU) og foreldrerepresentasjon i samarbeidsutvalgene (SU). I barnehagene er den daglige kontakten mellom foresatte og barnehagen svært viktig. Foresatte medvirker også gjennom å svare på brukerundersøkelser.

Når barn og unge strever og har behov for hjelp og støtte, skal foresatte involveres, og det skal være et tett samarbeid mellom kommunens tjenester og de foresatte.

Kreativitet og nye løsninger

Digitalisering

Virksomhetene i oppvekst og kultur jobber aktivt med å finne verktøy og arbeidsformer som er ressursbesparende eller gir bedre kvalitet på tilbudene til innbyggerne. Dette kan være nye digitale løsninger som forenkler arbeidsoppgaver og gir bedre tilgjengelighet på tjenester.

Innføringen av administrasjonssystemet IST i barnehage og skole har vist seg effektivt. Dette er enkelt å behandle administrativt, og vi satser videre på å digitalisere flere typer søknadsskjema, ikke bare i barnehage og skolen.

Nye digitale løsninger der innbyggerne selv, via kommunens nettsider, kan bestille tid med saksbehandlere og fritidsveiledere, eller bestille et lokale, er eksempler på

bedre tilbud til innbyggerne. Det nye biblioteksystemet Biblioofil er en selvbetjeningsløsning som gjør tilbudet mer tilgjengelig.

Tiltak som ble satt inn i forbindelse med koronapandemien, har gitt oss nyttige erfaringer i bruk av digitale verktøy til konsultasjoner og samtaler med barn og foreldre. Dette er erfaringer som tas med videre.

Tilbud om veiledning gjøres mer tilgjengelig ved at det også kan gis digitalt.

Samhandling og koordinering

Den økonomiske situasjonen som vil prege oss i årene som kommer, vil by på nye utfordringer, også for sektorområdene i oppvekst og kultur. Økning i volum og overføring av nye oppgaver fordrer at vi omstiller oss og tenker nytt for å fortsatt kunne tilby gode tjenester. Vi prøver derfor ut nye tilbud og arbeidsformer.

Koordinerte tjenester og bedre samhandling internt og med eksterne, er prioriterte oppgaver for å forbedre og effektivisere tilbudene våre.

Hjelpetjenester, barnehager og skoler satser videre på innføringen av tverrfaglige team, der vi sammen med foresatte skal finne ut hva som er riktig hjelp, og hvor fokus er barnets behov. PPT er i en prosess der de ser på organisering av samarbeidet med barnehager og skoler. Økt fleksibilitet og bedre utnyttelse av kompetansen til de PPT-ansatte, skal bedre møte behovene i den enkelte barnehage og skole. På barnehageområdet startet vi i 2020 et pilotprosjekt for å prøve ut omlegging av administrativ struktur i barnehagesektoren, noe vi vil jobbe videre med.

På kulturfeltet blir det prøvd ut nye undervisningstilbud og undervisningsformer i kulturskolen. Det samarbeides på tvers av virksomheter, og med lag og organisasjoner, for å gi tilbud til enkelte målgrupper.

Vi skal videreføre samarbeidet med spesialisthelsetjenesten for barn og unge for å møte behovet for bedre helhet i tilbudene.

Utfordringer

Barn og unge som opplever psykiske vansker, ensomhet og utenforskap skal være et prioritert område. Gjennom ungdomsundersøkelsen Ungdata gir barn og unge uttrykk for at de opplever manglende mestring og stort forventningspress som de ikke klarer å leve opp til. Dette er også den problematikken tjenestene våre erfarer at det søkes hjelp for oftest. For å hindre at vansker blir større, skal kommunen ha tilbud om lett tilgjengelig helsehjelp av god kvalitet.

Det er en folkehelseutfordring at barn og unge blir utsatt for vold i nære relasjoner. Helsestasjon og skolehelsetjenesten snakker systematisk med barn/unge og foresatte om vold og overgrep. Familiesenteret har styrket sin kompetanse på traumebehandling, og de tilbyr lavterskel hjelp til barn og unge som er utsatt for traumer. Barneverntjenesten har styrket sin kompetanse på vold, overgrep og selvmordsforebygging gjennom et toårig kompetanseløft i regi av RVTs (ressurssenter for vold, traumer og selvmordsforebygging).

At vi har kompetanse på å se når barn har det vanskelig og avdekke overgrep, er vesentlig for at barn og unge skal få hjelp.

Nasjonale myndighetsføringer, som pakkeforløp og normtall for bemanning i helsestasjon, skolehelsetjeneste og ved familiesenter, vil være en utfordring i en tid med strammere økonomiske rammer.

Rekruttere tilstrekkelig mange godt kvalifiserte ansatte, både pedagoger, lærere og øvrige ansatte i barnehager, skoler og helsetjenesten. Innføring av pedagognorm og lærernorm vil få økonomiske konsekvenser for sektorene. Her må vi gjøre oss erfaringer og vurdere behov for tilpasninger.

Ufunksjonelle bygg er en utfordring for moderne barnehagedrift.

Det er kun i de kommunale barnehagene at kommunen har handlingsrom til å justere antall plasser. Det er en utfordring når to tredjedeler av barna har plass i private barnehager.

Vi ser en økning i antall barn med behov for spesialundervisning og spesialpedagogiske tiltak. For barnehage er det særlig en økning innen autismespekteret.

På barnevernområdet vil vi få overført nye oppgaver fra staten. Det er usikkert hvordan disse vil bli finansiert, og det kan gi oss ressursmessige utfordringer så vel som behov for mer kompetanse. Hvis den kommunale barneverntjenesten skal utvikles i tråd med oppdatert forskning og lovverk, vil det være behov for mer rom og tid for å utøve den fagligheten de besitter.

Situasjonen rundt koronapandemien har gitt nye utfordringer. Det er klare føringer på at tjenestetilbudene for sårbare barn og unge skal prioriteres. Helsetjenester og andre hjelpetjenester skal opprettholde sine tilbud og så langt det er forsvarlig skal kommunene også prioritere å holde barnehager og skoler åpne. Det er uvisst hvordan situasjonen vil utvikle seg på sikt, og dette må det tas høyde for i planlegging av oppgaver og ressurser videre. Tiltakene i forbindelse med pandemien vil kunne få stor innvirkning på tjenestetilbud og drift.

Muligheter

Vi skal se på muligheter for å tilrettelegge det ordinære opplæringstilbudet slik at dette rommer flere enn i dag. Gjennom systemrettet arbeid i barnehager og skoler vil vi jobbe med det pedagogiske personalets profesjonsutøvelse, tidlig innsats og inkluderende læringsmiljø.

Barnehagesektoren vil prøve ut nye strukturer for barnehagedriften. Sykefraværet skal reduseres med godt nærværarbeid. Vanskeligstilte barn og familier må få god hjelp.

Tverrfaglig innsats for å gi barn og unge rett hjelp tidlig vil gi bedre prognoser for at hjelpen virker. Evaluering av tiltak, i tett samarbeid med barn og foreldre, skal sikre effektiv bruk av ressursene. Tjenestene må være godt koordinert og ved å se

de ulike hjelpetjenestene i sammenheng, vil vi utforske muligheter for mer hensiktsmessig drift.

Det er mye kunnskap om hva som fremmer god psykisk helse og mestring. Trivsel, inkludering og deltakelse skal være et mål for tjenestene. Ny bibliotekstrategi for 2020 – 2023 vektlegger utvikling av biblioteket som demokratibygger og kunnskapsressurs. Lettere tilgang skal føre til at bibliotekene når fram til flere, også dem som selv ikke ville ha oppsøkt biblioteket.

Samarbeid og samskaping med andre aktører og innbyggere har potensiale for bedre tilbud til innbyggerne.

3.3 Levekår

«En ny normal»

Covid-19-pandemien har rammet kommunen, fylket, landet og verden. I mars innførte regjeringen de mest restriktive tiltakene i Norge, i fredstid. Tiltakene innebar en nedstengning av samfunnet og ble ansett som tvingende nødvendig for å stanse spredningen av viruset. Senere har flere av tiltakene gradvis blitt lettet på, og flere tjenesteområder i kommunen arbeider nå innenfor «en ny normal». For levekår innebærer den «nye normalen» å arbeide for å til enhver tid ha kontroll på smittespredningen. I tillegg skal det forberedes på at pandemien kan bli langvarig.

I den langvarige håndteringen er det særs viktig at levekårs kjerneoppdrag ivaretas parallelt med at kommunen skal være rustet til rask mobilisering, dersom smittetallene øker. I tillegg tilføres nye oppgaver, og vi må prioritere for å sikre rett bruk av ansattressurser og fagkompetanse. Samarbeid med andre kommuner er avgjørende i dette arbeidet, og bidrar til optimal ressursbruk.

Erfaringene fra denne perioden har vist at evne til rask omstilling og tjenesteutvikling er til stede i levekår.

Møter fremtiden med velferdsteknologi

Sola kommune har gjennom flere år arbeidet med å ta i bruk velferdsteknologi. Pandemien har forsterket behovet for å kunne bruke teknologi som en måte å gi tjenester på.

Etterspørsel etter våre tjenester øker, samtidig som de økonomiske rammene blir strammere. Dette møter vi blant annet med en stor satsing på velferdsteknologi både i våre institusjoner og hjemmetjenester. Avtale med en leverandør som skal levere en helhetlig løsning er inngått, og løsningene innføres i 2020/2021.

Innbyggerne skal gis mulighet til å bo hjemme lengre, noe som skal bidra til trygghet på institusjon, samt avlaste og trygge pårørende. For ansatte skal arbeidsprosessene bli enklere og bedre, og kompetanse skal utnyttes bedre. Levekår arbeider også tett sammen med andre kommuner på dette området og har gode erfaringer med det.

Fylkesmannen gir årlig støtte som stimulerer til kompetanseheving og innovasjon, og vi vil fortsette å søke om midler som bidrar til kompetanseheving og innovasjon i tråd med våre planer.

Strammere økonomiske rammer

Levekår opplever økt etterspørsel for alle tjenester, og på samme tid må fremtiden møtes med strammere økonomiske rammer. Gjennom omstillingsarbeidet som pågår vurderes organisasjonskartet, sammenslåing av virksomheter og reduksjon av lederstillinger. Omstilling vil kunne påvirke omfang og kvalitet på tjenestene, og både form og omfang på tjenestene vurderes kontinuerlig. Levekår vil ta i bruk teknologiske løsninger når, og der det er mulig.

Økt behov for tjenester

I årene fremover vil Sola oppleve en økning i andel eldre i kommunen. Flere innbyggere lever også lengre med kroniske lidelser og sammensatte behov. Dette kombinert med at vi gjennom samhandlingsreformen har fått flere oppgaver som tidligere lå til sykehusene, gjør at vi fremover vil oppleve knapphet på helsepersonell. Det er derfor avgjørende at vi klarer å bruke våre ansattes fagkompetanse på en mest mulig hensiktsmessig måte.

I Sola skal tjenestene lengst mulig gis i eget hjem. Det er et mål at den enkelte innbygger inkluderer sine nære og pårørende – og at ressurser hos den enkelte og dennes nettverk er grunnlag for den hjelp som gis.

Gjennom økt bruk av teknologi, bedre samhandling, tidlig innsats, rett bruk av kompetanse og gjennom god dialog med den enkelte innbygger, er det realistisk å sikre tjenester også med videre økning i etterspørsel. Den økte etterspørselen vil gjøre at tjenester gis på en annen måte enn de tradisjonelt har blitt gitt.

Økt bruk av teknologi er nevnt, men sentralt er også det å bli bedre på samhandling. Dette gjelder både med innbyggere og på tvers av yrkesgrupper, fagområder, samt tjenesteområder. Formålet er helhetlige, samkjørte og koordinerte tjenester som gir riktig kompetanse til rett tid og til rett sted. Styrket samhandling har som hensikt at tjenestene blir mer fleksible og et virkemiddel for å bli bedre på samhandling er å fortsette med hospiteringsordninger, både eksternt og internt.

Vi vil opprettholde vår retning der vi ser etter muligheter, og ikke begrensninger. Våre arbeidsmetoder handler om å utforske og utfordre muligheter for et best mulig liv til innbyggere med behov for helse- og omsorgstjenester. For å lykkes med dette vil vi fortsette å stille spørsmålet «Hva er viktig for deg?» Gjennom samhandling med innbyggerne kartlegger vi hva som er viktig, slik at den enkelte kan mestre egen hverdag. Når vi kan hjelpe innbyggere til å opprettholde et aktivt og sosialt liv, kan ensomhet forebygges og behovet for ytterligere hjelp fra kommunen utsettes. Levekår vil videreutvikle dagens gruppetilbud.

Skape engasjement og tilhørighet

Tjenesteutforming handler også om å utvikle nye muligheter for samarbeid, mellom kommune, næringsliv og lokalsamfunn, og på den måten skape engasjement og tilhørighet gjennom aktivitet og ulike arrangement. Formålet er å styrke lokalsamfunnet, lag og foreninger slik at innbyggere i alle livsfaser kan delta i det gode liv og fellesskapet.

Reformen «Leve hele livet» har en fem års tidsplan, hvor 2021 og 2022 er gjennomføringsfase. Intensjonen med «Leve hele livet» er å sikre alle innbyggere en god og trygg alderdom. Det er for kommunen etablert et nettverk som ledes av Fylkesmannen og som er i et samarbeid med KS og USHT. Våre satsinger er et aldersvennlig samfunn, mat og måltider. Arbeidet med aldersvennlig samfunn er blitt påvirket av koronapandemien, og vi håper at vi snart kan fortsette der vi måtte stoppe i mars da vi hadde invitert innbyggere til frokostmøte med workshop. Arbeidet med mat, ernæring og gode måltidsopplevelser pågår i institusjonene, hvor det også vil skje mye i forbindelse med etablering og åpning av nytt lokalt kjøkken i Sola i 2021.

Sola viderefører arbeidet som startet med «Kull 54», og inviterer innbyggere som er 65 år til en samling hvor fokuset er aktivitet og sosialt samvær. Formålet er å etablere en relasjon mellom innbyggere i årskullet, og mellom årskullet og kommunen. Hensikten er at kommunen og innbyggere i denne livsfasen sammen kan planlegge for en god livsfase i Sola kommune.

Frivillig innsats og den kommunale frivillighetssentralen er sentral i det å lykkes med å engasjere innbyggere til å delta i fellesskapet for å skape engasjement og tilhørighet i kommunen.

3.4 Samfunnsutvikling

Bidra til forutsigbarhet i en uforutsigbar tid

Samfunnsutvikling skal arbeide for at innbyggerne erfarer kommunen som samordnet og koordinert. Innbyggerne skal oppleve tjenester som er mest mulig sammenhengende og sømløse, og som gjør det enkelt å motta eller å benytte seg av kommunens tjenester. For å få til dette skal vi arbeide for økt samarbeid, samhandling og samskaping. Dette skal skje på tvers av virksomhetsområder og seksjoner i samfunnsutvikling, men også på tvers av tjenesteområder i kommunen og i eksterne samarbeid. Disse samarbeidsformene er også nødvendige for å styrke kommuneplanen som styringsdokument og sikre at alle beveger seg i retning av kommunens strategiske mål.

Historiske utfordringer krever god samhandling og mer samskaping

God samhandling og mer samskaping kan styrke Sola i møte med de utfordringene som covid-19-pandemien har brakt med seg. Solabuen, lag og foreninger må engasjeres i større grad og dette innebærer at samfunnsutvikling må være modig og tørre å utfordre seg selv på det ukjente. Sammen med innbyggerne må vi finne

nye måter å utvikle faglige, økonomiske og bærekraftige løsninger. I langt større grad skal vi invitere til, og bygge opp under, initiativ som kommer fra innbyggerne; både med tanke på å identifisere utfordringer og behov, samt utvikle tjenester og løsninger. Noen ganger vil kommunen være ansvarlig for både utfordring og løsning, mens innbyggere deltar i utføringen. Andre ganger definerer kommunen utfordringen, mens lokalsamfunnet finner løsninger, i tillegg til at de er sentrale i utførelsen.

En god kommune å bo i

Sola skal være en god kommune å bo i. Dette arbeider vi for ved å bygge kvalitet og identitet inn i områdene, samtidig som vi tar hensyn til at vi skal bygge tettere og nært opp til kollektivaksen. Grøntområder skal sikres og tilgangen til friområder skal være lett tilgjengelig. Kommunen vil utvikle en ny arealdel for kommuneplanen som sikrer god boligsammensetning, som bygger opp under kvalitet, identitet og ivaretagelse av grønt- og friområder.

Omstilling til et nullutslippssamfunn

For å sikre omstilling til et nullutslippssamfunn, må Sola ta sin del av de nasjonale forpliktelsene, som å legge FNs bærekraftsmål til grunn for all planlegging, samt å forberede seg på en mer offensiv, nasjonal klimapolitikk for å hindre alvorlige klimaendringer. I arbeidet mot et nullutslippssamfunn er det viktig å sikre en utvikling der areal- og transportplanleggingen legger til rette for et redusert transportbehov, og at nødvendige reiser skjer på en miljøvennlig måte.

Bymiljøpakken skal bidra til fremkommelighet og bymiljø på Nord-Jæren, hvor målet er nullvekst i persontransport med bil.

Kommunen må kunne håndtere klimaendringer som ekstremvær, havnivåstigninger og reduksjon av biologisk mangfold. Arbeidet med kommunedelplanen for klima og miljø vil blant annet beskrive utfordringer, mål og virkemidler innen en rekke slike tema.

Digitalisering, innovasjon og smartkommune

Den pågående helsekrisen har allerede tvunget frem endringer av arbeidsprosesser, spesielt når det gjelder bruk av digitale verktøy. Trolig kan dette gi mer effektive arbeidsmetoder og mindre reisevirksomhet, også i hverdagen etter krisen.

Samfunnsutvikling ønsker å bruke digitale løsninger og verktøy der vi ser at dette kan være med på å utvikle bedre og mer effektive tjenester til gode for innbyggerne. For gjeldende planperiode vil det arbeides med å forene Smart kommune, innovasjon og digitalisering i en felles strategi.

Trussel for folkehelsen

Covid-19-pandemien er en trussel mot folkehelsen. I den nasjonale håndteringen handler det først og fremst om å redde liv, hindre spredning og utvikle vaksiner. For noen innbyggere blir imidlertid konsekvensene av de smittereduserende tiltakene større enn for andre; økende arbeidsledighet, sosial distansering i form av

at samvær erstattes med avstand, mindre fysisk aktivitet, drop-out, ensomhet og psykisk helse, er noen konsekvenser vi kan anta blir mer fremtredende i årene fremover.

Folkehelse er identifisert som en av fire bærebjelker i kommuneplanen for 2019-2035. God helse er en viktig forutsetning for å kunne leve det livet man ønsker og folkehelse handler om befolkningens helsetilstand og det som direkte eller indirekte påvirker folks helse. Det viktigste folkehelsearbeidet skjer utenfor helsesektoren. I den kommunale håndteringen bør det rettes oppmerksomhet mot de langvarige konsekvensene av de smittereduserende tiltakene, og på hvilken innvirkning disse vil ha på den fremtidige folkehelsen i Sola.

Alle som arbeider i kommunen må derfor tenke «helse i alt vi gjør». Samfunnsutvikling har ansvaret for det strategiske folkehelsearbeidet i Sola kommune.

Kontinuerlig systematisk samfunnssikkerhetsarbeid

Samfunnssikkerhet påvirkes både av utviklingen i vår egen kommune og region, men i stor grad også av globale utviklingstrekk. Det er betydelige endringer på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet, og disse skjer raskt. For kommunen er det krevende å ha både tilstrekkelig personellressurser og riktig kompetanse på dette området, og det skal derfor arbeides systematisk og målrettet med ansvarsavklaring og organiseringen innenfor dette fagområdet. I tillegg må det samtidig være rettet stor oppmerksomhet på det utfordringsbildet som ligger foran oss, og oppfølging av allerede kartlagt risikobilde.

4. Forslag til avgifter, gebyrer og egenbetalinger

4.1 Oppvekst og kultur

4.1.1 Barnehage

Maksimalgrense på foreldrebetaling i barnehager fastsettes i Stortingets årlige budsjettvedtak. I forslag til statsbudsjett 2021 er det lagt opp til en økning i maksimalpris på 3 prosent. Maksimal foreldrebetaling for heltidsplass i barnehage blir da kr 3 230 per måned fra og med 1. januar 2021.

Det er mulighet for redusert foreldrebetaling, etter søknad, for husholdninger med en samlet inntekt som er lavere enn kr 592 167 fra og med 1.januar 2021. I tillegg har barn i alderen 2 til 6 år som bor i husholdninger som har en samlet inntekt lavere enn kr 566 100 per år, rett på gratis kjernetid (20 timer gratis oppholdstid i barnehage per uke). Det er videre foreslått at den samlede inntektsgrensen for rett til gratis kjernetid øker til kr 583 650 fra og med 1. august 2021.

Plasstype	100 %, 45 timer	80 %, 36 timer	60 %, 27 timer	50 %, 22,5 timer
Beløp per måned fra 1. januar 2021	3 230	2 585	1 940	1 615

Eventuelle matpenger/kostpenger kommer i tillegg.

4.1.2. Skolefritidsordning – SFO

Sola kommune tilbyr 60 prosent og 100 prosent plass i kommunal SFO. Kommunedirektøren tilrår å øke satsene med 2,7 prosent i henhold til kommunal deflator for 2021, avrundet til nærmeste hele beløp. Kommunedirektøren tilrår følgende endring i satsene for plass i kommunal SFO fra 1.1.2021:

SFO-satser	Satser 2020	Satser 2021
100 % plass	2 995	3 076
Matutgifter 100 % plass	159	163
Samlet pris 100 % plass	3 154	3 239
60 % plass	2 180	2 239
Matutgifter 60 % plass	103	106
Samlet pris 60 % plass	2 283	2 345

Det er satt et tak på foreldrebetalingen for elever på 1. og 2. trinn fra høsten 2020. Videre ble det foreslått i Statsbudsjettet 2021 å utvide ordningen til å gjelde 3. og 4. trinn også fra og med 1. august 2021. Prisen pr. plass skal ikke være høyere enn 6 prosent av husstandens inntekt. Dette er gjort gjeldende for alle kommuner i samsvar med statsbudsjettet.

Foreldrebetaling SFO i andre kommuner

Kommunedirektøren har innhentet opplysninger om betalingssatser for 2020 med mer fra noen nabokommuner til sammenligning. Stavanger, Sandnes og Randaberg har ganske likt opplegg som Sola. Disse kommunene har også 100 prosent og 60 prosent plasser. Det er gjennomgående 11 betalingsterminer, og det gis søskenmoderasjon med 25 prosent for barn nummer to i Stavanger. Sandnes gir 50 prosent søskenmoderasjon for barn nummer tre.

Tabellen under viser en oversikt over priser i de ovennevnte kommunene, for 100 prosent og 60 prosent plasser (prisene er hentet fra kommunens hjemmeside 1.august 2020).

SFO-satser	Stavanger	Sandnes	Randaberg
100 % plass	3 104	2 860	3 020
Matutgifter 100 % plass	150-200	180	163
Samlet pris 100 % plass	3 254 - 3 304	3 040	3 183
60 % plass	2 136	2 002	1 810
Matutgifter 60 % plass	90-130	110	98
Samlet pris 60 % plass	2 226 - 2 266	2 112	1 908

4.1.3. Kulturskole

Kommunedirektøren tilrår å øke satsene i kulturskolen med ca. 2,7 prosent i henhold til kommunal deflator for 2021, avrundet til nærmeste hele beløp. Kommunedirektøren foreslår også at kulturskolen gis anledning til å tilby opplæring og kurser av kortere varighet, hvor prisene vil bli vurdert i forhold til lengden på vanlig undervisning og eventuelt ekstra materiellkostnader.

Kulturskole	Satser 2020	Satser 2021
Individuell/solo undervisning	1 828	1 877
Parti/pulje undervisning	1 267	1 301
Instrumentopplæring korpsmedlemmer	1 362	1 399
Instrumentleie/materialavgift	329	338
Søskenmoderasjon	-225	-225

Det gis søskenmoderasjon på kr 225 per semester fra barn nummer to.

Til sammenligning er prisene for 2020 i Sandnes per semester kr 1 575 for individuell/solo undervisning, for parti/pulje undervisning (gruppe) kr 1 300 og leie av instrumenter kr 300. Satsene for 2020 er holdt uendret siden 2016, jfr. Sandnes kulturskole.

Prisene i Stavanger kulturskole justeres årlig pr. 1 januar, jfr. vedtak, og er per semester: Individuell/solo undervisning, teater/drama/bilde og dans koster gjennomgående kr 1 950 per semester. Materiellavgift kr 160 og instrumentleie kr 350 kommer i tillegg.

I Randaberg er prisen per skoleår nå kr 3 500 og i enkelte tilfeller tillagt materiell kr 3 800 per skoleår.

Det gis søskenmoderasjon alle steder.

4.2 Levekår

4.2.1 Betaling for langtidsopphold

Betaling for langtidsopphold i institusjon reguleres av Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester: Det kan kreves 75 prosent av inntekt mellom 9 000 kroner og folketrygdens grunnbeløp, og 85 prosent av overskytende inntekt. Fribeløpet før beregning av vederlag, 9 000 kroner, er justert i tråd med forslag til statsbudsjettet for 2021. Maksimalsatsen for 2020 var 49 000 kroner per måned ved opphold på sykehjemmene og 37 600 kroner per måned ved Soltun alderspensjonat. Etter åpningen av Soltun sykehjem har ikke Sola kommune flere alderspensjonat. Kommunedirektøren ønsker å øke makssatsen for sykehjem i tråd med kommunal deflator på 2,7 prosent, til kr 50 300.

I henhold til Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester skal ikke egenandelen overstige kommunens reelle oppholdsutgifter. Sola kommune hadde i 2019 utgifter knyttet til opphold på henholdsvis 95 352 kroner per måned på sykehjemmene og 81 416 kroner per måned på Soltun alderspensjonat.

Betaling for langtidsopphold	Sats 2020	Sats 2021
Fribeløp	8 700	9 000
Maksimalsats per måned, institusjon	49 000	50 300
Maksimalsats per måned, aldershjem	37 600	-----

4.2.1.1 Fradrag for boutgifter

Det gis 100 prosent fratrekk for følgende boutgifter i seks måneder:

- strøm – nettleie, årspris pt. 2 640 kroner
- nettleie «blokk», årspris pt. 2 400 kroner
- forsikring av bolig og innbo
- husleie/fellesutgifter
- kommunale avgifter

Det gis 50 prosent fratrekk for boutgifter i ytterligere seks måneder for pasienter med hjemmeboende ektefelle.

Det gis fratrekk for gjeldsrenter på lån. For pasienter som har hjemmeboende ektefeller og det er felles gjeld, gis det 50 prosent fradrag for gjeldsrenter så lenge beboer bor i institusjon. Dette gjelder også for de som har korttidsopphold mer enn 60 døgn per år.

Det gis ikke fradrag for utgifter knyttet til fritidsbolig.

Det gis fratrekk for boutgifter når korttidsopphold overstiger 60 døgn per kalenderår.

Det må fremlegges dokumentasjon på alle beløp som kan medføre fratrekk i beregningsgrunnlaget for vederlag i institusjon.

Rett til fradrag utgår ved salg eller overdragelse av bolig.

4.2.2 Betaling for korttidsopphold

I følge Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester kan kommunen maksimalt kreve 175 kroner per døgn for korttidsopphold i institusjon. Etter 60 døgn på korttidsopphold i løpet av et år, kan betaling kreves etter reglene for langtidsopphold. Korttidsopphold i institusjon settes til maksimal sats i henhold til forskrift, 175 kroner per døgn for inntil 60 døgn per kalenderår og langtidssats for opphold ut over dette. Dette er en økning fra 170 kroner i 2020. Satsen er justert i tråd med forslag til statsbudsjett 2021.

4.2.3 Betaling for dagsenteropphold

4.2.3.1 Aktivitetssenter for psykisk utviklingshemmede

På Sande aktivitetssenter betaler brukerne for transport (64 kroner per dag i 2020) og en liten sum til drikke/lunsj. Utover dette har det ikke vært krevd egenbetaling. Kommunedirektøren anbefaler at dagens ordning videreføres og at det ikke kreves betaling for opphold. Kommunedirektøren anbefaler å øke betaling for transport og mat/drikke med 2,7 prosent til 66 og 242 kroner respektivt.

Egenbetaling aktivitetssenter og transport for psykisk utviklingshemmede	Sats 2020	Sats 2021
Transport per dag	64	66
Mat/drikke per måned	236	242

4.2.3.2 Dagsenter for eldre og funksjonshemmede

Betaling for dagsenter reguleres i Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester. I 2020 betales det 90 kroner per dag for dagsenter, i tillegg betales det 72 kroner per dag for måltider ved dagsenteret. Betaling for dagsenter i 2021 settes til 95 kroner per dag i tråd med forslag til statsbudsjett 2021. I tillegg anbefaler kommunedirektøren at det betales 74 kroner per dag for måltider ved dagsenteret. Det skal ikke betales for fravær som er meldt senest én uke i forveien, ved akutt sykdom og opphold i institusjon/sykehus.

Egenbetaling dagsenter for eldre og funksjonshemmede	Sats 2020	Sats 2021
Dagsenter per dag	90	95
Måltider per dag	72	74

4.2.4 Betaling for trygghetsalarm

Kommunedirektøren anbefaler å øke abonnementsprisen over 2G med 2,7 prosent.

Betaling for trygghetsalarm	Sats 2020	Sats 2021
Etableringsgebyr	500	500
Abonnementsavgift, inntekt under 2G	210	215
Abonnementsavgift, inntekt 2 - 3G	333	342
Abonnementsavgift, inntekt 3 - 4G	459	471
Abonnementsavgift, over 4G	574	590
Erstatningsgebyr	795	816

4.2.5 Betaling for praktisk bistand i hjemmet

I henhold til Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 11.2 og Forskrift om egenandel for kommunale helse- og omsorgstjenester § 8, har kommunen adgang til å fastsette betalingssatser for praktisk bistand og opplæring som ikke er til personlig stell og egenomsorg. Sola kommune krever maksimal betalingssats for husstander med inntekt under 2G på 215 kroner per måned. Dette er i tråd med forslag til statsbudsjett 2021. Kommunedirektøren anbefaler å øke timesatsen og maksimal månedssats for de andre gruppene med 2,7 prosent som er i tråd med samlet pris- og kostnadsvekst i kommunal sektor (kommunal deflator) for 2021.

Betaling for praktisk bistand i hjemmet	Nettoinntekt	Timesats 2020	Maksimal mnd.-sats 2020	Timesats 2021	Maksimal mnd.-sats 2021
Under 2G	0 - 202 702	210	210	215	215
2-3G	202 703 - 304 053	338	945	347	970
3-4G	304 054 - 405 404	405	1 767	416	1 815
4-6G	405 405 - 608 106	416	3 630	427	3 728
Over 6G	608 107 -	472	4 044	485	4 154

4.2.6 Betaling Frisklivssentralen

Egenandel for reseptperiode på tre måneder foreslås økt med 2,7 prosent i henhold til samlet pris- og kostnadsvekst for kommunal sektor (kommunal deflator) 2021 til 573 kroner. Egenbetaling for 60+ trening foreslås også økt med 2,7 prosent til 458 kroner.

Betaling frisklivssentralen	Sats 2020	Sats 2021
Tre måneder reseptperiode	558	573
60+ trening (pris per halvår)	446	458

4.2.7 Betaling fysioterapi

Egenbetalingssatser for kommunale fysioterapitjenester reguleres årlig per 1. juli. Kommunedirektøren anbefaler å øke satsene i tråd med Helsedirektoratets krav.

I forslag til statsbudsjett 2021 er egenandelstak 1 og egenandelstak 2 slått sammen. Nytt egenandelstak er satt til 3 183 kroner.

Betaling fysioterapi	Sats i perioden 1/7/20-30/6/21
Undersøkelse inntil 30.min	185
Behandling hos fysioterapeut i 20 min	131
Behandling hos fysioterapeut i 30 min	171
Behandling hos fysioterapeut i 40 min	211
Behandling hos fysioterapeut i 60 min	291
Behandling hos fysioterapeut i 90 min	411
Tillegg for bruk av spesialkonstruert utstyr for medisinsk trenings eller slyngeterapi	13
Veiledet trening, minst 30 min	27
Gruppebehandling i 30 min	59
Gruppebehandling i 60 min	102
Gruppebehandling i 90 min	147
Tillegg for behandling i basseng, per pasient	24
Undersøkelse via video hos fysioterapeut inntil 30 min	185
Videokonsultasjon hos fysioterapeut	123
Tillegg for behandling ut over 20 min per påbegynte 10 min	37

4.3 Samfunnsutvikling

4.3.1 Eiendom

4.3.1.1 Idrettslag og gymsaler

Som et ledd i omstillingsarbeidet foreslås det at billettprisen for besøk i svømmehaller øker fra kr 55 til kr 65 for voksne og fra kr 35 til kr 40 for student, honnør og barn. De øvrige gebyrene foreslås økt med 2,7 prosent fra 2020 til 2021, avrundet til nærmeste kr 5, som tar høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2021.

Billett- og leiepriser kommunale idrettsanlegg og gymsaler	2020	2021
Idrettshall med garderobe, leiepris per time	655	675
Idrettshall med garderobe halv sal, leiepris per time	380	390
Gymsal, leiepris per time	215	220
Leie av hall til kommunens idrettslag til kommersielle arrangement som dans, messer og lignende, leiepris per helg	16 250	16 690
Leie av hall til eksterne arrangement hall nummer en, leiepris per døgn	16 250	16 690
Leie av hall til eksterne arrangement hall nummer to, leiepris per døgn	8 125	8 345
Fotballbaner med gress- eller kunstgressdekke	2020	2021
Leie av fotballbaner med gress- eller kunstgressdekke, leiepris per time	790	810
Leie av garderober, leiepris per gang	115	120
Svømmehaller	2020	2021
Enkeltbillett	55	65
Enkeltbillett student, honnør, barn	35	40
Klippekort 10 klipp	400	410
Klippekort 10 klipp, student, honnør, barn	225	230
Halvårskort	1 000	1 025
Halvårskort student, honnør, barn	500	515
Helårskort	1 900	1 950
Helårskort student, honnør, barn	800	820
Familiekort, 1 år / halvt år	1700 / 960	1 750 / 990
Leie av svømmehall inkludert garderobe for bedrifter, lag og organisasjoner (per time)	790	810
Overtidstillegg når arrangementer går utenom ordinær åpningstid	400	410
Utrykninger for eiendomsvakt som følge av f.eks. glemte adgangskoder, gjenglemte gjenstander, nøkler osv.		
Første gang	Skriftlig varsel	
Gjentatte ganger	Kr 500 pr gang	

4.3.2 Kommunalteknikk

Vann, avløp og renovasjon drives etter selvkostprinsipper, det vil si at gebyr-inntektene fra innbyggere skal tilsvare kommunens kostnader på VAR-området. Disse tjenestene er 100 prosent gebyrfinansierte. Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr- og inntektsnivået og kommunen skal ikke ha noe fortjeneste knyttet til disse tjenestene.

Dersom inntektene er lavere enn kostnadene ett enkelt år avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Dersom det ikke er avsatt merinntekter til fond tidligere år, fremføres et underskudd til påfølgende år. Et eventuelt underskudd indikerer et potensial for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år.

Alle gebyrene under området kommunalteknikk holdes uendret i 2021 bortsett fra årsgebyret på slamtømming som økes med 10,9 prosent.

4.3.2.1. Gebyrutvikling innenfor VAR-området 2020-2021 (årsgebyrer)

I tabellen nedenfor vises de kommunale gebyrer innenfor VAR-områder for husholdninger, basert på stipulert forbruk av vann og avløp innenfor de aktuelle arealklasser, samt et standard renovasjonsabonnement (fastpris renovasjon, 140 liter restavfalls-beholder, 140 liter papiravfallsbeholder og 140 liter beholder for våtorganisk avfall). Leieareal = bruksareal (BRA) x 0,55.

Gebyrer for VAR, standardabonnement, priser eksklusive mva.	2020	2021
Vann og avløp for boliger 0-75 m2 leieareal og standard renovasjonsabonnement	6 191	6 191
Vann og avløp for boliger 76-150 m2 leieareal og standard renovasjonsabonnement	9 626	9 626
Vann og avløp for boliger 151-200 m2 leieareal og standard renovasjonsabonnement	11 916	11 916

4.3.2.2. Gebyrberegning vann og avløp

Årsgebyr vann og avløp for bolig- og fritidsbygg med stipulert forbruk beregnes på grunnlag av leieareal, jf. Sola kommunes forskrifter for vann- og avløpsgebyrer.

4.3.2.3. Årsgebyr 2021

Årsgebyr vann 2021

Vannpris i kr/m³ foreslås holdt på samme nivå i 2021 som i 2020. Dette betyr at vannprisen eksklusive mva. også i 2021 vil bli kr 8,50 per m³.

Vannmålerleie til næringskunder beregnes ut fra den faktiske kostprisen av måleren, inklusive administrasjons- og utskiftningskostnader.

Årsgebyr vann 2021, priser eksklusive mva.	2020	2021
Årsgebyr vann stipulert, 0-75 m2 leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	1 275	1 275
Årsgebyr vann stipulert 76-150 m2 leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	2 550	2 550
Årsgebyr vann stipulert, 151-200 m2 leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	3 400	3 400
Årsgebyr vann stipulert, 201-250 m2 leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	4 250	4 250
Årsgebyr vann stipulert, 251-300 m2 leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	5 100	5 100
Vannpris i kr/m ³	8,5	8,5

Årsgebyr avløp 2021

Avløpspris i kr/m³ foreslås holdt på samme nivå i 2021 som i 2020. Dette betyr at avløpsprisen også i 2021 vil bli kr 14,40 per m³.

Årsgebyr avløp 2021, priser eksklusive mva.	2020	2021
Årsgebyr avløp stipulert, 0-75 m ² leieareal, beregnende mengde 150 m ³ /år	2 160	2 160
Årsgebyr avløp stipulert 76-150 m ² leieareal, beregnende mengde 300 m ³ /år	4 320	4 320
Årsgebyr avløp stipulert, 151-200 m ² leieareal, beregnende mengde 400 m ³ /år	5 760	5 760
Årsgebyr avløp stipulert, 201-250 m ² leieareal, beregnende mengde 500 m ³ /år	7 200	7 200
Årsgebyr avløp stipulert, 251-300 m ² leieareal, beregnende mengde 600 m ³ /år	8 640	8 640
Vannpris i kr/m ³	14,40	14,40

Årsgebyr slamtømming 2021

Årsgebyret for slamtømming foreslås økt med 10,9 prosent i forhold til årets pris. Det har de siste årene vært underskudd på slam-området, spesielt i 2019, og dette må hentes inn igjen over en 5-års periode.

Årsgebyr slamtømming 2021, priser eksklusive mva.	2020	2021
Slamavskillere 0-3,9 m ³ , én tømming hvert 2. år	1 051	1 166
Slamavskillere 4,0-6,9 m ³ , én tømming hvert 2. år	1 763	1 955
Slamavskillere 7,0-9,5 m ³ , én tømming hvert 2. år	2 388	2 648

Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg 2021

Tilknytningsgebyr per kvadratmeter for bolig- og fritidsbygg foreslås holdt på samme nivå som i 2020. For året 2021 blir gebyrene eksklusive mva. kr 44,00 for vann og kr 232,20 for avløp per kvadratmeter leieareal for bolig- og fritidsbruk.

Tilknytningsgebyr bolig- og fritidsbygg 2021, priser eksklusive mva.	Vann 2020	Vann 2021	Avløp 2020	Avløp 2021
Tilknytningsgebyr, 0-120 m ² leieareal	5 280	5 280	28 104	28 104
Tilknytningsgebyr 121-170 m ² leieareal	7 480	7 480	39 814	39 814
Tilknytningsgebyr 171-220 m ² leieareal	9 680	9 680	51 524	51 524
Tilknytningsgebyr 221-270 m ² leieareal	11 880	11 880	63 234	63 234
Tilknytningsgebyr per m ²	44	44	232,2	232,2
Tilknytningsgebyr i felt eller område*	100	100	100	100

(*) Satsen gjelder i et felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging).

Kommunestyret i Sola vedtok 10. desember 1992 i k-sak 242/92 at det i felt hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal det betales tilknytningsgebyr med fast pris ved førstegangsbygging. Ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbyggingen av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal det betales tilknytningsgebyr etter pris pr m2.

Tilknytningsgebyr næringsbygg 2021

Tilknytningsgebyr per kvadratmeter for næringsbygg foreslås holdt på samme nivå som i 2020. For året 2021 blir gebyrene eksklusive mva. kr 44,00 for vann og kr 234,20 for avløp per kvadratmeter bruksareal for næringsbygg.

Tilknytningsgebyr for næringsbygg 2021, priser eksklusive mva.	Vann 2020	Vann 2021	Avløp 2020	Avløp 2021
Tilknytningsgebyr, 0-120 m2 leieareal	5 280	5 280	28 104	28 104
Tilknytningsgebyr 121-170 m2 leieareal	7 480	7 480	39 814	39 814
Tilknytningsgebyr 171-220 m2 leieareal	9 680	9 680	51 524	51 524
Tilknytningsgebyr 221-270 m2 leieareal	11 880	11 880	63 234	63 234
Tilknytningsgebyr per m2	44	44	234,2	234,2
Tilknytningsgebyr i felt eller område*	100	100	100	100

(*) Satsen gjelder i et felt eller område hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlig vann- og/eller avløpsledning (førstegangsbygging).

Kommunestyret i Sola vedtok 10. desember 1992 i k-sak 242/92 at det i felt hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbygging av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal det betales tilknytningsgebyr med fast pris ved førstegangsbygging. Ved påbygg/tilbygg i felt eller områder hvor abonnenten har bekostet eller deltatt økonomisk i utbyggingen av offentlige vann- og/eller avløpsledninger skal det skal betales tilknytningsgebyr etter pris pr m2.

Renovasjonsgebyr 2021, hyttekunder

Renovasjonsgebyr for hyttekunder foreslås holdt på samme nivå som i 2020.

Renovasjonsgebyr hyttekunder 2021, priser eksklusive mva.	Tømming	2020	2021
Fastpris per abonnement*		275	275
Andel restavfall i felles container/beholder/nedgravd system** 2. hver uke		1 015	1 015

(*) Alle abonnenter må betale dette gebyret. (**) Tømming annenhver uke i perioden april – september.

Renovasjonsgebyr 2021, husholdningskunder

I henhold til forurensningsloven skal abonnementene betale fullt ut for den renovasjonsordning som administreres av kommunen. Beregnet gebyrutvikling i perioden er vist for ett standard husholdnings-abonnement.

Gebyrsats for husholdning med standard abonnement i 2021 foreslås holdt på samme nivå som i 2020, det vil si til kr 2 756 per år (eksklusive mva.).

Renovasjonsgebyr husholdningskunder, priser eksklusive mva.	Tømming	2020	2021
Standard abonnement inkl. fast og variabelt gebyr*	2./4. hver uke	2 756	2756
Fastpris per abonnent**		275	275
Valgfrie beholderstørrelser/abonnement/ tjenester:			
Restavfall 140 liter beholder	2. hver uke	1 088	1 088
Restavfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 896	1 896
Restavfall 660 liter beholder	2. hver uke	4 525	4525
Papiravfall 140 liter beholder	4. hver uke	434	434
Papiravfall 240 liter beholder	4. hver uke	645	645
Papiravfall 660 liter beholder	4. hver uke	1 548	1 548
Våtorganisk avfall 140 liter beholder	2. hver uke	959	959
Våtorganisk avfall 240 liter beholder	2. hver uke	1 585	1 585
Nedgravde avfallssystemer	Når full	1 518	1 518
Kompostbinge, leie per år		360	360
Bytte av beholdere per gang (Behandlingsgebyr)		250	250
Ekstra nøkkelbrikke til nedgravde beholdere		55	55
En ekstrasekk inkl. tømming/deponering***		70	70

(*) 140 liter restavfallsbeholder, 140 liter våtorganisk- og papirbeholder eller nedgravde beholdere. Alle abonnenter må som minimum ha et standardabonnement, eventuelt gå sammen om å dele et standardabonnement. Deling av standardabonnementer gjelder ikke for nedgravde avfallssystemer.

(**) Alle abonnementer må betale dette gebyret. (***) Sekker fjernes samtidig som avfallsfraksjonen tømmes.

4.3.3 Areal

Gebyrfinansierte tjenester innen plan, byggesak og oppmåling drives etter selvkostprinsippet, som vil si at gebyrinntektene fra innbyggere ikke skal være høyere enn kommunens kostnader. I tråd med vedtaket i f-sak 91/15 Revidering av selvkostprinsipp hos virksomhet Arealbruk har kommunedirektøren vurdert forventet aktivitetsnivå hos seksjonene for budsjettåret 2021, og foreslår ingen endringer i fordelingen mellom skatt og gebyr. Dette betyr at plan holdes 20 prosent gebyrfinansiert, byggesak 90 prosent gebyrfinansiert og oppmåling 50 prosent gebyrfinansiert.

Det er kostnadsnivået som danner grunnlag for gebyr- og inntektsnivået, og kommunen skal ikke ha noen fortjeneste knyttet til disse tjenestene. Dersom inntektene er lavere enn kostnadene et enkelt år, avsluttes selvkostregnskapet med underskudd. Rent finansielt bruker man da av tidligere års avsetninger (bundne driftsfond) for å dekke underskuddet. Gebyrområder etter Plan- og bygningsloven, Eierseksjonsloven eller Matrikkellova kan ikke fremføre underskudd mot inndekning av fremtidige overskudd. Det betyr at underskudd må dekkes inn av kommunen om det ikke er fond å bruke. Et eventuelt underskudd indikerer et potensiale for å heve gebyrfinansieringen i påfølgende år.

4.3.3.1 Gebyrer arealplan

Kommunedirektøren foreslår å øke gebyrene med 2,7 prosent fra 2020 til 2021, avrundet til nærmeste kr 10, som tar høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2021.

[Forskrift om gebyrregulativ private reguleringsplaner 2021](#)

[Kommunedirektørens forslag gebyrer Arealplan 2021](#)

4.3.3.2 Gebyrer kart og oppmåling

Kommunedirektøren foreslår å øke gebyrene med 2,7 prosent fra 2020 til 2021, avrundet til nærmeste kr 10. Økningen skal ta høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2021.

[Forskrift om gebyrregulativ for behandling av oppmålingssaker 2021](#)

[Kommunedirektørens forslag gebyrer Kart og oppmåling 2021](#)

4.3.3.3 Gebyrer byggesak

Kommunedirektøren foreslår å øke gebyrene med 2,7 prosent fra 2020 til 2021, avrundet til nærmeste kr 10. Økningen skal ta høyde for den samlede pris- og kostnadsveksten i kommunesektoren (kommunal deflator) for 2021.

[Forskrift om gebyrregulativ for byggesaker 2021](#)

[Kommunedirektørens forslag gebyrer Byggesak 2021](#)

4.3.4 Årsavgift for feiing og tilsyn per pipeløp

Beregninger basert på budsjetterte utgifter i 2021 tilsier at årsgebyret for 2021 fortsatt kan settes til kr 315 eksklusive merverdiavgift per pipeløp for å dekke kommunens utgifter til denne tjenesten. Kommunedirektøren anbefaler derfor å ikke øke årsgebyret for feiing (feiegebyr) fra 2020 til 2021.

5. Forskriftsskjema

§5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-489 977	-535 000	-514 700	-527 100	-535 100	-541 200
Inntekts- og formuesskatt	-1 049 894	-1 062 400	-1 124 000	-1 135 800	-1 146 900	-1 159 000
Andre generelle driftsinntekter	-18 214	-16 653	-13 420	-11 040	-11 040	-11 040
Sum generelle driftsinntekter	-1 558 085	-1 614 053	-1 652 120	-1 673 940	-1 693 040	-1 711 240
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 437 341	1 507 762	1 540 560	1 557 115	1 565 815	1 563 515
Avskrivninger	99 406	-68	0	0	0	0
Sum netto driftsutgifter	1 536 747	1 507 694	1 540 560	1 557 115	1 565 815	1 563 515
Brutto driftsresultat	-21 338	-106 359	-111 560	-116 825	-127 225	-147 725
Renteinntekter	-30 174	-16 279	-7 579	-8 179	-10 179	-10 979
Utbytter	-58 076	-67 900	-65 100	-66 800	-67 700	-68 600
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	46 370	41 204	32 504	35 704	38 404	43 104
Avdrag på lån	62 441	89 159	90 200	93 700	103 700	120 700
Netto finansutgifter	20 562	46 184	50 025	54 425	64 225	84 225
Motpost avskrivninger	-99 406	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-100 182	-60 175	-61 535	-62 400	-63 000	-63 500
Overføring til investering	65 780	68 000	67 100	62 900	63 000	63 500
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 313	-7 325	-5 065	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	23 769	-500	-500	-500	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0

Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	87 236	60 175	61 535	62 400	63 000	63 500
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-12 946	0	0	0	0	0

§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Kommunedirektør med sentrale staber	68 702	94 870	89 650	88 750	88 150	87 550
Fagstab oppvekst	17 440	12 551	-3 549	2 971	5 271	5 271
Skole og SFO	327 245	330 569	340 949	337 079	336 619	338 949
Sola PPT	9 566	9 329	9 329	9 329	9 329	9 329
Barnehager	263 826	276 242	275 162	274 722	273 222	269 722
Styrket barnehagetilbud	23 482	22 355	21 975	21 775	21 275	20 075
Barnevern	37 779	32 206	38 806	38 806	38 806	38 806
Barn, ungdom og familietjenesten	23 981	26 278	26 508	26 508	26 508	26 508
Fagstab kultur	9 562	9 725	8 695	8 465	7 985	8 005
Fritid	14 106	14 366	13 136	12 736	12 736	12 736
Sola bibliotek	6 653	6 623	6 213	6 213	6 213	6 213
Sola kulturskole	9 681	9 994	9 654	9 554	9 654	9 554
Fagstab levekår	26 823	39 794	53 524	55 194	65 974	66 694
Institusjon	132 103	137 777	138 672	149 012	148 202	147 962
Hjemmetjenester	71 822	57 968	64 593	65 213	65 213	65 213
Miljøtjenesten	96 995	102 912	105 842	105 842	105 842	105 842
Psykisk helsearbeid og rus	39 809	43 163	41 333	41 333	41 333	41 623
NAV Sola (sosiale tjenester)	55 954	53 315	52 665	53 315	53 315	53 315
Fysio-/ergoterapi	15 891	16 950	16 050	16 100	16 100	16 100
Fagstab samfunnsutvikling	7 181	5 799	5 309	5 309	5 309	5 309
Eiendom	98 874	123 234	124 140	123 590	121 900	123 150
Kommunalteknikk	12 611	1 169	1 169	1 169	1 169	1 169
Areal	11 927	11 940	11 590	11 490	11 490	11 490
Fordelte utgifter og avskrivninger	78 074	83 909	102 674	111 235	112 694	111 424
Skatt/rammetilsk. og finanstransaksjoner	-7 190	-2 600	-1 800	-1 800	-1 700	-1 700
Sum bevilgninger drift, netto	1 452 895	1 520 438	1 552 289	1 573 909	1 582 609	1 580 309
Herav:						
Avskrivninger	20 198	20 801	17 369	17 369	17 369	17 369
Netto renteutgifter og - inntekter	-538	-575	-575	-575	-575	-575
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 967	-7 550	-5 065	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-1 139	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	1 437 341	1 507 762	1 540 560	1 557 115	1 565 815	1 563 515

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Investeringer i varige driftsmidler	361 060	111 670	278 000	303 428
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	34 500	0	0	0
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	395 560	111 670	278 000	303 428
Kompensasjon for merverdiavgift	-48 045	-10 956	-43 204	-43 301
Tilskudd fra andre	-8 600	-25 074	-5 000	-32 542
Salg av varige driftsmidler	-24 620	-65 900	-63 000	-9 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-8 741	-8 741	-8 741	-8 741
Bruk av lån	-238 454	0	-33 154	-146 344
Sum investeringsinntekter	-328 460	-110 671	-153 099	-239 928
Videreutlån	80 000	80 000	80 000	80 000
Bruk av lån til videreutlån	-80 000	-80 000	-80 000	-80 000
Avdrag på lån til videreutlån	15 000	15 000	15 000	15 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	-67 100	-62 900	-63 000	-63 500
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	0	61 901	-61 901	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-67 100	-999	-124 901	-63 500
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

§5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Kommunedirektør med sentrale staber				
02) IKT-investering strategisk	1 500	1 500	1 500	1 500
01) Egenkapitalinnskudd KLP	4 660	5 160	5 660	5 628
03) IKT-løsninger folkevalgte	0	0	550	0
05) Kjøp av biler for å erstatte leasing	2 500	2 500	0	0
Sum Kommunedirektør med sentrale staber	8 660	9 160	7 710	7 128
Oppvekst og kultur				
12) Samlebevilgning formål oppvekst og kultur	0	0	1 000	0
13) Skolebr.plan, Grannes skole, tilb.f. klasserom/uteareal	0	0	0	7 000
14) Skolebruksplan, Kjerrberget ungdomsskole (trinn 1)	125 320	0	0	0
08) Havnealléen barnehage, rehab.	10 380	0	0	0
15) Storevarden skole, skolebr.plan (kl.rom/storstue/uteareal)	26 520	0	0	0
10) Ny kommunal barnehage - erstatning for Røyneberg	500	4 500	40 000	55 000
07) Dysjaland skole, rehabilitering av uteområdet	1 800	0	0	0
11) Ny kommunal barnehage Myklebust	0	0	500	0
06) Datamaskiner/fornyng skoler	5 600	3 300	3 200	3 200
09) Kultur- og aktivitetshus Tananger	9 300	0	0	0
16) Oppgradering av uteområde skoler	3 000	0	0	0
17) Oppgradering av uteområde Grannes barnehage	500	0	0	0
Sum Oppvekst og kultur	182 920	7 800	44 700	65 200
Levekår				
25) Samlebevilgning formål levekår	400	400	400	0
21) Kjøp/salg gjennomgangleiligheter BSHP	2 500	2 500	2 500	2 500
20) Kjelsberg ring, rus og psykiatri	11 700	0	0	0
29) Velferdsteknologi Levekår	1 000	1 000	1 000	1 000
18) 8 boliger med base, pilotprosjekt	0	22 310	13 290	0
19) Institusjonskjøkken	20 900	0	0	0
28) Storevardvegen/TABO, nytt fellesareal	0	2 000	0	0
27) Sola sjukeheim, hovedombygging	13 200	0	0	0
23) Nye sykesignalanlegg	2 600	0	0	0
26) Småhus	6 000	4 000	4 000	0
24) Planlegging og mulighetsstudie, nye omsorgsboliger	1 000	0	0	0
22) Ny bil til det kommunale hjelpemiddellageret	730	0	0	0

Sum Levekår	60 030	32 210	21 190	3 500
Samfunnsutvikling				
47) Rehabilitering Soma driftsstasjon	750	0	0	0
50) Samlebevilgning formål kirke	2 500	0	400	0
33) ENØK-tiltak kommunale bygg	4 800	6 800	0	0
30) Aktivitetspark	2 500	0	0	0
67) Vannledning Einargården - kryss Sentrumsvn./Rådhusvn.	0	0	0	9 000
58) VA Sola sentrum, etappe 5	0	0	0	9 300
45) PA002 Joa	5 000	5 000	0	0
46) PA043 Stangeland	6 100	0	0	0
51) Sande terrasse, sanering av felles avløpsledning	6 400	0	0	0
61) VA Ølberg Havneveg - parkeringsplass Hellestøhavn	0	0	4 500	4 500
37) Ljosheimkroken	1 000	1 000	0	0
34) Forskuttering Bymiljøpkken, trafikksikringsm.	5 400	2 600	300	19 600
39) Ny Solahall med varmtvannsbasseng	0	1 500	155 000	155 000
53) Trafikksikkerhet, kommunale veier	800	800	800	800
55) V15, rundkjøring Sandesletta og deler av V14	0	5 350	5 350	0
31) Bysykler og ladestasjoner	250	0	0	0
49) Samlebehov maskiner og utstyr	1 250	1 250	1 250	1 250
48) Robotklippere	150	150	150	150
32) Drenering/klima-avbøtende tiltak	500	500	500	500
41) Oppgradering av fasade Dysjalandshallen	1 000	0	0	0
36) LED lys på fotballbaner	800	800	0	0
42) Oppgradering av lekeplasser i friområder	1 000	1 000	1 000	1 000
43) Oppgradering av Myklebust sjøbad	750	0	0	0
40) Ny totalstasjon	250	0	0	0
38) Lys tursti fra Sømme vågen til Ormen Lange	4 550	0	0	0
Sum Samfunnsutvikling	45 750	26 750	169 250	201 100
Org. oppsett mangler				
66) Vann Vigdelsv./Ølberg havnev./Ølbergv.	9 600	9 500	0	0
35) Kostn. IVARs nye hovedvannledning	2 500	7 000	0	0
44) Overløpsmåling avløp	500	1 000	500	0
64) VA40 Grotnes nord	1 200	8 600	8 600	0
65) VA42 Grotnes sør	0	450	6 750	6 700
52) Sola arena, infrastruktur	30 900	0	0	0
62) VA15 Moringvegen	9 300	0	0	0
63) VA178 Ljosheimkroken	2 450	2 450	0	0
68) VVA Påskhusvegen	2 750	1 250	0	0
57) VA Sanering Myrv./Skoletunet (langs Tan. ring)	0	0	3 500	3 500
59) VA Tanangervegen	3 000	4 000	0	0
60) VA Tornefjellv./Snøde (nedre del)	0	0	5 000	5 000
56) VA Etappe 3 (Sola sentrumsplan)	0	0	9 300	9 800

54) Utskiftning gatelys, standardheving	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Org. oppsett mangler	63 700	35 750	35 150	26 500
Sum 2B	361 060	111 670	278 000	303 428

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Jåsund Utviklingsselskap AS	34 500	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	34 500	0	0	0

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Utlån av egne midler	0	0	0	0

§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift (3)

Beløp i 1000

	Regnskap 2019	Oppr. budsjett 2020	Øk.plan 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-489 977	-535 000	-514 700	-527 100	-535 100	-541 200
Inntekts- og formuesskatt	-1 049 894	-1 062 400	-1 124 000	-1 135 800	-1 146 900	-1 159 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-20 418	-17 274	-14 481	-12 101	-12 101	-12 101
Overføringer og tilskudd fra andre	-247 386	-175 350	-173 100	-173 150	-173 050	-173 050
Brukerbetalinger	-68 601	-65 282	-74 692	-75 882	-76 692	-76 932
Salgs- og leieinntekter	-158 383	-151 824	-151 256	-154 862	-154 254	-154 254
Sum driftsinntekter	2 034 659	2 007 130	2 052 229	2 078 895	2 098 097	2 116 537
Lønnsutgifter	966 460	959 104	967 104	972 395	980 083	978 810
Sosiale utgifter	248 542	255 974	260 775	265 149	265 501	265 604
Kjøp av varer og tjenester	570 094	587 150	620 618	632 375	634 606	633 686
Overføringer og tilskudd til andre	128 819	98 610	92 171	92 151	90 681	90 711
Avskrivninger	99 406	-68	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	2 013 321	1 900 771	1 940 669	1 962 070	1 970 872	1 968 812
Brutto driftsresultat	-21 338	-106 359	-111 560	-116 825	-127 225	-147 725
Renteinntekter	-30 174	-16 279	-7 579	-8 179	-10 179	-10 979
Utbytter	-58 076	-67 900	-65 100	-66 800	-67 700	-68 600
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	46 370	41 204	32 504	35 704	38 404	43 104
Avdrag på lån	62 441	89 159	90 200	93 700	103 700	120 700
Netto finansutgifter	20 562	46 184	50 025	54 425	64 225	84 225
Motpost avskrivninger	-99 406	0	0	0	0	0
Netto driftsresultat	-100 182	-60 175	-61 535	-62 400	-63 000	-63 500
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	65 780	68 000	67 100	62 900	63 000	63 500

Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-2 313	-7 325	-5 065	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	23 769	-500	-500	-500	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	87 236	60 175	61 535	62 400	63 000	63 500
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	-12 946	0	0	0	0	0

6. Økonomireglementet

Kommunedirektøren har etter en gjennomgang av delegeringsreglementet for plan- og økonomisaker bestemt at kapittel 2, Økonomireglementet, skal tas med som en del av handlings- og økonomiplan, slik at det kan gjennomføres en årlig revisjon. Dette vil bidra til at både folkevalgte og kommunedirektøren kan foreta nødvendige justeringer og presiseringer slik at reglementet til enhver tid er tilpasset dagens behov og praksis i organisasjonen, samt gjeldende lover og forskrifter.

§ 1 Hjemmelsgrunnlag

Lov om kommuner og fylkeskommuner av 22.06.18 nr. 83

Sentrale forskrifter:

Forskrift 2019 06 07 nr 714 om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner.

Forskrift 2019 11 18 nr 1520 om finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Forskrift 2019 10 18 nr 1412 om rapportering fra kommuner og fylkeskommuner (KOSTRA forskriften).

LOV-2016-06-17 nr 73 Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter.

LOV-2016-06-17-73 Lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrifter.

Lov 2004-11-19-73 om bokføring og tilhørende forskrifter.

§2 Formål

Formålet med reglementet er å legge til rette for en funksjonell drift av kommunen, blant annet ved at avgjørelsene blir lagt til rett ansvarsnivå i organisasjonen gjennom delegering til folkevalgte organer og til rådmannen. Reglementet beskriver kommunens overordnede økonomiske rutiner samt fullmakter. Reglementet bidrar til en god økonomistyring.

§ 3 Plan- og økonomidokumentene

Følgende planer skal behandles av kommunestyret:

- Kommuneplan, kommunedelplaner/områdeplaner og reguleringsplaner, jf. plan- og bygningsloven kap. 11 og 12.

- Sektorplaner, dvs. planer som legger føringer for den enkelte sektors samlede forvaltning, gjennom målsettinger, strategier og/eller ressursbruk.
- Tverrsektorielle planer
- Handlings- og økonomiplan inkl. årsbudsjett, jfr. kommuneloven § 14-2.
- Årsrapport og årsregnskap jfr. kommuneloven § 14-2
- Tertialrapporter/budsjettoppfølginger samt rapport om finans- og gjeldsforvaltning.

I henhold til kommuneloven § 14-2 skal kommunestyret også vedta:

- a) finansielle måltall for utviklingen av kommunens økonomi (dette som en del av Handlings- og økonomiplan og årsbudsjett)
- b) regler for økonomiforvaltningen (økonomireglement)
- c) regler for finans- og gjeldsforvaltningen (finansreglement).

§ 4 Delegering i plansaker

For at et annet organ enn kommunestyret skal kunne vedta en plan som legger føringer for kommunens ressursbruk, må det organ som fatter planvedtak også ha fullmakt til å benytte seg av de nødvendige økonomiske rammene som ligger i vedtatt budsjett/økonomiplan.

En plan kan ikke vedtas av et lavere politisk organ enn det organ som tok initiativ til utarbeidelsen av planen.

Innenfor sitt myndighetsområde kan ethvert politisk organ vedta planer som ikke strider mot disse retningslinjene.

Kommunedirektøren kan utarbeide planer innenfor sitt myndighetsområde.

§ 5 Innkjøpsstrategi 2018-2021

Jf. lov om offentlige anskaffelser og tilhørende forskrift.

Kommunedirektøren får fullmakt til å inngå avtaler - herunder rammeavtaler - om kjøp av varer og tjenester etter retningslinjer fastsatt i Innkjøpsstrategi 2018-2021.

§ 6 Anvisningsmyndighet

Anvisningsmyndighet innebærer myndighet til å gi en utbetalingsordre på kommunens vegne innen fastsatte rammer. Ved utbetaling av fast lønn benyttes stående anvisning gjennom bruk av personalmelding.

Kommunedirektøren gis anvisningsmyndighet for alle utbetalinger.

Det skal foreligge en ajourført oversikt over hvem som har myndighet til anvisning, med en spesifisering av rammer (ansvar/tjeneste). Anvisende myndighet har ansvaret for å etablere en tilfredsstillende intern kontroll.

Faktura/regning skal attesteres og anvises av forskjellige personer. Det er ikke anledning til å anviser utbetalinger til seg selv, nærstående eller til eget firma.

§ 7 Innkjøps-/attestasjonsfullmakt

Den som har attestasjonsfullmakt skal påse at varer/tjenester er mottatt, og at det er samsvar mellom faktura/regning og avtalt mengde og pris. Den som har attestasjonsfullmakt har ansvar for at timelister og lignende er etterregnet og i henhold til utført arbeid og i samsvar med gjeldende tariffavtale.

Innkjøpsfullmakt innebærer fullmakt til å kjøpe varer og tjenester på vegne av kommunen innen fastsatte rammer.

Innkjøpsfullmakt og attestasjonsfullmakt kan gis til samme person. Leder med anvisningsmyndighet avgjør hvem som har innkjøps- og/eller attestasjonfullmakt.

§ 8 Garantier

Jf. kommuneloven §14-19 og Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Tidsavgrensning, jf. § 3 i forskriften, og eventuelle krav til nedtrapping av kommunens garantiansvar, skal framgå av det enkelte vedtak.

Ved innfrielse av garantiansvar skal kravet innfordres som et forfalt kommunalt krav. Ettergivelse av fordringer behandles av formannskapet.

§ 9 Finansreglement

Jf. kommuneloven §14-13 og Forskrift om garantier og finans- og gjeldsforvaltning i kommuner og fylkeskommuner.

Kommunedirektøren får fullmakt til å forvalte kommunens finansielle aktiva (plasserte midler) og passiva (gjeld) etter retningslinjer fastsatt i eget finansreglement, revidert K-sak 76/16, møte 15.12.2016.

§ 10 Gjeldsettergivelse

Ettergivelse av videreformidling av ikke nedskrevne Husbanktilskudd og avdrag og renter vedr. videreformidling av Husbanklån avgjøres av kommunedirektøren.

Ettergivelse av kommunale krav der myndighet til ettergivelse ikke er gitt andre ved lov eller forskrift, avgjøres av formannskapet. Utvalgene delegeres myndighet til ettergivelse av krav som er særskilt knyttet til deres fagområdet. Kommunedirektøren delegeres myndighet til å ettergi beløp inntil kr 100 000,-.

Sosiallån behandles i henhold til egen paragraf (§12).

Ettergivelse av krav utgiftsføres mot avsatte midler. Avsetning til kommunens tap på krav vurderes i forbindelse med behandlingen av årsbudsjett.

Kommunedirektøren delegeres myndighet til å vike prioritet i forbindelse med refinansiering og lignende, forutsatt at pantesikkerhet beholdes innenfor 85 prosent av lånetakst.

§ 11 Betalingsutsettelse

Søknader om utsettelse med betaling av krav slik som beskrevet i punktet om gjeldsettergivelse - øvrige saker, avgjøres av kommunedirektøren.

§ 12 Sosiallån

Kommunedirektøren har myndighet til å gi sosiallån når vilkårene i lov 2009-12-18-131 om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §19 er oppfylt, begrenset til kr 15 000,- jf. delegeringsreglementet kap. 8 §2 nr. 7, 1.ledd.

Ettergivelse av sosiallån, der myndighet til ettergivelse ikke er gitt andre ved lov, forskrift eller ved bestemmelser i dette delegeringsreglementet, avgjøres av Utvalg for levekår.

§13 Økonomireglement

6.1 Definisjoner

Budsjettramme refererer til det pengebeløp som er til disposisjon for å løse oppgaver på et område. Med brutto budsjettramme menes bare utgifter eller bare inntekter. Med netto budsjettramme menes utgifter minus inntekter. Netto budsjettrammer gis per virksomhetsområde, jfr. budsjettskjema 1 B.

Et **tjenesteområde** består av flere virksomheter, og har følgende inndeling:

- I. Oppvekst og kultur
- II. Levekår
- III. Samfunnsutvikling

Et virksomhetsområde kan inneholde en eller flere virksomheter som gir samme tjenestetilbud. Eksempel er virksomhetsområde skole som inneholder flere skoler, mens virksomhetsområde barnevern kun inneholder en virksomhet.

En **virksomhet** er en enhet som har fått tildelt selvstendig resultatansvar. Kommunedirektøren og tilhørende staber ses under ett.

6.2 Kommunestyret

6.2.1 Kommunestyret skal en gang i året vedta en rullerende økonomiplan som skal omfatte de fire neste budsjettår. Økonomiplanen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Jf. kommuneloven §14-2. Kommunestyret vedtar opprettelse av årsverk innenfor tjenesteområde samfunnsutvikling, alle stab-og støttefunksjoner, inkl. fagstab kultur.

6.2.2 Kommunestyret skal innen årets utgang vedta et budsjett for det kommende kalenderår, jf. kommuneloven §14-2. Årsbudsjettet inngår i kommunens økonomiplan og er en bindende plan for kommunens midler og anvendelsen av disse i budsjettåret

6.2.3 Kommunestyret vedtar budsjett når det gjelder skatt, rammetilskudd m.v. og renter, avdrag, anvendelse av netto driftsresultat m.v. i henhold til skjema 1A. Det skal budsjetteres med et driftsresultat som minst er tilstrekkelig til å dekke renter, avdrag og nødvendige avsetninger, jf. forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner §5-4, §5-5 og §5-6.

6.2.4 Kommunestyret vedtar en netto budsjetttramme drift for kommune- direktørnivået og for hvert virksomhetsområde i henhold til skjema 1B. Endringer i netto budsjetttramme kan bare foretas av kommunestyret med de unntak som fremgår av fullmakter i pkt. 3 - 6. Fullmaktene i punkt 3 - 6 kan bare benyttes i den grad de ikke kommer i strid med mål, prioriteringer og forutsetninger som ligger til grunn for kommunestyrets budsjettvedtak.

6.2.5 Kommunestyret kan disponere en eventuell reserve i drift for tilleggsbevilgninger tilhørende kommunestyret til formål vedtatt av kommunestyret. Reserveposten fastsettes i årsbudsjettet.

6.2.6 Kommunestyret fastsetter investeringsbudsjettet per prosjekt/samlebevilgning i henhold til budsjettskjema 2A og 2B. Endringer som innebærer at brutto investeringsramme øker, må godkjennes av kommunestyret. Øremerkede inntekter og annen særskilt finansiering, knyttes til det enkelte prosjekt. Generell finansiering føres etter et porteføljeprinsipp (generell finansiering).

6.2.7 Kommunestyret kan disponere midler til økning av utgiftene på et prosjekt i investeringsbudsjettet gjennom en reduksjon i budsjetterte utgifter til et annet prosjekt

6.2.8 Kommunestyret skal, etter innstilling fra formannskapet, etter første og andre tertial vedta sak om budsjettoppfølging med prognose for resten av året. Budsjettjusteringer gjøres på samme nivå som i budsjettvedtaket.

6.2.9 Kommunestyret skal, etter innstilling fra formannskapet, etter første og andre tertial vedta rapport om finans-og gjeldsforvaltning som en del av budsjettoppfølgingssak.

6.2.10 Kommunestyret skal, etter innstilling fra formannskapet, vedta kommunens årsrapport med regnskap iht. gjeldende lover og forskrifter.

6.3 Formannskapet

6.3.1 Formannskapet er kommunens økonomiutvalg. Formannskapet fører tilsyn med kommunens økonomiske forvaltning og er ansvarlig for at budsjettet blir fulgt opp i samsvar med kommunestyrets forutsetninger.

6.3.2 Formannskapet kan (i økonomisaker) inndra fullmakter som gis i punkt 4 - 6 og godkjenne/omgjøre vedtak i politiske utvalg som er fattet i henhold til fullmakt, men som blir anket av kommunedirektøren eller som formannskapet gjør av eget tiltak.

6.3.3 Formannskapet kan disponere en eventuell reserve i drift for tilleggsbevilgninger tilhørende formannskapet, til formål vedtatt av formannskapet. Reserveposten fastsettes i årsbudsjettet.

6.3.4 Formannskapet kan avsette til, og bruke av, disposisjonsfond. Avsetning til fond forutsetter at kommunen har mindreforbruk i henhold til justert budsjetttramme. Bruk av fond forutsetter at det er ledige midler på fondet.

6.3.5 Formannskapet skal etter første og andre tertial vedta innstilling til kommunestyret i sak om budsjettoppfølging med prognose for resten av året. Budsjettjusteringer gjøres på samme nivå som i budsjettvedtaket.

6.3.6 Formannskapet skal etter første og andre tertial vedta innstilling til kommunestyret i sak om budsjettoppfølging knyttet til rapport om finans-og gjeldsforvaltning.

6.3.7 Formannskapet skal vedta innstilling til kommunestyret i sak om kommunens årsrapport med regnskap ihht. gjeldende lover og forskrifter.

6.4 Utvalg

6.4.1 Utvalgene delegeres myndighet innenfor følgende nivåer/tjenesteområder:

Utvalg	Nivå
Formannskapet	Politisk nivå
	Kommunedirektør med staber
Utvalg for oppvekst og kultur	Tjenesteområdet oppvekst og kultur
	- Fagstab oppvekst - Grunnskole - Skolefritidsordning - Voksenopplæring - Barnehager - Pedagogisk psykologisk tjeneste - Barn-, ungdom- og familietjenesten - Barnevern - Fagstab kultur - Kulturskole - Bibliotek - Fritidstilbud - Tilrettelagt fritid
	Tjenesteområdet samfunnsutvikling
	- Idrett - Frivillighetssentralen
Utvalg for levekår	Tjenesteområdet levekår
	- Fagstab levekår - Institusjonsbaserte tjenester - Hjemmebaserte tjenester - Miljøtjenester - Avlastningstjenester

	- Psykisk helsearbeid og rus
	- NAV – Sosiale tjenester
	- Fysio-/ ergoterpi
Utvalg for plan og miljø	Tjenesteområdet samfunnsutvikling
	- Arealbruk*

**Med de begrensninger som følger naturlig av:*

Kapittel 4 – delegering av avgjørelsesmyndighet til formannskapet

Kapittel 7 – delegering av avgjørelsesmyndighet til utvalg for plan og miljø

6.4.2 Utvalgene kan disponere en eventuell reserve for tilleggsbevilgninger for tjenesteområdet, til styrking av budsjettet innen utvalgets ansvarsområde. Reserveposten fastsettes i årsbudsjettet.

6.4.3 Utvalgene kan disponere mindre utgifter/merinntekter inntil kr 500.000 i forhold til vedtatt budsjettramme innenfor hvert enkelt virksomhetsområde. Utvalgene kan ikke igangsette nye tiltak eller utvide eksisterende tiltak dersom dette vil få driftskonsekvenser utover budsjettåret.

6.5 Kommunedirektøren

6.5.1. Kommunedirektøren utarbeider samlet budsjettgrunnlag for formannskapets innstilling. Formannskapet involveres i prosessen gjennom arbeidsmøter/seminarer og presentasjoner.

6.5.2. Kommunedirektøren har fullmakt til å opprette årsverk innenfor tjenesteområdet oppvekst og kultur, eksklusive fagstabene oppvekst og kultur, samt tjenesteområdet levekår, eksklusive fagstab levekår, i henhold til vedtatt budsjettramme. Kommunedirektøren kan ikke igangsette nye tiltak eller utvide eksisterende tiltak dersom dette vil få driftskonsekvenser utover budsjettåret.

6.5.3 Kommunedirektøren ser til at budsjettet nyttes effektivt i kommunens virksomheter i forhold til de oppgaver og mål som er lagt til grunn fra kommunestyrets side.

6.5.4 Kommunedirektøren er ansvarlig for at netto driftsramme innen hvert virksomhetsområde ikke overskrides. Kommunedirektøren har mulighet gjennom budsjettåret til å fremme tilrådning om bruk av felles disposisjonsfond for å begrense et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet.

6.5.5. Kommunedirektøren kan avsette til og disponere bundne driftsfond (for eksempel som følge av øremerkede midler og selvkostfond). Ved bruk av bundne driftsfond skal utgifts-/inntektssiden i budsjettet økes tilsvarende.

6.5.6 Kommunedirektøren har anledning til å overføre inntil 3% mindreforbruk av samlet netto driftsbudsjett for grunnskolene til påfølgende budsjettår. I tillegg kan inntil 3 % av merforbruk på grunnskolene overføres som lån på neste årsbudsjett. Dette lånet skal dekkes inn i løpet av neste år. Gjeldende regelverk om strykninger kan påvirke denne bestemmelsen.

6.5.7 Kommunedirektøren delegeres myndighet til å foreta tekniske budsjettjusteringer, herunder budsjettjusteringer mellom virksomhetene og avdelingene dersom dette er av ikke-prinsipiell betydning, som for eksempel følger av endrende ansvarsforhold eller nye forskrifter/lover. I tillegg gis rådmannen myndighet til å utføre balanserte budsjettjusteringer i investeringsbudsjettet som følge av inntekt og- utgiftsføringer knyttet til justeringsavtaler. Nettorammen på driftsbudsjettet kan også endres som følge av regnskapstekniske føringer mellom drifts- og investeringsregnskapet i henhold til den til enhver tid gjeldende regnskapslovgivning. Det er en forutsetning endringene ikke er av vesentlig betydning, og at endringer ikke er i konflikt med mål og prioriteringer i årsbudsjettet eller andre politiske vedtak.

6.5.8 Kommunedirektøren skal se til at budsjettet til enhver tid er i balanse.

6.5.9 Kommunedirektøren har fullmakt til å fordele lønns- og pensjonsreserve vedtatt i årsbudsjettet.

6.5.10 Kommunedirektøren har fullmakt til å omfordele vedtatte budsjettmidler i henhold til skjema 1B.

6.5.11 Dersom driftsregnskapet ved regnskapsavslutningen viser seg å gi et regnskapsmessig merforbruk har kommunedirektøren fullmakt til å redusere dette gjennom strykninger regulert i Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner, § 4-3.

Hvis regnskapet fortsatt viser et merforbruk etter strykningene, skal merforbruket reduseres ytterligere ved bruk av disposisjonsfond, så lenge det er tilgjengelige midler på fondet. Den delen av disposisjonsfondet som i det opprinnelige budsjettvedtaket for året etter regnskapsåret brukes til å finansiere driftsbudsjettet, kan likevel ikke brukes til å redusere merforbruket. Et merforbruk som ikke kan reduseres etter første punktum, fremføres til inndekning etter kommuneloven § 14-11 eller § 14-12.

6.5.12 Kommunedirektøren får fullmakt til å fordele midler bevilget på generelle investeringsprosjekt (samlebevilgninger) til ulike prosjekt. Fullmakten kan bare benyttes dersom den ikke kommer i strid med mål, prioriteringer og forutsetninger som ligger til grunn for kommunestyrets vedtak for det generelle investeringsprosjettet.

6.5.13 Etter første og andre tertial har kommunedirektøren ansvar for å utarbeide sak til formannskapet og kommunestyret om budsjettoppfølging med prognose for resten av året, jf kommuneloven §14-5. Eventuelle forslag til budsjettjusteringer skal gjøres på samme nivå som i tilrådning til budsjettvedtak.

6.5.14 Etter første og andre tertial og ved årsavslutning har kommunedirektørene ansvar for å rapportere til formannskapet og kommunestyret om finans-og gjeldsforvaltning, jf. kommuneloven §14-13.

6.5.15 Kommunedirektøren har ansvar for å utarbeide årsrapport med årsregnskap og fremlegge dette som sak til formannskap og kommunestyret, jf. kommuneloven §14-6 og §14-7.

6.5.16 Kommunedirektøren har ansvar for å rapportere til sentrale myndigheter ihht gjeldende lover og forskrifter, herunder KOSTRA-rapportering.

6.6 Virksomheter

6.6.1. Virksomhetene kan disponere/omdisponere budsjettmidler innenfor sine vedtatte netto budsjettramme, med de begrensninger som følger av pkt. 6.3. Omdisponeringene bør fortrinnsvis gjøres gjennom justering av budsjettet.

6.6.2. Virksomheter er ansvarlige for at netto driftsramme innen virksomhet overholdes.

6.6.3. Virksomheter kan disponere merinntekter i form av refunderte lønnsutgifter fra NAV, samt øremerkede eksterne midler/tilskudd mottatt til spesielle formål. Når det gjelder andre inntekter kan virksomheter selv disponere merinntekt inntil kr 50.000.

7. Sola kirkelige fellesråd

Budsjettforslag fra Sola kirkelige fellesråd

Under følger Sola kirkelige fellesråds innspill til Sola kommunes Handlings- og økonomiplan 2021-2024

[Budsjettinnspill fra Sola kirkelige fellesråd- HØP 2021-2024](#)

Kommunedirektørens kommentar

Driftsbudsjettet

Kommunedirektøren har gjennomgått budsjettinnspill fra fellesrådet og foreslår at bevilgningene til kirkelige fellesråd økes med kr 0,4 millioner som følge av driftskonsekvenser av Sola kirke. Kommunedirektøren foreslår videre at budsjettrammen til kirkelige fellesråd reduseres med kr 0,5 millioner. Reduksjonen utgjør 3,47 prosent av fellesrådets totale budsjettramme, og er i samme størrelsesorden som omstillingskravet til kommunens tjenesteområder.

Investeringsbudsjettet

Kommunedirektøren har vurdert innspill til investeringsbudsjettet som er innsendt av kirkelige fellesråd. Kommunedirektøren foreslår at de vedtatte investeringene i HØP 20-23 videreføres, men foreslår ingen nye endringer. De vedtatte investeringene utgjør kr 2,9 millioner i planperioden jf. linje 50 i investeringstabell. Midlene vil benyttes til minnelund etter nye krav i loven, med kr 2 millioner, ny heis i Ræge kirke til kr 400 000 og fornyelse av kirkerom i Sørnes kirke, til totalt kr 1 million, hvor kr 500 000 er medgått i 2020.

Sola
kommune